FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG KRISTIYANO

Ang Ebanghelyo ni Mateo

Matthew

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men
PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *Matthew*, ni H. A. Ironside.

Orihinal na edisyon: © 1994 by Loizeaux Brothers, Inc., Baltimore, Maryland. First Edition, 1948; Revised Edition, 1994. Introductory Notes from Gaebelein's Concise Commentary on the Whole Bible © 1970, 1985 by Loizeaux Brothers, Inc..

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

"Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba." (2 Timoteo 2:2)

Mga Panimulang Tala ni Arno C. Gaebelein

Ang Ebanghelyo ni Mateo ang nasa unahan ng mga Ebanghelyo at ng Bagong Tipan dahil doon talaga ang tamang lugar nito, at maaari nating tawaging Genesis ng Bagong Tipan. Ang Mateo ang aklat ng mga simula ng isang bagong dispensasyon.

Ang May-akda

Ang kasangkapang pinili ng Espiritu Santo para isulat ang Ebanghelyong ito ay isang Judio. Hindi kabilang si Mateo sa relihiyoso at edukadong uri, ang mga eskriba, kundi sa uring pinakakinamumuhian ng lahat. Isa siyang publikano, ibig sabihin, maniningil ng buwis.

Nagtatalaga ang pamahalaang Romano ng mga opisyal na may tungkuling ipalikom ang legal na buwis, at ang mga opisyal na ito, na halos lahat kung hindi man lahat ay Hentil, ang siyang nagtatalaga ng mga tunay na maniningil, na karaniwang mga Judio. Tanging ang pinakawalang-prinsipyo sa mga Judio ang papayag na magpaupa, alang-alang sa pakinabang, sa hayagang kaaway ng Jerusalem. Saanman may natitira pang sinag ng pag-asa sa pagdating ng Mesiyas, natural na iiwas ang mga Judio na maiugnay sa mga Hentil, na siyang palalayasin sa lupain pagdating ng Hari. Dahil dito, ang mga maniningil ng buwis, bilang mga empleyado ng Roma, ay kinamumuhian ng mga Judio nang higit pa sa pagkamuhi nila sa mga Hentil.

Ganoong kinamumuhiang maniningil ng buwis ang sumulat ng unang Ebanghelyo. Makikita sa tala kung paano nahayag ang biyaya ng Diyos sa pagtawag sa kanya. Ang pagpili sa kanya para isulat ang unang Ebanghelyong ito ay makahulugan na sa

sarili nito, sapagkat nagsasalita ito ng isang bagong kaayusan ng mga bagay na malapit nang ipakilala: ang pagtawag sa mga hinahamak na Hentil.

Tila ipinakikita ng mga panloob na katibayan na malamang na orihinal na isinulat ni Mateo ang Ebanghelyo sa Aramaic, ang wikang Semitiko na sinasalita noon sa Palestina, at nang maglaon ay isinalin ang Ebanghelyo sa Griyego. Subalit ito ang tiyak: ang Ebanghelyo ni Mateo ang pinakatampok na Ebanghelyong *Judio*. Marami itong mga bahagi na, sa pinakapangunahing kahulugan nito, ay tama lamang na mauunawaan ng isang taong lubos na pamilyar sa mga kaugaliang Judio at sa tradisyonal na mga turo ng matatanda. Ang aklat ni Mateo, bilang Ebanghelyong Judio, na nagsasalita tungkol sa Hari at sa kaharian, ay dispensasyonal mula simula hanggang wakas.

Ang Nilalaman

Pitong dakilang katotohanan ang tampok sa Ebanghelyong ito, at sa paligid ng mga ito nakagrupo ang lahat:

(1) Ang Hari. Puno ang Lumang Tipan ng mga pangakong nagsasalita tungkol sa pagdating hindi lamang ng isang tagapagligtas o tagapasan ng kasalanan, kundi ng isang Hari, ang Haring Mesiyas, gaya ng tawag pa rin sa Kanya ng mga ortodoksong Judio. Ang Haring ito ay sabik na hinihintay, inaasam, at ipinagdarasal ng mga banal sa Israel. Pinatutunayan ng Ebanghelyo ni Mateo na ang ating Panginoong Jesu-Cristo ay tunay na ang ipinangakong Haring ito. Ipinakikita ng lahat sa Mateo na Siya nga talaga ang maharlikang persona na isinulat ng mga tagakita at mga propeta.

Para patunayang Siya ang legal na Hari, may ibinigay na talaangkanan. Para ipakita ang Kanyang maharlikang pinagmulan, nagsisimula ang kabanata 1 sa, “Ang aklat ng lahi ni Jesu-Cristo, na anak ni David, na anak ni Abraham.” Sa Mateo, bumabalik ang mga salinlahi hanggang kay Abraham, samantalang sa Lucas ay bumabalik ang mga ito hanggang kay Adan.

Ang mga pantas, na ang pagdalaw sa Bethlehem ay sa Mateo lamang naitala, ay dumating upang sambahin ang bagong silang na Hari ng mga Judio. Ibinigay sa salaysay ang Kanyang maharlikang lugar ng kapanganakan, ang lungsod ni David. Ang sanggol, mababasa natin doon, ay sinamba ng mga kinatawang ito ng mga Hentil at nagbigay-galang sila, kahit na nakapalibot sa Kanya ang mga tanda ng kahirapan.

Bawat tunay na hari ay may tagapagbalita, at ang Haring Mesiyas ay may tagapagpauna na nagsabi sa bansa na ang kaharian ay “malapit na,” na ang maharlikang persona na matagal nang ipinahayag ay malapit nang lumitaw. Sa pagsubok sa Hari, ipinakita sa Kanya ng diyablo “ang lahat ng mga kaharian ng sanlibutan” (Mateo 4:8), ngunit lumabas Siyang ganap na nagwagi at sinimulan ang Kanyang ministeryo.

Buo ang pagkakabigay ng sermon sa bundok sa Mateo, ngunit sa Marcos at Lucas ay mga piraso lamang nito ang iniulat, at sa Juan ay wala ni isang salita nito. Palatandaan ito na ang sermon ay tungkol sa kaharian; sa kamangha-manghang pahayag na ito, nagsalita ang Panginoon bilang Hari at ipinaliwanag ang mga prinsipyong mamamahala sa Kanyang kaharian. Nang maglaon, iniharap si Cristo sa Jerusalem bilang Hari, at sa

Mateo 21:9 naririnig natin ang pagsalubong sa Mesiyas: "Mapalad ang pumaparito sa pangalan ng Panginoon."

Ang Kanyang pagkahari ay lumilitaw sa salaysay ni Mateo tungkol sa Kanyang mga himala, sa Kanyang pagbibigay ng kapangyarihan, sa Kanyang pangangaral, sa Kanyang pagtuturo, sa Kanyang mga pahayag, sa Kanyang pagdurusa, at sa Kanyang kamatayan. Sa huling tagpo, sinabi ng Hari, "Ang lahat ng kapangyarihan sa langit at sa lupa ay naibigay na sa akin" (28:18). Naghahari Siya sa Langit ngayon, at sa lupa naman kapag Siya ay muling dumating.

(2) Ang Kaharian. Ang pariralang "kaharian ng langit" ay makikita *lamang* sa Ebanghelyo ni Mateo. Tatlumpu't dalawang beses natin itong matatagpuan doon. Kung tinanggap ng Israel ang patotoo ni Juan Bautista at nagsisi sila, at kung tinanggap nila ang Hari, dumating na sana ang kaharian noon, ngunit ngayon ay ipinagpaliban ito hanggang sa muling manalangin ang mga alagad na Judio, "Dumating nawa ang kaharian mo. Gawin nawa ang iyong kalooban, kung paano sa langit, gayundin sa lupa" (6:10). Mangyayari iyon pagkatapos na madala ang iglesya sa mga dakong makalangit. Ang "kaharian ng langit" ay hindi ang iglesya.

(3) Ang Pagtanggi sa Hari at sa Kaharian. Ipinahayag na ito sa Lumang Tipan sa mga talatang gaya ng Isaias 53, Daniel 9:26, at Awit 22, at sa mga larawang gaya nina Jose at David. Sa Mateo, makikitang natupad ang hula sa pagtanggi kay Cristo.

Sa walang ibang Ebanghelyo ganap na naisalaysay ang kuwento ng pagtanggi gaya rito. Unang tinanggihan, ibinilanggo, at pinatay ang tagapagbalita ng Hari. Pagkatapos ay dumating ang pagtanggi sa Hari mismo. Nagsimula ito sa Galilea, sa sarili Niyang lungsod, at natapos sa Jerusalem. Ang pagtanggi ay

hindi makatao, kundi gawa ni Satanas; nabunyag ang lahat ng kasamaan at kabulukan ng puso at nahayag si Satanas. Lahat ng uri ng tao ay kasangkot sa pagtanggi: ang mga karamihang sumunod sa Hari at pinakain Niya, ang mga Fariseo, ang mga Saduceo, ang mga Herodiano, ang mga saserdote, ang mga punong saserdote, ang pinakapunong saserdote, ang matatanda. Sa wakas ay naging malinaw na alam nila kung sino Siya, ang kanilang Panginoon at ang kanilang Hari, at sinadya nilang ibigay Siya sa mga kamay ng mga Hentil. Ang kuwento ng krus, gaya ng pagkakasalaysay sa Mateo, ang naglalabas ng pinakamadilim na bahagi ng pagtanggi.

(4) Ang Paghatol sa Makalupang Bayan ng Panginoon. Isa pa itong tema ng Lumang Tipan na tampok na tampok sa Ebanghelyo ni Mateo. Mababasa natin halimbawa ang pagsumpa ng Panginoon sa puno ng igos, na naglalarawan nang maaga sa pambansang kamatayan ng Israel (21:19). Sa 21:43 ipinahayag Niya sa mga punong saserdote at matatanda, "Aalisin sa inyo ang kaharian ng Diyos, at ibibigay sa isang bansang nagbubunga ng mga bunga niyaon." Sa 23:37-39 nagsalita Siya tungkol sa Jerusalem at ipinahayag na ang kanilang bahay ay iiwang wasak hanggang sa sabihin nila, "Mapalad ang pumaparito sa pangalan ng Panginoon." Tinanggihan Siya ng makalupang bayan ng Panginoon, iniwan Niya sila, at bumagsak sa kanila ang paghatol (tingnan ang 11:21-24).

(5) Ang mga Hiwaga ng Kaharian. Habang wala ang Hari, ang kaharian sa lupa ay nasa anyong hiwaga nito. Ang mga hiwaga ng kaharian, na nakatago mula pa nang itatag ang sanlibutan, ay ipinapaalam na ngayon (tingnan ang Mateo 13). Ngunit ano ba ang kaharian sa anyong hiwaga nito? Ito ay ang

Sangkakristiyanuhan, na nagiging isang bagay na hindi kailanman ninais ng Hari. Pinaaalsa ng lebadura ng kasamaan ang buong masa, at ganito ito magpapatuloy hanggang sa bumalik ang Hari at ihiwalay ang mga damo sa trigo.

(6) Ang Iglesya. Sa walang ibang Ebanghelyo maliban sa Mateo may sinabi tungkol sa iglesya. Dito mababasa natin na ibinigay ni Pedro ang kanyang patotoo tungkol sa Panginoon, at sumagot ang Panginoon, "Sa ibabaw ng batong ito ay itatayo ko ang aking iglesya; at ang mga pintuan ng impiyerno ay hindi magtatagumpay laban dito" (16:18). Pansinin na sinabi Niya, "*Itatayo* ko ang aking iglesya," hindi "*Itinayo* ko na." Marami sa kasunod ng pahayag na ito ng Panginoon ang dapat ilapat sa iglesya. Nagsalita Siya tungkol sa Kanyang pagdurusa at kamatayan at sa kaluwalhatiang susunod.

(7) Ang Katapusan ng Panahon. Ang huling katotohanang ito ay tampok sa Mateo 24-25, na naglalaman ng makahulang pahayag mula sa bundok ng mga Olibo. Sa bahaging ito, isa sa mga pinakakahanga-hangang seksyon ng buong Ebanghelyo, nagtuturo ang Panginoon tungkol sa kinabukasan ng mga Judio, ng mga Hentil, at ng Sangkakristiyanuhan, na kinabibilangan ng tunay na iglesya.

Ang Susing Salita

Ang susing salita ng Ebanghelyo ni Mateo ay "kaharian." Sa ikatlong kabanata, unang ipinahayag ng tagapagbalita ng Hari, si Juan Bautista, na malapit na ang kaharian ng langit. Ang Hari mismo, sa pagsisimula ng Kanyang ministeryo, ay nangaral ng gayunding mensahe, at nang isugo Niya ang Kanyang mga alagad, ibinigay Niya sa kanila ang tagubiling ito: "Sa inyong

paglakad ay mangaral kayo, na sabihin ninyo, Malapit na ang kaharian ng langit" (10:7).

Ngunit biglang natapos ang pangangaral na ito. Ibinilanggo si Juan Bautista, at sinalungat ng mga Fariseo at mga Saduceo ang Hari at ang kahariang ipinangaral Niya. Pagkatapos ng ikalabindalawang kabanata, hindi na natin naririnig na ipinahahayag ang kaharian bilang malapit na. Sa halip, sinimulan ng Panginoon na ituro ang mga hiwaga ng kaharian. Ipinahayag Niya ang pagtanggi sa Kanya at ang Kanyang kamatayan, pagkatapos ay umahon sa Jerusalem, kung saan iniharap Siya bilang Hari, at saka nagdusa, namatay, at muling nabuhay mula sa mga patay.

Kaya may dalawang pangunahing bahagi ang Ebanghelyo. Ang una ay sumasaklaw sa mga kabanata 1-12, at ang ikalawa, sa mga kabanata 13-28.

Maihahambing ang aklat ni Mateo sa isang makapangyarihang puno. Malalim na nakabaon ang mga ugat sa malalaking bato habang ang di-mabilang na mga sanga at siit nito ay umaabot paitaas nang pataas nang pataas sa ganap na simetriya at kagandahan. Ang pundasyon ay ang Lumang Tipan kasama ang mga pangako nito tungkol sa Mesiyas at sa kaharian. Mula rito, sumisibol ang lahat sa ganap na pagkakasuwato, umaabot nang pataas nang pataas tungo sa bagong dispensasyon at hanggang sa katapusan ng panahon ng milenyo.

Panimula at Balangkas ng May-akda

Bagama't wala tayong paraan para malaman kung kailan eksaktong isinulat ang Ebanghelyo ni Mateo, o kung ito ba (gaya ng akala ng ilan) ay unang lumabas sa wikang Hebreo, o orihinal na isinulat sa Griyego gaya ng pagkakarating nito sa atin, malinaw na malinaw na nasa tamang lugar ito sa simula ng Bagong Tipan. Ang Ebanghelyong ito ang tiyak na tulay na nag-uugnay sa mga propeta noong unang panahon at sa bagong dispensasyon ng biyaya. Ang maraming sipi rito mula sa mga aklat ng mga propeta ay idinisenyo para ipakita kung paano dumating ang ating Panginoong Jesu-Cristo bilang ipinangakong Hari ng Israel, nang eksaktong ayon sa napakaraming hulang ibinigay ng Diyos sa pamamagitan ng Kanyang mga lingkod. Ibinigay ang mga hulang iyon mula sa panahon ni Abraham hanggang sa panahon ni Malakias, nang tumigil ang makahulang patotoo, at nanahimik sa loob ng apat na raang taon, hanggang sa dumating si Juan Bautista, ang huli sa mga propeta, na nagpapahayag, "Naganap na ang panahon."

Ang Mateo, sa tunay na kahulugan, ay ang Ebanghelyong Judio. Hindi ibig sabihin nito na wala itong mensahe para sa mga Cristiano, kundi idinisenyo ito ng Espiritu Santo para iharap si Cristo sa paraang magiging malinaw sa mga tapat na Judiong naghahanap na Siya ang Isa na sinabi nina Moises at ng mga propeta.

Maaaring ibalangkas ang Ebanghelyo ni Mateo nang ganito:

I. Pagharap sa Hari at sa Kaharian sa Israel (1:1-12:50)

A. Talaangkanan ng Hari (1:1-17)

B. Kapanganakan ng Hari (1:18-25)

C. Pagsamba ng mga Hentil sa Hari (2:1-12)

D. Pag-iingat sa Hari (2:13-23)

E. Pagpapahid sa Hari (3:1-17)

F. Pagsubok sa Hari (4:1-25)

G. Mga Prinsipyo ng Kaharian (5:1-7:29)

H. Pagpapatunay sa Hari (8:1-12:50)

1. Mga Makapangyarihang Gawa ng Hari (8:1-9:38)

2. Lumalaking Pagtutol sa Hari (10:1-12:50)

II. Pagtanggi ng Israel sa Hari at sa Kaharian (13:1-28:20)

A. Pag-unlad ng Sangkakristiyanuhan (13:1-20:34)

B. Mga Bunga para sa Israel (21:1-23:39)

C. Ikalawang Pagdating ng Hari (24:1-25:46)

D. Kamatayan, Muling Pagkabuhay, at Utos ng Hari (26:1-28:20)

Ang talaangkanang ibinigay sa Mateo ay kay Joseph, ang ama-amahan ni Jesus, tuwirang inapo ni David at tagapagmana ng trono, na sa pamamagitan niya ay naipasa sa ating Panginoon ang mga karapatan sa trono. Naganap ang Kanyang kapanganakan sa Bethlehem sa huling bahagi ng 5 B.C. o sa unang bahagi ng 4 B.C., samantalang ang pagdalaw ng mga pantas ay marahil naganap mga dalawang buwan pagkatapos, at halos kasunod agad nito ang pagtakas patungong Ehipto.

Hindi tayo dapat magtaka na ang lahat ng may kinalaman sa pagdating ng Hari ay may katangiang mahimala kapag natanto nating Siya ay tunay na *Immanuel*, “Diyos na kasama natin,” gaya ng ipinahayag sa Isaias 7:14. Nang bumaba ang Diyos sa lupa, paano kayang hindi mangyari na may ilang likas na batas

na kailangang ipagpaliban upang makapasok Siya sa ating mundo sa paraang nararapat sa Kanyang kamahalan at kapangyarihan? Kaya nakikita natin Siyang kumukuha ng ating pagkatao bilang ipinanganak ng isang birheng ina, ipinaalam ang Kanyang pagdating sa sobrenatural na paraan sa mga pantas mula sa Silangan, at iningatan ang Kanyang buhay sa pamamagitan ng pagsasaayos ng Diyos upang hindi Siya maabot at mapatay ng kasamaan ni Herodes. Ang kagandahan at kapayakan ng salaysay ay pumupuno sa atin ng paghanga at nagpapakilos sa ating mga puso sa pagsamba at pasasalamat para sa di-masabing Kaloob ng Diyos.

Bagama't napakahalaga na pansinin at isaalang-alang natin ang natatanging dispensasyonal na lugar ng Ebanghelyong ito, malaki ang mawawala sa atin kung hindi natin matatanto na ito *ay* ebanghelyo, at hindi batas. Sapagkat ang ebanghelyo ay ang mensahe ng Diyos tungkol sa Kanyang Anak, at dito iniharap ang Anak sa Kanyang pagkahari upang matuto tayong igalang Siya bilang gayon at yumuko sa pagpapasakop sa Kanyang paanan.

Kabanata 1: Ang Kapanganakan ng Hari

Talaangkanan ng Hari (Mateo 1:1-17)

Nagsisimula ang Ebanghelyo ni Mateo sa talaangkanan ng ating Panginoon mula kay Abraham hanggang kay Joseph. Ngunit hindi ito ang linya ng dugo. Subalit ito ang maharlikang linya, at dala nito ang mga karapatan sa trono. Bilang Anak ni Abraham, ang ating Panginoon ang ipinangakong binhi na sa Kanya ay pagpapalain ang lahat ng bansa sa mundo (Genesis 22:18). Bilang Anak ni David, Siya ang Hari na maghahari sa katuwiran sa trono ni David (Isaias 9:6-7). Ang tunay Niyang pinagmulan kay David ay sa pamamagitan ng Kanyang inang si Maria, na anak ni Heli. Ikinasal siya kay Joseph bago ipinanganak ang kanyang banal na anak, kaya naibigay sa Kanya ang legal at buong karapatan sa trono, bagama't ang sumpa kay Jeconias (Jeremias 22:30) ay sana'y humadlang sa Kanyang pag-upo rito kung Siya ay talagang anak ni Joseph.

Binubuod ng Mateo 1:17 ang talaangkanan, at hinahati ito sa tatlong grupo na may tig-labing-apat na salinlahi. Para magawa ito, may ilang pangalang hindi isinama, at sa huling grupo ay kailangang bilangin ang pangalan ni Maria para maging labing-apat, maliban kung, gaya ng iminungkahi ng iba, ituturing natin ang kapanganakan ni Jesus bilang ikalabintatlo at ang ikalawang pagdating ni Cristo bilang ikalabing-apat.

Ipinansin naman ng iba ang pagsasama ng mga pangalan ng limang babae sa listahang ito, na walang sinumang Judiong tagatala ng kasaysayan ang natural na magnanais na kilalanin. Sila ay si Tamar, na ang kahiya-hiyang kuwento ay nakatala sa Genesis 38; si Rahab na patutot, isang Hentil na, bagama't babaeng masama ang ugali, ay naging asawa ng isang prinsipe

ng Israel; si Ruth na Moabita, isa ring dayuhan mula sa mga Hentil, na pumasok sa maharlikang linyang ito sa pamamagitan lamang ng kanyang pag-aasawa ayon sa batas ng levirato kay Boaz, ang malapit na kamag-anak ng kanyang unang asawa; si Bathsheba, na tiyak na binanggit bilang "siya na naging asawa ni Urias," na nagpapaalala sa kakila-kilabot na pagkabigo ni David; at ang huli sa lahat, ang pinakamatamis sa lahat, si Maria na birhen ng Nazareth, ang isa na ang malinis na pangalan ay pinagdudahan ng mga di-sumasampalatayang Judio dahil naging ina siya ni Jesus nang hiwalay sa natural na kaayusan.

Kay gandang listahan nito! Paano nito inihahayag ang biyayang nasa puso ng Diyos, na sa Kanyang kapangyarihan ay piniling dalhin ang limang babaeng ito sa linya ng pangako. Ang mga pangalan nina Tamar, Rahab, at Bathsheba, na hindi malinis, ay nagsasabi sa atin ng awang lumalabas patungo sa pinakamakasalanan at pinakabulok. Ang pangalan ni Ruth, tapat at nakalaan, ngunit dayuhan, ay nagsasalita ng biyayang kumikilos sa kabila ng pagbabawal sa mga Moabita (Deuteronomio 23:3-6). Kapag naiisip natin si Maria na birheng ina, sinasamba natin ang Diyos na nagbigay sa atin ng Kanyang banal at mapagpalang Anak sa pamamagitan niya bilang kasangkapang tao.

Kapanganakan ng Hari (Mateo 1:18-25)

"Bago sila magsama." Malinaw ang Kasulatan tungkol sa kapanganakan ni Jesus sa isang birhen. Ang Kanyang inang si Maria ay nakatakdang ikasal kay Joseph, ngunit hindi pa niya napapangasawa nang malaman niyang magiging ina ito sa pamamagitan ng tuwirang pagkilos ng Espiritu Santo at ganap na hiwalay sa natural na pag-aanak. "Nagpasiyang hiwalayan siya nang lihim." Kung hindi birhen si Maria, ang parusa sa

kanyang kalagayan ayon sa batas ay kamatayan. Naisip ni Joseph na iligtas siya mula rito. “Huwag kang matakot na tanggapin si Maria na iyong asawa.” Ang kamangha-manghang hiwaga ng pagkakatawang-tao ay inihayag kay Joseph sa pamamagitan ng ministeryo ng anghel.

“Tatawagin mo ang kanyang pangalan na JESUS.” Ang *Jesus* mula sa Griyego at ang *Josue* mula sa Hebreo ay iisang pangalan, at ang kahulugan ay “si Jehova ang Tagapagligtas.” “Upang maganap.” Ito ay natatanging parirala sa Ebanghelyong ito, na madalas gamitin dahil ang layunin ng kinasihang manunulat ay ipakitang si Jesus ang Mesiyas na ipinangako sa mga propeta. “Tatawagin nila ang kanyang pangalan na Emmanuel…Diyos na kasama natin.” Ginawa ni Isaias ang hulang ito halos pitong siglo bago ito natupad (Isaias 7:14). Ang pangalang ibinigay ay pahiwatig ng mahiwagang pagkakaisa ng pagka-Diyos at pagkatao sa Anak ng birhen.

“Tinanggap niya ang kanyang asawa.” Pinakasalan niya ito sa kabila ng kalagayan nito, upang magkaroon ito ng lugar sa Israel bilang asawang ikinasal bago ito maging ina. “Tinawag niya ang kanyang pangalan na JESUS.” Masunurin hanggang sa huling detalye, sa pagtawag sa bata na “Jesus,” ipinakita ni Joseph ang katotohanan ng kanyang sariling pananampalataya.

Ang pangalang “Jesus,” gaya ng ipinahiwatig sa itaas, ay ang anyong Ingles lamang ng Griyegong *Iesous*, na katumbas ng Hebreong *Josue*—“ang kaligtasan ni Jehova.” Marami nang nagtaglay ng pangalang iyon bago dumating ang Tagapagligtas sa mundo, at kahit sa anyong Griyego nito ay hindi ito pambihira. Mababasa natin ang isang “Jesus, na tinatawag na Justo” sa Colosas 4:11. Ngunit sa lahat ng mga siglo mula nang magkatawang-tao, mamatay, at muling mabuhay ang ating

mapagpalang Panginoon, ang pangalang iyon ay namukod-tangi mula sa lahat ng iba pa. Para sa mga Cristiano, ito ang pangalang higit sa lahat ng pangalan, na sa pangalang ito ay luluhod ang bawat tuhod. Pagkakuha nito rito sa lupa, pananatilihin Niya ang pangalang ito na "Jesus" sa lahat ng mga panahong darating. Ang dalawang nagliliwanag na nilalang na nagpahayag ng Kanyang pagdating sa hinaharap (Mga Gawa 1:10-11) ay nagsalita tungkol sa Kanya bilang "Ang Jesus ding ito." Sa Apocalipsis 22:16 sinabi Niya, "Akong si Jesus ay nagsugo ng aking anghel upang magpatotoo sa inyo ng mga bagay na ito sa mga iglesya." Bilang tugon sa Kanyang huling mensahe mula sa Langit, "Tunay na ako'y madaling pumaparito," sumagot ang tagakita, "Gayon nga, pumarito ka, Panginoong Jesus" (Apocalipsis 22:20)! Sa pangalang ito makikilala natin Siya sa buong maligayang walang hanggan, basta't nakikilala natin Siya ngayon dito sa lupa bilang ating sariling Tagapagligtas, si Jesus, na tumubos sa atin para sa Diyos sa pamamagitan ng Kanyang dugo.

Kabanata 2: Ang Pag-iingat sa Hari

Pagdalaw ng mga Pantas (Mateo 2:1-12)

Ang mga pangyayaring may kaugnayan sa kapanganakan ng ating Panginoon sa lungsod ni David, ang Bethlehem, ay ibinigay ni Lucas nang may malaking detalye. Sinabi lamang sa atin ni Mateo na ipinanganak Siya sa lungsod na iyon noong mga araw ni Herodes na hari. Itinatakda nito ang petsa ng Kanyang kapanganakan nang ilang taon na mas maaga kaysa sa karaniwang tinatanggap na tala. Ipinanganak Siya noong mga 4 B.C. Subalit ang tanong tungkol sa petsa ng Kanyang kapanganakan ay isang bagay na pinag-isipan at pinag-aralan nang mabuti ng mga tagatala ng panahon, at dahil hindi pa rin sila nagkakasundo sa eksaktong petsa, hindi na natin kailangang talakayin ito rito.

Ipinahayag na tungkol sa Mesiyas na magdadala Siya ng pagpapala sa mga bansa at gayundin sa Israel. Binuod ng matandang si Simeon ang mga pangakong ito nang ipahayag niya tungkol kay Jesus na Siya ay magiging “isang ilaw upang magbigay-liwanag sa mga Hentil, at ang kaluwalhatian ng iyong bayang Israel” (Lucas 2:32). Ang pangyayaring nasa harap natin ngayon ay isang paunang bahagi o patikim nito.

Maraming ideya at alamat na wala sa Kasulatan ang iniugnay sa pagdalaw ng mga pantas na ito mula sa Silangan. Taliwas sa mga larawang karaniwan nating nakikita, hindi sila tinatawag na mga hari, kundi mga mago, ibig sabihin, mga pantas na nag-ukol ng kanilang sarili sa pag-aaral ng sinaunang karunungan. Walang dudang may kaunting kaalaman sila sa ilang hula, marahil ang kay Balaam (na taga-Silangan) at kay Daniel, na ang aklat ay isinulat na bahagi sa Hebreo at bahagi sa wikang

Caldeo. Kailangan din nating tandaan na ang buong Lumang Tipan ay naisalin na sa Griyego mga dalawang siglo bago nito. Ang saling ito, na kilala bilang Septuagint (LXX), ay makukuha ng mga iskolar sa buong mundo at walang dudang pinag-aralan ng maraming Hentil na mag-aaral ng banal na karunungan. Wala tayong batayan para sabihing tatlo lamang ang mga mago. Maaaring nahinuha ito mula sa katotohanang tatlong uri ng handog ang nabanggit (Mateo 2:11). Malamang na ang pagtatangkang makita sa kanilang pagdalaw ang katuparan ng Awit 72:10 ang dahilan ng ideyang sila ay mga haring tagasilangan. Ngunit ang Awit 72 ay matutupad pa lamang sa ikalawang pagdating ni Cristo.

Nalaman ng mga pantas ang tungkol sa kapanganakan ng ipinangakong Hari sa pamamagitan ng pahayag ng Diyos, o kaya naman ay nakuwenta nila ang dakilang hula tungkol sa panahon sa Daniel 9 kaya nakatiyak silang naririto na Siya sa Israel. Sa paggabay ng isang bituin, dumating silang nagtatanong kung saan Siya matatagpuan. Ang kanilang tanong, "Saan naroon ang ipinanganak na Hari ng mga Judio?" ay lubhang nakagulo sa matandang hamak na nakaupo noon sa trono—isa sa mga pinakamasamang haring naghari kailanman. Tinipon niya ang mga punong saserdote at mga eskriba, at hiningi sa kanila ang sagot sa tanong ng mga bisitang tagasilangan. Walang pag-aatubili nilang itinuro sa kanya ang hula sa Mikas 5:2 kung saan, sa pagsipi mula sa Septuagint, binasa nila, "Ikaw, Bethlehem, sa lupain ng Juda, ay hindi ka pinakamaliit sa mga prinsipe ng Juda: sapagkat mula sa iyo ay lalabas ang isang Gobernador, na mamamahala sa aking bayang Israel." Alam nila ang Kasulatan; gayunman, pinatunayan ng mga sumunod na pangyayari na hindi sila handang tanggapin Siya na sinasabi ng mga banal na talang iyon.

Si Herodes, na buo na sa puso ang pasiyang patayin ang sanggol na Hari—kung talaga ngang lumitaw na Siya—ay nakipag-usap sa mga mago kung kailan unang lumitaw ang mahiwagang bituin; at pagkatapos ay inutusan silang magpatuloy sa Bethlehem. Kung matagpuan nila ang sanggol, babalik sila at mag-uulat sa kanya upang siya rin ay makapagbigay-galang sa Kanya. Sa katunayan, kabaligtaran mismo ang kanyang balak.

Sa pangunguna ng bituin na muling nakita nang umalis sila sa Jerusalem, hindi sila nahirapang matagpuan ang bahay na tinitirhan ng banal na pamilya noong panahong iyon. Maliwanag na pagkakamali ang isipin na sina Maria at Joseph, kasama ang bata, ay nasa sabsaban pa rin kung saan sila natagpuan ng mga pastol. Nasa mas maginhawang tirahan na sila ngayon. Walang dudang ilang linggo o buwan pa nga ang lumipas mula nang ipanganak si Jesus.

Nang makita Siya, nagpatirapa ang mga pantas sa harap Niya at inihandog ang kanilang mga piling kaloob: ginto, na nagsasalita ng kalikasang pagka-Diyos at katuwiran; kamanyang, na nagpapahiwatig ng halimuyak ng Kanyang sakdal na buhay bilang tao; at mira, na tumutukoy nang maaga sa Kanyang kamatayan bilang hain. Maaaring tunay na naitaas ang mga iniisip ni Maria nang makita niya ang mga pantas na ito mula sa silangan na nagbibigay-galang sa kanyang banal na Anak. Hindi nabanggit si Joseph. Maaaring wala siya roon noong dumalaw ang mga dayuhan. “Nang pagsabihan ng Diyos sa panaginip” na huwag bumalik kay Herodes, umuwi ang mga pantas sa kanilang mga tahanan sa ibang daan.

Pag-iingat sa Hari (Mateo 2:13-15)

Mula pa sa Kanyang pinakamaagang pagkasanggol, ang banal na batang si Jesus ay nasa ilalim ng pag-iingat ng Diyos sa isang natatanging paraan, sapagkat bagama't Siya ay Diyos na nahayag sa laman, hindi Siya ligtas sa pagdurusa ng tao. Binantayan ng mga anghel ang Kanyang mga unang taon na parang makalangit na tanod. Ipinahayag nila ang Kanyang kapanganakan, gaya ng paghula ni Gabriel sa Kanyang pagkakatawang-tao. Isinugo sila ng Diyos para ipaliwanag kay Joseph ang hiwaga ng kalagayan ni Maria; at pagkatapos ay tinuruan nila siya sa bawat hakbang na kailangan niyang gawin upang maingatan ang kanyang banal na pananagutan mula sa paghihiganti ni Herodes at ng iba pang maaaring magtangkang pumatay sa Kanya bago ang itinakdang panahon. Nilikha ang mga anghel ng walang hanggang Salita, ang Anak, na sa kaganapan ng panahon ay naging tao para sa ating kaligtasan. Kagalakan nila ang magbalita ng Kanyang pagdating sa mundo at magbantay at maglingkod sa Kanya sa Kanyang pagpapakababa dito. Pag-alis ng mga mago, isang anghel ang nagsalita kay Joseph sa panaginip (na sa sarili nito ay nagpapaalala sa atin kung paano madalas inihayag ng Diyos ang Kanyang kalooban sa mga tao, gaya sa Job 33:14-17). Inutusan si Joseph na "dalhin mo ang sanggol at ang kanyang ina, at tumakas ka patungong Ehipto," at doon manatili hanggang sa dumating ang karagdagang tagubilin, upang maingatan ang bata mula sa poot ni Herodes. Buo ang pasiya ni Herodes na huwag hayaang mabuhay ang sinumang maaaring tumutol sa mga karapatan ng kanyang pamilya sa trono.

Ayon sa utos ng anghel, si Joseph ay "bumangon… at umalis patungong Ehipto." Doon maglalaan ang Diyos ng kanlungan kung saan papayagang lumaki ang banal na sanggol sa

kapayapaan at kaligtasan. Nanatili ang pamilya, kasama si Jesus, sa Ehipto hanggang sa dumating ang balitang namatay na si Herodes, "upang maganap ang sinalita ng Panginoon sa pamamagitan ng propeta, na nagsasabi, Mula sa Ehipto ay tinawag ko ang aking anak." Sinabi ni Jehova ang mga salitang ito sa pamamagitan ni Hosea (11:1) at pangunahing tumukoy sa Israel bilang bansa. Ngayon ay matutupad ang mga ito sa ikalawang pagkakataon sa Kanya na dumating upang tubusin ang Israel. Siya, gaya ng pamilya ni Jacob, ay bumaba sa Ehipto at inilabas mula roon sa takdang panahon ng Diyos.

Paghihiganti ni Herodes (Mateo 2:16-23)

Kakila-kilabot ang naging reaksyon ni Herodes sa pagtanggi ng mga pantas na balikan siya para magbigay ng balita. Sa kanyang galit at poot, ipinag-utos niya ang pagpatay sa lahat ng inosenteng batang dalawang taong gulang pababa na nasa Bethlehem, sa pag-asang sa ganoon ay mapapatay niya Siya na ipinanganak upang maging Hari ng mga Judio.

"Nang magkagayo'y naganap ang sinalita sa pamamagitan ni Jeremy na propeta." Ang "Jeremy" ay salin ng anyong Griyego ng *Jeremias*. Ang hulang tinutukoy ay makikita sa Jeremias 31:15. "Isang tinig ang narinig sa Rama… si Raquel na tumatangis dahil sa kanyang mga anak." Sa pangunahing kahulugan, tila tumutukoy ang mga salitang ito sa pighati ng mga ina sa Juda nang dalhin sa pagkabihag ang kanilang mga anak na lalaki. Ngunit sinipi ang talata bilang ganap na angkop sa dalamhati ng mga inang iyon ng Bethlehem na ang mga sanggol ay walang-awang pinagpapatay. Madalas nating matagpuan sa Kasulatan ang mga ganitong dalawahang paglalapat.

“Nang mamatay si Herodes, narito, isang anghel ng Panginoon ang napakita.” Sa takdang panahon, dumating ang salita sa pamamagitan ng isang makalangit na panauhin na nagsalita kay Joseph sa panaginip gaya ng dati, “Na nagsasabi, Bumangon ka, at… pumaroon ka sa lupain ng Israel.” Malinaw na ngayon ang daan para makabalik ang batang si Jesus at ang Kanyang ina sa kanilang sariling lupain. Pumanaw na si Herodes at ngayon ay kailangan nang managot sa Diyos para sa kanyang buhay ng krimen at kalupitan. Si Joseph ay “bumangon … at pumaroon sa lupain ng Israel.” Kapansin-pansin ang pagsunod ni Joseph sa bawat mensahe ng anghel. Nang hindi nagtatanong ng anuman, sumunod siya kaagad sa bawat utos na ibinigay sa kanya sa sobrenatural na paraang ito. Kakaunti ang alam natin tungkol sa buhay at karanasan ng taong ito na piniling maging ama-amahan ni Jesus, ngunit ang kakaunting sinabi sa atin ay nagpapatanto sa atin na siya ay isang taong napakasensitibo sa salita ng Panginoon. Nagbibigay siya sa atin ng napakahalagang halimbawa ng lubos na pagsunod sa kalooban ng Diyos, kahit sa pinakanakalilito at mahihirap na kalagayan.

“Nang mabalitaan niyang si Arquelao ang naghahari sa Judea… natakot siya.” Pinatay ni Herodes ang karamihan sa kanyang sariling mga anak, ngunit hinayaang mabuhay si Arquelao, at sa kanya ipinamana ni Herodes ang kanyang kaharian. Natakot si Joseph na baka si Arquelao ay kasing-lupit ng kanyang masamang ama, kaya nag-atubili siyang ilagay talaga ang kanyang maliit na pamilya sa ilalim ng kapangyarihan nito. Ngunit muli siyang pinatnubayan ng Diyos sa pamamagitan ng pagpapakita sa kanya sa panaginip at pagbabala sa kanya na huwag manirahan sa Judea kundi lumihis “sa mga dako ng Galilea.” “Pumaroon siya at nanirahan sa isang lungsod na

tinatawag na Nazareth." Mula sa Ebanghelyo ni Lucas nalaman natin na nakatira si Maria sa Nazareth nang unang magpakita sa kanya si Gabriel (Lucas 1:26). Doon din nakatira si Joseph, at mula sa lungsod na ito naglakbay ang dalawa patungong Bethlehem kung saan ipinanganak si Jesus (Lucas 2:4). Kaya bumalik sila sa kanilang sariling dating bayan, at doon lumaki si Jesus mula pagkabata hanggang sa pagkalalaki. Dahil sa Kanyang paninirahan doon, tinawag Siyang Nazareno, isang pangalang malapit na kaugnay ng salitang Hebreo na *Netzer* na nangangahulugang "sanga," gaya sa Zacarias 6:12 at iba pang mga Kasulatan. Sa pangalawang kahulugan, maaari itong mangahulugang "isang ibinukod," isang Nazareo gaya sa Bilang 6:2, sapagkat si Jesus ang tunay na Nazareo, ibinukod para sa Diyos mula pa sa Kanyang kapanganakan. Maliwanag na kinuha ng lungsod ng Nazareth ang pangalan nito mula sa salitang ito na *Netzer*, marahil dahil sa isang natatanging puno o usbong na matatagpuan sa dakong iyon. Kaya, madaling iugnay ang pangalang "Nazareno" sa mga hula tungkol kay Jesus bilang sanga, o usbong ng Panginoon (Isaias 4:2), ang sanga mula sa mga ugat ni David (Isaias 11:1). Ngunit sa paggamit nito kay Jesus ng Kanyang mga kaaway, isa itong salitang panlait—isang salita, gayunman, na agad kinuha at ipinagmalaki ng mga unang Cristiano (Mga Gawa 24:5).

Kabanata 3: Ang Pagpapakilala sa Hari

Inihanda ni Juan ang mga Tao (Mateo 3:1-6)

Sinabi sa atin ng ating Panginoon na sa mga ipinanganak ng babae, walang mas dakila kay Juan Bautista. Namumukod-tangi siya bilang isang nakalaang lingkod ng Diyos, tapat sa mga prinsipyo at hindi natitinag sa kanyang paninindigan laban sa kasamaan kahit sa matataas na lugar (Mateo 14:4). Gayunman, ang kanyang kadakilaan ay nasa katotohanang pinili siya ng Diyos para ibalita ang pagdating ni Cristo bilang Mesiyas ng Israel at Manunubos ng mundo (Juan 1:29-31). Pormal na binuksan ni Juan kay Cristo ang pinto ng kulungan ng mga tupa (Juan 10:2-3) sa pamamagitan ng pagbabautismo sa Kanya at pagkilala sa Kanya bilang pinahiran ng Diyos. Hindi kailanman mapapawi ng panahon ang ningning na nauukol sa kanya bilang tagapagpauna ni Cristo. Pinahintulutan si Juan na makita at makilala ang Isa na ipinahayag niya—isang pribilehiyong hindi ibinigay sa lahat ng mas naunang propeta.

Ibinigay ni Lucas ang petsa ng pagsisimula ng ministeryo ni Juan bilang ikalabinlimang taon ni Tiberio Cesar, na itinuturing ng karamihan sa mga awtoridad na A.D. 26. Ang kanyang natatanging ministeryo ay ang pagtawag sa bayan ng Israel sa pagsisisi. Siya ay "dumating…sa daan ng katuwiran," (Mateo 21:32) upang bigyang-diin ang banal at makatarungang mga hinihingi ng Diyos sa Kanyang mga nilalang at igiit na tanging ang makasalanang humatol na sa sarili ang karapat-dapat sa harapan ng Panginoon. Lubhang kailangan ang ganitong ministeryo ngayon, kung kailan nawala na sa mga tao, sa malaking bahagi, ang pakiramdam ng pagiging makasalanan ng kasalanan. Walang saysay na ipangaral ang ebanghelyo ng

biyaya ng Diyos sa mga taong walang pagkatanto sa kanilang pangangailangan sa biyayang iyon. Kapag nagising lamang ang kaluluwa para makita ang karumihan at kawalang-katuwiran nito sa mga mata ng isang banal na Diyos saka magkakaroon ng sigaw, “Diyos, maawa ka sa akin na isang makasalanan.”

“Nang mga araw na iyon ay dumating si Juan Bautista, na nangangaral sa ilang ng Judea, At nagsasabi, Magsisi kayo: sapagkat malapit na ang kaharian ng langit.” Ang ilang ng Judea ay ang rehiyon sa silangan at timog ng Jerusalem, kasama ang mababang lambak ng Jordan, at ang kanlurang bahagi ng Dagat na Patay. Ang mensahe ni Juan ay panawagan sa paghatol sa sarili. Hinimok niya ang mga tao na pumanig sa Diyos laban sa kanilang sarili.

Sa Isaias 40 matatagpuan natin ang hulang natupad kay Juan Bautista. Ang kanyang mensahe ay, “Ihanda ninyo ang daan ng Panginoon.” Daan-daang taon nang sabik na naghihintay ang Israel sa Mesiyas, ngunit hindi sila handang tanggapin Siya: kailangan nila ang paghahanda ng puso na nagmumula sa tapat na pagharap sa sariling mga kasalanan sa harap ng Diyos.

Parehong binanggit sa Mateo ang kasuotan ni Juan at ang kanyang pagkain. Tulad ni Elias, lumitaw siyang nakadamit-ilang at nabubuhay sa pagkaing-ilang. Siya ay taong mula sa malalawak na bukas na lugar, na ang paraan ng pamumuhay ay nagdagdag ng bigat sa kanyang mga salita. Itinuturing ng ilan na mapagtatalunan kung talaga ngang kumain siya ng mga balang, o kung ang salitang ginamit ay tumutukoy sa bunga ng punong carob. Ngunit dahil kinakain pa rin ang mga balang ngayon at ginamit na bilang pagkain (katulad na katulad ng tuyong hipon) mula pa noong unang panahon, tila pinakamalamang na talagang ginamit ni Juan ang mga ito sa

kanyang pagkain. Sa isang pagkakataon, itinawag-pansin ni Jesus ang pagpipigil ni Juan sa pagkain (Mateo 11:18; Lucas 7:33).

Habang ipinahahayag ni Juan ang pangangailangan ng pagsisisi, lumapit sa kanya ang mga tagapakinig mula sa lahat ng dako ng lupain "at binautismuhan sila niya sa Jordan, na ipinagtatapat ang kanilang mga kasalanan." Ang bautismo sa sarili nito ay hindi isang gawang may merito. Ang ibig nitong ipahiwatig ay inaamin ng taong binautismuhan na ang nararapat sa kanya ay paghatol dahil sa kanyang mga kasalanan. Kaya ang mga binautismuhan ay humatol sa kanilang sarili at kinilalang matuwid ang Diyos (Lucas 7:29). Malinaw na hindi ipinangaral ni Juan na ang kanyang bautismo ang nagpapalaya sa mga tao mula sa kanilang mga kasalanan (Juan 1:29). Itinuro niya sa mga tao si Jesus bilang ang tanging Isa na sa pamamagitan Niya ay makakamit nila ang kapatawaran ng kasalanan.

Tinawag ni Juan ang mga Pinunong Relihiyoso sa Pagsisisi (Mateo 3:7-12)

Nang dumating kasama ng iba ang mga mapagmataas na relihiyosong nagpapanggap na walang ipinakitang katibayan ng pagsisisi, at naghahanap din ng bautismo, mahigpit silang sinaway ni Juan, na sinasabi, "O lahi ng mga ulupong, sino ang nagbabala sa inyo na tumakas mula sa galit na darating?" Matinding pananalita ang ginamit dahil sa pagkukunwari ng mga relihiyosong pormalistang ito, na sa kanilang lihim na kasamaan ay nagpapahayag ng kanilang sarili bilang mga anak ng masama. Ang mga Fariseo ang ortodoksong partido sa Israel, at ang mga Saduceo ang grupong heterodokso (Mga Gawa 23:8); ngunit kapwa sila nagtiwala sa kanilang sariling

inakalang katuwiran kaya wala silang nakitang pangangailangang magsisi (Roma 10:3). Humingi si Juan ng katibayan ng pagsisisi bago siya pumayag na isagawa ang banal na seremonya ng bautismo. Bagama't walang halaga ang mababuting gawa pagdating sa pagkamit ng kaligtasan, ipinakikita ng tunay na nagsisisi, sa pamamagitan ng bagong buhay, ang katotohanan ng kanyang pagpapahayag sa pagbaling sa Diyos at paglayo sa kanyang mga kasamaan.

Handa nang sumagot nang may galit ang mga relihiyosong nagpapanggap na ito na sila ay mga anak ni Abraham, kaya hindi na nila kailangang magsisi. Natanto ni Juan kung ano ang tumatakbo sa kanilang isip at sumigaw, "Huwag ninyong isipin na sabihin sa inyong sarili, Si Abraham ang aming ama: sapagkat sinasabi ko sa inyo, na kaya ng Diyos na magbangon ng mga anak kay Abraham mula sa mga batong ito." Karaniwan sa mga relihiyosong hindi espirituwal na umasa at magmalaki sa kabanalan ng kanilang mga ninuno. Ngunit maliban kung ang gayunding pananampalataya ng ating mga ninuno ay matatagpuan sa atin, walang saysay ang ating pagmamalaki. Ang Diyos, na gumawa ng tao mula sa alabok ng lupa, ay makapagbabangon ng mga anak ng pananampalataya mula sa mga bato kung nanaisin Niya. Idinagdag ni Juan, "At ngayon din ay nakalagay na ang palakol sa ugat ng mga puno: kaya bawat punong hindi nagbubunga ng mabuti ay pinuputol, at inihahagis sa apoy." Napakadalas sa ating panahon, ang palakol ay inilalagay sa bunga ng puno. Ngunit ang ugat ang may sira. Kailangang may bagong tao kung magkakaroon ng bunga para sa Diyos. Ang paglalagay ng palakol sa ugat ng puno ay nagpapahiwatig ng lubos na paghatol sa likas na tao at nagmumungkahi ng tiyak na pangangailangan ng bagong kapanganakan.

Sa pagpapatuloy ng kanyang paratang, ipinaliwanag ni Juan na ang panlabas na simbolo ay para lamang sa mga nagpapahayag ng tapat na pagsisisi sa Diyos, at nagpapasakop sa Kanyang awa bilang mga nangangailangan at walang-kayang makasalanan. Kapag dumating si Cristo, magbabautismo Siya sa (o sa loob ng) Espiritu Santo at apoy.

"Nasa kanyang kamay ang kanyang pantahip, at lubusan niyang lilinisin ang kanyang giikan, at titipunin ang kanyang trigo sa bangan; ngunit susunugin niya ang ipa sa apoy na hindi mapapatay." Ang trigo ay kumakatawan sa mga anak ng kaharian (Mateo 13:38). Sila ang mga babautismuhan sa Espiritu Santo. Ang ipa ay kumakatawan sa mga gumagawa ng masama na babautismuhan sa apoy ng paghatol. Walang makapagbibigay-diin nang higit sa pagka-Diyos ng ating Panginoon kaysa sa pahayag ni Juan tungkol sa Kanya at sa dalawahang bautismong ito. Isipin mo, isang nilalang na nagbabautismo sa Espiritu Santo. Tanging ang Isa na Siya mismong Diyos ang makagagawa nito. At sa Pentecostes, walang atubiling ipinahayag ni Pedro na ang Diyos ang nagsugo ng Espiritu (Mga Gawa 2:33). Siya ang magpapadala sa mga hindi nagsisisi sa apoy ng walang hanggang kaparusahan (Mateo 25:41). Hindi ito dapat ipagkamali sa naglilinis na bisa ng Espiritu Santo, ni sa mga dilang "parang apoy" na lumitaw sa Pentecostes. Ang "susunugin niya ang ipa sa apoy na hindi mapapatay" ay inilagay bilang tuwirang kabaligtaran ng pagtitipon ng "trigo sa bangan."

Binautismuhan ni Juan si Jesus (Mateo 3:13-17)

Sa wakas ay dumating ang araw ng pagpapakita ng Hari. Lumitaw si Jesus sa karamihan, at humakbang pasulong upang sumailalim sa seremonyang pinagdaanan na ng napakaraming

makasalanang nagtapat. Siya na papalit sa lugar ng makasalanan ay lumapit upang magpabautismo kay Juan, upang sa gayon ay maiugnay Siya sa mga makasalanang pag-aalayan Niya ng Kanyang buhay. “Ngunit pinigilan siya ni Juan, na nagsasabi, Ako ang nangangailangang mabautismuhan mo, at ikaw ba’y lumalapit sa akin?” Para sa Bautista, tila hindi angkop na ang walang-kasalanang Isa ay magpasakop sa bautismo ng pagsisisi para sa kapatawaran ng mga kasalanan. Naramdaman niyang siya pa ang nangangailangang mabautismuhan ni Jesus.

“At sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Payagan mo na ngayon: sapagkat ganito nararapat sa atin na tuparin ang buong katuwiran. Nang magkagayo’y pinayagan niya siya.” Para bang sinabi ni Jesus, “Nais kong magpasakop dito bilang pangako na dumating Ako upang tuparin ang bawat matuwid na hinihingi ng trono ng Diyos para sa mga makasalanang tao.” Ito ang hayagang pag-aalay ng ating Panginoon sa gawain ng krus na dahil dito ay pumarito Siya sa mundo. Napakababaw talaga ng interpretasyong ginagawang ang gawa ng bautismo ang pagtupad sa katuwiran. Sa madaling salita, hindi upang magbigay Siya sa atin ng mabuting halimbawa kaya nagpabautismo si Jesus, kundi upang iugnay ang Kanyang sarili sa mga makasalanan. Siya ang Isa na gagawin ang Kanyang sarili na mananagot sa pagtupad sa bawat matuwid na paghahabol para sa mga umaming sila ay makatarungang nasa ilalim ng sumpa ng nilabag na batas, at kaya walang sariling katuwiran. Para silang mga may-utang na nagbibigay ng kanilang mga pangakong-bayad sa Diyos. Pinirmahan ni Jesus ang mga pangakong-bayad na iyon, na ginagarantiya ang buong kabayaran. Naisagawa ang pagbabayad sa krus.

Sa huling dalawang talata ng kabanatang ito, nalaman natin kung paano ipinahayag ng Diyos ang Kanyang pagsang-ayon sa Anak sa kahanga-hangang paraan. Kaagad na kasunod ng hayagang pag-aalay ng ating Panginoon ng Kanyang sarili, "nabuksan ang mga langit" sa itaas Niya, at sa nakikitang pagpapakita, pinahiran Siya ng Espiritu Santo para sa dakilang gawaing pinarito Niya upang isagawa sa ikaluluwalhati ng Diyos at para sa kaligtasan ng isang ligaw na mundo. Ang pagpapahid na ito ang tinukoy ni Pedro sa Mga Gawa 10:38, at ang sinabi mismo ni Jesus sa Juan 6:27. Pinahiran Siya bilang propeta, saserdote, at hari, at tinatakan ng gayunding Espiritu bilang ang banal na Isa ng Diyos, na Siya lamang ang makatutugon sa pangangailangan ng isang namamatay na mundo.

Dito sa Ebanghelyo ni Mateo, ang Kanyang pagpapahid bilang Hari ang partikular na itinutuon ng ating pansin. Binigyang-diin ni Marcos ang Kanyang tungkulin bilang propeta, at iniharap Siya ni Juan bilang ating dakilang pinakapunong saserdote, ngunit ito ay pagkatapos matapos ang gawaing ibinigay sa Kanya ng Ama.

Sa wakas, sa maririnig na tinig, ipinahayag ng Ama ang Kanyang kaluguran sa Kanyang Anak. Siya na sa Kanyang bautismo ay inialay ang Kanyang sarili sa Diyos upang maging hain para sa kasalanan ay sa gayon pinatunayang Siya mismo ang walang-kasalanang Isa, sapagkat ang handog para sa kasalanan ay dapat na kabanal-banalan (Levitico 6:25). Walang bahid ng kasalanan sa Kanya, walang likas na kasamaang taglay ng lahat ng nagkasalang anak ni Adan. Masasabi Niya, "Lagi kong ginagawa ang mga bagay na nakalulugod sa kanya" (Juan 8:29). Kaya laging natagpuan ng Ama ang Kanyang kagalakan sa

pagmamasid sa kasakdalan ng Kanyang Anak. Nais Niyang malugod din tayo sa Kanya.

Kabanata 4: Ang Pagsubok sa Hari

Tinukso si Jesus (Mateo 4:1-11)

Bago iniharap ng Panginoong Jesus ang Kanyang sarili sa Israel bilang ang ipinangakong Hari, kinailangan Niyang dumaan sa panahon ng pagsubok, na ginawa Niya sa loob ng apatnapung araw. Hinarap ni Jesus si Satanas, ang malakas na taong armado, at iginapos siya bago Niya sinimulan ang Kanyang hayagang ministeryo at humayo upang samsamin ang mga ari-arian ni Satanas.

Bakit tinukso si Jesus? At sa pagkatukso, may posibilidad bang nagkasala Siya, at sa gayon ay nalagay sa panganib o napawalang-bisa ang buong plano ng pagtubos? Madalas itanong ang mga ito at nararapat lamang na makapagbigay tayo ng mga sagot mula sa Kasulatan tungkol sa mga ito.

Kung nais nating maging malinaw ang ating pag-iisip tungkol dito, dapat nating tandaan na bagama't ang ating Panginoon ay, at hanggang ngayon ay, kapwa tao at Diyos, hindi Siya dalawang persona, kundi isa. Sa persona, Siya ang Diyos na walang hanggang Anak na kumuha ng pagkatao sa pakikipag-isa sa Kanyang pagka-Diyos upang tubusin ang mga makasalanang tao. Kaya mayroon Siyang dalawang kalikasan, ang pagka-Diyos at ang pagkatao, ngunit nananatili Siyang iisang persona lamang. Kaya bilang tao dito sa lupa, hindi Siya makakikilos nang hiwalay sa Kanyang pagka-Diyos. Ang mga nagsasabing maaari Siyang nagkasala ay mabuting magtanong sa kanilang sarili, "Ano kaya ang naging bunga?" Ang sabihing bilang tao ay maaari Siyang nabigo sa Kanyang misyon ay pag-amin sa kagulat-gulat at mapanirang mungkahi na ang Kanyang banal na kalikasang pagka-Diyos ay maaaring

mahiwalay mula sa isang narumihang kalikasang pagkatao at sa gayon ay mapatunayang ang pagkakatawang-tao ay isang kabalbalan at panunuya. Ngunit kung matatanto nating Siya na kapwa Diyos at tao sa iisang persona ay tinukso, hindi upang makita kung Siya ay magkakasala (o makakagawa ng kasalanan), kundi upang patunayang Siya ang walang-kasalanang Isa, malinaw na ang lahat. Totoo ang tukso, ngunit lahat ito ay mula sa labas, gaya ng kay Adan sa simula. Ngunit si Adan ay isang inosenteng tao lamang; samantalang si Jesus, ang huling Adan, ay ang Panginoon mula sa Langit, na naging tao nang hindi tumitigil sa pagiging Diyos, upang maging ating kamag-anak na manunubos (Levitico 25:48).

Pinatunayan ng tukso at ng Kanyang saloobin dito na hindi Siya isang makasalanang tao, maging sa kalikasan o sa gawa, kaya maaari Niyang pasanin ang ating parusa sa Kanyang sarili. Maaari Niyang pasanin ang sumpa ng nilabag na batas para sa iba dahil Siya mismo ay wala sa ilalim ng sumpang iyon. Tiyak na sinasabi sa atin ng Kasulatan na Siya ay "hindi nakakilala ng kasalanan" (2 Corinto 5:21); Siya ay "hindi gumawa ng kasalanan" (1 Pedro 2:22); "sa kanya ay walang kasalanan" (1 Juan 3:5). Masasabi Niya, "Dumarating ang prinsipe ng sanlibutang ito, at wala siyang anuman sa akin" (Juan 14:30). Walang nagtatagong taksil sa loob na tutugon sa tinig ng kaaway sa labas. Walang kasalanan sa loob na tutukso sa Kanya. (Ang literal na salin ng Hebreo 4:15b ay, "Tinukso siya gaya natin, hiwalay sa kasalanan."). Mula sa sandali ng Kanyang kapanganakan, Siya ay banal, hindi lamang inosente (Lucas 1:35).

Naganap ang pagtukso kay Jesus, kung mapagkakatiwalaan natin ang tradisyon, sa bundok ng Quarantania, sa kanluran ng

Jordan, sa tapat ng Jerico, isang napakalupit at mapanglaw na ilang. Halos kaagad itong sumunod sa Kanyang bautismo, sa unang bahagi ng A.D. 27, ilang sandali bago ang Paskuwa.

Bilang sakdal na tao, laging nagpapasakop si Jesus sa pamamahala ng Espiritu. Sinasabi sa atin ni Marcos na itinaboy Siya ng Espiritu sa ilang (Marcos 1:12). Itinulak Siyang pumunta, sapagkat mahalagang maipakita ang Kanyang kabanalan mula pa sa pinakasimula ng Kanyang ministeryo. Ang tukso ay talagang pagsubok. Sinubok Siya ni Satanas, ang masamang personang iyon na kaaway ng Diyos at ng tao. Siya ang sumubok sa unang Adan at natagpuan itong kulang. Ngayon ay kailangan siyang madaig ng huling Adan, ang ikalawang tao (1 Corinto 15:45,47).

Nag-ayuno si Jesus sa buong panahon ng pagsubok—apatnapung araw. Pagkatapos lamang ng lahat ng ito sinabing nagutom Siya. Pagkatapos, sa oras ng kahinaan ng katawan, dumating ang manunukso, na nagsisikap na daigin Siya. Tatlo ang pagsubok: ang panghalina sa katawan, sa kaluluwa, at sa espiritu. Kasangkot dito ang mga pagnanasa ng laman, ang pita ng mga mata, at ang kapalaluan ng buhay (ang pagpapasikat o walang-saysay na karangyaan ng pamumuhay). Magkaiba ang pagkakasunod-sunod ng tukso sa Mateo at sa Lucas. Maliwanag na ibinibigay ni Mateo ang tatlong punto sa kanilang makasaysayang pagkakasunod, na kinukuha ang mga ito nang eksakto kung paano nangyari. Ibinibigay ni Lucas ang moral na pagkakasunod, alinsunod sa 1 Juan 2:16. Kaya ang unang panghalina ay sa gana, ang pagnanasa ng laman, ang pisikal; ang sumunod ay sa kalikasang estetiko, ang pita ng mga mata, ang kaluluwa; at ang huling panghalina ay sa espirituwal na kalikasan, ang kapalaluan ng buhay, o ang walang-saysay na

karangyaan ng pamumuhay. Hindi natinag ang Panginoong Jesus sa bawat mungkahi ng kasamaan.

Ito ang magkakatulad na uri ng tukso na ginamit ng ahas kay Eva sa Eden. Nakita niyang ang bunga ng puno ay mabuting kainin (ang pita ng laman), kaaya-aya sa mga mata (ang pita ng mga mata), at kanais-nais para magpatalino (ang kapalaluan ng buhay). Bumigay siya sa bawat punto at nang makipagtulungan si Adan sa kanya sa pagsuway sa Diyos, bumagsak ang lumang nilikha. Sinubok sila sa isang halamanan ng kaluguran, isang napakagandang kapaligiran. Tinukso si Jesus sa isang tuyo at uhaw na ilang kasama ng mababangis na hayop, ngunit tumayong matatag na parang bato laban sa lahat ng lalang at pambobola ni Satanas. Sa gayon ay ipinakita Niya ang Kanyang sarili bilang Hari ng katuwiran, at kaya ang angkop na Isa upang koronahan bilang Hari ng kapayapaan (Hebreo 7:1-2). Siya na nagtagumpay sa kaaway matapos masubok sa lahat ng bagay na gaya natin, hiwalay sa kasalanan, ay ngayon ang ating dakilang pinakapunong saserdote, na humaharap sa Langit para sa atin, handang tumulong sa atin sa bawat oras ng kahinaan at tukso.

“At nang lumapit sa kanya ang manunukso, sinabi niya, Kung ikaw ang Anak ng Diyos, ipag-utos mo na ang mga batong ito ay maging tinapay.” Bawat pagsubok ay tuwirang pagsalakay sa katotohanan ng Kanyang personang Diyos-tao. Maaaring parang walang likas na masama sa pagpapawi ni Jesus ng Kanyang gutom sa pamamagitan ng paggawa ng tinapay mula sa mga bato, ngunit bilang tao, kinuha Niya ang lugar ng pag-asa sa buhay na Ama (Juan 6:57). Kaya kumilos lamang Siya sa pagsunod sa kalooban ng Ama, at hindi Niya maaaring pakinggan ang anumang mungkahing nagmumula sa iba at sa

salungat na pinagmulan. Hindi Siya kikilos ayon sa payo ng kaaway, kahit para mapawi ang Kanyang gutom.

“Ngunit sumagot siya at sinabi, Nasusulat, Hindi sa tinapay lamang mabubuhay ang tao, kundi sa bawat salitang lumalabas sa bibig ng Diyos.” Hinarap ni Jesus ang bawat tukso ng tiyak na salita mula sa Diyos—isang sipi mula sa banal na Kasulatan. Sa pagkakataong ito, sinipi Niya ang Deuteronomio 8:3 kung saan ipinaalala ni Moises sa Israel na ang espirituwal na pagkaing matatagpuan sa Salita ng Diyos ay higit na mahalaga kaysa sa materyal na pagkain. Kapag naglalaan ang Diyos ng pagkain para sa Kanyang mga anak, hindi Niya sila binibigyan ng bato sa halip na tinapay, ni gumagawa ng tinapay mula sa bato; ngunit kapag umalis tayo sa lugar ng pag-asa sa Ama, malamang na mabali ang ating mga ngipin sa matigas at mabatong tinapay, na inakala nating mas mabuti kaysa sa nagmumula sa Diyos.

“Nang magkagayo’y dinala siya ng diyablo sa banal na lungsod, at inilagay siya sa taluktok ng templo.” Kung talagang ginawa ito ng diyablo o sa pangitain lamang, hindi sinabi sa atin, at hindi rin mahalagang malaman natin. Ang punto ay kahit ang santuwaryo ay maaaring maging lugar ng tukso, sapagkat ang kapalaluan sa biyaya ay isa sa mga pinakamalaking bitag na nakalantad sa atin. Mula sa mataas na lugar na iyon, nakita ni Jesus ang mga karamihang nagkakatipon sa mga patyo sa ibaba. Gagamitin ito ni Satanas bilang dahilan kung bakit dapat Niyang ipakita ang Kanyang kapangyarihan.

Sa pagtukso kay Cristo, sinipi lamang ni Satanas ang bahagi ng Awit 91:11 -12. Inalis niya ang pinakamahalagang bahagi —“Upang ingatan ka sa lahat ng iyong mga daan.” Hindi bahagi ng banal na mga daan ng Anak ng Diyos ang tumalon nang

kahanga-hanga mula sa kataasan ng templo upang mamangha ang sumasambang karamihan sa ibaba habang nakikita nila Siyang nakabitin sa hangin sa itaas nila, na inaalalayan ng mga kamay ng anghel. Magiging pangahas na paggamit ito ng pangako. Kapag sumipi si Satanas ng Kasulatan, tingnan mong mabuti ang teksto at tiyaking walang mahalagang bahaging inalis, sapagkat posibleng suportahan ang pinakamalubhang pagkakamali ng isang talata mula sa Bibliya na ginamit nang wala sa konteksto.

"Sinabi sa kanya ni Jesus, Nasusulat din naman, Huwag mong tutuksuhin ang Panginoon mong Diyos." Kung saan nag-uutos ang Diyos, makakikilos ang pananampalataya ayon sa Kanyang mga salita, sa pag-alam na—gaya ng sinabi ni Augustine—"Ang mga utos ng Diyos ay ang mga pagbibigay-kakayahan ng Diyos." Ngunit ang ilantad ang sarili sa panganib nang walang dahilan ay pagtukso sa Diyos, at salungat ito sa prinsipyo ng pananampalataya.

"Muli, dinala siya ng diyablo sa isang napakataas na bundok, at ipinakita sa kanya ang lahat ng mga kaharian ng sanlibutan, at ang kaluwalhatian ng mga ito." Ang mga bagay na ito ay kay Cristo, ang tagapagmana ng lahat ng bagay; ngunit inagaw ni Satanas ang mana. Tinangka niyang iharap kay Jesus ang matatawag na daang-pakupad patungo sa pamamahala sa mundo.

"At sinabi sa kanya, Lahat ng mga bagay na ito ay ibibigay ko sa iyo, kung magpapatirapa ka at sasambahin ako." Sa katunayan, kay Satanas lamang ang mga ito upang ibigay sa pamamagitan ng pahintulot ng kalooban ng Diyos, sapagkat "ang Kataas-taasan ay naghahari sa kaharian ng mga tao, at ibinibigay ito sa kaninumang kanyang naisin" (Daniel 4:25). Ninakaw ni Satanas

kay Adan ang awtoridad na ibinigay dito at naghari bilang mang-aagaw sa mga puso ng masasamang tao. Ngunit wala siyang hindi mapag-aalinlanganang karapatan sa mga kaharian ng sanlibutan, na inialok niyang ibigay kay Jesus kung sasambahin Siya nito, at sa gayon ay makukuha ang kaharian nang walang krus.

"Nang magkagayo'y sinabi sa kanya ni Jesus, Lumayas ka, Satanas: sapagkat nasusulat, Sasambahin mo ang Panginoon mong Diyos, at siya lamang ang iyong paglilingkuran." Sa isa pang "sinabi" ng Diyos, nagapi ang kaaway. Hindi pinagtalunan ni Jesus ang salita ni Satanas tungkol sa kanyang kapangyarihan sa mga kaharian ng sanlibutan. Hindi sa pamamagitan ng pagtatalo nakakamit ang tagumpay, kundi sa pamamagitan ng Salita mismo.

"Nang magkagayo'y iniwan siya ng diyablo, at, narito, dumating ang mga anghel at naglingkod sa kanya." Kay luwalhating wakas ng tukso! Tumakas ang talunan at maruming demonyo. Dumating nang may kagalakan ang mga banal na sugo mula sa hukuman ng Langit upang maglingkod sa kanilang Manlilikha, na sa biyaya ay kumuha ng lugar ng nilalang. Kapag naiisip natin ang mga anghel na naglilingkod kay Jesus gaya ng ginawa nila sa ilang at sa Getsemani, natatanto natin kung gaano Siya tunay na naging tao, na Siya na lumikha ng maluluwalhating nilalang na iyon ay ngayon pinaglilingkuran nila.

Ang Hari ng Diyos ay dapat maghari sa katuwiran. Ang kahalili ng makasalanan ay dapat na gaya ng korderong walang kapintasan—walang depekto sa labas o sa loob. Kaya ang Panginoon bilang tao ay dapat sumailalim sa pinakamasusing mga pagsubok upang ipakita ang Kanyang pagiging angkop para sa dakilang gawaing pinarito Niya upang gawin. Kung

nailabas ng tukso ang anumang katibayan ng likas na kasalanan o moral na kabulukan ng anumang uri, magiging patunay sana ito na si Jesus ay hindi ang banal na Isa ng Diyos, na nakatakdang magdala ng walang hanggang katuwiran at gumawa ng pampalubag-loob para sa kasamaan. Ngunit saanman hindi naipakita nang mas malinaw ang kasakdalan ni Jesus kaysa nang gawin ni Satanas ang lahat ng pagsisikap na makahanap ng depekto sa Kanyang katangian, ng anumang anyo ng paghahanap-sa-sarili sa Kanyang puso. Sinubok ang Hari at napatunayang Siya ang lahat ng ipinahayag ng Diyos Ama sa Kanyang bautismo—ang Isa na sa Kanya ay natagpuan Niya ang lahat ng Kanyang kaluguran.

Mababasa natin sa Hebreo 2:18 na ang ating Panginoong Jesus ay "nagdusa sa pagkatukso." Nagdurusa tayo habang nilalabanan natin ang tukso, at sa gayon ay naiingatan tayo mula sa pagkakasala laban sa Diyos (1 Pedro 4:1). Dito nakikita natin ang malaking pagkakaiba ni Cristo bilang ang banal na Isa, at natin bilang mga makasalanang may kalikasang nalulugod sa kasamaan. Kapag ipinanganak ng Diyos, ginagawa tayong mga kabahagi ng kalikasang pagka-Diyos, at kaya tayo rin ay napopoot sa kasamaan.

Matapos masubok at mapatunayang sakdal sa lahat ng Kanyang mga daan, sinimulan ng Hari ang Kanyang hayagang ministeryo, na pinatunayan ng mga makapangyarihang tanda at kababalaghan, na dapat sana ay nagpalinaw sa buong Israel na Siya nga talaga ang ipinangakong Mesiyas.

Sinimulan ni Jesus ang Kanyang Ministeryo (Mateo 4:12-17)

Ang sipi mula kay Isaias sa Mateo 4:15-16 ay naiiba sa matatagpuan natin sa ating Lumang Tipan dahil kinuha ito

mula sa Septuagint, ang saling Griyego na karaniwang ginagamit noong panahong iyon, sa halip na mula sa orihinal na Hebreo (tingnan ang Isaias 9:1-2).

Habang naglalakbay Siya sa iba't ibang lugar, nangaral si Jesus, na sinasabi, "Magsisi kayo: sapagkat malapit na ang kaharian ng langit." Ang mensaheng ito ay kapareho ng kay Juan Bautista. "Ang kaharian ng langit," gaya ng nakita natin, ay isang terminong ginamit lamang sa Ebanghelyong ito. Nagsasalita ito ng pamamahala ng Langit sa lupa. Handa na itong itatag noon kung may kahandaan sa panig ng Israel na tanggapin ito. Ngunit maitatatag lamang ito sa pundasyon ng pambansang pagsisisi; at para dito ay hindi handa ang mga tao. Hindi nila tatanggapin ang Hari; dahil dito ay nawala sa kanila ang kaharian, gaya ng ipinakikita ng kasunod. Bago maibalik ang kahariang iyon sa Israel (Mga Gawa 1:6), ipapaalam ng Diyos ang isa pang programa, na sa ngayon ay nakatago sa pang-unawa ng tao.

Tinawag ni Jesus ang Kanyang mga Unang Alagad (Mateo 4:18-25)

Sina Pedro at Andres ay nahikayat na kay Jesus (Juan 1:40-42). Ngayon ay iniwan nila ang lahat upang sumunod sa Kanya, na halos hindi natatanto kung ano ang naghihintay sa kanila, kapwa sa kagalakan at kalungkutan. Sina Santiago at Juan ay mabibilang din sa mga pinakamalapit na kaibigan ng Hari, upang magpatotoo sa Israel. Si Santiago ay mamamatay bilang martir sa unang bahagi ng bagong panahon. Si Juan ay nakatakdang mabuhay nang mas matagal kaysa sa lahat ng iba pang piniling labindalawa.

Binubuod ng Mateo 4:23-25 ang kalikasan at saklaw ng ministeryo ni Jesus. Saanman pumunta si Jesus at ang Kanyang

mga alagad, nagdala Siya ng pagpapala at kaligtasan sa mga naghanap ng Kanyang kagandahang-loob. Marami ang sumunod sa Kanya sa iba't ibang lugar, na walang dudang umaasang anumang sandali ay maaari Niyang ipahayag ang Kanyang maharlikang awtoridad at, sa pagpapabagsak sa kapangyarihan ng Roma, magdala ng paglaya sa Israel. Ngunit bago ito magawa, may isa pang gawain na higit na mas dakila na kailangang maisakatuparan—ang pag-aayos ng usapin ng kasalanan: para dito Siya pumarito sa mundo. Ang Hari ay dapat munang maging ang hain bago Niya makuha ang Kanyang dakilang kapangyarihan at maghari. At kaya, bagama't sa sandaling iyon ay pumalakpak ang mga karamihan at masayang nakinig sa Kanya ang mga karaniwang tao, nagpatuloy Siya nang may matatag na hakbang patungo sa lugar na tinatawag na Kalbaryo.

Kabanata 5: Ang mga Prinsipyo ng Kaharian (Unang Bahagi)

Sa tinatawag na sermon sa bundok, hindi nangangaral ng ebanghelyo ang ating Panginoon, kundi inihahayag Niya ang mga prinsipyo ng Kanyang kaharian, na dapat gumabay sa buhay ng lahat ng nagpapahayag na sila ay Kanyang mga alagad. Sa madaling salita, inilalahad ng sermong ito ang batas ng kaharian. Ang pagsunod sa batas na ito ang dapat maging katangian ng mga tapat na sakop ng kaharian habang hinihintay nila ang araw na mahahayag ang Hari mismo. Sa kabuuan, kinikilala ng sermon na may tiyak na pagsalungat sa Kanyang pamamahala, ngunit ang mga kumikilala sa Kanyang awtoridad sa kanilang buhay ay tinatawagang magpakita ng gayunding maamo at mababang-loob na espiritu na nakita sa Kanya noong mga araw ng Kanyang pagpapakababa dito sa lupa.

Para sa likas na tao, ang sermong ito ay hindi ang daan ng buhay, kundi pinagmumulan ng paghatol; sapagkat naglalagay ito ng pamantayang napakataas at napakabanal na walang sinumang hindi ligtas ang makaaabot dito sa anumang paraan. Ang sinumang magtangka nito ay agad makatatanto ng kanyang lubos na kawalang-kakayahan, kung siya ay tapat at may budhi. Kailangan niyang tumingin sa ibang bahagi ng Kasulatan para sa ebanghelyo, na siyang kapangyarihan ng Diyos sa ikaliligtas ng lahat ng sumasampalataya (Roma 1:16). Kinilala ng mga pinakamatatalas na isip sa mundo ang sermon sa bundok bilang pinakamataas na turo sa etika, at pinuri ang mga banal na tuntunin nito kahit batid nilang hindi nila kayang abutin ang mga pamantayan nito. Kaya pagdating sa mga hindi

ligtas, ang turong ibinigay dito ay nagiging tunay nga, gaya ng mahusay na sinabi ni C. I. Scofield, “Batas na itinaas sa pinakamataas na antas nito.” Kung paanong ang mga matuwid na hinihingi ng batas ay “natutupad sa atin [ang mga mananampalataya], na hindi lumalakad ayon sa laman, kundi ayon sa Espiritu” (Roma 8:4), gayundin ang mga prinsipyong inilatag sa sermong ito ay makikita sa buhay ng lahat ng nagsisikap na lumakad gaya ng paglakad ni Cristo.

Hindi para sa atin na ipasa ang lahat ng batas o prinsipyong ito sa nalalabing Judio sa mga huling araw o sa mga alagad bago ang krus, bagama’t lubos na naaangkop sa pareho. Ngunit nakikita natin dito ang “mga salitang nagpapalusog, maging ang mga salita ng ating Panginoong Jesu-Cristo” (1 Timoteo 6:3) na hindi natin maaaring tanggihang sundin. Ang mga tumatangging sumunod ay inilarawan bilang “palalo, walang nalalaman, kundi nahuhumaling sa mga tanong at pagtatalo tungkol sa mga salita, na pinagmumulan ng inggit, pagtatalo, mga paglait, masasamang hinala” (1 Timoteo 6:4) Kailangan nating tandaan na, bagama’t isang makalangit na bayan, mayroon tayong mga makalupang pananagutan, at ang mga ito ay binigyang-kahulugan para sa atin sa pinakadakila sa lahat ng sermon na may kinalaman sa pag-uugali ng tao.

Ang mga Pagpapala (Mateo 5:1-12)

“Mapapalad ang mga mapagpakumbabang-loob.” Sila ang mga lalaki at babaeng kumikilala sa katotohanang wala silang espirituwal na yaman. Inaamin nila ang kanilang ligaw na kalagayan at kaya umaasa sa biyaya ng Diyos.

“Mapapalad ang nangagluluksa.” Ang mismong mga kalungkutang pinararaanan sa mga tao ay nagiging daan ng

pagpapala kung kilala nila ang "Diyos ng lahat ng kaaliwan" (2 Corinto 1:3) na nagbibigkis ng mga wasak na puso (Awit 34:18). Ginagawa ng Diyos ang ating mga pighati na maging daan ng ating paglago sa biyaya kapag nagtitiwala tayo sa Kanyang pag-ibig at nagpapahinga sa pagkatantong ang lahat ng bagay ay nagkakalakip na gumagawa sa ikabubuti ng Kanyang mga sariling (Roma 8:28).

"Mapapalad ang maaamo." Hinahangaan ng sanlibutan ang taong mapusok at mapagpahalaga sa sarili. Si Jesu-Cristo ay maamo at mababang-loob. Ang mga nakikibahagi sa Kanyang espiritu ang siyang nakakakuha ng pinakamarami sa buhay sa huli. Sila ang "magmamana ng lupa," sapagkat nakikita nila sa buong kalikasan ang mga katibayan ng pag-ibig at pag-aalaga ng Ama.

"Mapapalad ang nangagugutom at nangauuhaw sa katuwiran." Ang ganitong gutom at uhaw—ang ganitong malalim at taimtim na pagnanais—ay nagpapatunay ng bagong buhay. Hindi ibinigay ang mga pagnanais na ito para tuyain tayo. Ang kasiyahan ang ipinangakong bahagi ng lahat ng nananabik nang ganito sa Diyos, na sa Kanya lamang matatagpuan ang katuwiran.

"Mapapalad ang mga mahabagin." Sa mga nagpapakita ng awa, ipagkakaloob ang awa. Ito ay batas ng kaharian. Ang matigas at walang-awang tao, na puro mahigpit na katarungan lamang ang pinaiiral, ay pakikitunguhan sa gayunding paraan kapag dumating ang pagkabigo sa kanyang sariling buhay.

"Mapapalad ang mga may malinis na puso." Ang kalinisan ay pagkakaroon ng iisang layunin. Ang mga may malinis na puso ay ang mga naglalagay sa kaluwalhatian ng Diyos nang higit sa lahat. Sa ganoon inihahayag Niya ang Kanyang sarili. Nakikita

nila ang Kanyang mukha samantalang ang iba ay nakikita lamang ang Kanyang mga pagkilos sa pangangalaga.

“Mapapalad ang mga mapagpayapa.” Ang pagtatalo at pagkakabaha-bahagi ay mga gawa ng laman (Galacia 5:19-21). Ang paghahasik ng pagtatalo sa mga magkakapatid ay isa sa mga bagay na kinapopootan ng Panginoon (Kawikaan 6:16-19). Inuutusan tayong sundan ang mga bagay na nagdudulot ng kapayapaan (Roma 14:19). Sa paggawa nito, ipinakikita natin ang kalikasang pagka-Diyos, bilang mga anak Niya na siyang Diyos ng kapayapaan (Roma 15:33).

“Mapapalad ang mga pinag-uusig dahil sa katuwiran.” Malinaw na ipinahihiwatig nito na ang tagubiling inilahad dito ay hindi nakalaan, gaya ng iginiit ng marami, para sa kaharian ni Cristo sa milenyo kung kailan wala nang pag-uusig dahil sa katuwiran. Sa halip, ang tagubiling ito ay nakalaan para sa mga alagad ni Cristo sa panahon ng pagtanggi sa Kanya, kung kailan nakalantad ang Kanyang mga tagasunod sa pagkamuhi ng isang sanlibutang walang Diyos.

“Mapapalad kayo, kapag kayo’y inaalipusta ng mga tao … at sinasabi ang lahat ng uri ng kasamaan laban sa inyo nang may kasinungalingan, dahil sa akin.” Lahat tayo ay umiiwas sa maling paratang, ngunit makakatagpo tayo ng kaaliwan kapag naalala nating ang ating Panginoon mismo ay hindi nakaligtas dito. May pagpapala habang dumaraan tayo sa mga karanasang ito sa pakikipag-isa sa Kanya, na hindi man lang nagtatangkang bigyang-katuwiran ang ating sarili, kundi ipinauubaya sa Kanya na linisin ang ating pangalan sa Kanyang sariling paraan at panahon.

“Mangagalak kayo, at mangagsayang lubos,” sa halip na bumigay sa pagkalumbay ng espiritu, “sapagkat malaki ang

inyong gantimpala sa langit." Itinatala ng Diyos ang lahat ng tinitiis ng Kanyang bayan sa mga kamay, o sa mga labi, ng isang sanlibutang walang Diyos o ng mga huwad na kapatid. Babawi Siya sa lahat ng ito sa Kanyang sariling paraan kapag nakita natin ang Kanyang mukha. Ang Kanyang mga propeta sa bawat panahon ay tinawag na magtiis ng ganoon ding pakikitungo, ngunit nakita Niya ang lahat ng ito at gagantimpalaan ayon sa mapagmahal na kabaitan ng Kanyang puso.

Sa susunod na bahagi, iniharap ang mga alagad ni Cristo sa pamamagitan ng iba't ibang simbolo, na lahat ay nagsasalita ng kahalagahan ng katapatan sa pananagutang ipinagkatiwala Niya sa atin.

Asin at Ilaw (Mateo 5:13-16)

"Kayo ang asin ng lupa." Ang asin ay nag-iingat mula sa pagkabulok. Iniwan sa sanlibutan ang mga alagad ng ating Panginoon upang magpatotoo laban sa kasamaan nito at magbigay ng halimbawa ng katuwiran. Ang asing nawalan ng lasa, gaya ng Cristianong hindi pare-pareho ang pamumuhay, ay walang kabuluhan.

"Kayo ang ilaw ng sanlibutan." Ganoon tinawag ni Cristo ang Kanyang sarili habang Siya ay nasa sanlibutang ito (Juan 9:5). Sa Kanyang pagkawala, ang Kanyang mga alagad ang magpapatotoo para sa Kanya bilang mga ilaw sa madilim na sanlibutang ito (Filipos 2:15). Inihahayag ng ilaw ang mga kasamaang nakatago sa kadiliman (Efeso 5:13).

"Sa talagang patungan ng ilaw… nagbibigay-liwanag ito sa lahat ng nasa bahay." Ang isang nagpapahayag na tagasunod ni Cristo, ngunit itinatago ang kanyang ilaw sa ilalim ng takalan—ibig sabihin, tinatakpan ang kanyang patotoo dahil sa labis na

pagkaabala sa mga gawain ng buhay na ito—ay walang tunay na naiiwang mabuting bakas sa kanyang pamayanan. Ngunit ang isang namumuhay nang pare-pareho at lubos na para kay Cristo ay nagliliwanag na parang ilawang nasa patungan, na nagbibigay-liwanag sa buong bahay.

"Lumiwanag nang gayon ang inyong ilaw sa harap ng mga tao, upang makita nila ang inyong mababuting gawa." Hindi sapat ang pagpapahayag lamang. Ang buhay ang dapat magsalita para sa Diyos. Habang ipinamumuhay natin si Cristo sa harap ng mga tao, pinaliliwanag natin ang ating ilaw. Sa gayon nakikilala nila ang ating mababuting gawa at nakikita sa mga ito ang katibayan ng katapatan. Kaya niluluwalhati nila ang Diyos sa pagkilala sa katotohanan ng Kanyang gawa sa mga kaluluwa ng mga tapat sa kanilang patotoo at pag-uugali. Kailangan nating tandaan na hindi natin pinaliliwanag ang ating ilaw sa pamamagitan ng pagpapahayag lamang, kundi gaya ng sinabi tungkol sa ating Panginoon mismo, "ang buhay ang ilaw ng mga tao" (Juan 1:4). Kaya isang nakalaan at tapat na buhay ang nagbibigay-liwanag sa iba.

Sunod, makikita natin kung paano inilapat ng ating Panginoon ang mga tuntunin ng batas, na hindi binabalewala ang mga ito ni minamaliit sa anumang paraan, kundi ipinakikitang may mas malalim na kahulugan ang mga ito kaysa sa nakikita sa ibabaw. Ang batas, kapag tamang inilapat, ay nagpapakita ng lubos na kawalang-kakayahan ng tao na tuparin ang mga banal na tuntunin nito sa kanyang likas na kalagayan.

Ang Batas na Tinupad (Mateo 5:17-20)

"Hindi ako naparito upang sirain, kundi upang tuparin." Ginawa ito ng ating Panginoon sa tatlong paraan: sa pamamagitan ng

Kanyang sakdal na pagsunod, dinakila Niya ang batas at ginawa itong marangal (Isaias 42:21); sa pamamagitan ng Kanyang kamatayan, tinugunan Niya ang lahat ng paghahabol nito laban sa mga lumalabag sa batas, at kaya Siya ang naging katapusan ng batas sa ikatutuwid ng lahat ng sumasampalataya (Roma 10:4); sa pamamagitan ng Kanyang Espiritu, binibigyang-kakayahan Niya ang mga mananampalataya na tuparin ang mga matuwid na hinihingi ng batas (Roma 8:4).

"Isang tuldok o isang kudlit." Ang tuldok ay ang *yodh*, ang pinakamaliit na titik ng alpabetong Hebreo. Ang kudlit ay maliit na markang nagpapahiwatig ng bahagyang pagbabago sa kahulugan ng isang titik. Ipinahihiwatig ng mga salita ng ating Panginoon ang kasakdalan ng banal na Kasulatan.

"Sinumang … lumabag sa isa sa mga kaliit-liitang utos na ito." Ang sinumang bumabalewala sa banal na awtoridad ng inihayag na kalooban ng Diyos sa pamamagitan ng pagpapaluwag sa moral na bisa ng Kanyang mga utos, upang gawing pabaya ang mga tao sa kanilang mga tungkulin sa Kanya, ay ituturing na walang halaga sa Kanyang kaharian.

"Malibang ang inyong katuwiran ay humigit." Ang mga eskriba at mga Fariseo ay sukdulang mga legalista at nagtiwala sa kanilang sariling katuwiran, ngunit hindi nagpasakop sa katuwiran ng Diyos (Roma 10:3). Ang katuwirang tinatanggap ng Diyos ay may mas mataas na katangian. Ang mas mataas na katuwirang ito ay ipinahihiwatig sa mga talatang kasunod.

Pagpatay (Mateo 5:21-26)

Ipinagbawal ng batas ang pagpatay. Ipinakikita ni Jesus na ang di-makatuwirang galit, sa sarili nito, ay paglabag sa diwa ng utos na, "Huwag kang papatay." Bunga ng ganitong kalagayan

ng isip kaya nagagawa ang pagpatay. Ang paggamit ng masasamang pang-iinsulto laban sa iba ay pagpapakita ng pagkamuhing nagtutulak sa mga tao na pumatay, at kaya naglalagay sa isang tao sa panganib maging ng apoy ng impiyerno.

Ang magpahayag na sumasamba sa Diyos habang sinasadyang gawan ng masama ang iba o nagkikimkim ng masamang hangarin sa puso ay kasuklam-suklam sa Diyos. Ang lumalapit sa Kanyang dambana na may dalang kaloob ay hanapin muna ang kapatid na kanyang ginawan ng masama at saka lumapit upang maghain.

Hindi rin dapat hayaan ng isang tao na magpatuloy ang espiritu ng pagsalungat sa iba kung nasa kanyang kakayahang magkasundo. Hindi kailanman namamatay sa katandaan ang kasalanan, kundi lalong lumalala habang lumilipas ang panahon. Marami na ang labis na nagdusa dahil sa bagay na madali sanang naayos kung pinakinggan niya ang mga salitang ito (tingnan ang Lucas 12:58-59).

Pangangalunya at Diborsyo (Mateo 5:27-32)

Sa mga talatang ito, ipinakikita sa atin ni Jesus na ang isang mahalay na tingin, isang nakatitig at puno ng pagnanasang pagmamasid sa isang babae ay talagang, sa mga mata ng Diyos, paglabag sa ikapitong utos. Sa ganitong pamantayan, sino ang makapagsasabing "Hindi ako nagkasala!" Kaya napakahalaga ng babala na patayin ang anumang bahaging nagiging sanhi ng pagkakasala, upang hindi mahulog ang isang tao sa mas malaking kasalanan, na, kung hindi pagsisisihan, ay nagdadala ng walang hanggang paghatol sa Impiyerno.

Sumunod ay mayroon tayong ganap na may-awtoridad na pahayag tungkol sa ugnayang mag-asawa. Noong una, dahil sa katigasan ng mga puso ng mga tao, pinahintulutan ng Diyos ang ilang bagay na ipinagbabawal sa mga alagad ni Jesus (Mateo 19:8). Nililinaw ng Mateo 5:31-32 at 19:9 na ang pag-aasawa, na sa layunin ng Diyos ay panghabambuhay, ay nalulusaw sa pamamagitan ng mabigat na kasalanan ng pakikiapid sa panig ng asawang lalaki o babae. Iniiwan nitong malaya ang walang-salang panig na mag-asawang muli, ngunit gaya ng ipinahihiwatig ng 1 Corinto 7, "sa Panginoon lamang." Kahangalan ang sabihin, gaya ng ginawa ng ilan, na ang pakikiapid dito ay tumutukoy lamang sa imoral na pag-uugali bago mag-asawa at natuklasan lamang pagkatapos (gaya sa Deuteronomio 24:1), ngunit walang kinalaman sa gayunding kasalanang nagawa pagkatapos mag-asawa. Gagawin nitong mas magaan na pagkakasala ang paglabag sa mga sumpaan ng kasal kaysa sa seksuwal na kasalanang pinagsasawaan habang walang asawa. Maliwanag ang malinaw na kahulugan ng talata. Ang nangangalunyang asawang lalaki o babae ang sumisira sa bigkis. Ang diborsyo sa hukuman ay nagbibigay-legalidad sa paghihiwalay, at ang walang-sala ay kasing-laya sa harap ng Diyos na parang hindi kailanman nag-asawa.

Mga Panunumpa (Mateo 5:33-37)

Kung hahatulan ayon sa mataas na pamantayan ng pakikipag-usap na matatagpuan sa mga talatang ito, gaano karami sa ating mga usapan ang hindi karapat-dapat sa mga nagpapahayag na nagpapasakop sa Panginoon. Kay daming pabayang pananalita at hangal na mga salitang-sambit ang pinagsasawaan ng mga nagpapahayag na Cristiano, na para bang hindi kailanman nagsalita si Jesus tungkol sa bagay na ito.

Pag-ibig sa Ating mga Kaaway (Mateo 5:38-48)

Ang nalalabi ng kabanata ay maaaring ituring na isang buong bahagi, na naghahayag ng katibayan ng biyaya sa buhay ng mga alagad ni Cristo.

“Mata sa mata.” Ito ay purong batas—ganap na katuwiran (Exodo 21:24). Kung hahatulan ayon sa pamantayang iyon, walang pag-asa ang kaso ng bawat tao.

“Huwag kayong lumaban sa masama.” Pinakitunguhan ng Diyos ang Kanyang mga anak sa biyaya. Kaya inaasahan Niyang ipakikita nila ang gayunding biyaya sa iba.

“Ibigay mo rin sa kanya ang iyong balabal.” Malayong higit ito sa hinihingi ng batas. Kapag ang biyaya ni Cristo ang namamahala sa puso, matitiis ng isang tao ang pagkawala ng lahat ng bagay nang walang sama ng loob.

“Sumama ka sa kanya ng dalawa.” Hinihingi ng karaniwang kagandahang-asal noong panahong iyon na sumama ng isang milya ang isang tao upang ituro o gabayan ang isang naliligaw o nahuhuling manlalakbay. Ang biyaya ay sumasama sa ikalawang milya.

“Huwag mong talikuran.” Ang alagad ni Cristo ay dapat maging gaya ng kanyang Panginoon—handang magbahagi. Maaaring wala siya sa kalagayang maibigay ang lahat ng hinihingi sa kanya, o maipahiram ang lahat ng maaaring gustuhin ng isang tao, ngunit dapat siyang maging handang tumugon, hangga’t maaari, sa mga kahilingan ng tulong at saklolo.

“Sinabi, Iibigin mo ang iyong kapwa at kapopootan mo ang iyong kaaway.” Malinaw na iniutos ng mga Kasulatan ng Lumang Tipan ang una, ngunit tradisyon ng mga rabbi ang nagdagdag ng huli sa mga kasabihang ito, na marahil ibinatay

sa mga talatang gaya ng Deuteronomio 23:6 at ilan sa mga Awit ng pagsumpa (Awit 137:9).

“Ngunit sinasabi ko sa inyo.” Sa pagsasalita bilang ang isinugo ng Ama, itinuwid ng Panginoong Jesu-Cristo ang maling paninindigan ng mga rabbi at inilahad ang Kanyang sakdal na batas ng pag-ibig, maging para sa mga kaaway. Sa paggawa ng mabuti sa kanila at pananalangin para sa kanila, dinadaig natin ang masama sa paraang tulad ni Cristo. Gaano man kasama ang pakikitungo sa atin ng iba, dapat nating sikaping tulungan sila. Dapat nating pagpalain ang mga sumusumpa sa atin, maging mabait kahit nagpapahayag sila ng pagkamuhi, ipanalangin sila kahit inuusig nila tayo at sinisikap na saktan tayo. Ito ang biyaya ng Diyos na kumikilos, gaya ng nakikita sa buhay ng mga sumukong mananampalataya na pinamamahalaan ng Espiritu ni Cristo. Mukha bang napakataas na pamantayan ito para maabot ng makasalanang tao? Oo nga! Ngunit ang taong ipinanganak na muli ay makagagawa ng imposible para sa likas na tao.

“Upang kayo’y maging mga anak ng inyong Ama na nasa langit.” Habang sinusunod natin ang mga utos ng ating Panginoon na ibinigay dito, inihahayag natin ang katotohanang tayo ay mga anak ng makalangit na Ama, na nagbubuhos ng Kanyang mga awa sa matuwid at di-matuwid nang pantay at nais na tularan natin Siya. Ang kalikasang pagka-Diyos, na kinabibilangan ng bawat mananampalataya (2 Pedro 1:4), ang nagbibigay-kakayahan sa kanya na lumapit sa katangiang inilarawan sa masusing pahayag na ito.

“Kung iibigin ninyo ang mga umiibig sa inyo, anong gantimpala ang inyong kakamtin?” Kahit ang pinakahayagang makasanlibutan ay umiibig sa kanyang sarili, at

napahahalagahan ang mga nagpapakita ng pagpapahalaga sa kanya. Ngunit ang mga sumusunod sa Panginoon ay dapat umibig sa lahat ng tao, maging sa mga sa mapait na pagsalungat ay gagawing miserable ang buhay kung makakaya nila.

“Kung inyong babatiin ang inyong mga kapatid lamang … hindi ba’t gayundin ang ginagawa ng mga publikano?” Maliit na bagay kung ang mga alagad ni Cristo ay magpapakita lamang ng gayunding interes sa iba na ipinakikita ng mga taong nasa pinakakasuklam-suklam na mga hanapbuhay. Kinasusuklaman ng mga Judio ang mga publikano. Sila ang mga maniningil ng buwis sa Israel na bumili ng kanilang mga tungkulin mula sa pamahalaang Romano at “nangupahan ng mga buwis.” Kinikikilan nila ng lahat ng maaari ang kanilang sariling mga kababayan, at nagpapataba sa kita matapos ibigay lamang ang obligado sa tagatasang itinalaga ng estado. Gayunman, kinikilala ng mga ito ang kanilang sariling mga kapatid.

“Sakdal, gaya ng inyong Ama… na sakdal.” Ito ay kasakdalan sa kahulugan ng ganap na kawalan ng pagtatangi, kaya tinutularan Siya na hindi nagtatangi ng mga tao (Mga Gawa 10:34), kundi nagbubuhos ng Kanyang mga kagandahang-loob sa matuwid at di-matuwid nang pantay.

Ang mga pinakapiling pagpapala ng Diyos ay para sa mga nagpapakita ng gayunding espiritu ng paggalang sa Kanya at kaamuan at habag sa iba, na nakita sa buong kapuspusan sa ating mapagpalang Panginoon habang lumalakad Siya sa lupang ito noong mga araw ng Kanyang laman (Hebreo 5:7). Ang espiritung iyon, na hindi maaabot ng likas na tao, ay natutupad sa mga tumanggap ng bagong buhay at kalikasan sa pamamagitan ng pagtitiwala kay Cristo bilang kanilang

Tagapagligtas. Walang masamang kalagayan ang makagugulo sa kapayapaan ng mga nakakakilala sa Panginoon at kumikilala sa Kanyang awtoridad sa kanilang buhay.

Tiyak na dapat aminin ng bawat taong tama ang pag-iisip na ang katuwirang itinuro ng ating Panginoon sa walang-kapantay na pahayag na ito (na nakakuha ng paghanga ng matatalinong tao sa lahat ng dako) ay isang pamantayang malayong higit sa kayang abutin ng likas na tao. Kapag ipinanganak na muli lamang ang isang tao saka siya makapamumuhay sa mataas na antas na ito. Kapag sinasabi ng mga tao na sapat nang relihiyon para sa kanila ang sermon sa bundok, ipinakikita lamang nila kung gaano kaliit ang kanilang pagkaunawa sa kahulugan ng mga salita ng ating Panginoon. Inilalarawan Niya ang isang sobrenatural na buhay na maipamumuhay lamang sa pamamagitan ng sobrenatural na kapangyarihan—ang kapangyarihang ibinibigay ng Espiritu Santo sa sumasampalataya sa ebanghelyo.

Kabanata 6: Ang mga Prinsipyo ng Kaharian (Ikalawang Bahagi)

Pagbibigay sa mga Dukha (Mateo 6:1-4)

"Huwag ninyong gawin ang inyong katuwiran… upang makita ng mga tao" (Mateo 6:1, RV). Ang partikular na nasa isip dito ay ang katuwiran sa kahulugan ng pagtupad sa ating mga tungkuling maglingkod sa pangangailangan ng tao. Lahat ay dapat gawin nang walang pagpapasikat.

"Tinanggap na nila ang kanilang gantimpala." Kapag hinanap at nakamit na ang palakpak ng mga tao, hindi na natin dapat asahan ang karagdagang gantimpala kapag tumayo tayo sa harap ng hukuman ni Cristo.

"Kapag ikaw ay naglilimos." Walang mas kasuklam-suklam kaysa sa ipinangangalandakang kawanggawa. Lubhang nakahihiya ito para sa tumatanggap, at nakasasama sa kaluluwa ng nagbibigay.

"Ang iyong Ama na nakakakita sa lihim." Ang mata ng Diyos ay nasa lahat ng Kanyang mga anak, at tamang pahahalagahan Niya ang lahat ng ginagawa para sa Kanyang kaluwalhatian (2 Cronica 16:9). Ang gumawa ng mabuti nang lihim, sa pag-alam na may pagsang-ayon ng Panginoon at nagbibigay siya ng kaligayahan sa iba sa kanilang kagipitan, ay dapat na sapat nang gantimpala para sa tunay na anak ng Diyos. Ngunit ang Diyos, na nagtatala ng lahat ng ginagawa sa Kanyang pangalan, ay hindi magkukulang na kilalanin ito kapag nakita natin Siya kung ano Siya.

Panalangin (Mateo 6:5-15)

Sa mga talatang ito, mayroon tayong sariling turo ng ating Panginoon tungkol sa panalangin. Ang balewalain ito, na para bang hindi ito naaayon sa katotohanan ng kasalukuyang dispensasyon ng biyaya ng Diyos, ay magbubunga ng pagnanakaw sa ating sariling kaluluwa ng ilan sa mga pinakamahalaga at pinakamahahalagang tagubilin na mayroon tayo sa buong Salita ng Diyos. Isipin mo ang pribilehiyong umupo sa paanan ng dakilang tagapamagitan mismo at marinig Siyang nagsasabi sa atin kung paano manalangin! Tunay ngang isang walang-kapantay na pagkakataon na hindi dapat hamakin o ipasa sa mga alagad ng ibang panahon. Kailangan nating paalalahanan muli ang ating sarili na yamang pinagpala tayo ng lahat ng espirituwal na pagpapala sa mga dakong makalangit kay Cristo Jesus, walang anuman sa Kasulatan na may moral o espirituwal na katangian na hindi bahagi ng ating pamana.

Una tayong binabalaan laban sa pormalidad lamang sa panalangin at sa pagkukunwaring kabanalan, sa halip na pagmamalasakit sa kaluwalhatian ng Diyos. Hinihingi Niya ang katotohanan. May mga Fariseo na tumitingin sa panalangin bilang may sariling antas ng merito (gaya ng ginagawa ngayon ng mga Mohammedan, mga Romanista, at iba pa). Binibigkas ang mga pormal na panalangin sa mga pampublikong lugar, at habang mas mahaba ang panalangin, mas matindi ang impresyong naiiwan sa mga nakatayo sa paligid. Hilig nilang hatulan ang kabanalan ng isang tao ayon sa haba ng kanyang mga debosyon. Binalaan ni Jesus ang Kanyang mga alagad laban sa ganitong pag-abuso sa panalangin. Hindi Niya ipinagbawal ang kanilang pananalangin sa mga pampublikong lugar. Sa 1 Timoteo 2:8 tiyak itong ipinahihiwatig. Ngunit

tinuligsa Niya ang pananalangin upang makita ng mga tao, o ang paggawa ng anumang ibang relihiyosong gawain para sa pagpapasikat. Para sa bawat isa, ang tamang lugar ng panalangin ay ang silid, ang tagong kuwarto nang mag-isa kasama ng Diyos, kung saan walang mata ng taong nakakakita ni tainga ng taong nakakarinig. Ang Diyos, na nakakakita sa lihim, ay makikinig at sasagot ayon sa Kanyang sariling kalooban.

Hindi rin kailangang pagurin ang Panginoon ng mga salita (Malakias 2:17). Ang mga walang-saysay na pag-uulit, ang patuloy na pag-uulit ng mga pariralang walang kahulugan o walang laman, ay hayagang ipinagbabawal. Kay hindi angkop ang mga sambit ng rosaryo sa liwanag ng Kasulatang ito! Hindi tayo pinakikinggan dahil sa ating "maraming pagsasalita." Siya na nakakaalam ng lahat ng ating pangangailangan nang higit kaysa sa pagkaalam natin mismo ay nais na ilahad natin ang mga ito sa harap Niya sa kapayakan ng isang bata, hindi na para bang kailangan pa Siyang pilitin na tumulong sa pamamagitan ng ating patuloy na pagmamakaawa (Mateo 6: 8). Totoong sa ibang bahagi ay nagsasalita ang ating Panginoon tungkol sa mapilit na panalangin, ngunit hindi ito dapat ipagkamali sa mga walang-laman na pag-uulit ng ilang banal na parirala.

Sa Mateo 6: 9-13 mayroon tayong magandang at makahulugang balangkas na karaniwang tinatawag na panalangin ng Panginoon. Maling tawag ang pamagat na ito, maliban sa kahulugang Kanya ito dahil Siya ang nagbigay nito. Ngunit sa katunayan ito ay "ang panalangin ng mga alagad." Hindi ito maipapanalangin ni Jesus mismo, sapagkat kasama rito ang paghiling ng kapatawaran ng mga kasalanan, at Siya ay laging

ang walang-kasalanang Isa. Tila walang makatuwirang dahilan para isiping ninais Niyang ulit-ulitin ito nang madalas, o bilang bahagi ng isang serbisyo ng panalangin o pagsamba, gaya ng karaniwang paggamit nito ngayon. Walang binanggit na paggamit nito sa mga unang kapulungang Cristiano sa aklat ng Mga Gawa, ni hindi man lang ito tinukoy sa mga Sulat. Tila ibinigay ito ng Panginoon bilang balangkas o huwaran ng panalangin; sa gayon ay ipinahihiwatig ang paraan kung paano dapat tawagin ang Diyos at ang mga kahilingang may karapatan tayong iharap sa Kanya. Bagama't walang pananalita sa panalanging ito na sumasalungat sa kasunod na Kasulatan, limitado ito sa kapansin-pansing antas. Ngayong dumating na ang Espiritu Santo upang gabayan tayo sa ating mga pagsamo, tila hindi kailangang pormalidad na matali sa paggamit ng eksaktong mga salitang narito kapag lumalapit tayo sa Diyos sa pampubliko man o sa pribadong debosyon.

Pansinin natin ang pagkakasunod-sunod ng mga kahilingan:

"Ama namin na nasa langit, Sambahin ang iyong pangalan." Ito ay pagpapahayag ng pagsamba at pagdakila sa panig ng mga nasa kinikilalang kaugnayan sa Diyos. Kilala Siya bilang Ama, na kaya nauukol lamang sa mga ipinanganak na muli.

"Dumating nawa ang kaharian mo" ay tumitingin sa ikalawang pagdating ni Cristo kung kailan maitatatag sa kapangyarihan ang kaharian ng Diyos sa buong mundong ito.

"Gawin nawa ang iyong kalooban sa lupa, kung paano sa langit." Sa Langit, walang sinumang nagsisikap na iwasan ang kalooban ng Diyos. Dito sa lupa, ang sariling kalooban ang nagdulot ng di-masabing paghihirap. Kapag natuto ang mga tao na gawin ang kalooban ng Diyos sa mundong ito gaya ng pagkalugod ng

mga banal at mga anghel na gawin ito sa Langit, tunay ngang darating ang gintong panahon.

“Ibigay mo sa amin ngayon ang aming pang-araw-araw na tinapay.” Ito ang pagpapahayag ng pag-asa sa buhay na Ama para sa mga pangangailangan ng bawat araw. Hindi tayo kailanman makatitiyak sa bukas maliban kung naglalaan ang Diyos para sa ating mga pangangailangan.

“Patawarin mo kami sa aming mga utang, gaya ng pagpapatawad namin sa mga may utang sa amin.” Sa mga Sulat, sinasabi sa atin na magpatawad gaya ng pagpapatawad sa atin (Efeso 4:32; Colosas 3:13). Ito ang dapat maging sukatan ng ating pagpapatawad.

Sa pamamahala ng Diyos bilang Ama sa Kanyang sariling mga anak, ang pagpapatawad sa atin sa mga pang-araw-araw na pagkakasala ay nakasalalay sa ating saloobin sa mga nagkakasala sa atin. Kung tumatanggi tayong patawarin ang ating mga nagkakamaling kapatid, hindi ipagkakaloob sa atin ng Diyos ang nagpapanumbalik na pagpapatawad na hinihiling natin kapag batid natin ang kasalanan at pagkabigo. Ang pagpapatawad ng isang Ama sa isang nagkakamaling anak ay isinasaalang-alang ang saloobin ng nagkamali sa iba pang kasapi ng pamilya. Ito, siyempre, ay walang kinalaman sa walang hanggang pagpapatawad na tinatanggap ng sumasampalatayang makasalanan kapag lumalapit siya kay Cristo.

“Huwag mo kaming ihatid sa tukso, kundi iligtas mo kami sa masama” (o sa masamang isa). Ito ang pagkilala sa ating sariling inaaming kahinaan, isang sigaw sa Diyos na ingatan tayo mula sa pagkakalagay sa mga kalagayang maaari tayong madaig ng tinig ng manunukso (tingnan ang Lucas 11:2-4).

Ang huling bahagi ng talata 13 ay hindi matatagpuan sa pinakamahuhusay na manuskrito at hindi isinama sa karamihan ng mga rebisyon. Tila idinagdag ito matapos maging kaugalian ang paggamit ng panalanging ito sa isang ritwal na serbisyo.

Pag-aayuno (Mateo 6:16-18)

Sa mga talatang ito, bumabalik ang Panginoon sa sinabi na noon sa mga talata 1-4. Mahigpit na sinasaway ang lahat ng pagkukunwari o pagpapaimbabaw. Ang pagsisikap na magtatag ng reputasyon ng kabanalan sa pamamagitan ng malungkot na anyo ay lubos na dayuhan sa katapatan na dapat laging maging katangian ng mga nagpapahayag ng pagpapasakop sa Kanya. Walang daya si Jesus sa lahat ng Kanyang mga daan, at hinihingi Niya ang ganap na katapatan sa pag-uugali ng Kanyang mga alagad. Ang umiiwas sa pagkain o sa ibang bagay upang magkaroon ng mas maraming panahon kasama ng Diyos ay linangin ang masayang anyo gaya ng nararapat sa isang nagtatamasa ng pakikipag-isa sa Ama.

Pag-iimbak ng Kayamanan (Mateo 6:19-24)

Itinuturo sa mga talatang ito ang tamang saloobin sa mga pansamantalang ari-arian. Lahat ng kayamanan ay dapat hawakan sa pagpapasakop sa Diyos at gamitin ayon sa Kanyang itinuturo. Ang nakikipag-ugnayan sa mga walang hanggang katotohanan ay kayang-kayang hawakan nang maluwag ang mga makalupang ari-arian. Agad lumilipas ang makasanlibutang kayamanan at iniiwang tunay na dukha ang walang ibang mayroon. Ngunit ang mga nag-iimbak ng makalangit na kayamanan sa pamamagitan ng paggugol at pagpapagugol para sa Diyos, bagama't marahil nabibilang sa

mga dukha ng sanlibutang ito, ay magiging mayaman sa pananampalataya. Kapag natapos ang buhay dito, matatagpuan nila ang walang katapusang kayamanang nakalaan sa itaas. Habang mas marami tayong ipinamamahagi para sa pagpapala ng iba ayon sa paggabay ng Panginoon, mas maraming kayamanan ang naiimbak natin sa Langit.

Ganito tayo nilikha na ang ating puso ay nakatuon sa lugar kung saan nakaimbak ang ating mga kayamanan. Ang makasanlibutan ay may lahat dito, ngunit magiging dukha sa walang hanggan. Ang mananampalatayang makalangit ang pag-iisip ay maaaring tunay na dukha sa mga ari-arian ng sanlibutang ito ngunit mayaman sa Diyos.

Kaya ang dapat nating pagmalasakitan ay ang iisang mata para sa kaluwalhatian ng Diyos, isang matang nakakakita ng Kanyang kalooban upang makalakad tayo rito. Kung lilihis tayo sa mga landas ng sariling kalooban, papasok tayo sa sinadyang kadiliman at agad maliligaw. Dapat tayong pumili para sa ating sarili kung paglilingkuran natin ang Diyos o ang mammon (kayamanan). Hindi natin mapaglilingkuran ang pareho. Ang pag-ibig sa isa ay nagtutulak palabas sa pag-ibig sa isa pa (tingnan ang Lucas 11:34-36).

Pagkabalisa (Mateo 6:25-34)

Kalooban ng Diyos na mamuhay ang Kanyang mga anak nang walang pagkabalisa o pag-aalala. Nang sabihin ni Jesus, "Huwag kayong mabalisa," hindi Niya ibig sabihin na dapat maging pabaya o walang paghahanda ang Kanyang mga alagad. Ngunit ipinagbabawal sa kanila ang mabalisa, ang maging balisa at nalilito habang hinaharap nila ang hinaharap. Siya na nagligtas at nag-alaga sa atin hanggang ngayon ay maaasahang

mangangasiwa at maglalaan para sa atin hanggang sa wakas. Itinuturo ng ating Panginoon ang pansin sa mga ibon sa himpapawid na pinakakain ng makalangit na Ama, at sa mga bulaklak sa parang na dinamitan ng kagandahan ng isang mapagbigay na Manlilikha. Hindi nga natin madaragdagan ang ating taas sa pamamagitan ng balisang pag-iisip. Bakit, kung gayon, bibigay sa pag-aalala kung paano natin haharapin ang mga pangangailangan sa hinaharap? Ang Diyos na nagdaramit sa damo sa parang ay nangakong daramtan ang Kanyang mga anak. Bakit, kung gayon, magiging maliit ang pananampalataya?

Ginagawa ng mga bansa ng sanlibutan ang paghahanap sa mga pansamantalang bagay na ito na pangunahing layunin ng buhay. Hindi natin sila dapat tularan dito, kundi sa halip ay pagmalasakitan una sa lahat ang pagbibigay-lugod sa Diyos, at pag-aayos ng ating pag-uugali alinsunod sa mga matuwid na prinsipyo ng Kanyang kaharian. Binubuod ni Jesus ang ating buong pananagutan nang sabihin Niya, "Hanapin muna ninyo ang kaharian ng Diyos." Hindi ito "Maghanap *ng* kaharian" kundi "Unahin ang mga kapakanan ng kaharian ng Diyos sa inyong buhay." Ang mensahe ay para sa mga alagad na ni Cristo. Bilang gayon, dapat nating tuparin ang katuwiran nito—ibig sabihin, ang mga bagay na obligado sa atin bilang mga sakop ng ating mapagpalang Panginoon. Kung uunahin natin ang kaharian, maaari tayong magkaroon ng katiyakan na lahat ng kailangang pansamantalang awa ay ilalaan.

At kaya nagtatapos ang Mateo 6 sa pangaral na ipaubaya ang bukas sa Diyos habang sinisikap na bigyang-lugod Siya ngayon. Kapag dumating ang bukas, ilalaan Niya ang lahat ng

kailangang biyaya para sa anumang problemang kailangan nating harapin. Ang ngayon ay sa atin upang luwalhatiin Siya.

Layunin ng Sermon

Dahil napakaraming taimtim na mananampalataya, sa pagsisikap na iwasan ang sukdulan ng legalismo, ang mapanganib na nalalapit sa sukdulan ng antinomianismo, bumalik tayo nang ilang sandali sa ilang tanong na tinukoy na sa kabanata 5. Dalawang tanong ang madalas itanong. Ang una ay, *Ang sermon ba sa bundok ay nakalaan para sa mga Cristiano*? Walang sinumang maaaring tamang tawaging Cristiano hangga't hindi naiuugnay kay Cristo sa pamamagitan ng Espiritu Santo sa kasalukuyang dispensasyon ng biyaya ng Diyos (Efeso 3:2). Unang tinawag na mga Cristiano ang mga alagad sa Antioquia (Mga Gawa 11:26), ngunit sila *ay* mga alagad, gaya ng lahat ng Cristiano. Sa panahon ng makalupang ministeryo ng ating Panginoon, ang mga tumanggap ng Kanyang salita ay naging Kanyang mga alagad. Sa kanila inilahad Niya ang mga prinsipyo ng kahariang pinarito Niya upang ipahayag. Ang mga prinsipyong ito ay hindi sa anumang paraan salungat sa mas buong pahayag na ibinigay sa iglesya nang maglaon. Gaya ng nabanggit na, kung paanong ang katuwiran ng batas ay "natutupad sa atin, na hindi lumalakad ayon sa laman, kundi ayon sa Espiritu" (Roma 8:4), gayundin ang mas mataas na katuwiran ng kamangha-manghang sermong ito ay magiging katangian ng mga ipinanganak na muli at pinamamahalaan ng Espiritu Santo.

Ang ikalawang tanong ay, *Ipinakikita ba ng sermong ito sa mga tao ang daan ng kaligtasan* ? Hindi; hindi ito nakalaan para doon. Inilalahad nito ang pag-uugaling dapat makita sa mga ligtas. Kung naghahanap ang mga tao ng kaligtasan sa

pamamagitan ng pagsisikap ng tao, mahahatulan lamang sila ng sermong ito, sapagkat naglalahad ito ng pamantayan ng katuwiran na mas mataas pa kaysa sa batas ni Moises, at sa gayon ay inilalantad ang kawalang-pag-asa ng makasalanan na maabot ito. Ngunit ang umaamin ng kanyang pagiging makasalanan at sa pananampalataya ay bumabaling kay Cristo at sumusunod sa tagubiling ibinigay dito, ay nagtatayo sa ibabaw ng batong hindi matitinag.

Kabanata 7: Ang mga Prinsipyo ng Kaharian (Ikatlong Bahagi)

Ang Paghatol sa Ating Kapatid (Mateo 7:1-6)

Sa unang limang talata ng bahaging ito, inilalantad ng Panginoon ang halos hindi natin namamalayang pagkukunwari, na karaniwan sa ating lahat, na nag-uudyok sa atin na husgahan nang mahigpit ang ating kapwa, habang pinalalampas o pinagdadahilanan natin ang sarili nating mga kasalanan na para bang maliliit lang ang mga ito.

"Huwag kayong humatol." May mga pagkakataon na inuutusan ang bayan ng Diyos na humatol, kapag humaharap sila sa mga lumalabag sa pamantayang Cristiano ng moralidad, hanggang sa itiwalag pa sila mula sa pakikisama ng iglesya (1 Corinto 5:3-5, 12-13). Ngunit hindi tayo dapat magtangkang humatol sa mga nakatagong motibo. Napakadali nating maging may kinikilingan, at madalas na mali ang ating mga padalos-dalos na paghatol. Hindi natin kayang basahin ang puso o alamin ang mga iniisip. Sa Diyos lamang ang karapatang iyon. Kung susuwayin natin ang utos na ito, hindi na natin dapat ipagtaka kung hahatulan din tayo ng iba sa ganoon ding paraan.

"Sa panukat na inyong ipinanukat." Susukatin din tayo sa ganoon ding mahigpit na panuntunan na ipinapataw natin sa ibang tao.

"Ang puwing… ang tahilan." May pinong kabalintunaan dito na talagang kapansin-pansin. Ang dalawang salitang ito ay matinding magkasalungat. Ang salitang isinalin na "puwing" ay nangangahulugan noong una ng kapiraso ng tuyong sanga o dayami, na madalas ipinapadpad ng hangin sa mata ng tao,

kaya lumalabo ang paningin at lumuluha hanggang sa matanggal ito. Ang salitang isinalin na "tahilan" ay tunay na nangangahulugan ng isang pirasong troso, ngunit ginagamit sa pang-araw-araw na salitang Griyego noong panahon ng ating Panginoon dito sa lupa bilang katumbas ng salubsob, na bagaman maliit, ay para bang tunay na tahilan dahil sa sakit na dulot nito. Sa isa sa mga sulat na papiro na natagpuan sa Ehipto ilang taon na ang nakararaan, sumulat ang isang binatilyo sa kanyang ina tungkol sa hirap na tiniis niya dahil may "tahilan" na tumusok sa kanyang hinlalaki sa ilalim ng kuko. Nililinaw nito ang ibig sabihin ng ating Panginoon. Walang sinuman ang karapat-dapat sumaway sa iba kung may bagay sa sarili niyang buhay na mas masama pa sa nakikita niya sa iba.

"Paano mo masasabi sa iyong kapatid…" Kahit ang sanlibutan ay nagsasabi, "Ang pagiging pare-pareho ng salita at gawa ay isang hiyas." Hindi maaasahan ng isang tao na maitutuwid niya ang pagkukulang ng iba kung mayroon siyang mas kapansin-pansing pagkukulang sa sarili niyang buhay.

"Ikaw na mapagkunwari." Ang orihinal na salitang isinalin na *mapagkunwari* ay ginamit ng mga Griyego para tukuyin ang isang aktor. Literal itong nangangahulugang "ikalawang mukha," dahil nagsusuot ng maskara ang mga aktor na Griyego para ipakita ang mga tauhang ginagampanan nila. Sinasabi nating "dalawa ang mukha." Hinihingi ng Diyos ang katapatan. Iginigiit ito ng ating Panginoon. Walang mababaw at walang-lamang pagkarelihiyoso ang katanggap-tanggap sa Kanya. Hindi natin Siya makikilala bilang ating Ama na nalulugod na tugunan ang ating mga pangangailangan sa Kanyang biyaya at awa, maliban kung tapat tayong humahanap sa Kanyang

mukha. Ang paghatol sa iba nang may pagmamataas, habang tayo mismo ay namumuhay sa kasalanan, ay kasuklam-suklam sa Kanyang paningin. Kung tapat tayong naghahangad na makilala Siya at handang gawin ang Kanyang kalooban, papatnubayan Niya tayo sa makipot na daan ng walang-pag-iimbot na pagtatalaga sa Diyos at sa kapakanan ng mga pinagkamatayan ni Cristo. Ito nga ang daan patungo sa buhay.

"Huwag ninyong ihagis ang inyong mga perlas sa mga baboy." Kahangalan ang pagsisikap na ilahad ang mas malalalim at mas mahahalagang bagay ng kapahayagan ng Diyos sa mga taong walang hangaring maging banal.

Ang Masigasig na Pananalangin (Mateo 7:7-12)

"Humingi kayo… humanap kayo… kumatok kayo." Sa mga salitang ito, idiniriin ng ating Panginoon ang kahalagahan ng mapagtagumpay na panalangin, na hindi lamang basta pabigla-bigla o walang-isip na pag-uulit ng ilang salita. Inuutusan tayong humingi—ibig sabihin, ipaalam sa Diyos ang ating mga kahilingan (Filipos 4:6-7). Kung hindi agad sinasagot ang isang panalangin, dapat tayong humanap pa sa pamamagitan ng pagsisikap na mas malinaw na maunawaan ang kalooban ng Diyos sa bagay na iyon, upang makapanalangin tayo nang may maliwanag na pang-unawa (Isaias 26:9). Pagkatapos ay dapat tayong kumatok nang may pagpupumilit na nagpapakita ng katapatan at pananampalataya. Ang ganoong pagpupumilit ang nagdadala ng sagot (Lucas 11:5-10). Sinasagot nga ng Diyos ang panalangin. Isa itong patunay ng pagiging higit-sa-natural ng karaniwang tinatawag na "relihiyong ipinahayag," na kaiba sa payak na pilosopiya ng tao. Ang salitang *relihiyon* ay masyadong malawak na katawagan para sa Cristianismo mismo, ngunit ginagamit ito rito dahil isa itong maginhawang

pananalita para tukuyin ang kaugnayan ng tao sa Diyos ayon sa ipinahayag sa Luma at Bagong Tipan. Sa lahat ng nakaraang dispensasyon, gayundin sa kasalukuyan, ipinakilala ang Diyos bilang ang dumirinig at sumasagot ng panalangin (Awit 65:2; Isaias 56:7; Mateo 21:13). Inaanyayahan Niya tayong lumapit sa Kanya dala ang ating mga kahilingan, at nangangako Siyang magbibigay ayon sa ating mga pangangailangan (Filipos 4:19).

"Ang bawat humihingi ay tumatanggap." Kapag natupad ang mga kondisyon ng Diyos, tiyak ang sagot—hindi para sa ilan lang, kundi para sa lahat ng lumalapit sa Kanya sa panalangin ayon sa Kanyang ipinahayag na kalooban. Hindi laging totoo na natatanggap natin ang eksaktong hinihingi natin. Iniingatan ng Diyos ang Kanyang karapatang sumagot ayon sa itinatakda ng Kanyang karunungan. Ngunit hindi Niya kailanman binabalewala ang mga daing ng Kanyang mga anak.

"Bibigyan ba niya siya ng bato?" Maaaring kamukha ng bato ang isang tinapay sa panlabas, ngunit hindi ito makakain. Maalalahanin ang mga ama sa lupa sa mga pangangailangan ng kanilang mga anak, at hindi nila karaniwang kinukutya ang mga ito sa pamamagitan ng pagbabalewala sa kanilang paghingi ng pagkain, o pagbibigay ng bagay na hindi nila magagamit kapag nagmamakaawa sila ng ikabubuhay.

"Isda… ahas." Ang isa ay pagkaing nagpapalakas at nagpapatibay; ang isa naman ay makamandag, nagdadala ng kamatayan. Walang sinumang may tunay na puso ng ama ang magbibigay ng nakasasama sa isang bata, kundi ng makabubuti sa kanya.

Ang pagiging magulang ng tao ay mahinang larawan lamang ng puso ng Diyos bilang Ama, na nalulugod na ibigay sa Kanyang mga anak ang makabubuti sa kanila. Sa pamilya, ang ama ay

dapat maging halimbawa ng pag-ibig at pagmamalasakit ng Ama sa langit, na nalulugod na pagpalain ang Kanyang mga anak sa pamamagitan ng pagbibigay ng makabubuti sa kanila nang pangmatagalan. Ang panalangin ang itinakdang paraan para matanggap ang mga awang ito.

"Anumang ibig ninyong gawin ng mga tao sa inyo, gayon din ang gawin ninyo sa kanila." Ito nga ang gintong tuntunin. Nakaugnay ito sa panalangin, sapagkat walang sinumang makapananalangin nang tama kung hindi siya nagpapakita ng aktibong kabutihan sa kanyang kapwa (1 Juan 3:17-22). Hindi ito ang Ebanghelyo; ito ang bunga ng Ebanghelyo. Madalas magsalita ang mga tao nang padalos-dalos tungkol sa gintong tuntunin, na para bang maliit na bagay lang ang pagtupad dito, o para bang ito na ang kabuuan ng Cristianismo. Gaano kadalas nating naririnig ang pahayag na, "Sapat na sa akin ang gintong tuntunin. Iyan lang ang relihiyong kailangan ng sinuman." Ngunit sino, kung hahatulan ayon sa pamantayang ito ng walang-pag-iimbot na pamumuhay, ang makapapasa sa banal na hukuman ng Diyos? Isa lamang itong ibang paraan ng paggigiit sa hinihingi ng kautusan, "Ibigin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili." Walang sinuman maliban sa ating pinagpalang Panginoon ang lubusang nakapamuhay nito. Kaya nga, ang gintong tuntunin ay nagdaragdag lamang sa ating kahatulan, at nagdiriin sa pangangailangan ng kaligtasan sa pamamagitan ng biyaya. Tanging kapag tinanggap si Cristo at nananahan Siya sa atin sa pamamagitan ng Kanyang Espiritu saka natin maaabot ang mataas at banal na pamantayang ito.

Madalas sabihin ng mga gustong maliitin ang Panginoong Jesus at ang Kanyang turo na ang gintong tuntunin ay hindi talaga orihinal sa Kanya, kundi hango lamang sa itinuro na ng

iba bago Siya. Sinasabing ipinahayag ito ni Confucius ilang daang taon bago si Cristo. Ngunit napakalaki ng pagkakaiba ng positibong tagubilin ng Panginoong Jesu-Cristo, na nag-uutos sa Kanyang mga alagad na gawin sa iba ang nais nilang gawin ng iba sa kanila, at ng negatibong turo ng pantas na Tsino, na nagsabing, "Huwag mong gawin sa iba ang ayaw mong gawin nila sa iyo." Ang una ay pagpapakita ng pag-ibig ng Diyos; ang ikalawa ay karaniwang payo lang ng tao (tingnan ang Lucas 6:31).

Ang Pagsunod sa Makipot na Daan (Mateo 7:13-14)

Matinding pinagsalungat ang malapad at ang makipot na daan. Ang una ay ang landas na tinatahak ng lahat ng nagwawalang-bahala sa biyaya ng Diyos na ipinahayag kay Cristo at sa mga hinihingi nito sa sangkatauhan. Ang ikalawa ay ang landas ng pagtatalaga sa Kanya na "naparito hindi upang paglingkuran, kundi upang maglingkod, at ibigay ang kanyang buhay na pantubos sa marami" (Mateo 20:28). Pansinin na ang makipot na daan ay patungo sa buhay, hindi lamang patungo sa Langit sa katapusan ng buhay.

"Malapad ang pintuan, at maluwang ang daan, na patungo sa kapahamakan." Ito ang daan ng sariling kalooban, ng pagsuway sa Salita ng Diyos. Nasa malapad na daan ang lahat ng tumatangging aminin ang kanilang kalagayang nangangailangan at nagwawalang-bahala sa mga hinihingi ni Cristo. Pinapasok ito sa malapad na pintuan, sapagkat likas na pinipili ng lahat ng tao ang daang ito.

"Makipot ang pintuan, at makitid ang daan… patungo sa buhay." Walang tunay na buhay bukod sa pagkakilala kay Cristo (1 Juan 5:12). Kapag isinuko natin ang ating kalooban sa Kanya,

saka tayo pumapasok sa makipot na pintuan at tumatahak sa makitid na daan. Ang daang ito ay patungo sa buhay—buhay sa pinakamayaman at pinakaganap nitong kahulugan—na matatamasa nang bahagya rito sa lupa, ngunit matatamasa sa buong kaganapan nito sa pinagpalang walang-hanggan.

Babala Laban sa mga Bulaang Propeta (Mateo 7:15-23)

"Mga bulaang propeta… nakadamit-tupa, ngunit sa loob… mga lobong mandaragit." Napakatindi ng paghahambing na ito. Ipinapakita nito ang isang lobong gumagala na may balat ng tupang nakabalot sa katawan nito habang umiikot sa paligid ng kawan, naghihintay ng pagkakataong dumagit ng walang-malay na kordero o tupa. Gayundin, ang mga tagapagturo ng kasinungalingan ay hindi agad nagpapakita ng kanilang tunay na kulay, kundi sinisikap nilang itago ang kanilang tunay na pagkatao at layunin upang makahila sila ng mga alagad na susunod sa kanila (Mga Gawa 20:30). Ang tanging ligtas na paraan ay ang subukin ang mga tagapagturo ayon sa Salita mismo, at lalo na ayon sa aral ni Cristo, gaya sa ikalawang Sulat ni Juan.

"Makikilala ninyo sila sa kanilang mga bunga." Ito ang pagsubok sa anumang sistema ng aral, at sa mga nagpapalaganap nito. Ang mula sa Diyos ay magbubunga para sa Kanyang kaluwalhatian.

"Ang bawat mabuting puno… ang masamang puno." Matinding pinagsalungat ang dalawa, na naglalarawan ng mga lalaki at babaeng ipinanganak ng Diyos at ng mga hindi pa nagbabagong-buhay. Isa itong talinghaga mula sa kalikasan, na nilayong itatak sa ating isipan na tayo, gaya ng mga puno, ay mabuti o masama, at ipagkakanulo o ipapakita ng ating pag-

uugali ang ating tunay na pagkatao. Ang kabutihan at kasamaan ay ginagamit dito, gaya sa buong aklat ng Kawikaan, sa relatibong kahulugan (Kawikaan 12:2; 13:22; 14:14). Sa katunayan, walang sinumang mabuti hangga't hindi binabago sa pamamagitan ng muling pagsilang (Roma 3:12). Ang patotoo ng mga labi ay nagpapakita ng kalagayan ng puso.

“Masamang bunga… mabuting bunga.” Ang pusong naghihimagsik laban sa Diyos ay hindi makapagbubunga sa buhay ng bagay na nagdadala ng karangalan sa Kanya. Hindi rin maaaring magpatuloy sa kasalanan ang isang taong sumusunod sa kalooban ng Diyos, na nagdadala ng kahihiyan sa Kanyang banal na pangalan.

“Pinuputol, at inihahagis sa apoy.” Bagaman mahaba ang pagtitiis ng Diyos, kahit sa masasamang tao (Santiago 5:7; 2 Pedro 3:9), papalapit na ang araw na kailangang bumagsak ang paghatol sa mga nagpapatuloy sa kanilang landas na walang pagsisisi. Ito rin ang ipinahayag ni Juan Bautista (Mateo 3:10).

“Sa kanilang mga bunga ay makikilala ninyo sila.” Anuman ang ipinahahayag ng mga tao, ang buhay ang nagsasabi ng totoo (1 Tesalonica 1:5; 2:10). Ang mababuting tao ay nalulugod sa kadalisayan at katuwiran. Ang masasamang tao ay gumugumon sa makasalanan at marumi. Kung saan kumikilos ang biyaya sa kaluluwa, makikita sa buhay ang mabuting bunga ng Espiritu (Galacia 5:22-23). Ang tunay na mula sa Diyos ay magbubunga ng kabanalan sa mga tumatanggap nito.

“Hindi ang bawat nagsasabi… Panginoon, Panginoon, ay papasok sa kaharian ng langit.” Walang silbi ang pagpapahayag ng mga labi lamang kung ang puso at buhay ay hindi sumusunod sa Salita ng Diyos. Hindi tayo naligtas sa pamamagitan ng ating mga gawa, ngunit ang mababuting gawa

ang pagsubok ng pagiging tunay. Ang ipinanganak ng Diyos ay malulugod sa pagsunod sa kalooban ng Ama (Efeso 2:8-10).

"Sa iyong pangalan ay gumawa ng maraming kamangha-manghang gawa?" Maaaring maraming panlabas na pagpapakitang-tao at tila matagumpay na paglilingkod na kaakibat ng pagpapahayag na walang Cristo. Sa araw ng paghahayag, walang magtatagumpay kundi ang personal na pananampalataya kay Cristo na ipinapahayag nating ating Panginoon.

Walang sinumang pagsasabihan Niya sa araw na iyon, "Kilala kita noon, pero hindi na kita kilala ngayon." Ang Kanyang salita sa mga napahamak ay, "Kailanman ay hindi ko kayo nakilala." Tungkol sa lahat ng Kanya, sinasabi Niya, "Ang aking mga tupa ay nakikinig sa aking tinig, at kilala ko sila" (Juan 10:27).

Ang Matalinong Pagtatayo (Mateo 7:24-27)

Sa pagtatapos ng Kanyang dakilang pahayag, inilahad ng Panginoon sa pinakamalinaw at pinakaseryosong paraan ang walang-hanggang bunga ng ating saloobin sa Kanyang mensahe. Ang nakikinig at sumusunod sa mga salita ni Cristo ay nagpapakitang siya ay tunay na mananampalataya. Itinatayo niya ang kanyang bahay sa ibabaw ng bato na si Cristo mismo. Walang bagyo ng masasamang pangyayari, walang pagsalakay ng prinsipe ng kapangyarihan ng hangin, ang makapagwawasak sa bahay na nakatayo sa Bato ng mga panahon.

Ang nakikinig sa panlabas na tainga, ngunit hindi nagsisikap na sumunod sa katotohanan, ay gaya ng nagtatayo sa lumulubog na buhangin. Kapag dumating ang panahon ng pagsubok, ang nagtayo ng kanyang pag-asa para sa walang-hanggan sa

anumang bagay na hindi si Cristo mismo ay mapapahamak. Dahil si Jesus ay Panginoon, hinihingi Niya ang walang-pasubaling pagsunod sa Kanyang Salita. Nagsasalita Siya bilang ang Hari at inilalahad nang malinaw at maikli ang mga prinsipyong pinagbabatayan ng Kanyang kaharian, na lubusang salungat sa makasariling mga patakaran ng mga pinuno at bansa sa lupa. Ang pagkilala sa Kanya bilang Panginoon at pagsunod sa Kanyang Salita ay pagtatayo ng bahay na mananatiling nakatayo sa "pagkawasak ng sangnilikha at pagbagsak ng mga sanlibutan." Ang hindi pagsunod sa Kanyang tinig ay nangangahulugan ng kawalang pansamantala at walang-hanggan.

Si Cristo ay inilalahad sa maraming Kasulatan bilang ang pundasyong pinagtatayuan ng iglesya. Siya rin ang bato na pinagtitibayan ng bawat mananampalataya. Ang nagtitiwala sa Kanya ay nagtatayo sa tiyak na pundasyon (Isaias 28:16; Roma 9:33) na hindi kailanman bibigay. Ang pagtatayo ng ating pag-asa sa ibang tao, sistema, o inaakalang karapat-dapat na asal ay pagtatayo ng ating bahay sa gumagalaw na buhangin. Sa araw ng paghuhukom, lahat ng umasa sa anumang bagay maliban kay Cristo at sa Kanyang tapos nang gawain ay matatagpuang napahamak at walang pag-asa sa walang-hanggan.

Ang Awtoridad ni Cristo Bilang Tagapagturo (Mateo 7:28-29)

Bagaman pangunahing sa Kanyang malalapit na alagad Siya nagsasalita, lumapit ang mga tao upang makinig, at nang umabot sa dramatikong pagtatapos ang dakilang pahayag, namangha sila sa kalinawan at kalaliman ng Kanyang turo. Kailanman ay walang ganoong mga salita ang narinig sa Israel. May tiyak na awtoridad sa mga ito kaya lubhang naantig ang mga nakikinig.

Karaniwan, ibinabatay ng mga eskriba at iba pang tagapagturo sa Israel ang lahat ng kanilang itinuturo sa awtoridad ng mga kilalang rabbi na nauna sa kanila. Ngunit si Jesus ay tuwirang nagsalita bilang nagbibigay ng huli at pinal na salita sa bawat paksang inilahad Niya. Ito ang nagpamangha sa Kanyang mga tagapakinig. Ang sermong ito ay parang hulog, na sumusubok sa lahat ng kanilang pagpapanggap ng katuwiran. Tapat ba nila itong hinarap sa harap ng Diyos at kinilala ang kanilang pagiging makasalanan at pangangailangan ng Tagapagligtas? Hindi sinasabi sa atin, ngunit makatitiyak tayong marami ang umuwi sa kanilang tahanan na pinagninilayan ang mga dakilang katotohanang inilahad sa kanila.

Pangwakas

Isinantabi ba o minaliit ni Jesus ang kautusang moral? Hindi. Tinukoy Niya ang sinabi noong una bilang mula sa Diyos at may awtoridad. Ngunit dinagdagan Niya ito o ipinaliwanag sa pinakamalalim nitong espirituwal na kahulugan, upang maunawaan ng mga tao ang tunay nitong aplikasyon. Hindi nagbabago ang mga prinsipyong moral. Pareho ang mga ito sa bawat dispensasyon. Ngunit ang anak ng Diyos ngayon ay iniaangat nang higit sa pagsunod sa batas lamang, sa pamamagitan ng pag-ibig kay Cristo at ng gumagabay na impluwensya ng Espiritu Santo.

Ang kaharian ni Cristo, kung ang panlabas nitong anyo ang pag-uusapan, ay nakabinbin ngayon. Pumunta Siya “sa malayong lupain,” ang Langit mismo, upang tumanggap ng kaharian, at upang bumalik (Lucas 19:12). Sa Kanyang ikalawang pagdating, ang mga kaharian ng sanlibutang ito ay magiging kaharian ng ating Diyos at ng Kanyang Cristo (Apocalipsis 11:15). Ngunit habang wala Siya nang personal, bagaman

naririto sa pamamagitan ng Espiritu, ngunit hindi nakikita ng mga mata ng tao, lahat ng ipinanganak na muli ay nasa kaharian ng Diyos. Bagaman nasa gitna ng mapaghimagsik na sanlibutan, may pananagutan ang mga Cristiano na panatilihin ang katapatan sa Isa na itinatakwil ng sanlibutang iyon. Dapat silang maging tapat sa tunay na Hari, kahit na ang isang bulaang mang-aagaw, si Satanas, ay kinikilala ng mga hindi ligtas na tao bilang prinsipe ng sanlibutang ito (Juan 12:31; 14:30). Ang katapatan sa tunay na Hari ng lupa ay tiyak na kaakibat ng pagsunod sa Kanyang mga salita (1 Timoteo 6:3-5). Sa pamamagitan ng pagsunod, nalalaman ng mga alagad ni Cristo ang katotohanan ng kaharian, na hindi pagkain at inumin (mga pansamantalang bagay), kundi katuwiran at kapayapaan at kagalakan sa Espiritu Santo (Roma 14:17).

Tungkol sa aspetong ito ng kaharian tinuruan ng ating Panginoon ang Kanyang mga alagad sa loob ng apatnapung araw sa pagitan ng Kanyang muling pagkabuhay at pag-akyat sa langit (Mga Gawa 1:2-3). Ito ang pasanin ng mensahe ng mga apostol, habang tinatawagan nila ang mga tao na kilalanin ang pagka-Panginoon ni Cristo (Mga Gawa 2:36; 20:25). At ito ang paksa ng pangangaral ni Pablo hanggang sa pinakadulo (Mga Gawa 28:31). Ang muling nabuhay na Cristo ay Panginoon ng lahat, at nagbibigay Siya ng kapatawaran ng mga kasalanan sa lahat ng sumasampalataya sa Kanyang pangalan. Ang mga dinala sa bagong kalagayang ito sa harap ng Diyos, na naligtas sa dalisay na biyaya, ay tinatawagan ngayong kilalanin ang Kanyang pagka-Panginoon sa lahat ng bagay. Iniwan sila sa sanlibutang ito upang maging saksi para sa Kanya at ipahayag ang Kanyang biyaya sa mga napapahamak. Dapat nilang hangarin ang ikabubuti ng lahat ng tao. Sa paggawa nito, madalas silang hindi mauunawaan, at daranas sila ng malupit

na pag-uusig at mapaghiganting pakikitungo. Ngunit hindi sila dapat gumanti nang gayon din. Sa pamamagitan ng pagpapakita ng Espiritu ni Cristo, dapat nilang daigin ng mabuti ang masama (Roma 12:21), na nagpapakitang sila ay mga mamamayang sumusunod sa batas, na laging naghahangad ng pagpapala ng kanilang kapwa.

Kapag bumalik ang ating Panginoon at lubusang naipakita ang kaharian ng Diyos sa lupa, mananaig saanman ang mga prinsipyong ipinahayag sa sermong ito, sapagkat sa panahong iyon, pasisibulin ang katuwiran at papuri sa lahat ng bansa (Isaias 61:11). Iyon ang panahon ng pagbabagong-buhay ng lupa (Mateo 19:28). Kapag ang isang tao ay ipinanganak na muli (Tito 3:5), kahit ngayon ay binibigyan na siya ng kapangyarihang lumakad sa harap ng Diyos sa kabanalan at katuwiran (1 Juan 3:7-10).

Habang lalo nating pinagninilayan ang sermon ni Jesus, lalo nating napagtatanto kung gaano tayo kalayo sa pag-abot sa kataasan ng walang-pag-iimbot na pagtatalaga kay Cristo. Habang itinatanim ng Espiritu Santo nang may kapangyarihan ang mga tagubiling ito sa ating puso, mararamdaman nating lalo tayong sinasaliksik nang malalim ng Kanyang mga seryosong salita. Siya na nagnanais ng katotohanan sa kaloob-looban (Awit 51:6) ay nagsasalita sa pamamagitan ng Kanyang Anak sa paraang inilalantad ang lahat ng nakatagong bukal ng pagkatao. Nais Niyang mapagtanto ng bawat tapat na kaluluwa kung gaano niya kailangang lumago sa biyaya at sa pagkakilala kay Cristo, upang maipakita niya Siya nang tama sa sanlibutang ito kung saan Siya pa rin ang Itinatakwil.

Kabanata 8: Ang mga Gawa ng Hari (Unang Bahagi)

Nilinis ni Jesus ang Ketongin (Mateo 8:1-4)

Matapos nating pakinggan ang turo ng Hari habang ipinahahayag Niya ang mga batas ng Kanyang kaharian, tinatawagan na tayo ngayong pagnilayan ang Kanyang mga gawa. Maituturing natin ang mga ito bilang Kanyang mga maharlikang katibayan, na nagpapatunay na Siya nga ang ipinangakong Mesiyas na magdadala ng kagalingan at kasaganaan sa Israel, na maghahari sa katuwiran at kapayapaan (Awit 72:7). Isinulat ni Juan ang tungkol sa unang himalang ginawa ng Panginoong Jesu-Cristo sa kasalan sa Cana; sinabi niyang sa paggawa nito ay "ipinahayag niya ang kanyang kaluwalhatian" (Juan 2:11). Totoo ito sa lahat ng kamangha-manghang tanda na ginawa Niya. Ang bawat isa ay nagsasalita sa natatanging paraan tungkol sa hiwaga ng pagkakatawang-tao, "na ang Diyos ay na kay Cristo, na pinakikipagkasundo ang sanlibutan sa kanyang sarili (2 Corinto 5:19).

Sa lahat ng Kanyang makapangyarihang gawa, inihahayag lamang ni Jesu-Cristo ang Kanyang personal na kaluwalhatian. Ang mga ito ang katibayan ng Kanyang pagiging Mesiyas, sapagkat ginawa Niya ang lahat ng ito, hindi lamang sa sarili Niyang kagustuhan bilang ang walang-hanggang Diyos na nakatalukbong sa pagkatao, kundi bilang ang masunuring Anak, na pinapatnubayan ng Espiritu Santo (Mga Gawa 10:38). Pinili Niyang sumailalim sa Ama sa lahat ng bagay, at sa pamamagitan ng Espiritu, ginawa ng Ama ang lahat ng Kanyang gawa sa pamamagitan ng Anak at sa Kanyang

pamamagitan (Juan 5:17-19). Sa panahong iyon, sa “mga araw ng Kanyang laman,” si Jesu-Cristo ang aktibong lingkod ng pagka-Diyos dito sa lupa, at dahil dito ay hindi na natin dapat ipagtaka ang mga makapangyarihang gawang naging katangian ng Kanyang ministeryo. Mas kataka-taka pa sana kung hindi ganoon. Mahirap isipin na ang Diyos, na bumaba sa lupa at iniugnay ang ating pagkataong laman-at-dugo sa Kanyang pagka-Diyos, ay makalalakad sa sanlibutan nang hindi naaantig sa paghihirap ng tao at walang gagawin para ibsan ito. Si Jesus ay mas dakila kaysa anumang ginawa Niya. Kapag kumikilos Siya sa kapangyarihan, ginagawa ang tinatawag natin, sa ating limitadong pang-unawa, na mga himala, ginagawa lamang Niya ang lubos na angkop sa Kanyang pagkataong Diyos-at-tao.

Pagnilayan muna natin ang paglilinis sa ketongin. Kung ang Israel ay nasa tamang kalagayan sa harap ng Diyos, hindi sana magkakaroon ng puwang ang sakit sa kanila (Exodo 15:26). Ang bawat maysakit sa Palestina ay malungkot na patotoo sa nahulog na kalagayan ng pinapaboran na bansa. Saanman magpunta si Jesus, natatagpuan Niya ang mga lalaki at babaeng nagdurusa sa iba't ibang uri ng karamdaman. Ang bawat isa ay larawan ng mga bunga ng kasalanan sa isa o ibang anyo.

Ang ketong ay nagsasalita tungkol sa karumihan at pagkasuklam-suklam ng kasalanan. Isa itong sakit na nakakapit sa buong katawan at nagdudulot ng nakakikilabot na pinsala sa katawan ng mga biktima nito, gaya ng pinsalang ginagawa ng kasalanan sa kaluluwa ng mga nasa ilalim ng kapangyarihan nito. Hindi ketongin ang isang tao dahil pumangit siya sa kakila-kilabot na mga ulser at masasakit na sugat. Ang mga ito ay patotoo lamang sa sakit na gumagawa sa loob. Gayundin,

hindi makasalanan ang isang tao dahil nagkakasala siya; nagkakasala siya dahil makasalanan siya.

Dito ay nababasa natin ang tungkol sa isang kaawa-awang ketongin na lumapit sa Panginoong Jesus at sumamba o nagbigay-galang sa Kanya, na nagmamakaawang palayain siya, bagaman hindi tiyak kung handa si Jesus na ipagkaloob ito. Sinabi niya, "Panginoon, kung ibig mo, magagawa mo akong malinis." Agad na dumating ang sagot, habang iniunat ni Jesus ang Kanyang kamay at hinipo siya: "Ibig ko; maging malinis ka." Kaagad na napalaya ang lalaki mula sa kanyang karumihan. Pagkatapos ay inutusan siya ng Panginoon na pumunta sa saserdote sa templo at ihandog ang kaloob na iniutos ni Moises, gaya ng nakatala sa Levitico 14. Ito ay para sa patotoo sa saserdote na kumikilos ang Diyos sa Israel.

Pinagaling ni Jesus ang Alipin ng Senturyon (Mateo 8:5-13)

Dito ay natatagpuan natin ang isang Romanong senturyon na nakakilala sa Diyos ng Israel. Ang kanyang alipin ay may sakit na paralisis. Sa lalaking paralisadong ito ay may larawan tayo ng kawalang-kaya ng makasalanan. At ganoon ang kalagayan nating lahat hanggang sa iligtas tayo ng biyaya. Habang wala pa tayong lakas, saka nagkabisa para sa atin ang kamatayan ni Cristo.

Dahil sa pagmamalasakit sa kanyang walang-kayang alipin, lumapit ang senturyon na nagmamakaawang pagalingin ni Jesus ang maysakit. Agad ang tugon ni Jesus. "Paroroon ako at pagagalingin siya," sabi Niya. Ngunit tumutol ang senturyon, na nagsasabing hindi siya karapat-dapat sa ganoong karangalan. "Magsalita ka lamang," sabi niya, "at gagaling ang aking alipin." Sinabi ng mga tao tungkol sa senturyon, "Karapat-dapat siya"

(Lucas 7:4); ngunit sinabi niya, “Hindi ako karapat-dapat,” sapagkat kilalang-kilala niya ang sarili niyang puso para umangkin ng anumang personal na merito.

Ang kanya ay isang dakilang pagpapakita ng lubos na pananampalataya sa kapangyarihan ng Panginoon. Kung paanong siya, isang opisyal sa hukbong Romano, ay makapag-uutos nang may awtoridad sa mga nasa ilalim niya, tiyak siyang mauutusan ni Jesus ang sakit na umalis at susundin Siya nito. Ang ganoong pagtitiwala ay nagpagalak sa puso ni Jesus. Sa Israel ay hindi Siya nakatagpo ng ganoong pagtitiwala. Nakita Niya rito ang paunang tanda ng malaking ani mula sa mga Hentil na aanihin pa, kung kailan ang mga sumasampalatayang makasalanan mula sa lahat ng bansa ay makikiisa kina Abraham, Isaac, at Jacob sa pagbibigay-luwalhati sa Diyos. Ngunit marami sa “mga anak ng kaharian”—ang mga binhi ni Abraham ayon sa kapanganakan bilang bansa ngunit walang pananampalataya ni Abraham—ang itatakwil at mapupunta sa kadilimang nasa labas, na ititiwalag mula sa mga kagalakan ng kaharian na matagal nilang hinintay. Para sa kanila ay magkakaroon ng pagtangis at pagngangalit ng mga ngipin: ang una ay nagsasalita tungkol sa dalamhating daranasin nila, at ang ikalawa ay tungkol sa sama ng loob ng kanilang puso, na nagpapakitang mananatili silang walang pagsisisi.

Pagkatapos ay nagbigay ang Panginoon ng mensahe ng katiyakan sa senturyon, na inuutusan siyang umuwi, sapagkat ayon sa kanyang pananampalataya ay gayon ang nangyari sa kanya. Umuwi siya at natagpuang magaling na ang kanyang alipin, sapagkat “Kung saan naroon ang salita ng hari, doon ay may kapangyarihan” (Eclesiastes 8:4), at ang pinahirang Hari ng Diyos ay nasa gitna ng Israel.

Marami ang Pinagaling ni Jesus (Mateo 8:14-17)

Sa bahaging ito ay may halimbawa tayo ng pagkabalisa ng kasalanan na parang lagnat sa kaluluwa, ngunit agad na tumutugon sa nagpapagaling na hipo ng Tagapagligtas. Si Pedro ay may asawa, at tila kabilang sa kanilang sambahayan ang ina ng kanyang asawa. Ang babaing ito ay dinapuan ng lagnat at nagpapabaling-baling sa kanyang higaan sa paghihirap; ngunit nang dumating si Jesus, nagbago ang lahat. Hinipo Niya ang kamay nito, at may kagalingan sa hipong iyon ng kapangyarihan. Tumakas ang sakit sa harap nito, sapagkat Siya ang Panginoon ng buhay.

Agad na sinikap ng gumaling na babae na ipakita ang kanyang pasasalamat sa pamamagitan ng paglilingkod. Kapag sinaway ni Jesus ang lagnat ng kasalanan, nagiging kagalakan ang paglilingkod, at nagiging masayang karanasan ang buhay.

Sa lahat ng pagkakataong ito ng pagpapagaling ay nakikita natin ang patunay na ang ating Panginoong Jesus ang sapat-sa-lahat na Isa, na sa Kanya ay may walang-hanggang yaman para tugunan ang bawat pangangailangan. Walang anumang nakagugulat sa Kanya, at walang pangangailangang napakalaki para iharap sa Kanya. Ang Kanyang buhay sa lupa ay pagpapakita ng pag-ibig at habag ng Diyos, na nagbibigay sa mga tao ng lubos na bagong pang-unawa sa kabutihan ng Diyos at sa Kanyang pag-aalaga sa Kanyang mga anak. At kung ano Siya sa lupa, ganoon Siya sa kaluwalhatian: “Si Jesu-Cristo ay siya ring kahapon, at ngayon, at magpakailanman” (Hebreo 13:8). Hindi Niya laging ginagamit ang Kanyang kapangyarihan sa parehong paraan, ngunit walang anumang nagbabago sa Kanyang pagmamalasakit sa mga Kanya. Walang-hanggan ang Kanyang kapangyarihan. Walang kasong napakahirap para sa

Kanya. Hindi gaya ng ilang nagtatag ng mga relihiyosong kulto batay sa pagsisikap na ibsan ang mga karamdaman ng katawan, hindi Siya namili sa mga kasong dinala sa Kanya para gamutin. Anuman ang sakit o anyo ng karamdaman, pinagaling Niya silang lahat. Sa ganitong paraan ay ipinakita Niya ang Kanyang kapangyarihan bilang Manlilikha, at ang Kanyang habag sa sangkatauhan.

Walang duda na dahil kumalat ang balita tungkol sa mga kahanga-hangang pagpapagaling na ito, kaya dumating ang mga tao mula sa lahat ng kalapit na lugar, na naghahanap ng kalayaan mula sa kanilang maraming karamdaman. Walang sinumang lumapit sa Kanya nang walang kabuluhan. Puno ng habag ang Kanyang puso. Pinalaya Niya ang lahat ng lumapit, anuman ang sakit na nagdudulot ng kirot at paghihirap.

"Sinabi sa pamamagitan ni Isaias." Ang hula sa Isaias 53:4 ay literal na natupad sa pang-araw-araw na ministeryo ni Jesus habang inaalis Niya ang mga karamdaman at dinadala ang mga kahinaan ng mga tao sa Kanyang malalim na pakikiramay. Pagkakamali ang isiping ang hulang ito ay tumutukoy sa Kanyang gawaing pantubos sa krus. Dito sa lupa, habang naglalakad Siya sa gitna ng nagdurusang sangkatauhan, dinala Niya ang ating mga kahinaan, at inalis sa mga tao ang kanilang mga sakit at kirot. Walang ganoong kaisipan sa Kasulatan na gumawa si Cristo ng pantubos para sa sakit, gaya ng ginawa Niya para sa kasalanan. Ang sakit ay bunga ng hatol dahil sa kasalanan at hindi nangangailangan ng pantubos. Totoo naman, na bilang bunga ng gawain sa krus, ang katawan ng mananampalataya ay tutubusin at luluwalhatiin kapag bumalik ang Panginoon para sa Kanyang bayan. Sa panahong iyon, "itong may kasiraan ay magbibihis ng walang kasiraan, at itong

may kamatayan ay magbibihis ng walang kamatayan" (1 Corinto 15:53). Hanggang doon, ang ating katawan ay gayon ding nasa ilalim ng sakit at kamatayan gaya ng sa mga hindi ligtas.

Ipinaliwanag ni Jesus ang Halaga ng Pagkaalagad (Mateo 8:18-22)

Matapos makagawa ng napakaraming makapangyarihang gawa sa Capernaum at sa paligid nito, "nag-utos siyang tumawid." Ang Kanyang ministeryo ay hindi para sa iilang pinapaboran kundi para sa lahat ng nagdurusa. Kaya nagpatuloy Siya sa iba pang grupong nangangailangan.

Habang naglalakad sila patungo sa dalampasigan para sumakay sa bangkang magdadala sa kanila sa lupain ng Gadara at sa rehiyon ng Decapolis, malinaw na nakipag-usap Siya sa mga nakapaligid sa Kanya tungkol sa pagkaalagad. Bunga nito, dalawang lalaki ang nagsalita para ipahayag ang kanilang interes.

Una, padalos-dalos na sinabi ng isang eskriba, "Guro, susunod ako sa iyo." Hindi niya gaanong napagtanto kung ano talaga ang kahulugan ng pagsunod sa Guro. Naudyukan siya ng masigasig na paghanga kay Jesus, ngunit wala siyang ideya sa pagtatakwil na daranasin Nito. Ayaw ni Jesus na gumawa ang sinuman ng biglaang desisyon nang hindi tinitimbang ang halaga, sapagkat ang susunod kay Cristo ay dapat na handang tahakin ang Kanyang landas ng kalungkutan at pagtatakwil. Siya na lumikha ng lahat ng bagay ay walang tahanan sa sarili Niyang sanlibutan at sa gitna ng sarili Niyang bayan. Ang pagsunod sa Kanya ay pakikibahagi sa Kanyang mga kalungkutan.

Pagkatapos ay sinabi ng isang binata, "Payagan mo muna akong umuwi at ilibing ang aking ama." Hindi natin kailangang ipalagay na patay na ang ama, ngunit idinahilan ng binata ang

mga hinihingi ng likas na ugnayan para hindi agad sumunod kay Jesus. Pansinin ang sagot ng ating Panginoon sa lalaking ito: "Hayaan mong ilibing ng mga patay ang kanilang mga patay." Ibig sabihin, hayaang ang mga patay sa espiritu ang mag-asikaso sa paglilibing ng mga patay sa katawan. Ang pinakamahalagang bagay sa buhay ay ang pagsunod sa Kanya. Ang magsalita tungkol sa pagsunod kay Jesus ayon sa sarili nating mga kondisyon ay pagkabigong mapagtanto na Siya ay Panginoon ng lahat. Sinusubukan ba nating makipagtawaran sa Kanya, o isinuko na ba natin ang ating sarili nang walang pasubali sa Kanyang awtoridad?

Ipinakita ni Jesus ang Kanyang Kapangyarihan sa Sangnilikha (Mateo 8:23-27)

Nais ni Jesus na tumawid sa dagat patungo sa silangang bahagi, kasama ang Kanyang mga alagad, mula Capernaum patungong Gadara. Ang Capernaum ay nasa hilagang-kanlurang baybayin.

"Isang malakas na bagyo." Ang prinsipe ba ng kapangyarihan ng hangin ang nagtangkang puksain Siya sa ganitong paraan bago dumating ang Kanyang oras? Walang bagyong makapagpapalubog sa bangkang sinasakyan Niya.

Bagaman maliit lamang ang dagat ng Galilea, dahil sa kinalalagyan nitong malalim sa pagitan ng matataas na burol, madalas itong dinadaanan ng biglaang mga bagyong napakalakas, na dulot ng pagbabago ng hangin at malalakas na hanging dumaraan sa mga lagusan nang may matinding bilis. Mabilis na dumarating ang mga bagyong ito at madalas na halos walang babala.

"Panginoon, iligtas mo kami: napapahamak kami." Ang takot na bunga ng kawalang-pananampalataya ang nagtulak sa mga

alagad na sumigaw. Ang pananampalataya sana ang magpapahinga sa kanila sa katotohanang kasama nila Siya. Sa isa pang Ebanghelyo ay sinasabi sa atin na sinabi ni Jesus sa Kanyang mga alagad, "Tumawid tayo sa kabilang ibayo" (Marcos 4:35). Ito sana ang naging batayan ng kanilang pagtitiwala. Hindi Niya sila inutusang sumakay sa bangka para malunod sa lawa, kundi para sumama sa Kanya sa kabilang ibayo. Kung naalala nila ang mga salitang ito, hindi sana nabigo ang kanilang pananampalataya.

Una ay sinaway Niya ang kanilang kawalang-pananampalataya. Pagkatapos ay sinaway Niya ang hangin at dagat. Sinabi sa atin ni Marcos na tuwiran Siyang nag-utos sa maunos na hangin at mga alon—literal na, "Tahimik, busalan ka," gaya ng pagsasalita sa galit na aso. Kaagad na kumalma ang hangin at dagat at tumigil ang nagngangalit na bagyo. Nakilala ng hangin at ng dagat ang tinig ng kanilang Panginoon nang sawayin sila ni Jesus, sapagkat Siya na natutulog dahil sa pagod ng katawan ay ang Manlilikha ng sansinukob.

"Anong uri ng tao ito!" Hindi pa nila nauunawaan noon ang hiwaga ng pagkakatawang-tao. Habang kumikilos Siya sa kapangyarihan sa gitna nila, saka nabuksan ang kanilang pang-unawa para malaman kung sino talaga Siya. Namangha at nakahinga nang maluwag, tiningnan nila ang kanilang Panginoon nang may paghanga, na nagtataka sa pagpapakita ng awtoridad na nasaksihan nila. Nang mapagtanto nilang nasa harap sila ng Isa na sinusunod maging ng hangin at mga alon, namangha sila habang pinagninilayan ang Kanyang mahiwagang kapangyarihan at pagkatao.

Pinalaya ni Jesus ang mga Sinasaniban ng Demonyo (Mateo 8:28-34)

Sa lupain ng mga Gadareno ay naganap ang isang kapansin-pansing serye ng mga pangyayari na nagpakita ng kapangyarihan ng ating Panginoon sa mga demonyo, ngunit hindi nakaantig sa mga tao ng pamayanang iyon nang panahong iyon. Nang bandang huli, nagbago ang saloobin ng marami sa kanila sa pamamagitan ng patotoo ng lalaking pinalayasan ng isang lehiyon ng mga demonyo.

Si Mateo lamang ang bumanggit ng dalawang sinasaniban ng demonyo. Ang Marcos 5:2 at Lucas 8:27 ay nagsasalita ng isa lamang. Siyempre, walang pagsasalungatan dito. Dalawa ang mga kaawa-awang ito, na kapwa pinalaya ng Panginoong Jesus mula sa kakila-kilabot na sumpa na naghiwalay sa kanila mula sa lipunan at nagtaboy sa kanila sa gitna ng mga libingan. Ngunit may isa na ang karanasan ay lalong kapansin-pansin at ang paggaling ay nagdulot ng napakalalim na impresyon sa mga Gadareno, o Gergeseno, ayon sa tawag ni Mateo sa kanila.

Bagaman may malaking hiwaga tungkol sa pagsasanib ng demonyo, malinaw na ang mga demonyo ay mga nahulog na espiritu sa ilalim ng pamamahala ni Satanas. Hindi pa sila ikinukulong sa Impiyerno, ngunit nakakakontrol sila sa mga lalaki at babae hanggang sa kanilang pagkapahamak. Agad nilang nakilala si Jesus at kinilala Siya bilang ang Hukom na magpapahayag ng kanilang pinal na kapahamakan. Umurong sila at umatras sa Kanya nang may pangingilabot.

Posible ba ang pagsasanib ng demonyo ngayon? Walang dudang posible. Maraming tunay na kaso ng kakila-kilabot na paghihirap na ito ang isinalaysay ng mga lingkod ni Cristo na nakaharap nito. Lalo itong totoo sa mga lupaing pagano kung

saan si Satanas ang may lubos na kapangyarihan. Kapag pumasok ang Ebanghelyo, nagtitipon ang mga kapangyarihan ng Impiyerno para labanan ang mensahe ng krus. Maraming pagkakataon ng pagpapalayas ng mga demonyo at lubos na pagpapalaya sa mga nasa ilalim ng kanilang kapangyarihan.

Ayon sa kautusan ni Moises, ang mga baboy ay itinuturing na maruruming hayop na hindi angkop na kainin (Levitico 11:7). Maliwanag na inaalagaan ang mga ito ng mga Judiong bumaba ang uri na naghahangad ng pakinabang sa pagbebenta ng mga ito sa mga Hentil. Ang pag-aalaga ng baboy ang naging hanapbuhay ng alibughang anak (Lucas 15:15). Ayon sa kautusan, ang ganoong hanapbuhay ay lubos na ilegal sa lupain ng Israel.

Tila naghahanap ng katawang mapapasukan ang mga demonyo sa isa o ibang paraan. Nang palayasin mula sa mga lalaking kontrolado nila, nagmakaawa silang payagang sumanib sa mga katawan ng maruruming baboy. Isa itong nararapat na hatol sa mga walang-prinsipyong may-ari ng baboy nang mawasak ang kanilang paninda. Hindi kailangang maipaliwanag natin ang pangyayari sa Mateo 8:28-34, ni kung ano ang eksaktong bahagi ng masasamang espiritu rito. Ang idiniriin ng talata ay ang napakalaking kakayahan ng sangkatauhan sa kasamaan. Dalawang libong baboy (Marcos 5:13) ang hindi nakapaglaman ng mga demonyong nakatagpo ng tahanan sa dalawang lalaking bumaba ang uri!

Nagmadaling bumalik ang mga tagapag-alaga ng baboy sa bayan, na gulat at takot, at doon ay isinalaysay nila ang mga kakaibang nangyari, na idiniriin ang pagpapalaya sa mga sinasaniban ng demonyo at ang pagkawasak ng mga baboy. Dahil nagalit sa pagkawala ng pera, at walang dudang natakot

sa karagdagang masamang epekto kung mas malalaman pa ng Panginoong Jesus ang kanilang kasamaan, nagmakaawa ang mga tao ng Gadara na umalis Siya agad. Kaawa-awang bagay ang tanggihan ang Isa na maaaring nagdala sa kanila ng di-masukat na pagpapala, ngunit para sa mga Gadareno, mas mahalaga pa ang kanilang mga baboy kaysa mga kaluluwa ng tao.

Hindi binanggit ni Mateo na ang isa sa mga pinagaling na sinasaniban ng demonyo ay nagmakaawa kay Jesus na makasama Siya; ngunit may ibang plano ang Panginoon para sa kanya. Iyon ay ang magpatotoo sa kanyang mga kaibigan sa tahanan tungkol sa makapangyarihang kapangyarihan ni Cristo, na nagpalaya sa kanya (Marcos 5:19). Ito ang pribilehiyo at pananagutan ng lahat ng ligtas. Kung kilala natin ang Panginoong Jesus para sa ating sarili, tapat ba tayong nagpapatotoo sa iba, upang maranasan din nila ang Kanyang kaligtasan? Sina Marcos at Lucas ang nagbigay sa atin ng impormasyon tungkol sa sinasaniban ng demonyo na naging alagad ni Jesus, at isinalaysay sa atin kung paano ipinakalat ng lalaking ito ang mabuting balita ng pagpapalang dinala ni Cristo sa kanya. Dinala niya ang mensahe sa buong Decapolis, ang sampung lungsod sa silangang bahagi ng dagat ng Galilea (Marcos 5:20). Nang bumalik si Jesus sa lugar na iyon pagkaraan ng ilang panahon, tinanggap Siya sa paraang lubhang kaiba sa pagsalungat na nakaharap Niya noong una (Marcos 6:53-56).

Pangwakas

"Wala ka bang problema tungkol sa mga himala?" tanong ng isang siyentipiko sa isa pa. Ang una ay aminadong agnostiko. Ang kanyang kaibigan ay kamakailan lang naakay na ipahayag

ang kanyang personal na pananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo. “Wala na, mula nang makilala ko si Jesus bilang ang Anak ng Diyos,” ang sagot. “Mula sa sandaling nakasampalataya ako sa Kanya bilang ang pinakadakilang himala—ang Diyos na naging tao para sa aking katubusan—naging madali nang tanggapin ang bawat iba pang himala na sinasabi ng Kasulatan na ginawa Niya. Kapag kilala mo Siya, walang anumang sinasabing ginawa Niya ang hindi kapani-paniwala.”

Habang pinagninilayan natin ang iba't ibang himalang nakatala sa kabanatang ito at sa mga susunod, maaaring maantig ang ating puso sa pagsamba at papuri habang pinagninilayan natin ang habag ni Jesus sa kaawa-awa at nagdurusang sangkatauhan. Siya ay “naglibot na gumagawa ng mabuti” (Mga Gawa 10:38). Kailanman ay hindi natin nababasang gumawa Siya ng himala para lamang pamanghain ang mga sumusunod sa Kanya. Lahat ng Kanyang himala ay tuwirang nilayon para ibsan ang paghihirap ng tao o para tugunan ang mga pangangailangan ng sangkatauhan.

Sa mga himala ay nakikita natin ang Diyos na nagsasalita at kumikilos sa Kanyang Anak. Nalulugod ang Diyos na tugunan ang mga pangangailangan ng Kanyang mga nilikha, at palayain sila mula sa mga nakababahalang kalagayang pumupuno sa kanilang kaluluwa ng takot, at palayain sila mula sa pagkaalipin kay Satanas, anumang anyo ang kunin nito. Dahil si Jesus ang Diyos na nahayag sa laman, ang Kanyang mga gawa ay mga gawa ng Diyos, at laging naghahayag ng pagmamalasakit at saloobin ng Diyos sa mga tao.

Kailangan nating matutong magtiwala sa Kanya nang mas lubos, at habang ginagawa natin ito, malalaman natin sa

praktikal na karanasan kung gaano katunay at gaano katiyak ang Kanyang pagmamalasakit sa mga nagtitiwala sa Kanyang pag-ibig at umaasa sa pagkilos ng Kanyang kapangyarihan. Si Jesus ang eksaktong larawan ng pagkatao ng Diyos (Hebreo 1:3, literal na salin), at sa Kanyang mga gawa ng biyaya ay nakikita natin ang puso ng Diyos na nahahayag.

Kabanata 9: Ang mga Gawa ng Hari (Ikalawang Bahagi)

Ang Pagpapagaling sa Lalaking Paralisado (Mateo 9:1-8)

Ang mga pangyayaring nakatala rito at sa naunang kabanata ay hindi sunud-sunod ayon sa panahon, kundi pinagsama-sama ayon sa kanilang moral na pagkakasunod bilang mga patotoong nagpapatunay na si Jesu-Cristo ang Mesiyas. Malamang na naganap ang lahat ng ito sa ikalawang taon ng Kanyang hayagang ministeryo.

Nang bumalik mula sa Galilea patungo sa hilagang-kanlurang baybayin ng dagat ng Galilea, pumunta si Jesus sa Capernaum kung saan pinagaling Niya ang isang lalaking paralisado. Isinulat nina Marcos at Lucas na naganap ang himalang ito hindi sa labas kundi sa loob ng isang bahay. Apat na kaibigan na tumutulong sa maysakit ang hindi makasiksik sa karamihang nagsisiksikan sa pintuan, kaya umakyat sila sa bubong at binuksan ang mga tisa, o inalis ang pawid, at ibinaba nila sa pamamagitan ng mga lubid ang lalaking paralisado sa paanan ni Jesus.

“Nang makita ni Jesus ang kanilang pananampalataya.” Malinaw na hindi lamang ang lalaking paralisado kundi pati ang mga kaibigang nagdala sa kanya ay may lubos na pagtitiwala na ipagkakaloob ni Jesus ang kagalingan ayon sa kanilang pakiusap. Agad Siyang tumugon, ngunit sa paraang hindi nila inaasahan, sa pagsasabing, “Anak, lakasan mo ang iyong loob; pinatawad na ang iyong mga kasalanan.” Sa ganitong paraan, tinugunan muna Niya ang mas malaking pangangailangan.

Para sa ilang eskribang naroon, ito ay kalapastanganan sa pinakamasamang uri. May isang taong umaangkin para sa sarili ng karapatang sa Diyos lamang. Walang sinuman kundi ang Diyos ang makapagpapatawad ng kasalanan. Sino kung gayon si Jesus para mangahas gumamit ng ganoong pananalita?

Alam Niya ang kanilang iniisip at sinaway Niya sila sa pagtatanong, "Alin ang mas madali, ang sabihin, Pinatawad na ang iyong mga kasalanan; o ang sabihin, Bumangon ka, at lumakad?" Para sa kanila, pareho itong imposible.

Lagi nang hilig ng tao na ituring ang mga sakit ng katawan na mas mahalaga kaysa pagiging makasalanan ng kanilang puso, kaya mas nag-aalala sila sa kalusugan ng katawan kaysa sa pagiging tama sa harap ng Diyos. Ngunit ang ating Panginoon ay nagbigay-diin sa kalagayan ng kaluluwa. Nais Niyang mapagtanto ng mga tao ang kabulukan ng kanilang puso (Mateo 15:19) at ang kanilang pangangailangan ng kalayaan mula sa pagkakasala at kapangyarihan ng kasalanan (Juan 8:34), upang makapasok sila sa buhay ng pakikipag-isa sa Diyos at matiyak ang Kanyang walang-hanggang pabor (Juan 14:23). Para sa Kanya, ang sakit ng katawan ay katibayang nasa sanlibutan ang kasalanan. Hindi Siya nasiyahan sa pagharap lamang sa epekto, kundi lagi Niyang sinisikap na abutin ang sanhi.

Ngunit upang malaman nila na ang Anak ng Tao ay may kapangyarihan sa lupa na magpatawad ng mga kasalanan, bumaling Siya sa lalaking paralisado at inutusan itong bumangon, buhatin ang kanyang higaan at lumakad. Habang nakatingin na nagtataka at namamangha ang mga kritiko ng Panginoon, biglang tumayo ang dating walang-kaya at lumakad pauwi sa sarili niyang bahay, na magaling na at pinatawad.

Nagalak ang nagkakatipong karamihan at niluwalhati ang Diyos dahil sa napakahanga-hangang pagpapakita ng Kanyang biyaya at kapangyarihan. Ito ang nais ni Jesus. Nalulugod Siya na magbigay-karangalan ang mga tao sa Ama, na kumikilos sa Kanyang Anak at sa pamamagitan Nito.

Ang Pagtawag kay Mateo (Mateo 9:9-13)

Si Mateo, na tinatawag ding Levi (Marcos 2:14), ang maniningil ng buwis sa daungan ng Capernaum. Maliwanag na narinig at nakita na niya noon ang Panginoong Jesus. Ngayon ay dumating na ang oras ng pagpapasya. Bilang pagsunod sa tawag ng Tagapagligtas, agad niyang inayos na isara ang kanyang negosyo at maging alagad ni Cristo sa buong-panahong paglilingkod. Inanyayahan ang Panginoong Jesu-Cristo at ang Kanyang mga alagad sa bahay ni Mateo kung saan naghandog siya ng pamamaalam na hapunan para sa kanyang mga dating kasamahan bago simulan ang kanyang bagong landas. Nang bandang huli, sa ilalim ng pagkasi ng Espiritu, siya ang naging may-akda ng Ebanghelyong ito.

"Bakit sumasalo ang inyong Guro sa mga maniningil ng buwis at mga makasalanan?" Hindi kailanman mauunawaan ng legalista ang biyaya ng Diyos sa mga hindi karapat-dapat at lubusang napahamak. Dahil sanay na isipin na ang merito ng tao ang nagpapakilala sa kanya sa Panginoon, nagulat silang isipin na si Jesu-Cristo ay nakikisalo sa mga makasalanan. Gumamit ang ating Panginoon ng halimbawang mauunawaan ng lahat sa pagsagot sa pagtutol ng mga kritikong ito na matuwid sa sariling paningin. Sinabi Niyang ang mga maysakit ang nangangailangan ng manggagamot, at Siya ang dakilang manggagamot na naparito upang maglingkod sa mga kaluluwang may sakit ng kasalanan. "Awa ang ibig ko, at hindi

hain." Itinuon ni Jesus ang pansin ng mga legalistang ito sa pahayag ni Jehova sa Hosea 6:6. Mas mahalaga sa Diyos na makitang ipinaaabot ang awa sa mga nangangailangan kaysa tumanggap ng mga hain at handog. Kaya naparito si Jesus hindi "upang tawagin ang mga matuwid"—ibig sabihin, ang mga nag-aakalang hindi nila kailangan ng awa—"kundi ang mga makasalanan sa pagsisisi."

Ipinagtanggol ang Kanyang mga Alagad (Mateo 9:14-17)

Inilalahad sa atin ng mga talatang ito ang matinding pagkakaiba ng prinsipyo ng kautusan, na ayon sa sinasabi sa ibang bahagi ay nanaig hanggang kay Juan Bautista (Lucas 16:16), at ng biyaya at katotohanang dumating sa pamamagitan ni Jesu-Cristo (Juan 1:17).

"Pagkatapos ay lumapit sa kanya ang mga alagad ni Juan" na may tanong tungkol sa pag-aayuno. Malinaw na marami sa mga binautismuhan ni Juan ang hindi pa lubusang nagtalaga ng sarili kay Jesus kundi naghihintay ng mas malinaw na patunay na Siya ang ipinangakong Mesiyas. Nababahala sila dahil ang pag-iwas na itinuro ni Juan, na itinuturing ng mga Fariseo na may merito, ay hindi isinasagawa ng mga alagad ni Jesus.

Bilang sagot, nilinaw Niya na hangga't kasama nila Siya nang personal, walang dahilan para mag-ayuno. Ngunit sa darating na araw (na hindi pa nila nauunawaan noon) na aalisin Siya sa kanila, maaaring angkop na ang pag-aayuno. Ang presensya ng lalaking ikakasal ay humihingi ng kagalakan at kasiyahan. Ang Kanyang pagkawala ang magtatatak sa Kanyang mga tagasunod ng pangangailangan ng pagtanggi sa sarili.

"Walang taong nagtatagpi ng bagong tela sa lumang damit." Hindi naparito si Jesus upang magdagdag ng kung ano sa

dispensasyon ng kautusan kundi upang palitan ito ng bagay na lubusang bago. Ang pagtatangkang pagsamahin ang dalawang prinsipyo ng kautusan at biyaya ay magpapawalang-bisa sa tunay na kahulugan ng dalawa (tingnan ang Roma 11:6).

Ang bagong alak ng biyaya ay hindi dapat ibuhos sa mga sisidlang-balat ng legalismo. Ang ganoong pagtatangka ay wawasak lamang sa dalawa. Napakahalagang mapagtanto natin ito, sapagkat nakikita natin sa Cristiyanismo ngayon ang maraming tagapagturo ng kautusan na nagsisikap na ipataw ang mga prinsipyo ng kautusan sa mga naligtas sa pamamagitan ng biyaya. Gaya ng sinabi ni Pablo, ang mga tagapagturong ito ay walang pang-unawa sa kanilang pinagtitibay (1 Timoteo 1:5-7).

Ang Pagbuhay sa Patay (Mateo 9:18-26)

Dalawang himala ang magkasalikop sa mga talatang ito. Kapwa nilayon upang ihayag ang kapangyarihan at habag ng Hari na nasa gitna ng Israel bagaman hindi kinikilala ng nakararami.

"Dumating ang isang pinuno." Ang pangalan ng lalaking ito ay Jairo (Marcos 5:22). Isa siyang pinuno sa lokal na sinagoga sa Capernaum. Maliwanag na naniniwala siya sa mga inaangkin ni Jesu-Cristo kaya hiniling niyang tulungan Siya nito. Ang kanyang munting anak na babae, ayon sa kanya, ay "ngayon lang namatay"; ibig sabihin, napakalubha ng sakit nito kaya napagtanto niyang nasa bingit na ito ng kamatayan maliban kung may pamamagitan ng Diyos. Dahil naantig ng malumanay na habag, agad na tumungo ang Tagapagligtas sa tahanan ng pinuno, at sinasabi sa atin na "gayon din ang kanyang mga alagad."

“Isang babae… ang humipo sa laylayan ng kanyang damit.” Dinapuan ng sakit na nakakapit sa buong katawan, na unti-unting nauubos ang kanyang buhay, sumiksik ang babaing ito sa karamihan at hinipo ang gilid ng damit ng Panginoon. Ang asul na palawit na iyon ay isinusuot ng lahat ng maka-Diyos na Israelita, bilang pagsunod sa kautusan ni Moises (Bilang 15:38-41; Deuteronomio 22:12), at nagtatangi sa kanila bilang mga nasasakupan ng Banal na Isa. Tiwala siyang kung mahihipo lang niya ang damit ni Jesus, agad siyang gagaling.

“Anak, lakasan mo ang iyong loob; pinagaling ka ng iyong pananampalataya.” Kinilala ng Panginoon ang kanyang pananampalataya at nagbigay ng katiyakan na dahil dito, nangyari ang lahat gaya ng inaasahan niya. Lubusan siyang gumaling.

Samantala, tila wala nang pag-asang gumaling ang anak ni Jairo. Nawala na ang buhay sa kanyang katawan, at tila wala nang silbi ngayon ang pagdalaw ni Jesus. Naghahanda na para sa libing, at nagsisimula nang managhoy ang mga upahang tagapanangis. Babaguhin ng pagdating ng Panginoong Jesu-Cristo ang lahat ng ito, sapagkat nagbibigay Siya ng langis ng kagalakan kapalit ng pagtangis (Isaias 61:3).

“Ang batang babae ay hindi patay, kundi natutulog.” Nasa koma lang ba ang batang babae, o talagang patay na siya? Ang pinagkasunduang opinyon ng karamihan ng mga iskolar na Cristiano ay ito ay pagtulog ng kamatayan. Gayunman, ang salitang Griyego na isinalin dito bilang “natutulog” ay kaiba sa matatagpuan sa ibang mga talata kung saan ang pagtulog at kamatayan ay ginagamit na magkasingkahulugan. Ang pagkakaibang ito ang nagtulak sa ilan na magpasyang nasa kalagayan lamang siya ng pansamantalang pagtigil ng buhay.

Anuman iyon, patay na siya kung ang kapangyarihan ng tao na tumulong ang pag-uusapan.

“Hinawakan niya… ang kamay nito, at bumangon ang batang babae.” Sa ibang bahagi ay sinasabi sa atin na malumanay Niyang inutusan itong bumangon, at nang hawakan Niya ang kamay nito ay tumugon ito at nabuhay muli, at binigyan ng pagkain (Marcos 5:41-43; Lucas 8:54-55).

Kumalat ang balita mula sa isa patungo sa isa pa at nag-uusap ang mga tao nang may pagkamangha tungkol sa kamangha-manghang pangyayaring naganap. Patotoo ito sa kapangyarihan ni Jesu-Cristo, ang dakilang propetang bumangon sa lupain.

Ang Pagpapagaling sa Bulag at Pipi (Mateo 9:27-34)

Dalawa pang pangyayaring nakatala sa bahaging ito ang nagpatunay ng pagiging Mesiyas ni Jesus. Gayunman, sa halip na makumbinsi ang mahihigpit na Fariseong matuwid sa sariling paningin, ang mga makapangyarihang gawang ito ay nagbigay lamang ng pagkakataon para sa mapaglapastangang paratang na si Jesus mismo ay kasabwat ni Beelzebub, ang prinsipe ng mga demonyo.

Dahil kinilala si Jesus bilang ang ipinangakong Anak ni David, dalawang bulag ang nagmakaawa ng awa. Bilang pagsubok sa kanilang pananampalataya, nagtanong si Jesus, “Naniniwala ba kayong magagawa ko ito?” Nang makatanggap ng sang-ayong sagot, hinipo Niya ang kanilang mga mata at sumagot, “Ayon sa inyong pananampalataya ay mangyari sa inyo.”

Agad nila Siyang tiningnan ng mga matang nakakita sa Kanyang pinagpalang mukha. Nawala na ang kanilang pagkabulag. Mauunawaan natin kung gaano sila kahanda na

ipahayag sa lahat ang kabantugan ng nagpagaling sa kanila. Ngunit tinagubilinan Niya sila, "Tiyakin ninyong walang taong makaalam nito." Hindi Niya nais na makilala bilang tagagawa lamang ng kababalaghan. Napakasigla nila kaya hindi nila napigilan ang sarili, kundi naglibot sila sa buong lugar na ipinakakalat ang kuwento ng ginawa ni Jesus para sa kanila.

Maaari nating itanong kung bakit inutusan sila ni Jesus na iwasan ang lahat ng ito. Walang dudang ang dahilan ay nais Niyang maantig ang mga tao ng Kanyang mensahe sa halip na ng Kanyang mga gawa. Habang nasa lupa, Siya ang tunay na larawan ng pagkatao ng Diyos (Hebreo 1:3)—ibig sabihin, ang eksaktong pagpapahayag ng pagkatao ng Diyos. Ang habag na ipinakita Niya sa nagdurusang sangkatauhan ay nagpapakita ng puso ng Diyos habang tinitingnan Niya ang kalungkutan at paghihirap na dinala ng kasalanan sa sanlibutan. Saanman magpunta ang Panginoon, pinalaya Niya ang mga tao mula sa mga katibayang ito ng masamang hangarin ni Satanas. Ang Kanyang mga himala ay sumaksi sa katotohanan ng Kanyang pagka-Diyos at nagpatotoo sa Kanyang pagiging Mesiyas. Gayunman, walang sinumang naligtas dahil sa pananampalataya sa mga himala. Ngunit ang pananampalataya sa Kanya na gumawa ng mga ito ay noon, gaya ngayon, ang paraan ng kaligtasan mula sa kasalanan at kalayaan mula sa mga epekto nito.

Sa pagpapagaling sa pipi ay nakikita nating muling ipinakita ang awtoridad ni Jesus sa mga demonyo. Tandaan natin na sa Ebanghelyo, kung saan mayroon tayong *mga diyablo* sa anyong maramihan, dapat itong laging *mga demonyo.*

Isang lalaki ang dinala kay Jesus na sinasaniban ng piping demonyo, o demonyong kumokontrol sa kakayahang magsalita

ng kaawa-awang hamak na ito hanggang sa hindi na siya makapagsalita. Agad na pinalayas ni Jesus ang demonyo, at sa kagalakan at kasiyahan ng kanyang mga kaibigan, at sa pagkamangha ng mga tao, nagsalita ang dating pipi. Sumigaw ang mga tao, "Kailanman ay hindi pa nakikita ang ganito sa Israel."

Ngunit ang mga mapagmataas na pinunong relihiyoso, na determinadong labanan at tanggihan ang anuman at lahat ng katibayang si Jesus ang Mesiyas, ay nagsabi, "Nagpapalayas siya ng [mga demonyo] sa pamamagitan ng prinsipe ng [mga demonyo]." Isa itong masamang tanda ng haharapin ng Panginoon ng kaluwalhatian: lubos na pagtatakwil ng mga dapat sanang tumanggap sa Kanya. Sa panahong iyon ay hindi Niya sinaway ang mga mapaglapastangang ito kundi tahimik na nagpatuloy sa Kanyang dakilang ministeryo.

Pananalangin para sa Mas Maraming Manggagawa (Mateo 9:35-38)

Ang mga lungsod at nayong ito na pinuntahan ni Jesus ay pawang nasa Galilea. Kasama ang Kanyang mga alagad, naglakbay Siya mula bayan patungo sa bayan, na nagtuturo sa mga sinagoga, nangangaral ng Ebanghelyo ng kaharian, at nagpapagaling ng lahat ng uri ng sakit. Ang katawagang ito, "ang Ebanghelyo ng kaharian," ay mahalaga. Ito ang pagpapahayag ng mabuting balita na malapit nang itatag ng Diyos ang Kanyang kaharian sa sanlibutang ito. Inialok ng Diyos ang kaharian sa Israel, ngunit sa kondisyon lamang ng kanilang pagsisisi at pagtanggap sa Hari. Gaya ng alam natin, nabigo sila rito at kinuha sa kanila ang kaharian at ibinigay sa iba na handang tumupad sa tamang mga kahilingan. Siyempre, may pagkakaiba ang "Ebanghelyo ng kaharian" at ang

Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos; gayunman, hindi sila dapat ituring na dalawang magkaibang Ebanghelyo, sapagkat malinaw na sinasabi sa atin sa Galacia 1:9 na ang mangaral ng ibang Ebanghelyo bukod sa dinala mismo ni Pablo sa buong sanlibutan ay pagtanggap ng sumpa ng Diyos. Ang Ebanghelyo ay mensahe ng Diyos tungkol sa Kanyang Anak. Nagkakaroon ito ng iba't ibang anyo sa iba't ibang panahon, ngunit lahat ito ay ang Ebanghelyo ni Cristo.

Sa Mateo, inilalahad si Cristo bilang ang Hari; ang diin ay sa Kanyang pagkahari sa halip na sa Kanyang gawaing pantubos. Gayunman, hindi binabalewala ang huli, sapagkat sa pinakasimula pa lang ng Ebanghelyong ito, ang pahayag ng mga anghel ay, “Ililigtas niya ang kanyang bayan mula sa kanilang mga kasalanan” (Mateo 1:21). At makikita pa natin ang higit sa Kanyang gawaing pantubos sa isang susunod na kabanata. Dapat pag-ibahin ang iba't ibang anyo ng Ebanghelyo, ngunit lahat ito ay may kinalaman sa paglalahad ng Cristo ng Diyos bilang ang tanging lunas sa malaking pangangailangan ng sanlibutan.

Lubhang naantig ang puso ng ating pinagpalang Panginoon habang tinitingnan Niya ang mga tao na walang sinuman sa Israel ang gumagabay sa kanila nang tama. Para silang mga tupang walang pastol hanggang sa dumating Siya, ang Mabuting Pastol, upang pakainin at alagaan sila.

Itinuon Niya ang pansin ng Kanyang mga alagad sa malalawak na bukiring aanihin na puno ng mahahalagang kaluluwang kailangang malaman ang katotohanan tungkol sa Kanya. Sa bukiring ito sila dapat pumunta at umani. Inutusan Niya silang manalangin sa Panginoon ng aanihin na magpadala ng mga manggagawa upang tipunin ang hinog na butil. Kung babasahin

kaugnay ng mga salita ng Panginoon sa balon ng Sicar, ayon sa pagkakatala ni Juan, mauunawaan natin ang kaunti sa malalim na pagmamalasakit ni Jesus sa kaligtasan ng mga napapahamak na lalaki at babae.

> *Hindi ba sinasabi ninyo, May apat na buwan pa, at saka darating ang pag-aani? Narito, sinasabi ko sa inyo, Itaas ninyo ang inyong mga mata, at tingnan ang mga bukid; sapagkat puti na ang mga ito para anihin. At ang umaani ay tumatanggap ng upa, at nagtitipon ng bunga sa buhay na walang hanggan: upang ang naghahasik at ang umaani ay magkasamang magalak. At dito ay totoo ang kasabihan, Isa ang naghahasik, at iba ang umaani* (Juan 4:35-37).

Maaari nating dalhin ang mga salitang ito sa sarili nating puso. Nais Niyang tingnan natin ang mga bukid at lumabas upang maghasik at umani at manalangin, upang mas marami pa ang maitaas para ipagpatuloy ang dakilang gawain ng pag-eebanghelyo sa buong mundo (tingnan ang Lucas 10:1-2).

Pangwakas

Kapwa inilalahad ng kabanatang ito at ng nauna rito ang mga katibayan ng Hari. Ang Kanyang mga makapangyarihang gawa ang nagpatunay sa Kanyang mga pag-aangking Mesiyas. Gayunman, lahat ng Kanyang himala ay ginawa hindi para sa pagluwalhati sa sarili, ni upang purihin Siya ng mga tao bilang "isang dakila" (Mga Gawa 8:9), kundi upang ibsan ang mga paghihirap ng nagdurusang sangkatauhan. Matagal nang ipinahayag noong una na ang pinahirang Hari ng Diyos ay magmumulat ng mga mata ng bulag, magbubukas ng mga tainga ng bingi, magpapalundag sa pilay na parang usa, at magpapaawit sa dila ng pipi (Isaias 35:5-6). Lahat ng ito ay

ginawa ng Panginoong Jesus, at higit pa, na naglilingkod sa mga taong nangangailangan mula sa mapagmahal na habag ng Kanyang puso. Ipinaalala ni Pedro kay Cornelio na "pinahiran ng Diyos si Jesus na taga-Nazaret ng Espiritu Santo at ng kapangyarihan: na naglibot na gumagawa ng mabuti, at nagpapagaling sa lahat ng pinahihirapan ng diyablo; sapagkat sumasakanya ang Diyos" (Mga Gawa 10:38).

Gayunman, kailangan nating tandaan na ang ministeryong ito ay nakalaan, maliban sa iilang pagkakataon, sa mga nawawalang tupa ng sambahayan ng Israel (Mateo 10:6) bilang patotoo sa piniling bansa na ang matagal nilang hinihintay na Hari ay nasa gitna nila (Sofonias 3:15). Ngunit bagaman nasaksihan nila ang napakaraming katibayan ng Kanyang awtoridad mula sa Diyos, matatag na nilabanan ng mga pinuno ng bayan ang Kanyang mga pag-aangkin at tinanggihan ang Kanyang patotoo (Juan 7:48). Bagaman masayang nakinig sa Kanya ang mga karaniwang tao (Marcos 12:37), kahit sa mga ito ay marami ang naniwala sa mababaw na paraan lamang dahil nakita nila ang mga himalang ginawa Niya (Juan 2:23). Ang pananampalataya ay dapat kay Cristo mismo, hindi sa mga tanda at kababalaghang ginagawa Niya. Ang pagkilala sa Kanya bilang dakilang guro, propeta, o tagagawa ng himala ay hindi katulad ng pagtanggap sa Kanya bilang Tagapagligtas at pagkilala sa Kanya bilang Panginoon ng buhay ng isang tao.

Kabanata 10: Ang mga Sugo ng Hari

Isinugo ng Hari ang Kanyang mga Sugo (Mateo 10:1-15)

Ang pagtawag sa labindalawang apostol ang unang hakbang ng isang bago at mas malawak na ministeryo. Mga alagad muna ang labindalawa bago sila naging mga apostol. Matagal-tagal na rin silang sinasanay ni Jesus, at kilala na sila bilang Kanyang mga alagad o mga tinuturuan. Mga nag-aaral sila sa paaralan ni Cristo bago sila inatasan bilang mga apostol at isinugo nang dala-dalawa bilang mga sugo ng Hari, upang ipahayag na malapit na ang matagal nang hinihintay na kaharian ng Langit. Nasa ikasampung kabanatang ito ang kanilang atas. Malaki ang kaibahan nito sa atas na ibinigay sa Mateo 28:16-20, matapos itakwil ang Hari, nang malapit na Siyang bumalik sa Ama. Ang naunang atas na ito ay para lamang sa kanilang ministeryo sa Israel. Ang huli ay sumasaklaw sa lahat ng bansa.

Bilang mga sugo ng Hari sa piniling bansa, aasa sila sa mga tapat na sakop ng Hari na magpapatuloy sa kanila at tutulong sa kanilang paglalakbay. Aalis sila nang walang dalang pitaka o supot o iba pang baon, na para bang sa isang mahabang paglalakbay. Kung tatanggapin sila nang payapa, ipangangaral nila ang ebanghelyo ng kaharian at pagagalingin ang mga maysakit, ayon sa kapangyarihang ibinigay ng Panginoon. Kung tatanggihan sila, ipahahayag nila na malapit nang bumagsak ang paghatol, at magpapatuloy sila sa ibang mga bayan at nayon. Pinaghandaan na sila ng Panginoong Jesus sa masamang pakikitungong naghihintay sa kanila sa ilang lugar, ngunit ipinahayag Niyang babantayan sila ng Ama sa langit.

Pagkatapos ng krus, nagbago ang lahat ng ito, at inatasan silang humayo sa buong sanlibutan at gawing mga alagad ang

lahat ng bansa. Hindi kailanman binawi ang atas na ito at umiiral pa rin hanggang ngayon, bagama't hindi pa ito ganap na naisasakatuparan. Kung hindi natin makikita ang pagkakaibang ito, malamang na malito tayo, sapagkat magkasalungat na mga tagubilin ang makikita sa mga Ebanghelyo tungkol sa pananagutan ng mga sugo sa bawat pagkakataon. Totoo na walang puso ang karamihan sa Israel na tumugon sa mensahe, ngunit magkaiba talaga ang mga kalagayan. Nakita na ng Diyos nang maaga ang pagtakwil sa Kanyang Anak, at ang Kanyang kamatayan bilang hain ang mismong pundasyon ng plano ng Diyos na pagpapala sa sanlibutan, ngunit hindi nito binawasan ang pananagutan ng Israel, gaya ng ipinahayag ni Pedro pagkaraan (Mga Gawa 2:23).

Nararapat lamang na sa mga Israelita unang ialok ang kaharian, sapagkat sila ang mga anak ng kaharian ayon sa likas na kapanganakan. Sa kanila ibinigay ang mga pangako. Ilang daang taon nilang hinintay ang pagdating ng Hari at ang pagbubunyag ng Kanyang pamamahala sa buong lupa, na ang Israel ang piniling bansa kung saan daraan ang pagpapala para sa buong sanlibutan (Isaias 60:1-16). Nang tumanggi silang yumukod sa mensaheng ibinigay ng Panginoon at ng Kanyang mga apostol, kinuha sa kanila ang kaharian at ibinigay sa ibang bayan (Mateo 21:43).

"Nang mapalapit niya sa kanya ang kanyang labindalawang alagad, binigyan niya sila ng kapangyarihan [awtoridad]." Matagal nang kasama Niya ang labindalawang ito. Ngayon ay inihiwalay Niya sila sa iba pang mga tagasunod Niya, at itinalaga sila bilang Kanyang mga sugong may awtoridad. Sa Mateo 10:2 sila unang tinawag na "mga apostol"—ibig sabihin, "mga isinugo," o mga misyonero. Natagpuan sila ni Jesus sa

iba't ibang hanapbuhay, at tinawag sila upang maging mga kasama Niya bilang paghahanda sa dakilang gawaing ipagkakatiwala Niya sa kanila. Lahat maliban kay Judas Iscariote—ibig sabihin, ang lalaking taga-Kerioth—ay nanatiling tapat sa ipinagkatiwala sa kanila.

"Huwag kayong pumunta sa daan ng mga Gentil." Kailangang unang iharap ang Hari sa Israel at ialok sa kanila ang kaharian. Hindi isinugo ang ebanghelyo sa buong sanlibutan at sa lahat ng bansa hanggang sa itakwil ng Israel ang dalawang ito (Mateo 28:19-20; Marcos 16:15; Lucas 24:46-47; Mga Gawa 1:8).

Hahanapin ng labindalawa "ang mga nawawalang tupa ng sambahayan ng Israel," upang bigyan ang Israel ng pagkakataong magsisi sa kanilang mga kasalanan at tanggapin ang kanilang Hari, at sa gayon ay maging handang pumasok sa Kanyang kaharian. Maikli ang kanilang mensahe o pahayag: "Malapit na ang kaharian ng langit." Matagal nang hinihintay ng bansa ang kahariang ito. Ngayon ay inihaharap na ito sa kanila upang tanggapin o tanggihan.

"Tinanggap ninyo nang walang bayad, ibigay ninyo nang walang bayad." Ipinagkaloob sa mga sugo ng Hari ang mga makahimalang kapangyarihan upang patunayan ang kanilang pahayag. Ngunit hindi nila dapat gamitin nang mali ang mga kapangyarihang ito para sa sariling pagpapayaman. Ibibigay nila ang ibinigay sa kanila, nang hindi humihingi ng kapalit para sa kanilang sarili.

Isinugo ng Panginoon ang labindalawa nang walang pilak o ginto para sa kanilang gastusin, o dagdag na damit na isusuot. Sila ang mga kinatawan ng Hari, na pumupunta sa Kanyang sariling bayan, kaya may karapatan silang umasang aalagaan sila ng mga tapat sa Israel na naghihintay sa Hari. Habang

naglalakbay sila sa bawat lungsod at nayon, magtatanong sila sa bawat lugar kung sino roon ang karapat-dapat—ibig sabihin, kung sino ang kinikilalang taong may takot sa Diyos at matuwid ang pamumuhay, na naghihintay sa pagtubos ng Israel. Sa bahay niya sila hihingi ng matutuluyan. Kung tatanggihan sila, magpapatuloy sila at ipagpapag ang alikabok sa kanilang mga sandalyas bilang patotoo laban sa bahay na iyon. Ang mga tumanggap sa kanila ay makatatagpo ng pagpapala. Ang mga tumanggi sa kanila ay mahaharap sa paghatol—isang paghatol na napakabigat kaya ang bumagsak sa Sodoma at Gomorra noong unang panahon ay tila magaan pa kung ihahambing. Ito ay dahil sa katotohanang nadaragdagan ng liwanag ang pananagutan. May mga pribilehiyo silang hindi kailanman nakilala ng mga tao sa mga lungsod ng kapatagan, kaya mas malaki ang kanilang kasalanan kung tatanggihan nilang tanggapin ang Hari at hahamakin ang Kanyang mga apostol.

Nagbabala ang Hari sa Darating na Pag-uusig (Mateo 10:16-23)

Ang mga paghihirap na inilarawan ni Jesus sa mga talatang ito ay lampas pa sa naranasan ng mga sugo sa maikling panahon ng kanilang ministeryo sa Galilea. Tila malinaw na ang mga salita ng Panginoon ay nilayong ihanda sila sa haharapin nila pagkatapos ng pagpapako at muling pagkabuhay ng Panginoon, nang magpatuloy silang sumaksi una sa Israel, pagkatapos ay sa mga Gentil. Sa kabilang banda, kailangan nating tandaan na ipinahihiwatig ng Kasulatan ang isang pagsaksi sa Israel sa hinaharap ng isang tapat na pangkat ng mga mananampalatayang Judio, ang mga pantas (o *maskilim*) ng Daniel 12, sa panahon ng kapighatian sa pagitan ng pag-aakyat sa iglesya at ng pagpapakita ng Anak ng Tao sa Kanyang

ikalawang pagparito. Sa madilim na oras na iyon ng paghahari ng antikristo, ang mga talatang ito ang magiging gabay at aliw ng mga saksing hahayo noon upang ipahayag ang pagbabalik ng Haring minsang itinakwil.

"Sinusugo ko kayo na gaya ng mga tupa sa gitna ng mga lobo." Ayaw ni Jesus na maging mali ang akala ng Kanyang mga tagasunod tungkol sa kahulugan ng pagiging kinatawan Niya sa gitna ng isang bayang noong nakaraan ay pumatay sa mga propeta at tumanggi sa kanilang pakiusap na manumbalik sa Panginoon. Haharap ang mga alagad sa mga galit na kalaban sa mga lugar kung saan umasa sana silang makatagpo ng mga mainit na kaibigan. Sa gayong kalagayan, kay laki ng pangangailangan nila sa karunungang nagmumula sa itaas.

Kapag dinakip sila at iniharap sa mga hukumang sibil o panrelihiyon, hindi nila kailangang mabalisa o malito kung paano nila ipagtatanggol ang sarili. "Sa oras ding iyon" ay ibibigay sa kanila ang kanilang sasabihin sa pamamagitan ng Espiritu ng Ama na nagsasalita sa kanila. Ang pananalitang "ang Espiritu ng inyong Ama" ay di-pangkaraniwan, at hindi naman nangangahulugang tumutukoy ito sa buong katotohanan ng Mang-aaliw na nananahan sa loob, na hindi pa darating hanggang sa maluwalhati si Jesus. Kaya ginamit ng Panginoon ang medyo malabong pananalitang ito, ngunit isang pananalitang mananatiling angkop kapag dumating na ang bagong panahon ng Espiritu (tingnan ang Lucas 12:11-12).

Dapat silang maging handa sa mga di-pagkakaunawaan sa pamilya at mga alitan sa sambahayan na bunga ng katapatan kay Cristo. Napakatindi ng pagsalungat ng sanlibutan sa tunay nitong Hari kaya ang mga tapat sa Kanya ay kapopootan dahil sa Kanyang pangalan, at kaya aasahan nilang magdusa at usigin

nang paraang magpapatalikod sa mga mababaw at hindi tunay na kaluluwa. Ngunit tiyak ang kaligtasan ng magtitiis hanggang sa wakas. Hindi ito nangangahulugang naligtas tayo dahil sa sarili nating katapatan o debosyon. Ang lahat ay dahil sa biyaya. Ngunit kung saan may tunay na gawa ng Diyos sa kaluluwa, magkakaroon ng pagtitiyaga hanggang sa wakas, maging sa mga araw ng darating na malaking kapighatian o sa kasalukuyang masamang panahong ito.

Gayunpaman, ang alagad ni Cristo ay hindi dapat maghanap ng pag-uusig o walang ingat na isugal ang sarili sa panganib nang walang dahilan. Kung inuusig siya sa isang lungsod, tatakas siya sa iba, gaya ng ginawa ni Pablo nang umalis siya sa Tesalonica patungong Berea dahil sa pag-uusig. Pagkaraan ay tumakas siya mula sa Berea patungong Corinto at Atenas nang tangkain ng mga Judio na sulsulan ang mga taga-Berea laban sa kanya.

Ang huling bahagi ng Mateo 10:23, gaya ng nabanggit na, ay mahirap ipaliwanag maliban kung makikita natin na sa darating na oras ng kapighatian ay magkakaroon ng isang marangal na pangkat ng mga saksing kikilos ayon sa iisang atas ding ito. Ang pagtawag sa iglesya ay pumasok bilang isang panaklong sa kasalukuyan. Kapag natapos na ang natatanging gawaing ito ng Diyos, aakyatin ang iglesya sa Langit at ipagpapatuloy ang naantalang patotoo tungkol sa kaharian.

Nangako ang Hari ng Pag-aalaga at Aliw (Mateo 10:24-33)

Sa mga talatang ito, ikinuwento ng Panginoon ang pag-aalaga ng Ama sa lahat ng handang makiisa sa Kanya sa araw ng pagtakwil sa Kanya.

"Ang alagad ay hindi higit sa kanyang guro." Ang alagad ay isang nag-aaral. Bagay sa kanya ang kababaang-loob sa gayong katayuan. Ang mga lingkod at alagad ni Cristo ay may pananagutang sumunod sa Kanyang Salita. Bakit sila aasa ng mas mabuting pakikitungo kaysa sa ibinigay sa kanilang Guro?

"Tinawag nilang Beelzebub ang panginoon ng sambahayan." Ayon sa isipang Judio, si Beelzebub (marahil isang salitang Filisteo) ang pinuno ng mga demonyo. May mga taong may kalapastanganang itinawag ang pangalang ito kay Jesus.

"Walang natatakpan na hindi mabubunyag." Isa itong mabigat na bagay na dapat pag-isipan. Ang lahat ng nakatagong motibo at gawa ay dadalhin sa liwanag sa araw na hahatulan ng Diyos ang mga lihim ng mga tao (Roma 2:16).

"Ipangaral ninyo sa mga bubungan." Ang natutuhan nila kay Jesus nang lihim, sa mga oras ng kahanga-hangang pakikisama sa prinsipe ng mga guro, ay ipahahayag ng mga alagad nang buong tapang sa mga pampublikong lugar.

"Hindi kayang pumatay ng kaluluwa." Ang kamatayan ng katawan ay hindi nagbubunga ng kamatayan ng kaluluwa. Pagkamatay ng katawan, patuloy na nabubuhay ang kaluluwa upang muling isama sa katawan sa muling pagkabuhay at, sa kaso ng mga hindi nagsisi, itapon sa Impiyerno. Sa Kasulatan, ang mga salitang "may kamatayan" at "walang kamatayan" ay iniuugnay sa katawan (Roma 8:11; 1 Corinto 15:53). Ngunit hindi nito itinatanggi ang katotohanang nabubuhay ang kaluluwa pagkamatay ng katawan; at ito ang karaniwang ibig sabihin kapag pinag-uusapan ng mga tao ang kawalang-kamatayan ng kaluluwa. Malinaw at tiyak ang mga salita ng ating Panginoon sa Mateo 10:28 tungkol dito. May bahagi sa tao na hindi kayang apektuhan ng sakit, hindi kayang sirain ng sandata ng

mamamatay-tao. Hindi kayang patayin ng tao ang kaluluwa. Ang Diyos ang hahawak sa kaluluwa ng tao ayon sa Kanyang sariling walang-hanggang katuwiran.

"Dalawang maya na ipinagbibili sa isang beles." Ang beles ay isang napakaliit na barya; gayunman, dalawang maya, na linis na at nakatuhog, ang ipinagbibili sa mga palengke sa halagang iyon. Pagkain ito ng pinakamahihirap sa mga tao. Gayunpaman, pinapansin ng Diyos ang bawat pagbagsak ng maya. Walang napakaliit na bagay na hindi mapapansin ng Diyos, at ang Kanyang pag-aalaga ay umaabot sa pinakamaliit na detalye ng ating buhay. Inaalagaan ng Diyos ang lahat ng Kanyang nilalang, ngunit may natatanging lugar ang tao sa Kanyang puso at mas mahalaga siya kaysa sa lahat ng ibang nilalang na may buhay.

"Kilalanin ako sa harap ng mga tao." Inaangkin ni Cristo ang ganap na awtoridad sa ating buhay. Kikilalanin natin Siya nang hayagan sa harap ng iba, at kikilalanin Niya ang ating mga hamak na pangalan sa araw na haharap tayo sa Diyos. Kung tatanggihan nating kilalanin si Cristo ngayon bilang Tagapagligtas at Panginoon, itatatwa Niya tayo sa araw ng paghuhukom.

Nagbabala ang Hari sa Labanan (Mateo 10:34-39)

"Hindi upang magdala ng kapayapaan, kundi tabak." Tila kakaibang pahayag ito kung iisipin ang mensahe ng mga anghel sa Kanyang kapanganakan (Lucas 2:14). Ngunit nakita na Niya nang maaga ang pagtakwil sa Kanya at alam Niyang kailangang magpatuloy ang labanan ng mabuti at masama hanggang sa Kanyang pagbabalik. Dapat maging handa ang

Kanyang mga lingkod na lumaban nang buong tapang sa kasamaan.

"Upang paglabanin ang lalaki at ang kanyang ama." Ang mga pag-angkin ni Cristo ay nakahihigit sa lahat ng iba. Dapat maging handa ang Kanyang mga alagad na makatagpo ng pagsalungat kahit sa sarili nilang tahanan at mula sa pinakamalalapit nilang kamag-anak. Totoo ito hindi lamang bilang bunga ng misyon ng labindalawa noong panahong iyon, kundi malungkot din itong natupad sa lahat ng mga siglo mula noon.

"Hindi karapat-dapat sa akin." Kung si Jesus ay mababa pa sa Diyos, kay laking kalokohan sana ng gayong mga pag-angkin na ginagawa Niya rito! Hinihingi Niya ang pinakamataas na lugar sa ating puso. Uunahin natin ang pag-ibig sa Kanya kaysa pag-ibig sa ama o ina, o anak na lalaki o babae.

"Sumusunod sa akin." Ang pagpasan ng krus ay pagkilala sa ating pakikiisa sa Kanya bilang ang Isang itinakwil. Ang taong nagpapasan ng krus ay taong nakatakda nang mamatay. At tinawag tayong mamatay araw-araw (1 Corinto 15:31) upang maluwalhati Siya sa atin.

"Ang mawalan ng kanyang buhay dahil sa akin ay makakatagpo nito." Ang mabuhay para sa sarili ay pagkabigong kilalanin ang layunin ng ating pagkalikha. Ngunit kung isusuko natin ang lahat ng pinahahalagahan ng mga tao ng sanlibutan alang-alang sa Kanyang pangalan, makikinabang tayo nang walang hanggan. Sa ibang lugar ay sinabi ng Panginoong Jesucristo, "Malibang ang butil ng trigo ay mahulog sa lupa at mamatay, ito ay nananatiling nag-iisa: ngunit kung mamatay ito, nagbubunga ito nang sagana" (Juan 12:24). Ang mga salitang ito ay isang mahusay na paliwanag sa Kanyang turo tungkol sa

pag-iingat at pagkawala ng buhay ng isang tao. Ang butil ng trigong iningatan sa halip na itinanim ay talagang nawala. Ang nawala sa pagtatanim ay naligtas sa darating na pag-aani.

Ginagantimpalaan ng Hari ang Pagtanggap sa Kanyang mga Sugo (Mateo 10:40-42)

May nakalaang gantimpala para sa lahat ng tumatanggap sa mga sugo ni Cristo at tumutulong sa kanila sa kanilang pagpapatotoo. Nakapagpapalakas ng loob na makita kung gaano kalubos na iniuugnay ng Panginoon ang Kanyang mga kinatawan sa Kanyang sarili. Ang tumanggap sa isang isinugo Niya ay katulad ng pagtanggap sa Kanya, at gayundin ang kabaligtaran. Ang tumanggap sa isang propeta bilang isang nagsasalita para sa Diyos ay nangangahulugang makikibahagi sa gantimpala ng propeta. Totoo rin ang prinsipyong ito sa pagtanggap sa isang taong matuwid. Ang ginawa para sa lingkod ay pinahahalagahan ng Panginoon. Kahit isang basong malamig na tubig na ibinigay sa isa sa maliliit ni Cristo ay hindi mawawalan ng gantimpala. Itinuturing Niya ang lahat ng ginawa para sa kanila na parang ginawa sa Kanya. Sino ang nakakakilala sa Kanya na hindi maglilingkod nang may galak sa puso sa gayong kagandahang-loob na Panginoon?

Ang pagsunod ang pagsubok ng debosyon. Kung tunay nating iniibig ang ating Panginoon, matutuwa tayong isuko ang lahat ng tayo at ng mayroon tayo sa Kanya para sa paglilingkod. Ipinagkatiwala Niya sa ating mga naligtas ang mensahe ng Kanyang ebanghelyo. Hindi ito nangangahulugang lahat tayo ay tinawag na maging mangangaral o misyonero, ngunit hinihiling sa ating kilalanin Siya sa harap ng mga tao upang ang iba ay mailapit sa Kanya gaya natin. Matatagpuan natin ang buhay sa pinakamayaman at pinakamabuti nitong anyo kung

susunod tayo sa Kanyang tawag, gaano man kalaki ang tila halaga nito. Ang buhay na inilaan para sa Kanyang kaluwalhatian ay buhay na naligtas. Ang buhay na ibinigay sa paglilingkod sa kasalanan o sa sarili ay buhay na nasayang. Walang sakripisyong dapat maging napakalaki para sa Kanya na nagbigay ng Kanyang sarili para sa atin.

Kabanata 11: Ang Biyaya ng Hari

Nagsalita si Jesus Tungkol kay Juan Bautista (Mateo 11:1-15)

Matapos atasan ang labindalawa at isugo sila upang ipangaral ang ebanghelyo ng kaharian, mag-isang humayo si Jesus upang maglingkod sa ibang mga lungsod. Dalawa sa mga alagad ni Juan Bautista ang dumating upang itanong sa Panginoon kung Siya nga ba ang darating o kung maghihintay sila ng iba. Sumagot ang Panginoong Jesus sa pamamagitan ng pagpapakita ng Kanyang kapangyarihan sa sakit at sa mga demonyo, at sinamantala ang pagkakataon upang ibigay kay Juan at sa kanyang mensahe ang nararapat na pagkilala.

Hindi natin kailangang hulaan kung pumasok ba ang pag-aalinlangan sa isip ng Kanyang tagapagbalitang si Juan, o kung ipinadala lamang niya ang kanyang nababagabag na mga alagad sa Panginoon dala ang kanilang mga tanong upang si Cristo mismo ang magpanatag sa kanila at magpatibay ng kanilang pananampalataya. Nakabilanggo si Juan nang panahong iyon dahil sa katapatan niya sa pagsaway kay Herodes sa kanyang kasamaan sa pagkuha kay Herodias, na asawa ng kanyang kapatid na si Felipe, bilang kalaguyo. Tapos na ang araw ng pagiging tanyag ni Juan. Habang nanghihina siya sa madilim na kuta ng Machaerus (kung tama ang tradisyon), maaaring naisip niya kung may hindi ba siya naunawaan nang tama sa patotoo tungkol kay Jesus.

Bilang sagot sa mga tanong, ipinaalala ni Jesus sa mga alagad ni Juan na ang lahat ng katibayan ng Hari ay naipakita na sa kapangyarihan. Ang mga dakilang himalang ginawa Niya ang nagpapatunay sa Kanyang mga pag-angkin: pinakita ang mga bulag at pinalakad ang mga pilay; nilinis ang mga ketongin;

pinarinig ang mga bingi; maging ang mga patay ay ibinangon. Anong mas dakilang mga tanda pa ang hahanapin? Sa mga dukha ipinahayag ang mabuting balita ng kaharian. Ngunit panahon iyon ng pagsubok. Walang panlabas na karangyaan o pagpapakita na karaniwang aasahan sa pagdating ng isang hari. Kaya mahalaga ang pananampalataya sa Diyos at sa Kanyang Salita. Ipinahayag ni Jesus, "Mapalad ang sinumang hindi matitisod [o maiiskandalo] sa akin." Kailangan ng tunay na pananampalataya upang makita sa maamo at mababang-loob na si Jesus ng Nazaret ang maharlikang Anak ni David, na nakatakdang mamahala sa lahat ng bansa sa pamamagitan ng bakal na tungkod ng katuwiran.

Pag-alis ng mga alagad ni Juan, nagsalita si Jesus sa pinakamataas na paraan tungkol sa Bautista at sa kanyang patotoo. Ano ba ang humila sa mga tao sa kanya? Wala siyang panlabas na pagpapakita ng karangyaan o kadakilaan. Hindi lumitaw si Juan sa magagarang kasuotan o iba pang mamahaling damit na matatagpuan sana sa mga tagapaglingkod sa mga palasyo ng mga hari. Dumating siya, gaya ni Elias, sa dukhang kasuotan, nabubuhay sa pinakasimpleng pagkain. Gayunman, sa lahat ng ipinanganak ng babae hanggang sa panahong iyon, siya ang pinakadakila sapagkat ibinigay sa kanya ang karangalang ipakilala ang Mesiyas sa Israel. Ngunit gaano man kadakila ang kanyang mga pribilehiyo, ang pinakasimple at pinakadukhang kasapi ng kaharian ng Langit ay higit na mas dakila. Sapagkat bagama't itinuro ni Juan ang bukas na pinto, hindi ibinigay sa kanya na pumasok sa bagong kalagayan ng mga bagay na ipinahihiwatig ng kaharian. Isinara niya ang isang panahon; binuksan ni Jesus ang isa pa. "Ang lahat ng mga propeta at ang kautusan ay nagpahayag hanggang kay Juan." Tinupad niya ang hula ni

Malakias na darating si Elias bago ang dakila at kakila-kilabot na araw ng Panginoon.

Matapos sabihin ito, bumulalas si Jesus, "Ang may mga taingang pandinig, ay makinig." Napakadaling makinig sa panlabas na tainga ngunit hindi tanggapin ang katotohanan sa puso.

Tinuligsa ni Jesus ang Kawalan ng Pagtugon (Mateo 11:16-19)

Malinaw na ipinakita ng Panginoon ang pagkakaiba ng ministeryo ni Juan at ng Kanyang sarili, ngunit ipinakita Niyang napakaliit ng tugon sa alinman sa dalawa. Habang ipinagpapatuloy Niya ang Kanyang mapagbiyayang ministeryo, lalong naging malinaw na ang napakaraming nakararami sa Israel ay walang hangaring tanggapin ang Kanyang mensahe. Ang mga pinuno at ang mga tao sa pangkalahatan ay tumangging kilalanin Siya bilang ang Pinahiran na isinugo ng Diyos upang palayain sila mula sa kanilang pagkaalipin, hindi lamang sa pamahalaang Romano kundi sa kasalanan at kay Satanas. Kung hindi natin alam ang katigasan ng sarili nating puso hanggang sa mapaamo ito ng biyaya ng Diyos, tila hindi kapani-paniwala na kayang labanan ng mga tao ang malinaw at hayag na patunay na si Jesus ang Mesiyas.

"Mga batang nakaupo sa mga palengke." Inihalintulad ni Jesus ang mga taong pinagdalhan ng mensahe sa mga batang walang pananagutan na kayang gawing laro ang pinakamasaya o pinakamalungkot na karanasan ng buhay, ngunit halos walang pagkaunawa sa kahalagahan ng alinman.

"Hindi kayo sumayaw... hindi kayo tumangis." Kasal man o libing, pareho lang ang lahat. Walang tugon sa alinman. Maging ang masayang himig ng ebanghelyo o ang mabigat na

panawagan sa pagsisisi ay tila walang epekto sa nakararami sa mga tao.

"Dumating si Juan na hindi kumakain ni umiinom." Si Juan ay isang asetiko, isang tao ng ilang, na itinanggi sa sarili ang lahat ng karaniwang ginhawa. Ngunit sinabi nilang inaalihan siya ng demonyo.

"Isang taong matakaw, at manginginom ng alak." Si Jesus ay isang tao ng bayan. Malaya Siyang lumakad sa gitna nila at nakibahagi sa kanilang mga piging. Ngunit ang mismong pagiging palakaibigan Niya ay binigyan ng maling kahulugan. Pinaratangan nila Siyang nagpapakasasa sa Kanyang mga pagnanasa.

Nahahayag si Cristo sa mga tao kapag yumukod sila sa harap ng Diyos sa pagsisisi. Madalas sabihin na ang araw ding nagpapalambot ng pagkit ang siyang nagpapatigas ng luwad. Ganoon din sa pangangaral ng ebanghelyo. May mga tumutugon dito nang may pasasalamat at nagtatamasa ng mga pagpapala nito; ang iba ay tumatalikod dito sa kawalang-pananampalataya at kaya tumitigas sa kanilang mga kasalanan. "Sa isa," sabi ni Pablo, "tayo ay samyo ng kamatayan sa ikamamatay; at sa isa, samyo ng buhay sa ikabubuhay" (2 Corinto 2:16). Ganoon din noong narito ang prinsipe ng lahat ng mangangaral. May mga tao, lalo na sa mga dukha at sa mga hayagang makasalanan at hamak, na sabik na tumanggap sa mensahe at nakatagpo ng buhay at kagalingan. Ngunit ang mga palalo at nagmamatuwid na mga relihiyoso, na hindi nakadama ng kanilang pangangailangan sa biyaya ng Diyos, ay tumanggi sa mensahe at sa sugo, at may kalapastanganan pang nagsabing ang Panginoon mismo ay kinatawan ni Beelzebub, ang prinsipe ng mga demonyo.

Tinuligsa ni Jesus ang mga Lungsod na Hindi Nagsisi (Mateo 11:20-24)

Sa bahaging ito, sinaway ni Jesus ang mga lungsod na nagtamasa ng pinakamalalaking pribilehiyo sapagkat ang karamihan sa kanilang mga tao ay nagpatuloy sa kawalang-pananampalataya. Ang mga lungsod na nakarinig ng Kanyang mga salita at nakakita ng Kanyang mga makapangyarihang gawa ay tumangging baguhin ang kanilang pabayang saloobin, at kaya nagpatuloy sa kanilang mga kasalanan. Maaari nga tayong mamangha sa hindi pagsisisi at katigasan ng puso ng mga naninirahan sa mga lungsod kung saan ginawa ni Jesus ang napakarami sa Kanyang mga makapangyarihang gawa, ngunit mas handa ba ang sarili nating puso na tanggapin ang katotohanan?

"Sa aba mo, Chorazin [at] Bethsaida." Ito ang mga lungsod na nasa malapit sa hilagang dulo ng dagat ng Galilea, ang isa ay bahagyang nasa kanluran, at ang isa naman ay nasa baybayin. Ang Chorazin ngayon ay isang guhong halos hindi na makilala; ang Bethsaida ay isang napakahirap na maliit na nayon.

"Higit na mapagtitiisan ang Tiro at Sidon." Ito ang mga lungsod ng Fenicia na kilala sa kanilang kasamaan at winasak ilang daang taon bago nito. Ngunit ang kanilang mga tao ay naghihintay pa rin sa araw ng paghuhukom. Pansinin na magkakaroon ng mga antas ng kaparusahan ayon sa sukat ng liwanag na tinanggap at tinanggihan.

Ang Capernaum ay pinagpala nang higit sa lahat ng ibang lungsod ng Galilea, sapagkat mas maraming makapangyarihang gawa ang ginawa ng Panginoon doon kaysa sa alinmang lugar. Sa ganitong kahulugan ay tunay ngang itinaas ito. Ngunit hinatulan ito ng lubos na pagkawasak,

sapagkat hindi nito nakilala ang panahon ng pagdalaw sa kanya.

Ang Sodoma ay naging katumbas na ng pinakamasama at pinaka-di-likas na kasalanan. Ngunit mas may-sala ang mga tao ng Capernaum sapagkat mas malaki ang liwanag at mas marami ang pribilehiyong tinanggap nila, ngunit nagpatuloy sila sa kanilang mga kasalanan.

Inaalok ni Jesus ng Kapahingahan ang mga Pagod (Mateo 11:25-30)

Kay laking ginhawa ng isip nating bumaling sa mga huling talata ng kabanatang ito! Bagama't tinanggihan Siya ng napakaraming taong pinagmalasakitan ng Kanyang puso nang may habag at awa, hindi naging mapait ang ating Panginoon, na maaaring nangyari sa atin. Tinugon ng mga taong walang utang na loob ang Kanyang pag-ibig at biyaya ng kalamigan at masamang pakikitungo, ngunit tinanggap Niya ang lahat ng ito na parang galing sa kamay ng Kanyang Ama, at patuloy na nag-alok ng paglaya at pagpapala sa lahat ng lalapit sa Kanya.

"Nagpapasalamat ako sa iyo, O Ama." Sa mismong panahong nararanasan ng ating Panginoon ang kapaitan ng kawalang-pakialam at pagsalungat ng tao, bumaling Siya sa pagsamba at pagpupuri sa Ama, na nagagalak na bagama't tinakwil Siya ng mga dakila sa Israel, tinanggap ng mga mapagpakumbaba ang Kanyang mga salita. Ang Kanyang panalangin ay wika ng lubos na pagpapasakop sa kalooban ng Ama. Bilang taong umaasa sa Diyos dito sa lupa, lubos Siyang sumang-ayon sa nakita na ng Ama nang maaga.

"Walang nakakakilala sa Anak, kundi ang Ama." Ang hiwaga ng pagkakatawang-tao, Diyos at tao sa iisang persona, ay hindi malulutas at lampas sa pang-unawa ng tao. Ngunit maaaring

makilala ang Ama "ng sinumang ibig ng Anak na pagpahayagan." Ang pagiging Ama ng Diyos, na hindi nakikilala ng karunungan ng tao, ay ipinahahayag ng Anak. Ipinakilala Niya ang Diyos sa mga tumatanggap ng Kanyang mga salita, bilang Ama ng lahat ng tinubos.

"Lumapit kayo sa akin… at bibigyan ko kayo ng kapahingahan." Tiyak na walang sinuman kundi ang Diyos na nahayag sa laman ang may karapatang gumamit ng ganitong pananalita. Ang pinakamabuting taong nakilala ng lupa ay hindi makagagawa ng ganitong pahayag. Lahat ng iba pang nagsasalita ayon sa patnubay ng Espiritu ng Diyos ay nagtuturo sa mga tao palayo sa kanilang sarili patungo kay Cristo para sa kapahingahan ng budhi at kapayapaan ng isip. Si Jesus lamang ang makapag-aalok nito sa mga nabibigatan at may mabibigat na pasanin. Pinatunayan Niya ang Kanyang pagka-Diyos nang hindi mabilang na beses sa pamamagitan ng Kanyang kakayahang tuparin ang pangakong ito.

Lahat ng tunay na nagpapasakop sa Kanya ay nakakatagpo ng kapahingahan ng puso sa gitna ng mga alalahanin ng buhay habang natututo sila sa Kanya, ang maamo at mababang-loob. Ang pamatok ay ginawa upang supilin ang kalooban at dalhin ang isang tao sa ilalim ng kontrol. Ang nagpapalit ng mabigat na pasanin ng kasalanan sa maluwalhating pamatok ng pagpapasakop sa Panginoon ay nakakatagpong tunay ngang pagpapala ang maglingkod sa napakabuting Panginoon.

"Ang aking pamatok ay madali, at ang aking pasan ay magaan." Marami ang umuurong sa pagpapasakop sa Kanyang pamatok, sa takot na baka mangailangan ito ng mas malalaking sakripisyo kaysa handa nilang ibigay. Ngunit lahat ng kumikilala sa Kanyang awtoridad at nagsasanib ng kanilang

kalooban sa Kanya ay nakakatagpong pumapasok sila sa isang kapahingahang hindi kailanman nakikilala ng mga pagod ng sanlibutang ito.

Ang Dalawang Kapahingahan. Ang kapahingahang ibinibigay ng Panginoong Jesus nang walang bayad sa lahat ng lumalapit sa Kanya ay kapahingahan ng budhi tungkol sa kasalanan. Ang nababagabag na kaluluwa, nabibigatan ng pakiramdam ng pagkakasala, ay lumalapit sa Kanya at nakakatagpo ng kapayapaan kapag nagtiwala siya sa Kanya bilang ang dakilang tagapagdala ng kasalanan. Ang ikalawang kapahingahan ay kapahingahan ng puso. Maaaring bumangon ang mga masasamang pangyayari upang mambulabog at punuin ang puso ng takot at pagkabalisa, ngunit ang nagpapasan ng pamatok ni Cristo at natututo sa Kanya ay nagagawang maging kalmado sa gitna ng bagyo. Nakakatagpo siya ng ganap na kapahingahan habang ipinagkakatiwala niya ang lahat sa Kanya na namamahala sa mga baha at Panginoon ng lahat ng elemento.

Ang dalawang kapahingahang ito ay katulad ng dalawang aspekto ng kapayapaang inihaharap sa mga Sulat. Ang kapahingahan ng budhi ay katumbas ng kapayapaan sa Diyos na bahagi ng lahat ng inaring-ganap sa pamamagitan ng pananampalataya (Roma 5:1). Ang kapahingahan ng kaluluwa ay katulad ng kapayapaan ng Diyos na humihigit sa lahat ng pang-unawa (Filipos 4:6-7), at tinatamasa ng lahat ng natututong ipagkatiwala ang lahat sa Panginoon.

Kabanata 12: Ang Awtoridad ng Hari na Itinanggi

Nagturo si Jesus Tungkol sa Sabbath (Mateo 12:1-8)

Ang mga pangyayaring nakatala sa Mateo 12 ay nagdadala sa atin sa pagtatapos ng unang malaking bahagi ng Ebanghelyong ito kung saan iniharap sa Israel ang Hari at ang kaharian at sadyang itinakwil ng mga pinuno ng bansa.

Sa unang walong talata ay may nakatalang isang lubhang kawili-wili at nakapagtuturong pangyayari. Dito ipinahayag ni Jesus na Siya ang Panginoon ng sabbath, na muling nagpapatunay sa Kanyang pagka-Diyos. Ang sabbath ang saksi ni Jehova sa Kanyang kapangyarihan sa paglikha (Exodo 20:10-11) at sa pagtubos sa Israel mula sa pagkaalipin sa Egipto (Deuteronomio 5:14-15). Natatangi itong "ang sabbath ni Jehova." Ang Jehova ng Lumang Tipan ay ang Jesus ng Bago, at Siya ang Panginoon ng sabbath, gaya ng sa lahat ng iba pa.

Habang tahimik na naglalakad sa kabukiran, dumaan ang Panginoon at ang Kanyang mga alagad sa isang triguhan. Nagsimulang pumitas ng mga uhay ng trigo ang mga gutom na alagad at kumain. Naaayon ito sa itinakda ng kautusan, sapagkat sa Deuteronomio 23:25 ay mababasa natin, "Kapag pumasok ka sa nakatayong trigo ng iyong kapwa, maaari mong pitasin ang mga uhay sa pamamagitan ng iyong kamay; ngunit huwag kang maglalagay ng karit sa nakatayong trigo ng iyong kapwa." Gayunman, nangyari ang pangyayaring ito sa araw ng sabbath, at agad itong tinutulan ng mga Fariseo, na bumulalas, "Tingnan mo, ginagawa ng iyong mga alagad ang hindi matuwid gawin sa araw ng sabbath." Walang anumang

pagbabawal sa kautusan ni Moises tungkol dito, ngunit sa mga tradisyon ng matatanda ay maraming idinagdag na batas at alituntunin kaya kung minsan ay halos imposibleng malaman ng karaniwang tao kung nilalabag niya ang isa sa mga ito o hindi. Kabilang sa mga alituntuning ito ang pagbabawal sa pagpitas ng anumang uri ng prutas o butil sa araw ng sabbath. Kahit ang pagkuskos nito sa kamay gaya ng ginagawa ng mga alagad ay tila paglabag, sa tingin ng mga Fariseong ito, sa itinuturing nilang banal.

Gayunman, ipinagtanggol ng Panginoon ang Kanyang mga tagasunod sa pamamagitan ng pagpapakitang ang pagtugon sa pangangailangan ng tao ay higit na mahalaga sa Diyos kaysa pagsunod sa mga legal na pagbabawal. Binanggit Niya ang kaso ni David at ng kanyang mga tauhan na nagutom. Hiniling nila sa mataas na saserdote kung maaari silang pahintulutang kainin ang tinapay na handog na kinuha mula sa banal na mesa sa harap ng Panginoon. Sa karaniwang kalagayan ay hindi matuwid na kainin ng sinuman ang tinapay na ito maliban sa mga saserdote mismo. Ngunit nang itakwil ang haring pinahiran ng Diyos at nasa kagipitan ang kanyang mga tagasunod, ang kanilang pangangailangan ay nakahihigit sa anumang legal na pagbabawal.

Ipinaalala rin ng Panginoon sa Kanyang mga kritiko na ang mga saserdote sa templo ay nagtatrabaho sa araw ng sabbath at, kaya, masasabing nilalapastangan nila ito, ngunit wala silang sala sa paggawa nito.

Pagkatapos ay idinagdag Niya ang kahanga-hangang pahayag: "Sa dakong ito ay may isang higit na dakila kaysa sa templo." Kay liit ng pagkaunawa ng mga Fariseo sa Kanyang mga salita. Ang lahat ng nasa templong iyon, hangga't isinaayos ito ayon

sa Salita ng Diyos, ay nagsasalita tungkol kay Jesus at sa Kanyang gawain ng pagtubos. Ngunit bagama't dumating Siya sa personal sa tinawag Niyang bahay ng Kanyang Ama, hindi napagtanto ng mga tao kung sino ang lumalakad sa gitna nila. Gayunman, ang Kanyang mga salita ay hindi lamang isang pagpapahayag ng Kanyang pagka-Diyos. Kung nauunawaan nang tama, dapat sana'y nilinaw ng pahayag na ito sa mga Fariseo na ang tao mismo ay mas mahalaga sa Diyos kaysa sa anumang gusali, gaano man kabanal, at higit sa anumang alituntunin at regulasyon, gaano man ito napatunayan. Sinasabi ng Hosea 6:6, "Awa ang ibig ko, at hindi hain; at ang pagkakilala sa Diyos nang higit sa mga handog na susunugin." Kung pinag-isipan lamang ng mga kritiko ang mga salitang ito ng propetang si Hosea, nauunawaan sana nila ang halagang ibinibigay ng Diyos sa tao at hindi sana nila hinatulan ang mga alagad sa paggawa ng bagay na sa sarili nito ay lubos na walang sala.

"Ang Anak ng Tao ay Panginoon maging ng araw ng sabbath." Ang kahanga-hangang pahayag na ito ni Jesus ay walang ibang maaaring kahulugan kundi inaangkin Niyang Siya ang Diyos na nagkatawang-tao. Walang karaniwang tao ang may karapatang gumamit ng ganitong pananalita. Si Jesus ang Isa na tinuturo ng lahat ng sabbath ng kautusan, at may ganap Siyang awtoridad sa mga ito.

Nagpagaling si Jesus sa Sabbath (Mateo 12:9-21)

Pagpasok sa isang sinagoga ng nayon, nakita ni Jesus ang isang lalaking tuyot ang kamay. Isang tanong na panubok ang bumangon sa mga nagkakatipon doon. Nagtanong sila, "Matuwid bang magpagaling sa mga araw ng sabbath?" Sa mga Ebanghelyo nina Marcos at Lucas ay mababasa natin na

ibinalik ni Jesus ang tanong sa mga nagtanong. Kung sasabihin nilang hindi, ipakikita nito na lubos silang walang pakialam sa pagdurusa ng tao; kung sasagot sila ng oo, paparatangan nila ang kanilang sarili. Kaya hindi sila sumagot (tingnan ang Marcos 3:4; Lucas 6:9).

Pagkatapos ay nagtanong si Jesus ng isa pa—isang tanong na tatama sa marami sa kanila. Malamang na nakapagligtas na sila ng mga tupa sa sabbath nang maraming beses. Para sa kanila, ang mga tupa ay ari-arian, at kailangang alagaan ang ari-arian kahit sa araw ng sabbath.

Nang hindi naghihintay ng sagot, sinagot ni Jesus ang sarili Niyang mga tanong sa pamamagitan ng pagpapakitang ang tao ay higit na mas mahalaga kaysa sa tupa, at laging matuwid na gumawa ng mabuti sa araw ng sabbath. Bumaling Siya sa lalaking umaasang nakatingin sa Kanya, at inutusan siyang iunat ang kanyang kamay. Sa isang iglap ay pumasok ang bagong buhay sa tuyot na kamay na iyon at naibalik itong buo gaya ng isa. Aakalain ng isang tao na tiyak na nakumbinsi ng himalang ito maging ang pinakamapanghusgang mga Fariseo na kasama nila ang Hari ng Diyos. Ngunit napakasarado ng kanilang isip kaya lumabas sila at nagpulong laban sa Kanya, na nagsisikap na makaisip ng paraan upang mapatay Siya.

Alam ni Jesus ang nasa isip nila, kaya umalis Siya at nagtungo sa ibang lugar. Sumunod sa Kanya ang napakaraming karaniwang tao. Marami sa kanila ang maysakit, at sinasabi sa atin na pinagaling Niya silang lahat. Ngunit pinagbilinan Niya silang huwag ikalat ang balita tungkol sa Kanyang kahanga-hangang kapangyarihan. Hindi Siya dumating, gaya ng napansin natin sa naunang kabanata, upang lumikha ng pagkamangha sa isip ng mga tao sa pamamagitan ng Kanyang

kakayahang gumawa ng mga kababalaghan. Dumating Siya upang ihayag ang kaamuan at kababaang-loob na inihula ng propetang si Isaias na makikita sa Mesiyas kapag lumitaw Siya. Ang siniping nasa Mateo 12:18-21 ay mula sa Isaias 42:1-4.

Pinatunayan ni Jesus na Mula sa Diyos ang Kanyang Awtoridad (Mateo 12:22-30)

Umabot sa isang krisis ang pagharap ng Hari ng Kanyang sarili sa Israel. Nagbigay Siya ng sunud-sunod na katibayan ng Kanyang pagiging Mesiyas, ngunit ang mga dapat sanang unang kumilala sa Kanya ay nagpasiyang hindi gawin ito. Ngayon ay muli Niyang ipinakita ang Kanyang kapangyarihan sa di-nakikitang daigdig sa pamamagitan ng pagpapalayas ng isang demonyong nagpabulag at nagpapipi sa kaawa-awang taong tinatahanan nito. Nang palayasin ni Jesus ang masamang espiritu, ang lalaki ay nagsalita at nakakita. Namangha ang mga taong nagsisiksikan sa paligid ng Panginoon at sumigaw, "Hindi ba ito ang anak ni David?" Nakita nila sa himala ang patunay na si Jesus ang Hari mula sa angkan ni David na dumating upang tubusin ang Israel. Ngunit pinatahimik sila ng mga Fariseo na bumulalas, "Ang taong ito ay hindi nagpapalayas ng mga demonyo, kundi sa pamamagitan ni Beelzebub na prinsipe ng mga demonyo." Ito ang ikalawang pagkakataong sadyang itinakwil ng mga pinuno ng bansa si Jesus sa pamamagitan ng pag-uugnay ng lahat ng Kanyang makapangyarihang gawa kay Beelzebub. Sa ganitong paraan lamang nila maipapaliwanag ang mga dakilang himalang ginawa ni Jesus at matatanggihang makita sa mga ito ang Kanyang mga katibayan bilang ang ipinangakong Hari. Malinaw na ngayon na hindi magkakaroon ng pagsisisi. Nakatuon ang mga pinunong relihiyosong ito sa

pagpatay sa Kanya na katatawag pa lamang ng mga tao na "ang Anak ni David."

Alam ni Jesus ang mga iniisip ng mga Fariseo at hindi Niya kailangan ng sinumang magsasabi sa Kanya ng nasa isip nila. Sinabi Niyang "kung pinalalayas ni Satanas si Satanas, siya ay nahahati laban sa kanyang sarili; paano ngang mananatili ang kanyang kaharian?"

Nagpatuloy si Jesus, "Kung ako ay nagpapalayas ng mga demonyo sa pamamagitan ni Beelzebub, sa pamamagitan nino sila pinalalayas ng inyong mga anak?" Tinutukoy Niya ang mga alagad, na binigyan din ng Panginoon ng kapangyarihang magpalayas ng mga demonyo. Sa takot na masaktan ang mga kamag-anak ng mga alagad, ayaw sabihin ng mga Fariseo tungkol sa mga alagad ang sinabi na tungkol kay Jesus.

Malinaw na si Jesus ay alinman sa naghahayag ng makapangyarihang kapangyarihan ng Diyos, o nandaraya sa mga tao sa pamamagitan ng impluwensya ni Satanas. Kailangan nilang magpasiya kung alin ang paniniwalaan nila. Hinamon Niya silang kilalanin ang tunay na kalagayan ng mga bagay sa pagsasabing, "Kung ako ay nagpapalayas ng mga demonyo sa pamamagitan ng Espiritu ng Diyos [na siyempre ay ginawa Niya], kung gayon ay dumating na sa inyo ang kaharian ng Diyos." Ito ang nais ipaunawa ni Jesus sa mga tao: naroon ang Hari at ang maliit na pangkat ng Kanyang mga alagad ang Kanyang mga kinikilalang sakop. Kaya ang kaharian sa pasimula nito ay talagang nasa gitna ng mga Israelita. Tatanggapin ba nila ito, o tatanggihan ang pribilehiyong pumasok dito?

Walang makapapasok sa bahay ng isang malakas na tao at makasasamsam ng kanyang mga ari-arian maliban kung kaya

niyang talunin ang may-ari. Nakaharap na ni Jesus ang malakas na tao, si Satanas, sa ilang at natalo Niya siya. Mula noon ay lumibot Siya sa buong lupain ng Israel na sinasamsam ang kanyang mga ari-arian. Ngayon ay dumating na ang panahon para sa mga nakikinig sa Kanya na manindigan nang tiyak. Dapat silang panig sa Kanya o laban sa Kanya; hindi puwede ang pagiging neutral. Ang mga hindi kasama Niya, na hindi nagpahayag na nasa panig Niya, ay talagang laban sa Kanya; sapagkat lahat ng ayaw magtipon kasama Niya ay nagkakalat lamang.

Nagbabala si Jesus Tungkol sa Kasalanang Hindi Mapapatawad (Mateo 12:31-37)

Binagabag ng Mateo 12:31-32 ang maraming tao. Kung nauunawaan nang tama, ang mga talatang ito ay hindi dapat bumagabag sa sinuman maliban sa mga nagpasiyang tanggihan ang patotoo ng Espiritu Santo tungkol sa persona ng Panginoong Jesucristo. Ang kasalanang binanggit ni Jesus ay isang kasalanang pang-dispensasyon, at tiyak na hindi magagawa, man lamang sa eksaktong parehong paraan, ng mga indibidwal ngayon. Dumating si Jesus sa kapangyarihan ng Espiritu Santo, na inihaharap ang Kanyang sarili sa Israel bilang kanilang tunay na Hari. Ang Kanyang mga makapangyarihang gawa, gaya ng nakita natin, ay nagpatunay sa Kanyang patotoo. Ang tanging paraan upang matanggihan ng mga tao ang Kanyang biyaya at gayunma'y kilalanin ang Kanyang kapangyarihan ay ang pag-uugnay ng lahat ng Kanyang makapangyarihang gawa sa diyablo. Ang mga gumawa nito ay nagbigay ng katibayang nagkasala na sila hanggang sa ang kanilang mga budhi ay napaso na parang ng bakal na nag-aapoy. Lumampas na sila sa punto ng pagtubos, hindi dahil

hindi sana naging maawain ang Diyos sa kanila kung nagsisi sila, kundi dahil nagpatuloy sila nang husto sa kanilang kasalanan kaya wala sa kanilang panig ang anumang katibayan o pagnanais na magsisi. Kung nagsalita lamang sila laban sa Anak ng Tao, sabi ni Jesus, mapapatawad sana sila. Ngunit mabigat Niyang idinagdag, "Sinumang magsalita laban sa Espiritu Santo, ay hindi siya mapapatawad, maging sa sanlibutang ito [panahon], maging sa sanlibutang [panahong] darating."

Hindi ipinahihiwatig ni Jesus, gaya ng sinasabi sa atin ng mga Romano Katoliko, na may kapatawaran para sa ilan sa ibang daigdig, bagama't umalis sila sa sanlibutang ito na may kasalanan pa sa kanilang mga kaluluwa. Dalawang panahon ang tinutukoy ng Panginoon: ang panahong noon ay nagtatapos na, at ang panahong darating, na kung tutuusin ay ang milenyo. Ang kasalukuyang panahon ay nakatago noon sa isip ng Diyos. Gayunman, maaari rin nating ilapat ang Kanyang mga salita sa ating sariling panahon, sapagkat ang mga sadyang tumatanggi sa patotoo ng Espiritu Santo tungkol kay Cristo ay hindi mapapatawad sa panahong Judio, ni sa panahong ito o sa alinmang panahong susunod.

Maraming mahal na kaluluwa ang nagpahirap sa sarili, o pinahirapan ng diyablo, sa pamamagitan ng kakila-kilabot na isiping sila ay may-sala sa kasalanang inilarawan dito. Gayunman, sa kaibuturan ng kanilang puso ay lubos nilang kinikilala ang pagka-Diyos ng Panginoong Jesus at wala silang anumang balak na iugnay sa diyablo ang kapangyarihang ipinakita ni Jesus.

Sa Mateo 12:33-37 ay ginamit ni Jesus ang marahil pinakamatinding pananalitang naitala tungkol sa Kanya,

habang kinakausap Niya ang mga mapagkunwaring pinunong relihiyosong ito na nagpasiyang magpatuloy sa kanilang pagtakwil sa Kanya, anuman ang maging kabayaran. Humihingi Siya ng malinaw na pagkakaiba sa pagitan ng masama at mabuti. Ang bawat puno ay nakikilala sa bunga nito. Ang Kanyang buhay ng kabanalan ang patotoo sa katotohanan ng Kanyang pag-angkin. Ang kanilang masasamang buhay ang katibayan ng kanilang bulok na puso.

"O lahi ng mga ulupong"! Ang mga mapagkunwaring ito ang supling ng ahas, at ipinakita nila ang kalikasan ng matandang ahas na iyon, ang diyablo, sa kanilang saloobin kay Cristo. Mula sa kasaganaan ng kanilang puso nagsalita ang kanilang bibig.

Kaya ipinahihiwatig ng ating mga salita ang kalagayan ng panloob na tao. Ang mabuting tao, na ginawang mabuti ng biyaya, ay nagsasalita mula sa kayamanan ng kanyang puso ng mga salitang mabuti. Ang taong likas na masama ay naghahayag ng kanyang kasamaan sa pamamagitan ng mga salitang lumalabas sa kanyang mga labi. Sa araw ng paghuhukom ay hahatulan ng Diyos ang mga tao ayon sa kanila mismong sinabi. Kailangang magsulit sa bawat salita, at sa pamamagitan ng mga salitang ito tayo ay aariing-ganap o hahatulan.

Tinuligsa ni Jesus ang Kawalang-pananampalataya ng mga Judio (Mateo 12:38-45)

Ilan sa mga eskriba at Fariseo ang nagdagdag ng insulto sa sakit, masasabi natin, sa pamamagitan ng paglapit sa Panginoon at paghingi ng isang tanda, na tumanggi Siyang ibigay. Itinuon Niya ang kanilang pansin sa mga pangyayari ng nakaraan na magpapabigat lamang sa kanilang paghatol sa araw na kailangan nilang magsulit sa Diyos.

Aakalain ng isang tao na ang sarili nilang paggalang sa sarili ang pipigil sana sa mga eskriba at Fariseo sa paghingi ng isa pang tanda, matapos nilang makita ang napakarami at tanggihan ang lahat ng ito. Bilang sagot sa kanilang hiling, tumugon si Jesus na isang masama at mapangalunyang lahi ang humahanap ng tanda. Walang tandang ibibigay sa gayong lahi maliban sa tanda ng propetang si Jonas. Tinukoy din ni Jesus ang Kanyang muling pagkabuhay mula sa mga patay na malapit nang mangyari, ngunit gaya ng alam natin ay nabigo itong kumbinsihin ang mga taong ito sa kahangalan at kasamaan ng kanilang landas.

Anuman ang sabihin ng iba, walang pag-aalinlangan si Jesus tungkol sa pagiging totoo ng mga tala ng aklat ni Jonas, at Siya ang Diyos na nagkatawang-tao, na nakaaalam ng lahat ng bagay. Sinabi Niyang tatlong araw at tatlong gabi si Jonas sa tiyan ng halimaw ng dagat. Sa pamamagitan ng karanasang ito, naging tanda si Jonas ng Anak ng Tao na magiging tatlong araw at tatlong gabi sa puso ng lupa—ibig sabihin, ang libingan. Bukod dito, pinatunayan ng ating Panginoon ang pagsisisi ng Nineve. Ipinahayag Niya na sa paghuhukom ay hahatulan ng mga taga-Nineve ang lahing tumanggi sa Kanyang patotoo, sapagkat nagsisi ang mga taga-Nineve sa pangangaral ni Jonas, at Siya ay higit na mas dakila kaysa kay Jonas.

Naglabas din si Jesus ng isa pang saksi mula sa Lumang Tipan, ang Reyna ng Sheba, na tinatawag Niyang reyna ng timog. Nanggaling siya sa pinakadulong bahagi ng lupa upang makinig sa karunungan ni Solomon, sapagkat nalaman niyang maihahayag nito sa kanya ang mahahalagang bagay tungkol sa pangalan ng Panginoon, na inaasam-asam maunawaan ng kanyang kaluluwa. Hindi niya itinuring na napakalayo ng

paglalakbay na marahil ay isang libong milya upang mapakinggan ang karunungan ni Solomon. Ngunit ang mga tagatanggi sa katotohanang ito ay hindi natinag, bagama't ang Panginoon mismo ni Solomon ay nasa gitna nila. Kapag sa wakas ay tumayo silang nanginginig sa kanilang mga kasalanan sa harap ng hukuman ng Diyos, lilitaw ang reyna ng timog upang sumbatan sila dahil sa kanilang sadyang pagtanggi sa liwanag. Sinundan niya ang kislap mula sa pinakadulo ng lupa upang ang liwanag na iyon ay maging kanya magpakailanman.

Pagkatapos ay nagsalaysay si Jesus ng isang kahanga-hangang talinghaga tungkol sa nakaraan, kasalukuyan, at hinaharap na kalagayan ng di-sumasampalatayang Israel. Ang maruming espiritu sa talinghaga ay ang espiritu ng pagsamba sa diyus-diyosan na pinalayas sa bansa ng mga Judio bilang bunga ng pagkabihag sa Babilonia. Mula nang bumalik sila mula sa Babilonia, naging katulad sila ng isang bahay na walang laman, nawalisan at nagayakan. Malaya sila sa pagsamba sa diyus-diyosan; ngunit sa kabilang banda, hindi nila tinanggap ang Panginoon mismo upang manahan sa gitna nila. Sa darating na araw, isasama ng masamang espiritung ito ng pagsamba sa diyus-diyosan ang pito pang espiritung mas masama pa kaysa sa kanya, at papasok sila at mananahan sa tumalikod na bansa. Magbubunga ito ng pagkilala sa antikristo, ang haring sumusunod sa sariling kalooban, bilang ang mesiyas, at kaya ang kanilang huling kalagayan ay magiging mas masama kaysa sa una. Ang masamang lahing tumakwil kay Jesus ay makikita pa rin sa oras na iyon ng kapighatian.

Ipinakilala ni Jesus ang Isang Bagong Pamilya (Mateo 12:46-50)

Kung nabigo ba ang Kanyang ina sa ilang sukat na maunawaan ang hiwaga ng kanyang Anak ay hindi natin masasabi, ngunit

alam nating hindi sumampalataya sa Kanya ang Kanyang mga kapatid hanggang pagkatapos ng Kanyang muling pagkabuhay. Ginambala nila ang Kanyang pangangaral sa pamamagitan ng pagpapadala ng isang magsasabi na naroon sila, na malinaw na may mungkahing dapat na Niyang itigil ang paglilingkod at lumapit sa kanila. Ngunit iniunat Niya ang Kanyang kamay sa mga handang matuto mula sa Kanya at sinabi, "Tingnan ninyo ang aking ina at ang aking mga kapatid!" At idinagdag Niya na ang lahat ng gumagawa ng kalooban ng Ama sa Langit ay Kanyang kapatid na lalaki, kapatid na babae, at ina. Ito ang pagtalikod sa lahat ng ugnayan ng laman. Halos ganap na ang paghihiwalay sa Israel. Nakatanaw na Siya sa isang lubos na bagong kaayusan ng mga bagay.

Kabanata 13: Ang mga Hiwaga ng Kaharian

Talinghaga ng Manghahasik (Mateo 13:1-9)

Sa Mateo 13 ay gumamit ang ating Panginoon ng pitong talinghaga upang ilarawan ang kalagayang nakita Niyang magiging anyo ng kaharian sa lupa bilang bunga ng pagtakwil sa Kanya. Ang seryeng ito ng mga talinghaga ay nahahati sa apat na sinabi sa labas sa tabi ng dagat, at tatlong ibinigay sa mga alagad lamang matapos silang pumasok sa bahay. Ang una sa seryeng ito ay hindi isang paghahalintulad ng kaharian, gaya ng sa ibang anim. Nang ipaliwanag ng Panginoon ang talinghaga ng manghahasik sa Kanyang mga alagad, sinabi Niyang ibinigay sa kanila na malaman ang mga hiwaga ng kaharian ng Langit, kaya itinutumbas Niya ang paghahasik ng Salita sa pagkalat ng kaharian sa lihim o mistikal nitong anyo sa buong sanlibutan. Kaya sa talinghagang ito ay nakikita natin ang binhi ng kaharian na inihasik sa lupa at ang mga bunga.

Sa talata 1, ang kilos ng Panginoon (Siya ay "lumabas ng bahay, at naupo sa tabi ng dagat") ay tila may kahulugang talinghaga. Ito, sa sarili nito, ay tila nagpapahiwatig ng paghihiwalay sa Israel matapos Siyang itakwil ng Kanyang mga kababayan. Gayunman, nagtipon ang maraming tao sa paligid Niya, na nagsisiksikan hanggang sa tabi ng tubig. Sumakay Siya sa isang bangka, marahil ang bangkang pangisda ni Pedro na sinasabi sa atin ng Lucas 5:3 na minsan nang ginamit bilang pulpito, at kinausap ang maraming taong nakatayo sa dalampasigan. Ang mga burol sa partikular na lugar na ito ay dahan-dahang tumataas mula sa dalampasigan, kaya bumubuo ng likas na arena o teatro sa labas, kung saan madaling umaabot ang tinig

sa malalaking pulutong na nakatayo sa dalampasigan o nakaupo sa dalisdis ng burol.

"Narito, lumabas ang isang manghahasik upang maghasik." Sa unang pagkakataon, ang manghahasik ay ang Panginoon mismo. Nagpunta Siya sa iba't ibang lugar na naghahasik ng binhi ng Salita ng Diyos. Dapat maging pampalakas ng loob sa lahat ng gumagawa ng parehong pinagpalang gawain na kahit noong ang Diyos mismong mangangaral ang naglilingkod ng Salita, nagbunga ang Salitang inihasik sa isa lamang sa apat na puso; at kahit noon ay nagkakaiba-iba ang dami ng bungang naibigay.

Sa mga talata 4-7 ay mababasa natin ang tatlong uri ng lupang hindi nagbubunga. Ang unang lupa ay ang tabing-daang natapakan kung saan nilamon ng mga ibon sa himpapawid ang binhi halos kasimbilis ng pagkakakalat nito. Pagkatapos ay ang mabatong lupa kung saan tila nag-ugat ang binhi; sumibol ang berdeng mga usbong, ngunit natuyo lamang sa araw, sa pagkabigo ng manghahasik. Ang ibang binhi ay nahulog sa mga tinik, na di-nagtagal ay sumakal sa mga murang usbong kaya wala itong anumang bunga.

Ang nahulog sa mabuting lupa ay nag-ugat, sumibol, at naging mabunga—ang ilan ay nagbunga ng isandaang ulit, ang ilan ay animnapung ulit, at ang ilan ay tatlumpung ulit ng itinanim.

Ito ang talinghaga. Sa sandaling iyon ay hindi nagbigay ng paglalapat ang Panginoon, kundi ipinaubaya sa Kanyang mga tagapakinig na timbangin ang Kanyang mga salita habang bumubulalas Siya, "Ang may mga taingang pandinig, ay makinig."

Ipinaliwanag ang Talinghaga ng Manghahasik (Mateo 13:10-23)

Nang dumating ang pagkakataon at umalis na ang maraming tao, lumapit ang mga alagad kay Jesus na humihingi ng paliwanag sa talinghaga. Sa mga nagtitiwala sa Kanya at nagpapahalaga sa Kanyang mga salita, laging handa ang Panginoon na ipaliwanag ang anumang tila mahirap para sa kanila na maunawaan. Bilang tugon sa tanong na, "Bakit ka nagsasalita sa kanila sa mga talinghaga?" agad na sumagot si Jesus, "Sa inyo ay ipinagkaloob na malaman ang mga hiwaga ng kaharian ng langit, ngunit sa kanila ay hindi ipinagkaloob." Ang salitang *mga hiwaga* na ginamit dito ay hindi naman nangangahulugang isang bagay na mahiwaga at mahirap maunawaan, kundi mga lihim na inihahayag lamang sa mga nabigyan ng pagkaunawa. Laging handa ang Panginoon na ibahagi ang Kanyang mga lihim sa mga taimtim na naghahanap ng katotohanan. Ginamit Niya ang anyong talinghaga sa dalawang layunin. Nais Niyang subukin ang Kanyang mga tagapakinig kung talaga bang nais nilang malaman ang isip ng Diyos o hindi, at upang bigyang-liwanag din ang Kanyang mga pahayag. Kung saan may pananampalataya na ang mga tao at tinanggap na nila ang Kanyang patotoo, handa Siyang magbigay pa. Ngunit kung saan walang tunay na pagtitiwala sa Kanyang mensahe, mas malilito sila sa anyong talinghaga ng pagtuturo kaysa kung nagsalita Siya sa payak na pananalita.

May mga nagbibigay ng pagtutol dito, na para bang nagpapahiwatig ito ng sadyang balak ng Panginoong Jesus na bulagin ang mga mata at isara ang mga tainga ng mga nakikinig sa Kanyang mga salita. Ang totoo ay kabaligtaran nito. Ang mga sabik na malaman ang katotohanan ay lumapit sa Kanya gaya ng ginawa ng mga alagad, na humihingi ng paliwanag sa lampas sa kanilang pang-unawa. Ang mga walang pakialam ay

pabayang tumalikod at lalo pang nawalan ng malasakit dahil sa hindi pagkaunawa sa kahulugan ng Kanyang mga paghahalintulad. Sumipi si Jesus mula sa Isaias 6:9-10 kung saan inihula ang mismong paraang ito ng pagtuturo. Hindi kailanman naging nais ng Diyos na patigasin ang puso ng sinuman o isara ang mga mata ng sinuman laban sa katotohanan, ngunit isang prinsipyong tumatakbo sa buong Salita ng Diyos na ang katotohanan ay nagpapalambot o nagpapatigas. Ang mismong mensahe ng ebanghelyo na bumabasag sa mga tapat na puso at umaakay sa pagsisisi ay nagpapatigas sa puso ng mga hindi tapat at nagpapatibay sa kanila sa kanilang landas ng pagsuway.

Nagpahayag si Jesus ng pagpapala sa mga apostol dahil may mga mata silang nakakakita at mga taingang nakakarinig. Nasa kanila ang isang lugar ng natatanging pribilehiyo. Sa mga siglong lumipas, maraming propeta at matuwid na tao ang tumanaw sa pananampalataya sa pagdating ng Mesiyas. Inasam nilang makita at marinig ang nakikita at naririnig noon ng mga tagasunod ni Jesus, ngunit hindi ito ipinagkaloob sa kanila (tingnan ang Lucas 10:23-24).

Pagkatapos ay ipinaliwanag ng Panginoon ang talinghaga. "Kapag ang sinuman ay nakikinig ng salita ng kaharian," sabi Niya, "at hindi ito nauunawaan, dumarating ang masama, at inaagaw ang inihasik sa kanyang puso." Ito ang paliwanag sa binhing ikinalat sa tabing-daan, na nilamon lamang ng mga ibon sa himpapawid. Pansinin na ang mensahe ay malinaw na tinatawag na "ang salita ng kaharian," na nagpapalinaw na sa pamamagitan ng paghahasik ng Salita lumalaganap ang kaharian sa buong sanlibutan. Si Satanas at ang kanyang mga sugo ay laging abala sa pagsisikap na pawalang-bisa ang

epekto ng pangangaral ng ebanghelyo. Masama nilang layunin na punuin ang puso at isip ng mga tagapakinig ng pagkiling at di-makatuwirang pagsalungat upang hindi nila timbangin nang patas ang mensahe habang lumalabas ito sa mga labi ng mangangaral; kaya wala itong anumang mabuting tugon. Ang Salitang pinakinggan lamang ng panlabas na tainga ay malapit nang makalimutan.

Kaiba nang malinaw sa mga lubos na walang pakialam na tagapakinig na ito, susunod ay ang mga tagapakinig na mabatong lupa. Kinakatawan ng mga ito ang mga masiglang taong laging handang sumabay sa halos anumang uri ng propagandang panrelihiyon. Pinakikinggan nila ang pagpapahayag ng ebanghelyo at ang kalinawan nito nang walang anumang lalim ng pagkakumbinsi o katibayan ng pagsisisi. Nagpapahayag sila ng pananampalataya sa Salita, na tila tinatanggap ito nang may galak, ngunit dahil walang ugat sa kanila, walang iba kundi pagpapahayag na walang laman, hindi nagtatagal ay tumatalikod sila, lalo na kapag natuklasan nilang ang pamumuhay Cristiano ay may kasamang kapighatian at pag-uusig.

Ang mga tagapakinig na matinik na lupa ay hindi kailanman tinuos ang halaga ng pananampalataya kay Cristo. Hindi sila kinikilala sa nag-iisang mata kundi may dalawang isip, abala sa mga alalahanin ng sanlibutang ito at naghahanap ng kayamanan. Ang mga pansamantalang pananagutang kaugnay ng mga hangaring ito ang sumasakal sa Salita, kaya walang bunga.

Kaiba sa lahat ng iba pang ito, mayroon tayong mga tagapakinig na mabuting lupa, na ang lupa ay inihanda ng araro ng pagkakumbinsi. Ang Salitang nahuhulog sa isang tapat na

puso ay tinatanggap sa pananampalataya, at nauunawaan ang mensahe habang binubuksan ito ng Espiritu Santo. Ang bunga ay ipinanganak na muli ang kaluluwa, at nagiging mabunga ang buhay para sa Diyos. Gayunman, may mga antas ng pagiging mabunga. Hindi lahat ay nagbibigay ng parehong katibayan ng debosyon kay Cristo at pagpapahalaga sa katotohanan; kaya binabanggit ng Panginoon ang mga nagbubunga ng isandaang ulit, ang iba ay animnapung ulit, at ang iba ay tatlumpung ulit lamang.

Talinghaga ng mga Damo (Mateo 13:24-30)

Ang ikalawang talinghagang ito ay tiyak na sinabing isang paghahalintulad ng kaharian ng Langit. Sa talinghagang ito, ang kaharian ng Langit ay hindi ang Langit mismo; hindi rin ito, gaya ng paggamit sa bahaging ito ng Ebanghelyo ni Mateo, dapat ipagkamali sa darating na maluwalhating kaharian ng ating Diyos at ng Kanyang Cristo kung kailan ang buong sanlibutan ay ipapasakop kay Jesus bilang Hari. Ang talinghaga ng mga damo ay nagsasalita tungkol sa isang halo-halong kalagayan ng mga bagay, na siyang namayani sa Sangkakristiyanuhan mula pa sa simula ng kasalukuyang panahon. Ang mga damo, na mga anak ng masama, ay nakahalo sa trigo, ang mga anak ng Diyos, kaya inilalarawan ang panggagaya ni Satanas na nakikita sa iglesya ngayon.

Ipinaliwanag din ang talinghagang ito sa dakong huli ng kabanata. Ngayon ay kailangan lamang nating pansinin ang katotohanang inilalarawan ng Panginoon ang isang kalagayan ng mga bagay kung saan ang mga huwad na nagbalik-loob at mga tunay na mananampalataya ay matatagpuang magkasama. Ang malaking pagkakaiba ng dalawa ay ang mga tunay ay nagbubunga; samantalang ang iba ay walang bunga, at

nakasasama pa sa halip na nakatutulong. Ang mga damo mismo ay talagang mga halamang nakakalason. "Ang kanyang kaaway," sabi ni Jesus, "ay dumating at naghasik ng mga damo." Ang kaaway na iyon, alam natin, ay ang diyablo. Ngunit nang lumapit ang mga lingkod ng may-ari ng bahay na nagtatanong kung bubunutin ba nila ang mga damo, ang sagot ay hindi. Hindi magaganap ang malaking paghihiwalay hanggang sa panahon ng pag-aani.

Talinghaga ng Butil ng Mustasa (Mateo 13:31-32)

Hindi natin dapat unawain mula sa mga salita ng ating Panginoon na ang butil ng mustasa ang pinakamaliit sa lahat ng binhi sa buong kaharian ng mga halaman, kundi ito ang pinakamaliit sa mga binhi ng mga halamang gulay sa hardin; gayunman kapag lumaki ito ay nagiging pinakamalaki sa lahat ng halamang gulay, na nangingibabaw sa iba, kaya nagiging lugar ito ng kanlungan. Hindi ipinaliwanag ang talinghaga hangga't naitala, ngunit madali itong maunawaan sa liwanag ng iba pang mga talata ng Kasulatan. Nagsasalita ito tungkol sa paglago ng kaharian ng Langit tungo sa isang malaking kapangyarihan sa sanlibutan. Ang gayong mga pamamahala ay madalas ihalintulad sa malalaking punong may malalawak na sanga, gaya ng sa Babilonia (Daniel 4), Asiria (Ezekiel 31:3), at iba pang katulad na kapangyarihan. Kaya ang nagsimula bilang isang bukid ng trigo ay lumago sa paglipas ng mga siglo tungo sa puno ng mustasa. Ang nagpapahayag na iglesya ng Diyos ay naging isang kapangyarihang dapat isaalang-alang sa gitna ng mga bansa, ngunit ang mga sanga nito ay kumanlong sa lahat ng uri ng huwad na nagpapahayag at masasamang guro. Ang mga ibon sa himpapawid, na namumugad sa mga sanga ng puno ng mustasa, ay kumakatawan sa mga hukbo ng

kasamaan. Isa itong napakalinaw na larawan ng naging anyo ng Sangkakristiyanuhan sa paglipas ng mga siglo nang tila nangibabaw sa sanlibutan ang huwad na iglesya.

Talinghaga ng Lebadura (Mateo 13:33-35)

Ito ang ikaapat na talinghagang sinabi ng Panginoon habang nakaupo Siya sa tabi ng dagat. Marahil sa lahat ng mga turo ng Panginoon, wala nang mas naunawaan nang mali kaysa sa talinghaga ng lebadura. Ang pangkalahatang ideya sa mga Cristiano ay ang babae rito ay kumakatawan sa iglesya; ang tatlong takal ng harina, ang sanlibutan; ang lebadura, ang ebanghelyo na sa pamamagitan nito ay magbabalik-loob sa huli ang buong sanlibutan. Walang mas salungat pa sa turo ng Salita ng Diyos kaysa rito. Isang mabigat na katotohanan na pagkatapos ng halos dalawampung siglo ng pangangaral ng ebanghelyo, mas marami ang di-sumasampalataya sa sanlibutan ngayon kaysa noong atasan ni Cristo ang mga apostol na humayo at mag-ebanghelyo sa mga bansa. Walang bahagi ng Kasulatan ang nagbibigay sa atin ng dahilang asahang makita ang isang sanlibutang nagbalik-loob bago ang muling pagparito ng ating Panginoong Jesucristo.

Upang maunawaan ang talinghagang ito, kailangang alamin ng isang tao ang kahulugan ng lebadura. Sa buong Salita ng Diyos, ang lebadura ay laging ginagamit sa masamang kahulugan. Kailangang alisin ng bayan ng Israel ang lahat ng lebadura sa kanilang mga bahay sa panahon ng Paskuwa, at ipinaliwanag ito ng apostol na si Pablo nang sabihin niya, "Si Cristo na ating paskuwa ay naihain na para sa atin: Kaya ipagdiwang natin ang pista, hindi ng lumang lebadura, ni ng lebadura ng masamang hangarin at kasamaan; kundi ng tinapay na walang lebadura ng katapatan at katotohanan" (1 Corinto 5:7-8). Kung gayon, ang

lebadura ay nagsasalita tungkol sa masamang hangarin at kasamaan, at dapat alisin ng Cristiano ang mga ito sa kanyang buhay. Binalaan ng Panginoong Jesus ang Kanyang mga alagad na mag-ingat sa lebadura ng mga Fariseo, na pagkukunwari at pagmamatuwid sa sarili; sa lebadura ng mga Saduceo, na maling doktrina at materyalismo; at sa lebadura ni Herodes, na pagkamakasanlibutan at katiwalian sa pulitika. Sa Levitico 2 ay naroon ang handog na harina, kung saan hindi dapat magkaroon ng lebadura. Ang handog na ito ay kumakatawan sa pagkatao ng ating Panginoong Jesucristo na lubos na walang kasalanan.

Sa talinghaga, palihim na itinatago ng babae ang lebadura sa handog na harina. Ang tatlong takal ng harina ay tiyak na hindi kumakatawan sa sanlibutan, kundi sa katotohanan ng Diyos tungkol sa Kanyang Anak. Ang babae ay hindi ang iglesya, kundi ang huwad na iglesya—ang babaeng iyon na si Jezebel na mababasa natin sa Apocalipsis 2:20, na tinatawag ang sarili na propetisa at nagtuturo sa mga lingkod ng Diyos ng mga di-banal na prinsipyong sumisira sa pananampalataya. Kaya sa talinghagang ito ay nakikita natin ang huwad na iglesya na naglalagay ng lebadura ng bulok na turo sa pagkain ng bayan ng Diyos. Hindi ba ito mismo ang nagaganap sa nakalipas na halos dalawang libong taon ng kasaysayan ng iglesya? "Ang hiwaga ng kasamaan" ay nagsimulang gumawa noong mga araw ng mga apostol, at lumaganap ito sa mga siglo hanggang ngayon ay halos walang dakilang doktrina ng Kasulatan na hindi binaluktot ng mga huwad na guro.

Sa ikaapat na talinghagang ito ay tinapos ng Panginoon ang matatawag nating Kanyang pampublikong ministeryo sa pagkakataong iyon. Binuksan Niya ang mga lihim na itinago ng

Diyos hanggang sa panahong iyon, gaya ng ipinahayag Niya nang may hula sa Awit 78:2.

Ipinaliwanag ang Talinghaga ng mga Damo (Mateo 13:36-43)

Matapos paalisin ang pagtitipon sa labas, pumasok si Jesus sa bahay, na sinundan ng Kanyang mga alagad. Sa lugar na ito ng pag-iisa, lumapit sa Kanya ang mga apostol sa ikalawang pagkakataon na humihingi ng karagdagang paliwanag. Nagbigay Siya ng tatlo pang talinghaga at ipinaliwanag ang tungkol sa trigo at sa mga damo.

Ipinaliwanag Niyang Siya mismo ang manghahasik ng mabuting binhi. Ang bukid ay hindi ang iglesya, kundi ang sanlibutang iyon kung saan titipunin sa huli ang iglesya. Mahalagang tandaan natin ito dahil sa susunod. "Ang mabuting binhi," sabi ni Jesus, "ay ang mga anak ng kaharian; ngunit ang mga damo ay ang mga anak ng masama." Dito ay nakikita natin ang bunga ng paghahasik: ang mga sumasampalataya sa mensahe ng ebanghelyo ay ang trigo; ang mga tumatanggap sa mga turo ni Satanas ay ang mga damo, sapagkat ang kaaway na naghasik ng masamang binhi ay ang diyablo mismo. Lagi siyang abala sa paghahasik ng mga damo saanman naghasik ng mabuting binhi ang mga lingkod ng Diyos. Ngunit hindi dapat tangkain ng mga lingkod ni Cristo na sirain ang mga damo sa panahong ito. Napakalimitado ng ating pang-unawa. Maaari nating gawin ang nakamamatay na pagkakamaling ginawa ng Roma sa pagbunot ng mabuti upang sirain ang masama. Sa katapusan ng panahon—hindi ang katapusan ng mundo ang nasa isip Niya kundi ang katapusan ng kasalukuyang panahon—"Susuguin ng Anak ng Tao ang kanyang mga anghel, at titipunin nila mula sa kanyang kaharian ang lahat ng bagay na nagiging sanhi ng pagkakatisod, at ang mga gumagawa ng

kasamaan; at ihahagis sila sa pugon ng apoy." Pansinin na susuguin ng Anak ng Tao ang *Kanyang* mga anghel. Kay linaw na patunay ng Kanyang pagka-Diyos ang mayroon tayo rito! Siya ay kapwa Anak ng Diyos at Anak ng Tao sa iisang pinagpala at kasamba-sambang persona. Ang mga anghel ay Kanya, at ginagawa nila ang Kanyang utos.

Pagkatapos ay pansinin ang halo-halong kalagayang namamayani sa kaharian hanggang sa katapusan ng panahon. Tinitipon ng mga anghel mula sa Kanyang kaharian ang lahat ng bagay na nagiging sanhi ng iskandalo. Magkakaroon ng mga huwad na nagpapahayag na nakahalo sa mga tunay sa sanlibutan, hanggang sa katapusan ng panahon. "Kung magkagayon ay magliliwanag ang mga matuwid na gaya ng araw sa kaharian ng kanilang Ama." Ito ang makalangit na panig ng kaharian kung saan titipunin ng Panginoon ang Kanyang mga sariling tao sa araw na iyon. Muling dumarating ang hamon, "Ang may mga taingang pandinig, ay makinig."

Mga Talinghaga ng Kayamanan, Perlas, at Lambat (Mateo 13:44-53)

Sa ikalimang talinghaga, ang kayamanan ay hindi si Cristo, kundi ang Israel. Hindi ang makasalanan ang naghahanap kay Cristo, kundi ang pinagpalang Panginoon ang dumarating mula sa Langit patungo sa lupa upang hanapin ang Kanyang sariling bayan na may di-masukat na halaga sa Kanya. Upang tubusin ang Israel para sa Kanyang sarili, namatay si Cristo sa krus, ngunit hindi pa sila handang tanggapin Siya bilang kanilang Hari, kaya itinago ang kayamanan sa bukid, at mananatiling nakatago hanggang sa bumalik Siya.

Mula pa noong una, kinilala ang Israel bilang natatanging kayamanan ng Diyos (Exodo 19:5). Ang Panginoon mismo ay

kinakatawan ng taong nakatagpo at nagtago ng kayamanang ito. Sa Kalbaryo ay ipinagbili Niya ang lahat ng mayroon Siya at binili ang bukid, na siyang sanlibutan (Mateo 13:38). Binili ang Israel kasama ng sanlibutan ngunit nananatiling nakatago sa gitna ng mga bansa sa kasalukuyang panahon. Kapag bumaling ang Israel sa Panginoon, mahahayag sila bilang natatanging kayamanan ni Jehova (Malakias 3:17, RV), at sa pamamagitan nila ay darating ang pagpapala sa lahat ng bansang Gentil.

"Ang kaharian ng langit," ay inihalintulad sunod "sa isang mangangalakal, na naghahanap ng magagandang perlas." Muli, ang naghahanap ay si Cristo, na nanggaling sa trono ng kaluwalhatian patungo sa kaawa-awang sanlibutang ito, na naghahanap ng mga hiyas na magpapaganda sa Kanyang korona magpakailanman.

"Isang perlas na malaki ang halaga." Ito ang iglesya, na may pinakamataas na halaga sa Kanyang mga mata. Ibinigay Niya ang Kanyang sarili para sa iglesya. Sa krus ay "ipinagbili niya ang lahat ng mayroon siya, at binili ito." Doon ay literal Niyang pinaghirap ang Kanyang sarili upang bilhin ang iglesya bilang Kanyang sariling piling perlas (Efeso 5:25; 2 Corinto 8:9). Marami ang nag-iisip na ang kaligtasan ang perlas at ang makasalanan ang mangangalakal, ngunit lubos nitong binabaligtad ang mensahe ng ebanghelyo.

"Ang kaharian ng langit ay katulad ng isang lambat." Literal itong isang malaking lambat na hinihila. Inilalarawan ng talinghagang ito ang kasalukuyang gawain ng nagpapahayag na iglesya kung saan napakaraming kapwa ligtas at napahamak ang tinitipon mula sa mga tubig ng mga bansa (Apocalipsis 17:15) at ibinibilang sa mga nagpapahayag ng pananampalataya kay Cristo.

"Tinipon ang mabubuti sa mga sisidlan, ngunit itinapon ang masasama." Kapag puno na ang lambat, hinihila ito sa dalampasigan, at pinaghihiwalay ang mabubuti at masasamang isda.

"Gayon din ang mangyayari sa katapusan ng sanlibutan [panahon]." Hindi ang katapusan ng mundo ang tinutukoy, kundi ang pagtatapos ng kasalukuyang panahon ng biyaya, kaagad bago ang pagpasok ng panahon ng kaharian sa ganap nitong pagkahayag.

"Pagtangis at pagngangalit ng mga ngipin." Hindi laging nagbubunga ng pagsisisi ang paghatol. Kapag naganap ang huling paghihiwalay, itatapon ang mga huwad na nagpapahayag sa paghatol, na nagbubunga ng pagtangis dahil sa kanilang pagdurusa, at pagngangalit ng mga ngipin dahil sa kanilang poot laban sa Diyos at sa Kanyang Cristo (Awit 35:16; Panaghoy 2:16).

Matapos iharap ang kahanga-hangang panoramang ito ng mga talinghagang sumasaklaw sa buong kasalukuyang panahon, at umaabot sa panahon ng kapighatian, kaya tinatanaw ang pagtatapos nito sa ikalawang pagparito ng Panginoon, tinanong ni Jesus ang Kanyang mga alagad kung gaano karami ang tunay nilang naunawaan. Bagama't ipinahayag nilang naunawaan nila ang mga bagay na ito, malinaw na mahina lamang ang pagkaunawa nila sa mga ito. Ngunit nailatag na ang pundasyon sa kanilang puso at isip kung saan makapagtatayo sila pagkaraan. Kaya inihalintulad sila ng Panginoon sa mga eskribang tinuruan tungkol sa kaharian ng Langit, na sa mga darating na araw ay makapaglalabas mula sa kanilang kayamanan ng mga bagay na bago at luma. Sa pamamagitan

nito ay tinapos ni Jesus ang partikular na panahong iyon ng ministeryo at bumalik sa Nazaret.

Ang Propetang Walang Karangalan (Mateo 13:54-58)

"Saan nanggaling...ang karunungang ito, at ang mga makapangyarihang gawang ito?" Kahit sa Kanyang sariling bayan—ibig sabihin, sa lungsod ng Nazaret—kakaunti ang tumugon sa mensahe ng kaharian. Narinig nila ang Kanyang turo at nakita ang Kanyang mga himala nang may pagkamangha, ngunit hindi nila nakilala Siya bilang ang Mesiyas (tingnan ang Lucas 4:16-24).

"Hindi ba ito ang anak ng karpintero?" Ang sagot ay hindi. Siya ang walang-hanggang Anak ng Diyos, ipinanganak ng isang birhen, ngunit pinalaki sa ilalim ng mapagkalingang pag-aalaga ni Jose, na pinagkunan Niya ng hanapbuhay ng karpintero.

"Saan kung gayon nakuha ng taong ito ang lahat ng bagay na ito?" Talagang naguluhan sila. Napakaiba ni Jesus sa iba pang mga kababayan Niya. Ang Kanyang karunungan at kapangyarihan ay hindi maipaliwanag mula sa pananaw na pantao lamang. Walang pormal na pag-aaral, mas malalim Siya kaysa sa mga eskriba.

"Natisod sila sa kanya." Natisod sila sa Kanyang kababaang-loob at nasaktan nang ipahiwatig Niya na ang mismong pagiging pamilyar nila sa Kanya noong nakaraang mga araw, nang kilala nila Siya bilang isang simpleng manggagawa, ang bumulag sa kanilang mga mata sa katotohanang Siya ang tagapagsalita ng Diyos.

"Dahil sa kanilang kawalang-pananampalataya." Maging ang Diyos mismo ay nalilimitahan ng kawalang-pananampalataya ng tao. Siya na gumagawa para sa pananampalataya ng

"lubhang sagana nang higit sa lahat ng ating hinihingi o iniisip" (Efeso 3:20), ay maaaring mahadlangan sa Kanyang paggawa ng pagsalungat at kawalang-pananampalataya ng matitigas na puso.

Ang isang dakilang katotohanang malinaw na ipinakikita ng kabanatang ito sa buhay ng ating Panginoon ay ang kawalang-pananampalataya sa isang banda, o pananampalataya sa kabila, ay hindi nakasalalay sa talino o lohika. Ang lihim ng dalawa ay ang kalagayan ng budhi. Kung saan nagpasiya ang isang tao na sumalungat sa alam niyang tama, magpapatuloy siya sa kawalang-pananampalataya at tatanggihang magpasakop sa awtoridad ng Panginoong Jesucristo. Kapag nagsisi ang isang tao sa kanyang mga kasalanan at tapat na humahanap ng paglaya mula sa mga ito, hindi siya mahihirapang sampalatayanan ang patotoong ibinigay ng Diyos tungkol sa Kanyang Anak (1 Juan 5:11). Ligtas na masasabi, nang walang takot na matagumpay na masalungat, na kung inaangkin ng isang tao na may mga intelektuwal siyang suliranin sa pagsampalataya sa Biblia, ito ay dahil nabubuhay siya sa isang kasalanang hinahatulan ng Biblia at hindi niya nais mapalaya mula rito. Ang kasalanang hindi hinahatulan ang may pananagutan sa kakulangan ng pananampalataya sa Diyos.

Nagdadala sa atin ang kabanatang ito ng isang bagong pahayag kaugnay ng kaharian. Nakita natin sa naunang kabanata kung paano lumampas sa hangganan ang mga pinuno ng bayan ng Israel, at tinanggihan ang iniaalok na kaharian sa pamamagitan ng sadyang pagsira sa lahat ng katibayan ng Hari. Iniugnay nila ang Kanyang kapangyarihan (na hindi nila maitanggi) kay Beelzebub, at kaya nagawa ang kasalanan laban sa Espiritu Santo na walang maaaring kapatawaran, maging sa panahong

iyon o sa panahong darating. Nagbunga ito sa huli ng pansamantalang pagsasantabi sa Israel bilang bansa, at ng pagpapakilala ng isang bagong kaayusan ng mga bagay na nakita na ng Diyos nang maaga mula pa sa walang hanggan. Sa kabuuan nito, ang bagong kaayusang ito ay may kinalaman sa pagbubunyag ng hiwaga ng iglesya bilang iisang katawang tinawag mula sa mga Judio at Gentil, ngunit hindi pa dumarating ang panahon upang ibunyag ang hiwagang ito. Bilang paghahanda sa panahong iyon, makapagsasalita si Jesus tungkol sa iba pang mga hiwagang itinago mula pa sa pagkatatag ng sanlibutan, ang mga hiwaga ng kaharian ng Langit.

Pagtatapos

Sa pagtatapos ay pansinin natin ang pagkakaiba ng kaharian ng Diyos at ng Langit. Sinasabi sa atin na ang kaharian ng Diyos ay namamahala sa lahat (Awit 22:28; 103:19) at mula sa panahon hanggang panahon (Daniel 4:3). Ang pananalitang *ang kaharian ng Diyos* ay hindi kailanman matatagpuan sa Lumang Tipan. Nagkakaroon ng iba't ibang anyo ang kaharian ng Diyos sa iba't ibang panahon. Sa kasalukuyang panahon ay tinatawag ito sa Ebanghelyo ni Mateo, at doon lamang, na "ang kaharian ng langit." Mula sa Mateo 13 pasulong, ang pananalita ay tumutukoy nang partikular, hindi sa huling pagtatatag ng kaharian ng Diyos sa buong lupa, kundi sa mistikal na anyo kung saan ihahayag ang kahariang iyon sa pagitan ng pag-akyat ni Cristo sa Langit at ng Kanyang ikalawang pagparito.

Sa Mateo, nakikita ang Hari bilang itinakwil ng mga tao at bumalik na sa Langit, mula sa lugar na iyon ay pinapatnubayan Niya ang Kanyang mga banal sa lupa. Ikinakalat ng mga banal na ito ang Salita ng kaharian, na nagiging dahilan upang

kilalanin Siya ng napakaraming tao, man lamang sa panlabas, bilang tunay na Hari ng lupa. Kapag bumalik Siya, darating Siya sa kapangyarihan at kaluwalhatian upang bunutin mula sa Kanyang kaharian ang lahat ng nagiging sanhi ng pagkakatisod at puksain ang lahat ng gumagawa ng kasamaan. Titipunin Niya mula sa Kanyang kaharian ang lahat ng hindi tunay. Ang mga tunay ay magkakaroon ng kanilang bahagi maging sa makalangit o sa makalupang larangan ng kaharian ng Anak ng Tao, na siyang magiging anyo ng kaharian ng Diyos sa panahon ng milenyo.

Sa mga talinghaga ng Mateo 13 ay inilahad ng ating Panginoon ang kalagayang nakita Niyang magiging anyo ng kaharian sa lupa bilang bunga ng pagtakwil sa Kanya. Lahat ng ito ay alam na ng Diyos nang maaga at nagkaroon ng paglalaan para dito. Si Cristo, na tinanggihan ng mga pinuno ng bansang Israel, ay gumawa ng pampalubag-loob para sa kasalanan sa pamamagitan ng Kanyang kamatayang hain sa krus (Mga Gawa 2:23; 1 Juan 4:10), at pagkatapos, bilang taong itinakwil, ay umalis sa sanlibutang ito, umakyat sa Langit, kung saan Siya nakaupong itinaas sa kanang kamay ng Diyos. Ang kaharian ng mga propeta ay nakabinbin hanggang sa Kanyang ipinangakong pagbabalik upang muling itayo ang tabernakulo ni David, na nabuwal na (Mga Gawa 15:16). Ngunit sa panahon ng Kanyang personal na pagkawala, dumating ang Espiritu Santo sa isang bagong paraan bilang ang Mang-aaliw, upang bigyang-kakayahan ang Kanyang mga lingkod na ipangaral ang Salita sa kapangyarihang nagpapakumbinsi (Juan 16:7-11). Saanman dalhin ang ebanghelyo, ito ang binhi ng kaharian (Lucas 8:11). Bilang bunga ay nakikita natin sa sanlibutan ngayon ang isang malaking pangkat ng mga taong kumikilala sa Panginoong Jesus bilang tunay na Hari ng lupa, at nagbibigay

sa Kanya ng katapatan ng puso. May milyun-milyon pang nagbibigay sa Kanya ng paglilingkod sa bibig lamang at sa panlabas na paraan ay kumikilala sa Kanyang awtoridad, bagama't malayo sa Kanya ang kanilang mga puso. Ang mga ito nang magkasama ang bumubuo sa kaharian sa mistikal nitong anyo (Mateo 13:11).

Ang kahariang ipinangako sa Israel ng mga propeta ay nakasalalay sa pagtanggap ng piniling bansa sa Hari. Sa pagtakwil sa Kanya ay nawala sa kanila ang kanilang pagkakataon, at kaya kinuha sa kanila ang kaharian (Mateo 21:43). Kapag bumaling sila sa Panginoon, lilitaw Siya sa kaluwalhatian, at matutupad ang lahat ng bagay na nasusulat tungkol sa kaharian. Samantala, habang ipinahahayag ang Salita ng kaharian, babangon ang isang halo-halong pangkat na nagpapahayag na kinikilala ang awtoridad ng Panginoong Jesus. Ang pangkat na ito ang bumubuo sa kaharian sa hiwaga. Ito ay mas malawak na larangan kaysa sa iglesya, yamang kabilang dito ang kapwa tunay at huwad na mga nagpapahayag. Magaganap ang paghihiwalay ng dalawang pangkat sa katapusan ng panahon, pagkatapos nito ay itatatag ang kaharian ng Anak ng Tao sa buong lupa.

Madalas magsalita ang mga tao tungkol sa "pagtatayo ng kaharian." Ito ay isang pananalitang karaniwang ginagamit, ngunit hindi kailanman matatagpuan sa Kasulatan. Inatasan tayong ipangaral ang ebanghelyo sa bawat nilalang, at kapag sumampalataya ang mga tao sa mensahe ay nagiging mga kasapi sila ng iglesya, ang katawan ni Cristo. Bilang gayon ay nasa kaharian din sila ng Langit, ngunit ang pangunahin nating layunin ay akayin silang kilalanin si Jesus bilang Tagapagligtas at Panginoon.

Walang makapapasok sa kaharian ng Diyos sa katotohanan maliban sa pamamagitan ng bagong kapanganakan. Marami ang nagpapahayag ng katapatan sa Haring wala rito ngunit hindi kailanman isinuko ang kanilang puso sa Kanya. Nasa larangan sila ng kaharian, ngunit hindi talaga bahagi nito. Tiyakin nating tunay ang ating pananampalataya at pagpapahayag.

Kabanata 14: Ang Awtoridad ng Hari sa Buong Kalikasan

Pinugutan ng Ulo si Juan Bautista (Mateo 14:1-14)

Si Herodes ay kasing-sama ng sinuman sa kanyang mga ninuno —isang halimaw ng kasamaan na walang kahiya-hiyang namumuhay sa pangangalunya kasama ng babaeng ayon sa batas ay asawa ng sarili niyang kapatid. Sa simula ay medyo interesado siya kay Juan Bautista at sa pahayag nito na malapit na ang kaharian ng Langit. Ngunit nagalit siya nang tuligsain ng walang-takot na mangangaral ng ilang ang sarili niyang mga bisyo, at sinikap niyang patahimikin ito sa pamamagitan ng pagkulong dito sa bilangguan. Sa huli ay ginawa ni Herodes na martir si Juan sa pamamagitan ng isang pagpatay na nagkukunwaring hatol ng hukuman. Nang mabalitaan ni Herodes ang kamangha-manghang kapangyarihan ni Jesus, napuno siya ng takot. Mapamahiin gaya ng karamihan sa mga taong imoral, ibinulong ng balisang konsensya ni Herodes na ang matigas na propeta ng ilang, na ibinigay niya sa isang kamatayang hindi nararapat, ay tiyak na bumalik mula sa libingan. Ngunit walang anumang tanda ng paghatol sa sarili o pag-amin sa kanyang kasuklam-suklam na kasamaan.

Si Herodias ang tuwirang dahilan ng kamatayan ni Juan. Ang kanyang poot sa taong nangahas na hayagang kondenahin ang kahalayan ng kanyang mga kasalanan ay mapapawi lamang sa pagpatay dito. Tunay na nangailangan ng tapang para ituro ni Juan ang kasamaan ni Herodes. Gaya ni Nathan (2 Samuel 12:7), ipinaramdam ni Juan sa hari ang pagkakasala nito, ngunit sa paggawa niyon ay nawala kay Juan ang kanyang buhay,

sapagkat si Herodes, hindi gaya ni David, ay tumangging magsisi sa kanyang kasamaan.

Ang hamak at mahalay na pinunong ito ay hindi sana nag-atubiling patayin agad si Juan, ngunit natakot si Herodes na baka kapootan siya ng mga tao na tumitingin kay Juan bilang kahalili ng mga propeta noong unang panahon. Kaya sa halip na patayin agad si Juan, ikinulong siya ni Herodes sa bilangguan.

Nang ipagdiwang ang kaarawan ni Herodes, ang walang-hiyang anak na babae ng kasumpa-sumpang si Herodias ay humarap sa hari at sa mga kasamahan nito at napasaya sila sa isang sayaw na malinaw na mahalay. Labis na natuwa ang matandang malupit na pinuno kaya sa kanyang kasabikan ay nangako siya nang may panunumpa na ibibigay sa mananayaw ang anumang hilingin nito. Matapos sumangguni sa kanyang masamang ina, matapang na humarap ang dalaga sa hari at hiniling na ibigay sa kanya ang ulo ni Juan Bautista sa isang bandehado. Bagaman masama siya, nalungkot si Herodes, sapagkat alam niyang walang ginawa si Juan na karapat-dapat sa kamatayan, at tiyak na medyo lumamig na rin ang kanyang unang galit nang mga panahong iyon. Ngunit dahil ipinahayag na niya nang may panunumpa sa harap ng lahat ng kanyang mga tauhan na ibibigay niya ang hiling ng dalaga, wala siyang tapang na aminin ang kanyang kahangalan. Kaya iniutos niya na pugutan ng ulo si Juan. Ang nakapangingilabot na katibayan na naisagawa na ang pagpatay ay dinala sa isang malaking bandehado at ibinigay sa dalaga, na nagdala nito sa kanyang ina. Maiisip natin kung paano nagalak si Herodias habang tinitingnan niya ang pugot na ulo ng taong itinuring niyang kaaway dahil naglakas-loob itong sabihin sa kanya ang

katotohanan. Ipinaratang nito sa kanya ang kahalayan na pananagutan pa rin niya sa harap ng Diyos.

Ang mahalay na pagsasama ng dalawang pinunong ito na walang Diyos ay naging hayagang iskandalo. Kailangan ng bansa ang isang taong may tapang ni Juan Bautista para sabihing, "Hindi matuwid na ariin mo siya." Naging martir siya dahil sa kanyang katapatan, ngunit tiyak ang kanyang gantimpala. Lalong sumama si Herodes hanggang sa mamatay siya sa kanyang mga kasalanan, isang kaawa-awang biktima ng sarili niyang mga bisyo. Mapagmataas, sutil at marumi, namatay si Herodias gaya ng kanyang pamumuhay, hindi nagsisi at masama hanggang sa huli. Sina Herodes at Herodias ay nakatayo bilang babala sa lahat ng nais makipaglaro sa karumihan. Pagkamatay ni Juan, hindi na naglibot si Jesus sa nasasakupan ni Herodes, kundi nanatili sa nasasakupan ni Felipe.

Ang pagkamartir na ito ay tunay na isang kakila-kilabot na trahedya para sa mga alagad ni Juan na wasak ang puso. Kinuha nila ang katawan ng kanilang guro at magalang na inilibing ito. At pagkatapos ay "pumaroon sila at ibinalita kay Jesus." May napakahalaga sa mga huling salitang ito. Lumapit sila kay Jesus sa kanilang kabagabagan at kalungkutan, tiwala sa Kanyang malalim na pang-unawa at mapagmahal na pakikiramay.

Nang mabalitaan ang kamatayan ng Kanyang nauna, sumakay ang Panginoon sa isang bangka at humiwalay patungo sa isang ilang na lugar. Isang malaking karamihan mula sa iba't ibang bayan malapit sa hilagang dulo ng lawa ang sumunod sa Kanya. Nang makita sila ng Panginoong Jesus, nahabag Siya sa kanila

at ipinakita ang Kanyang kapangyarihan bilang hari sa pamamagitan ng pagpapagaling sa mga maysakit.

Pinakain ni Jesus ang Karamihan (Mateo 14:15-21)

Pagkatapos ng nakalulungkot na salaysay ng kamatayan ni Juan Bautista, ang natitirang bahagi ng Mateo 14 ay nagsasalaysay sa atin ng dalawang himala, na kapwa nagpapakita ng kapangyarihan ng Panginoong Jesus sa kalikasan. Ang una ang tanging himalang ginawa ng Panginoon bago ang Kanyang pagpapako sa krus na nakatala sa lahat ng apat na Ebanghelyo. Malinaw na may espesyal na aral dito na nais ng Diyos na matutuhan natin. Ang gutom na karamihan, ang naguguluhang mga alagad, at ang biyaya ni Cristo ay malinaw na inilalarawan. Sa Awit 132:15 ay naririnig natin ang Mesiyas na nagsasalita sa pamamagitan ng Espiritu, na nagsasabing, "Bubusugin Ko ng tinapay ang kanyang mga dukha." Kaya kinuha ng Pinahiran ng Diyos ang limang tinapay at dalawang isda at pinarami ang mga ito upang magkaroon ng saganang pagkain para sa limanlibong lalaki, bukod pa sa mga babae at mga bata.

Mauunawaan natin ang pag-aalala ng mga alagad na lumapit kay Jesus habang gumagabi na, na nakikiusap sa Kanya na paalisin na ang karamihan bago dumilim upang makapunta sila sa mga nayon at makabili ng pagkain para sa kanilang sarili. Gayunman, hindi ito ang nasa isip ng Panginoon. Sinabi Niya, "Hindi nila kailangang umalis; kayo ang magbigay sa kanila ng makakain." Para sa labindalawa, isa itong lubhang nakagugulat na utos. Ano ang ipapakain nila sa ganoong karami? Matapos tumingin sa paligid, ipinaliwanag nila na lima lamang na tinapay at dalawang isda ang kanilang natagpuan. Ang mga ito, ayon sa ibang salaysay, ay dala ng isang batang lalaki, na tiyak na baon niya. Sinabi ni Jesus, "Dalhin ninyo rito sa Akin." Nang

mailagay sa Kanyang mga kamay ang maliit na pagkain, iniutos Niya sa karamihan na umupo sa damuhan, at pagtingala sa Langit ay binasbasan Niya ang pagkain at pinagpira-piraso. Pagkatapos ay ipinamahagi Niya ito sa Kanyang mga alagad, at ipinasa nila sa karamihan. Lahat ay nakakain at nabusog. Pagkatapos ng kainan, labindalawang bakol ng mga pira-piraso ang natira. Masasabi nating may isang bakol para sa bawat apostol matapos matanggap ng lahat ng iba ang kanilang ninais.

Gayunman, ang himalang ito ay larawan lamang ng patuloy na ginagawa ng Panginoong Jesus, sapagkat Siya ang nagpaparami ng mga binhing inihahasik sa lahat ng bukirin sa lupa. Mula sa kaunting inilagay sa lupa, nagkakaroon ng kasaganaan upang mabusog ang napakaraming umaasa sa tinapay para sa kanilang pagkain.

Lumakad si Jesus sa Ibabaw ng Dagat (Mateo 14:22-36)

Ipinakikita ng himalang ito ang kapangyarihan ng Panginoon sa mga elemento sa paraang medyo naiiba sa pagpapatigil Niya sa bagyo na nabanggit sa naunang kabanata. Ang talatang ito ay isang magandang larawan ng mga panahon ng Diyos. Sa talatang 22 ay mababasa natin kung paano pinilit ni Jesus ang Kanyang mga alagad na sumakay sa bangka at mauna sa Kanya pabalik sa kabilang ibayo ng lawa, habang pinapaalis Niya ang mga karamihan. Naglayag ang mga alagad sa bangka nang wala ang personal na presensya ni Jesus, na naglalarawan ng kalagayan ng iglesya ng Diyos pagkatapos ng kamatayan at muling pagkabuhay ng ating Panginoong Jesus. Siya na kasama ng Kanyang mga alagad noong mga araw ng Kanyang laman ay hindi na makikitang kasama nila. Maiiwan sila, wika nga, na mag-isang tumatawid sa maalong dagat ng mga pangyayari sa

lupa, na umaasa sa panahong muli nilang makikita ang kanilang Tagapagligtas.

Si Cristo naman ay umakyat sa isang bundok na mag-isa upang manalangin. Ipinahihiwatig nito ang Kanyang kasalukuyang paglilingkod para sa Kanyang bayan—umakyat na Siya sa kaitaasan kung saan Siya ay laging nabubuhay upang mamagitan para sa atin.

Habang nananalangin Siya sa tuktok ng bundok, ang mga nasa bangka ay nasa kagipitan, sapagkat ang kanilang maliit na sasakyan ay dumaraan sa isang malakas na bagyo at hinahampas ng mga alon. Sa paningin ng mga sakay nito, malamang na mapahamak ito. Ang bayan ng Diyos ay madalas na nalalagay sa ganitong kalagayan sa panahong ang Panginoon ay naglilingkod sa kaitaasan sa harapan ng Ama. Madalas isipin ng minamahal na bayan ng Diyos na sila'y pinabayaan at nakalimutan na, ngunit ang Kanyang mga mata ay laging nasa kanila.

Sa ikaapat na pagpupuyat ng gabi, nang matindi pa ang dilim at salungat ang hangin, tumingin Siya mula sa kaitaasan at nakita sila sa kanilang kagipitan. Sa kanilang pagkamangha, lumapit Siya na naglalakad sa ibabaw ng dagat upang ibigay ang tulong na kailangan nila. Nang makita nila Siya, nabalisa sila sa halip na maaliw, at sumigaw sila sa takot, "Isang multo!"—iyon ay, isang kaluluwa. Ngunit bilang tugon sa kanilang gulat na sigaw ay dumating ang tinig na kilalang-kilala nila, ang tinig mismo ni Jesus na nagsasabing, "Lakasan ninyo ang inyong loob; Ako ito; huwag kayong matakot."

Laging padalos-dalos ngunit tapat sa kanyang Panginoon, sumigaw si Pedro, "Panginoon, kung Ikaw nga iyan, papuntahin Mo ako sa Iyo sa ibabaw ng tubig." Bilang tugon ay sinabi ni

Jesus, "Halika." Nang walang kahit sandaling pag-aatubili, bumaba si Pedro sa gilid ng bangka, at tiyak na sa sarili niyang pagkamangha ay nakita niyang tunay siyang naglalakad sa ibabaw ng tubig na parang sa matigas na lupa. Maayos ang lahat habang nakatuon ang kanyang mga mata kay Jesus, ngunit nang lumingon siya at makita ang malalakas na alon, napuno ng takot ang kanyang puso, at agad siyang nagsimulang lumubog. Habang tumataas ang tubig sa kanya ay sumigaw siya, "Panginoon, iligtas Mo ako." "At agad na iniunat ni Jesus ang Kanyang kamay, at sinambot siya, at sinabi sa kanya, O ikaw na maliit ang pananampalataya, bakit ka nag-alinlangan?" Ang dapat sanang naalala ni Pedro ay hindi siya makalalakad nang mas mahusay sa payapang tubig kaysa sa maalong dagat, maliban kung inaalalayan ng kapangyarihan ng Panginoon mismo. Ang kapangyarihang iyon ay kasing-dakila sa bagyo gaya sa katahimikan.

Sumakay sina Jesus at Pedro sa maliit na bangka, at agad na tumigil ang hangin. Nasaksihan nila ang gayong pagpapakita ng kapangyarihang makapangyarihan sa lahat kaya ang lahat ng mga alagad ay nagpatirapa sa harap ng Panginoon at sumamba sa Kanya, na nagsasabing, "Tunay na Ikaw ang Anak ng Diyos."

Pagbalik sa lupain ng Genesaret, na nasa silangan ng Capernaum at hilaga ng lawa, mabilis na kumalat ang balita na si Jesus ay muling nasa lugar na iyon. Isang malaking karamihan ang lumapit sa Kanya, dala ang maraming maysakit upang pagalingin Niya. Malinaw na humanga ang mga taga-Genesaret sa biyaya at kakayahan ni Jesus na iligtas sila sa kanilang mga nakapanghihinang karamdaman. Nagmula sila sa buong lupain sa paligid, upang ilagay ang kanilang mga maysakit sa Kanyang paanan. Nadama nilang kung mahihipo

lamang ng mga nahihirapang ito ang laylayan ng Kanyang damit gaya ng kaawa-awang babae na nabasa na natin, gagaling sila. At sinasabi sa atin na lahat ng humipo sa Kanyang damit ay lubusang gumaling. Ang asul na gilid ng damit ay nagsasalita tungkol sa Kanya bilang ang Banal ng Diyos, ang makalangit na Isa na bumaba sa lupa para sa pagtubos sa tao. Ang makahipo sa Kanya ay nangangahulugan ng buhay at kalusugan.

Ipinagpatuloy ni Jesus ang Kanyang kahanga-hangang paglilingkod at saanman ay pinatunayan ang Kanyang pagiging Mesiyas ng mga kamangha-manghang tanda, na tiyak na nakumbinsi sa sinumang tapat na naghahanap ng katotohanan na Siya nga ang lahat ng Kanyang ipinahahayag. Ngunit ang mga pinunong relihiyoso ay malamig na lumayo o hayagang sumalungat dahil sa kanilang pag-ayaw na magpakumbaba sa harap ng Diyos. Ang "mga dukha ng kawan" (Zacarias 11:11) ay nakinig kay Jesus nang may galak at pinagpala ng Kanyang mapagbiyayang paglilingkod. Niluwalhati nila ang Diyos ng Israel sa pagpapadala ng Kanyang Pinahiran sa kanila.

Kabanata 15: Tinuligsa ng Hari ang Pagkukunwari

Kinondena ni Jesus ang mga Batas ng mga Fariseo (Mateo 15:1-11)

Dito ay mababasa natin ang pagsaway ng Hari sa marami na sumasalungat sa Kanyang mga pag-aangkin bilang Panginoon at sa kahariang ipinahayag Niya. May nalalabi na ang mga puso ay nabuksan sa katotohanan at malugod na tumanggap sa ating Panginoon bilang ang ipinangakong Mesiyas. Ngunit mahirap para sa marami na makita sa tahimik at mababang tao na ito ng Nazaret ang tumutugon sa kanilang inaasahang dakilang pinuno ng mundo na magpapalaya sa bansang Judio mula sa pamatok ng Roma at muling gagawa sa kanila na isang dakilang bayan, gaya noong mga araw nina David at Solomon. Ang kanilang pagkaunawa sa kaharian ay lubos na makalaman, sapagkat sila ay mga taong likas lamang na walang alam sa mga katotohanang espirituwal. Dahil dito, hindi nila naunawaan na bago matupad ang mga hula tungkol sa pagpapanumbalik ng Israel ay kailangan munang magkaroon ng pagsisisi sa panig ng bansa at tiyak na pagbabalik sa Diyos, ng bawat isa at ng lahat.

Ang tanong tungkol sa paghuhugas na ibinangon ng mga kritiko ni Jesus ay may kinalaman sa isang seremonyal na paghuhugas ng mga kamay, na dapat daw gawin ng lahat ng ortodoksong Judio bago kumain. Ito ay higit pa sa simpleng paglilinis ng mga kamay upang maalis ang dumi bago umupo sa hapag. Ang paghuhugas na ito ay may kasamang medyo mahabang seremonya, kaya itinanong ng mga Fariseo, "Bakit sumasalangsang ang Iyong mga alagad sa tradisyon ng matatanda?" Iyon ay, hindi pinapansin ng mga alagad ang mga tuntunin ng mga Fariseo.

Gaya ng madalas Niyang gawin, sumagot ang Panginoon sa pamamagitan ng isang tuwirang tanong sa kanila, "Bakit kayo rin ay sumasalangsang sa utos ng Diyos dahil sa inyong tradisyon?" Pagkatapos ay binanggit Niya ang utos ng kautusan na nagsisimula sa, "Igalang mo ang iyong ama at ina," at pati na ang hatol ng kautusan sa mga sumusumpa sa ama o ina, gaya ng nasa Exodo 21:17. Habang nagkukunwaring iginagalang ang Salita ng Diyos, sa katunayan ay ginawa nilang walang bisa ang Salita ng Diyos sa pamamagitan ng isa sa kanilang mga tradisyon. Pinahihintulutan nila ang isang tao na huwag pansinin ang mga pangangailangan ng kanyang mga magulang at tumangging maging responsable sa anumang paraan sa pagtustos sa kanila kung inialay niya ang kanyang mga ari-arian kay Jehova sa pagsasabi sa kanyang mga magulang, "Ito ay Corban, iyon ay, isang handog" (Marcos 7:11). Sa gayon ay wala na raw karapatan ang mga magulang sa mga ari-arian. Kaya sila ay hindi iginalang sa halip na igalang, at sa gayon ang utos ng Diyos ay nawalan ng bisa. Sa pagkondena sa mga gawa ng mga Fariseo, sinipi ni Jesus ang Isaias 29:13: "Ang bayang ito ay lumalapit sa Akin sa pamamagitan ng kanilang bibig [malaki ang kanilang pagpapahayag ng pananampalataya kay Jehova], at iginagalang Ako ng kanilang mga labi, ngunit inilayo nila ang kanilang puso sa Akin, at ang kanilang takot sa Akin ay itinuturo ng utos ng mga tao." Hindi nila ibinigay sa Kanya ang katapatan ng puso. Ang mga Fariseo ay nagbigay sa Diyos ng hungkag at pormal na pagsamba, sapagkat sa halip na sundin ang Salita ng Diyos ay ipinalit nila ang mga utos ng mga tao.

Mula sa mga Fariseo ay bumaling si Jesus sa mga karamihan na nagkakatipon sa malapit, at kinausap ang mas malaking pulutong, na itinuturo sa kanila na ang tao ay hindi nadudumihan ng kanyang kinakain. Hindi ang pagkaing

pumapasok sa bibig ang nagpaparumi sa tao, kundi ang lumalabas sa bibig, "sapagkat mula sa kasaganaan ng puso ay nagsasalita ang bibig" (Mateo 12:34). Ang marurumi at di-banal na salita ang nagpaparumi sa nagsasalita, hindi ang simpleng pagpapabaya sa mga tuntunin ng paghahanda bago kumain. Malinaw na labis na nagalit ang mga Fariseo sa paraan ng pakikitungo ng Panginoon sa kanila, ngunit sa halip na palambutin ang katotohanan sa anumang paraan, lalo pang pinagtibay ng Panginoong Jesus ang nais Niyang itanim sa kanila.

Ipinaliwanag ni Jesus ang Tunay na Pinagmumulan ng Karumihan (Mateo 15:12-20)

Walang dudang nabigo ang mga alagad na ang mga pinunong relihiyoso ay nagalit sa turo ng kanilang Guro. Marahil ay umasa sila na ang mga taong ito ay dumating bilang tapat na mga nagtatanong na maaaring maakay na tumanggap at pumasok sa kaharian. Sila ay mga taong mahalaga sa pamayanan, at tiyak na parang sayang para sa ilan sa pangkat ng mga apostol na matisod at tumalikod ang mga pinunong ito. Ngunit sumagot ang Panginoon, "Bawat halaman na hindi itinanim ng Aking Ama sa langit ay bubunutin." Sa ibang salita, tanging ang mga nagpapasakop sa puso sa Diyos at sa Kanyang Salita ang mananatiling mga alagad ng Panginoon; ang iba, gaano man kaganda ang kanilang saloobin sa simula, ay tatalikod din sa huli. Tungkol sa mga Fariseong ito, wala nang magagawa kundi hayaan na lamang sila; nagpasiya na sila sa kanilang masamang landas at maituturing lamang na mga bulag na tagaakay ng mga bulag. Ang mga sumusunod sa kanila, na tumatanggap ng kanilang turo, ay mapapahamak

kasama ng mga guro mismo sa araw na haharapin sila ng Diyos.

Nagtanong si Pedro tungkol sa sinabi na ng Panginoon tungkol sa karumihan. Dahil sa kanyang likas na pagkiling bilang Judio, tiyak na mas naisip niya ang pisikal na karumihan kaysa sa espirituwal, kaya hiniling niya sa Panginoon na ipaliwanag ang turo. Itinuring niyang parang talinghaga ang mga salita ni Cristo sa halip na literal. Ipinaliwanag ni Jesus nang mas malinaw at mas lubos ang kahulugan, habang marahang sinasaway si Pedro sa kanyang kakulangan ng pang-unawa. Itinuro Niya na ang kaluluwa ng tao ay hindi nadudumihan ng kanyang kinakain. Ang pagkain ay dumaraan sa proseso ng pagtunaw sa katawan, ngunit hindi nakakaapekto sa espiritu o kaluluwa ng tao. Sa kabilang banda, ang mga bagay na nagmumula sa puso at madalas na ipinahahayag sa pananalita ay tunay na nagpaparumi sa tao, sapagkat may kinalaman ang mga ito sa buo niyang takbo ng pag-iisip at kaya ginagawang marumi ang kanyang isip at espiritu mismo. "Mula sa puso ay lumalabas ang masasamang pag-iisip." Ang mga di-banal na bagay na ito ang nagpaparumi sa tao; ang pagkain lamang nang hindi naghugas o hindi seremonyal na naghugas ng kamay ay hindi makapagpaparumi kaninuman. Sa gayon ay sinundan ng Panginoon ang lahat pabalik sa pinagmulan nito. Mababasa natin sa Kawikaan 4:23, "Ingatan mo ang iyong puso nang buong sikap; sapagkat mula rito ay nagmumula ang mga bukal ng buhay," at sa Kawikaan 23:7, "Kung ano ang iniisip niya sa kanyang puso, gayon siya."

Pagkatapos ng mga pag-uusap, una sa mga Fariseo at pagkatapos ay kay Pedro, umalis si Jesus sa lugar na iyon, at umahon sa hilagang bahagi ng lupain hanggang sa mismong

hangganan ng teritoryo ng mga Hentil. Dito ay isinagawa ang isang kapansin-pansing himala sa anak na babae ng isang babaeng Hentil.

Ginantimpalaan ni Jesus ang Pananampalataya ng Isang Babaeng Hentil (Mateo 15:21-28)

Ang Tiro at Sidon ay mga lungsod na naibuhos na ang paghatol ng Diyos dahil sa kanilang kasamaan at karumihan, ngunit medyo naitayo at natirahan na muli—hindi eksaktong ang orihinal na mga lungsod kundi ang katabing teritoryo. Mula sa rehiyong ito ay dumating ang isang babaeng Cananea na nakabalita ng katanyagan ni Jesus, at nakatitiyak na pagagaanin Niya ang kakila-kilabot na kalagayan ng kanyang anak. Lumapit siya kay Jesus na sumisigaw ng awa. Tiyak na sa kanyang pagkagulat, at marahil pati sa iba, hindi sumagot si Jesus ng kahit ano. Hindi ito kabastusan sa Kanyang panig, sapagkat Siya ang Banal ng Diyos, kundi upang turuan siya ng isang aral na lubhang kailangan. Bilang Anak ni David, dumating Siya upang maglingkod sa Israel at sa huli ay maghari bilang Hari sa trono ni David. Dahil dito, sa kasalukuyan, ang isang babaeng Hentil ay walang karapatan sa Kanya; kaya hindi Siya sumagot sa kanya ng kahit isang salita. Patuloy siyang nakiusap hanggang sa mainis ang mga alagad at makiusap sa Kanya na paalisin na ito. Sumagot lamang Siya, "Hindi Ako sinugo kundi sa mga nawawalang tupa ng sambahayan ng Israel." Tiyak na sa sandaling iyon ay parang pagsaway ito sa kaawa-awa at balisang ina. Ngunit sa halip na tumalikod sa kawalang pag-asa, yumukod siya sa harap Niya bilang isang sumasamba, na nakikiusap, "Panginoon, tulungan Mo ako." Sumagot Siya, "Hindi nararapat na kunin ang tinapay ng mga anak, at ihagis sa mga aso." Isa itong mabigat na sinabi, ngunit layon nitong

ibunyag ang tunay na saloobin ng kanyang kaluluwa. Tumugon siya nang may kababaang-loob at pananampalataya, na nagsasabing, "Totoo, Panginoon: gayunman ang mga aso ay kumakain ng mga mumong nahuhulog mula sa hapag ng kanilang mga panginoon." Dito ay gumamit siya ng pampaliit na salita—ang maliliit na aso, ang mga tuta. Humihingi lamang siya ng ilang mumo ng pagpapala na madaling maibibigay yamang napakasagana ng pakikitungo Niya sa Israel.

Nagalak ang puso ni Jesus na makita ang gayong katibayan ng pagtitiwala na kaakibat ng kababaang-loob ng espiritu. Agad Niyang ipinagkaloob ang kanyang hiling, na nagsasabing, "O babae, dakila ang iyong pananampalataya: mangyari sa iyo ang ayon sa ibig mo." At sinasabi sa atin na agad na gumaling ang kanyang anak.

Muling Pinakain ni Jesus ang Karamihan (Mateo 15:29-39)

Matapos makumpleto ang isang paglilibot mula Capernaum sa hilagang bahagi ng Galilea at Iturea (na nasasakupan ni Felipe, ang asawa ni Herodias), bumalik si Jesus sa rehiyon ng dagat ng Galilea, at umakyat sa isang bundok kasama ang Kanyang mga alagad. Nang malaman ng mga tao na muli Siyang nasa kanilang lugar, dinumog nila ang mga daan at umakyat sa bundok na kinauupuan Niya, dala ang kanilang mga kaibigang maysakit at may kapansanan. Sinalubong Niya silang lahat sa biyaya, at pinagaling ang bawat isa, at sa gayon ay muling ipinakita ang Kanyang awtoridad bilang Mesiyas (Isaias 35:4-6).

Nang makita ng mga taganayong ito ang kanilang mga kaibigan at kamag-anak na napalaya mula sa pagkapipi, pagkapilay, pagkabulag at iba't ibang karamdaman, nakumbinsi sila sa kanilang mga puso na dinalaw ng Diyos ang Kanyang bayan.

Niluwalhati nila Siya nang makilala nila sa mga makapangyarihang gawang ito ang mga katibayan ng Isa na magiging tagapagligtas ng Israel. Ang mga taong nakadama ng kanilang pangangailangan at nananabik sa kalayaan mula sa kasalanan at mga bunga nito ay tumanggap nang may galak sa Ebanghelyo ng kaharian na ipinahayag ni Jesus.

Sa susunod na himalang ginawa ni Jesus ay muli nating makikita ang puso ng pinagpalang Panginoon na nahahabag sa isang gutom na karamihan; sa pagkakataong ito ay apat na libong lalaki, samantalang noong una ay limanlibo, bukod pa sa mga babae at mga bata. Sa pagkakataong ito ay tatlong araw na silang nakikinig sa Kanyang paglilingkod at malinaw na naubos na ang lahat ng kanilang sariling baon. Ayaw Niyang "paalisin sila nang gutom, baka sila'y manghina sa daan." Kakaiba, pagkatapos ng naunang karanasan, na itinanong pa rin ng mga alagad, "Saan tayo kukuha ng ganoong karaming tinapay sa ilang, upang mabusog ang ganoong kalaking karamihan?" Napatunayan na ng Panginoon ang Kanyang kapangyarihang magparami ng mga tinapay at isda, at maiisip ng isa na umasa sana sila na ipakikita Niya ang gayon ding kakayahan sa pagkakataong ito. Ngunit kataka-taka, tila nakalimutan nila ang ginawa Niya noong nakaraan.

Bilang sagot sa Kanyang tanong, "Ilang tinapay ang nasa inyo?" sumagot sila, "Pito, at ilang maliliit na isda." Gaya noong una, iniutos Niya sa karamihan na umupo sa lupa. Pagkatapos, hawak sa Kanyang mga kamay ang kaunting pagkaing nasa mga alagad, nagpasalamat Siya, pinagpira-piraso ang mga tinapay at mga isda, at ipinamahagi sa mga alagad, upang maibigay nila sa karamihan.

Mababasa natin na "nagsikain silang lahat, at nangabusog: at kanilang pinulot ang mga pira-pirasong natira na pitong bakol na puno." Dalawang magkaibang salita para sa bakol ang ginamit sa mga salaysay ng pagpapakain sa dalawang pangkat. Sa una, kung saan pinakain ng Panginoon ang limanlibo (Mateo 14:13-21), ang salitang isinalin na "mga bakol" ay nangangahulugang isang bakol na yari sa yantok na pambiyahe para sa maliliit na gamit, gaya ng dala ng mga tao sa paglalakbay. Ang salitang ginamit sa Mateo 15 ay nangangahulugang isang malaking basket, isang malaking bakol na pampamilihan na karaniwang ginagamit ng mga lumalabas upang bumili ng pagkain para sa sambahayan. Sa pagkakataong ito ay pito sa malalaking bakol na ito ang napuno ng pira-pirasong tinapay at isda, sapat upang makapagbigay ng pagkain sa buong pangkat ng mga apostol marahil sa isa pang buong araw.

Kung ilan nga ang nakibahagi sa kasaganaan ng Panginoon sa araw na iyon ay wala tayong paraan para malaman. Sinasabi sa atin ng mga tala na may apat na libong lalaki, bukod pa sa mga babae at mga bata. Maaaring hindi gaanong marami ang mga huling ito; gayunman, tiyak na may ilang babae na sumama sa kanilang mga asawa at mga batang sumama sa kanilang mga magulang.

Pagkapaalis sa karamihan ay naglayag ang Panginoon patungo sa mga baybayin ng Magdala, ang rehiyong tinirhan ni Maria Magdalena, at pinagkunan ng kanyang pangalan.

Kabanata 16: Ang Iglesya at ang Kaharian

Humingi ng Tanda ang mga Fariseo (Mateo 16:1-4)

Ang mga Fariseo at mga Saduceo ay matinding magkalaban sa halos bawat doktrina ng Kasulatan, ngunit nagkaisa sila sa kanilang sinasadyang pagtanggi sa Panginoong Jesus, ang Haring ipinangako ng Diyos. Dahil pamilyar sa hula, alam ng mga pinunong relihiyosong ito na may ilang tanda na dapat maganap bago lumitaw ang Mesiyas. Lumapit sila kay Jesus nang walang anumang hangaring malaman ang katotohanan, kundi tinutukso o sinusubok lamang Siya, na hinihiling na ipakita Niya sa kanila ang isang tanda mula sa Langit. Ang ibig nilang sabihin ay isang tanda na nagpapahiwatig na malapit na ang panahon ng Mesiyas. Sinaway sila ni Jesus dahil sa kanilang kawalan ng pananampalataya. Kayang-kaya nilang basahin ang mga tanda sa langit tungkol sa panahon, ngunit lubos silang walang kakayahang makilala ang mga tanda ng mga panahon. Kung nabuksan sana ang kanilang mga mata, nakita sana nila na ang lahat ng mga himalang gawa ni Jesus ay siya mismong mga tanda ng darating na panahon at nagsasabi ng presensya ng Hari. Ang Mesiyas ay nasa gitna nila. Walang ibang tandang ibibigay sa kanila kundi ang tanda ng propetang si Jonas. Hindi ipinaliwanag ni Jesus dito ang ibig sabihin ng tandang iyon, ngunit sinabi Niya sa atin sa Mateo 12:40, "Kung paanong si Jonas ay tatlong araw at tatlong gabi sa tiyan ng balyena; gayon din ang Anak ng Tao ay tatlong araw at tatlong gabi sa puso ng lupa." Ang pagliligtas kay Jonas ay tumuturo sa muling pagkabuhay ng Panginoong Jesus. Nakalulungkot, nang dumating ang araw ng Kanyang muling pagkabuhay, kahit ang himalang iyon ay hindi nakakumbinsi sa mga legalista at

mapagkunwaring mga sumasalungat na ito; nakakulong sila sa kawalang-pananampalataya at katigasan ng puso.

Binalaan ni Jesus ang Kanyang mga Alagad (Mateo 16:5-12)

Pagkatapos ng pakikipag-usap ng Panginoon sa mga pinunong relihiyosong ito, lumapit ang mga alagad kay Jesus, na nagpapahiwatig na nakalimutan nilang magdala ng tinapay. Sa Kanyang sagot sa kanila ay nagbigay Siya ng isang babala na hindi lamang mahalaga sa sarili nito, kundi nakatutulong din bilang susi sa kahulugan ng lebadura sa Kasulatan, gaya ng nakita natin sa ating pag-aaral ng Mateo 13.

Nang aminin ng mga alagad na nakalimutan nilang magdala ng tinapay, sinabi ni Jesus sa kanila, "Mag-ingat kayo sa lebadura ng mga Fariseo at ng mga Saduceo." Hindi naunawaan ng Kanyang mga tagasunod ang ibig Niyang sabihin dito, at inakala nilang binabalaan Niya sila laban sa pagtanggap ng tinapay mula sa mga bulaang gurong ito. Sinabi nila sa isa't isa, "Ito ay dahil hindi tayo nagdala ng tinapay." Nang mahalata ni Jesus kung paano sila nangangatuwiran, sinaway Niya sila. Pagkatapos ay ipinaalala Niya sa kanila kung gaano kadali Siyang nagbigay ng tinapay para sa limanlibo at para rin sa apat na libo, at kung gaano karami ang natira sa bawat pagkakataon. Dahil dito, dapat sana nilang naunawaan na hindi Siya nagsasalita tungkol sa materyal na tinapay, na kaya Niyang ibigay nang napakasagana, kundi binabalaan Niya silang mag-ingat sa doktrina ng mga Fariseo at ng mga Saduceo. Ang lebadura ng mga Fariseo ay ipinaliwanag sa Lucas 12:1 bilang pagkukunwari. Kaakibat nito ang pagmamatuwid sa sarili. Ang lebadura ng mga Saduceo ay maling doktrina: itinanggi nila ang awtoridad ng buong Lumang Tipan maliban sa mga aklat ni Moises, at hindi sila naniniwala sa mga katotohanang

espirituwal. Ang gayong masasamang turo ay kumikilos na parang lebadura, kumakalat sa buong pangkat na nagsisimulang magparaya sa mga ito; kaya ang babala ng Panginoon na mag-ingat sa mga ito.

Ipinahayag ni Pedro ang Kanyang Pananampalataya (Mateo 16:13-20)

Laganap ang haka-haka tungkol sa tunay na pagkakakilanlan ni Jesus, at kung Siya ba ay yaon lamang na nakikita o posibleng muling pagkakatawang-tao ng iba. Nais ng Panginoon na maitala ang pagkaunawa ng Kanyang mga alagad sa hiwaga ng Kanyang persona (1 Timoteo 3:16). Tinanong ni Jesus ang Kanyang mga alagad hindi para sa sarili Niyang kaalaman, kundi dahil nais Niyang makuha ang isang malinaw at tiyak na pagpapahayag mula sa Kanyang mga tagasunod, sapagkat malapit na Siyang sumama sa kanila sa Jerusalem, kung saan Siya ipapako sa krus. Napakahalaga na makilala nila Siya sa katotohanan ng Kanyang pagkataong Diyos-at-tao.

"Sinasabi ng ilan na Ikaw ay si..." Agad nilang sinimulang sabihin kung paano inakala ng iba't ibang tao na Siya si Juan Bautista na muling nabuhay, gaya ng inakala ni Herodes; o si Elias, na magbabalita ng "pagdating ng dakila at kakila-kilabot na araw ng Panginoon" (Malakias 4:5-6); o si Jeremias, na inakala ng marami na muling lilitaw at tutupad sa dakilang hula ng Isaias 53 (ipinalagay nilang ipinaliliwanag ng Jeremias 11:19 ang Isaias 53:7); o isa sa mga propeta, posibleng ang propetang iyon na ang pagdating ay inihula ni Moises sa Deuteronomio 18:18.

"Ngunit sino Ako ayon sa inyo?" Natutuhan na ba nila, sa pamamagitan ng pagmamasid at ng pagliliwanag ng Espiritu, kung sino nga Siya? Ang tiyak na tanong na ito ay

nangangailangan ng malinaw at positibong pagpapahayag, at ito ang nais Niyang makuha mula sa kanila.

"Ikaw ang Cristo, ang Anak ng Diyos na buhay." Nagsalita si Pedro para sa kanilang lahat, bagaman tila walang sinuman sa iba ang may tapang na ipahayag ang kanyang pananampalataya nang hayagan. Ang *Cristo* at *Mesiyas* ay iisa ang kahulugan. Parehong nangangahulugang "ang pinahiran." Ito ang titulong ibinigay sa hula sa darating na tagapagligtas (Isaias 61:1). Noong una, ang mga propeta, mga saserdote at mga hari ay pawang pinahiran. Hawak ni Jesus ang tatlong tungkulin; pinahiran Siya ng Espiritu ng Diyos para sa tatlong ito (Mga Gawa 10:38). Sa Kanyang pagkatao Siya ang Anak ni David, ang Mesiyas, ang Cristo. Sa Kanyang pagka-Diyos Siya ang Anak ng Diyos na buhay.

Napakahalaga na magkaroon ang mga tao ng tamang pagkaunawa sa kalikasan at persona ng ating Panginoong Jesucristo. Kapag kinikilala lamang Siya sa pananampalataya bilang Anak ng Diyos na buhay, kapantay ng walang-hanggang Ama, saka tayo nangangahas na ipagkatiwala ang ating mga kaluluwa sa Kanya bilang ating Tagapagligtas. May agwat na hindi matatawid sa pagitan ng pinakamataas sa lahat ng nilikha at ng Manlilikha mismo. Ang iglesya ni Cristo ay hindi itinatag sa sinumang tao lamang, gaano man siya kabanal, kaliwanag ng isip o katapat. Matibay itong nakasalig sa pagbubunyag ng katotohanang napakalinaw na ipinahayag ni Simon Pedro. At kung paanong ang iglesya ay itinatayo sa pinagpalang katotohanang ito, gayon din ang kaligtasan ng bawat kaluluwa ay nakasalalay sa katotohanang ang Diyos ay naging tao upang ibigay ang Kanyang sarili bilang pantubos sa ating mga kasalanan.

"Hindi laman at dugo ang nagbunyag nito." Hindi nakarating si Simon Pedro sa konklusyong ito sa pamamagitan lamang ng kutob o lohikal na pangangatuwiran. Ang Diyos Ama ang nagliwanag sa kanyang pang-unawa at nagbunyag sa kanya ng katotohanan tungkol sa persona ng Panginoon at sa Kanyang pagiging Anak ng Diyos (Mateo 11:27).

"Ikaw ay Pedro, at sa ibabaw ng batong ito ay itatayo Ko ang Aking iglesya." "Ang batong ito" ay si Cristo (1 Corinto 10:4). Sa dakilang pagpapahayag ni Pedro ay naroon ang tiyak na pundasyon kung saan itatayo ang iglesya. Ang Pedro ay nangangahulugang isang bato, o isang piraso ng malaking bato. Siya ay itatayo bilang bahagi ng iglesya. Ang iglesya ay hindi itatayo sa ibabaw niya. Ang makalangit na kaharian na itatayo sa lupa ay itatatag sa katotohanang si Cristo ang Anak ni David (2 Samuel 7:12-13). Ang mga bansa sa mundo ay makikibahagi sa mga pagpapala ng kahariang iyon dahil si Cristo ang Anak ni Abraham, ang binhi na sa Kanya ay pagpapalain ang lahat ng bansa (Genesis 22:18). Ngunit ang iglesya ng ating Panginoong Jesucristo ay itinatayo sa mahalagang katotohanang Siya ang Anak ng Diyos na buhay.

Ang sabihing si Pedro sa anumang kahulugan ang bato kung saan nakasalig ang banal na gusaling ito na yari sa mga buhay na bato ay pagtanggi sa itinuro niya mismo sa 1 Pedro 2:4-8. Idinagdag din ni Pablo ang kanyang patotoo na walang maaaring ibang pundasyon kundi si Jesucristo mismo (1 Corinto 3:11). Ito ang pundasyon ng mga apostol at mga propeta na tinutukoy niya sa Efeso 2:20.

"Ang mga pintuan ng impiyerno [hades] ay hindi magtatagumpay" laban sa tunay na iglesya, na itinayo kay Cristo bilang Anak ng Diyos na buhay. Walang pagsisikap ni

Satanas at ng kanyang mga hukbo ang makapagwawasak sa iglesya o makapipigil sa pagsulong ng patotoo nito. Ang tanging tunay na hadlang ay nagmumula sa loob mismo ng iglesya gaya ng ipinakikita ng ibang mga Kasulatan.

Pansinin, hindi sinabi ni Cristo, "Itinatayo Ko na," o "Itinatayo Ko," kundi "*Itatayo* Ko." Ang kapulungang tinawag Niyang "Aking iglesya" ay nasa hinaharap pa. Hanggang noon ay humaharap ang Panginoon sa mga bagay na may kinalaman sa kaharian ng Langit. Ngayon sa unang pagkakataon ay nagsalita Siya tungkol sa iglesya, hindi bilang lubos na hiwalay sa kaharian, kundi bilang kaugnay nito sa bagong anyo na aakuin nito pagkatapos ng pagtanggi sa Kanya at ng Kanyang pag-akyat sa Langit. Ang pagtatayo ng espirituwal na templong ito ay hindi nagsimula hanggang sa umakyat Siya sa Langit at dumating ang Espiritu ng Diyos bilang ang ipinangakong Mang-aaliw. Sa bahay na ito si Pedro ay magiging isang buhay na bato, ngunit si Cristo ang magiging batong pundasyon.

"Ang mga susi ng kaharian ng langit." Matapos magsalita tungkol sa iglesya, bumalik si Jesus sa kaharian, na ang takbo ay nabalangkas na Niya noong una sa mga talinghaga ng Mateo 13. Ang mga susi ng kahariang ito ay ipinagkatiwala kay Pedro. Pansinin, hindi Niya ibinigay kay Pedro ang mga susi ng Langit. Ang gayong palagay ay pinakamagaspang na pamahiin. Ang susi ay ginawa upang magbukas ng pinto. Sa Pentecostes ay binuksan ni Pedro ang pinto ng kaharian sa mga Judio; sa bahay ni Cornelio ay binuksan niya ang pinto sa mga Hentil. "Huwag ninyong sabihin kaninuman." Maaaring tila kakaiba ito. Ngunit dahil malinaw na ngayong tinanggihan Siya ng Israel, hindi ito ang panahon para ipahayag ang Kanyang pagiging Mesiyas at ipahayag na Siya ang Cristo. Nang muli Siyang

ibangon mula sa mga patay, ipinahayag ni Pedro ang katotohanang ito nang may kapangyarihan (Mga Gawa 2:36).

Itinuro ni Jesus ang Kanyang Kamatayan at Muling Pagkabuhay (Mateo 16:21-27)

Nagsimula na ang isang bagong yugto ng paglilingkod ng ating Panginoon. Mula noon ay nagsimulang magsalita ang Panginoon nang higit at higit pa tungkol sa Kanyang tuluyang pagtanggi ng mga Judio, ang Kanyang mga pagdurusa at kamatayan, at ang Kanyang kasunod na muling pagkabuhay. Ngunit napakabagal ng Kanyang mga alagad na maunawaan ang ibig Niyang sabihin. Nakatuon pa rin ang kanilang isip sa darating na kaharian, at hindi nila maisip na papatayin ang Hari.

Sa mga talatang ito ay may isang mabigat na halimbawa kung gaano kadaling mahulog sa malubhang pagkakamali ang isang taong niliwanagan ng Diyos kung kikilos lamang ayon sa mga prinsipyong pantao. Kaawa-awang bato sana si Pedro para pagtayuan ng iglesya! Hindi niya namalayang naging tagapagsalita siya ni Satanas nang payuhan niya si Jesus laban sa pagpunta sa krus. Kakaiba na may makapagtuturo sa isang hinga na si Pedro ang unang papa, at sa susunod na hinga na ang papa ay hindi maaaring magkamali. Bagaman isang lubhang tapat at masigasig na tao, nagkamali si Pedro marahil nang kasinglubha ng sinuman sa kanyang mga kapatid na apostol, hindi lamang noong mga araw ng kababaan ng ating Panginoon, kundi pati pagkatapos ng Kanyang muling pagkabuhay at pag-akyat sa Langit. Sinabi sa atin ni Pablo kung paano niya kinailangang salungatin si Pedro dahil nararapat itong sisihin sa pagkukunwari at takot sa tao, na sa

gayon ay ikinompromiso ang kalayaan ng biyaya (Galacia 2:11-16).

Sinabi ni Jesus sa Kanyang mga alagad na ang landas ng pagkaalagad ay landas ng patuloy na pagtanggi sa sarili. Inihahanda ng Panginoon ang Kanyang mga tagasunod para sa mga pananagutang mapapasakanila kapag natupad na ang Kanyang mga makahulang salita tungkol sa Kanyang sarili. Tatawagin sila upang huwag pansinin ang mga hinihingi ng laman at pasanin ang krus, na nangangahulugang pagtanggap sa lugar ng pagkatanggi kasama Niya, at sa gayon ay susunod sila sa Kanyang mga yapak.

Ang nag-aakalang mapapabuti niya ang kanyang kalagayan sa pag-iwas sa pag-uusig alang-alang kay Cristo, at sa gayon ay maililigtas ang kanyang buhay, ay tunay na mawawalan nito. Ngunit ang handang ibigay maging ang kanyang buhay alang-alang kay Cristo ay mag-iingat nito tungo sa buhay na walang hanggan. Ang kamatayan sa mundong ito ay magiging pasimula lamang ng walang-hanggang kaluwalhatian. Walang halaga kung makakamit man ng isang tao ang buong mundo ngunit sa paggawa niyon ay mawawala ang kanyang kaluluwa. Ang kaluluwa ay siya mismong buhay, ang sarili. Kaya ang mawalan ng kaluluwa ay ang hindi makamit ang layunin kung bakit ka nilikha. Ang tao ay ginawa, gaya ng ipinahahayag ng *The Shorter Catechism*, upang luwalhatiin ang Diyos at magalak sa Kanya magpakailanman. Ang gumagawang layunin na magtipon ng kayamanan, o ng pabor ng isang mundong walang Cristo, ay matatalo at sa huli ay matatagpuan ang sariling hubad sa lahat ng may anumang halaga.

Pansinin ang tanong, "Ano ang ibibigay ng tao kapalit ng kanyang kaluluwa?" Hindi nito sinasabi, gaya ng maaaring

isipin ng isa, "Ano ang *kukunin* ng tao kapalit ng kanyang kaluluwa?" Ang kaluluwa ng tao ay nawala na. Ano ang maibibigay ng tao upang tubusin ito? Wala siyang maibibigay. Kung magpapatuloy siya sa kanyang kasalanan, mawawala ang kanyang kaluluwa magpakailanman, ngunit kung babaling siya kay Cristo, matatagpuan niya ang pagtubos sa Kanya. Kapag dumating Siya sa ikalawang pagkakataon bilang Anak ng Tao sa kaluwalhatian ng Kanyang Ama kasama ang Kanyang mga anghel, saka Niya gagantimpalaan ang bawat isa ayon sa kanyang mga gawa.

Inihula ni Jesus ang Kanyang Pagbabagong-anyo (Mateo 16:28)

Ang huling talata ay dapat talagang maging unang talata ng Mateo 17. Sinumang nag-edit ng aklat ni Mateo at humati rito sa mga kabanata at talata ay naglagay ng hati sa maling lugar. Sa talatang ito ay tinutukoy ni Jesus ang dakilang pangyayaring sumunod "pagkaraan ng anim na araw"—ang pagbabagong-anyo, na nagpakita ng kaharian ng Diyos sa maliit na anyo.

Kabanata 17: Ang Kaluwalhatian ng Kaharian

Ang Pagbabagong-anyo (Mateo 17:1-8)

Tila malaking sayang, gaya ng nabanggit sa ating mga huling pangungusap sa naunang kabanata, na ang huling talata nito ay hindi ginawang pambungad na talata ng ikalabimpitong kabanatang ito. Ipinahiwatig ng Panginoong Jesucristo isang linggo bago nito na may ilang hindi mamamatay hanggang sa makita nila ang kaharian ng Diyos na dumarating na may kapangyarihan. Sa katumbas na mga salaysay sa Marcos at Lucas, ang pahayag na ito ay tuwirang iniuugnay sa tagpo ng pagbabagong-anyo. Ang pahayag, sa katunayan, ang susi sa tamang pagkaunawa sa maluwalhating pangitaing ito na nilayong maging larawan ng "kaharian ng Diyos na dumarating na may kapangyarihan" (Marcos 9:1). Pinagtitibay ito para sa atin ng apostol na si Pedro, na sa kanyang ikalawang Sulat ay nagsabing, "Hindi kami sumunod sa mga kathang-isip na tusong ginawa, nang ipaalam namin sa inyo ang kapangyarihan at pagdating ng ating Panginoong Jesucristo, kundi naging mga saksi kami ng Kanyang kadakilaan… nang kami ay kasama Niya sa banal na bundok" (2 Pedro 1:16,18). Doon ay lumitaw ang Tagapagligtas sa kaluwalhatiang iyon na ipapakita Niya kapag bumalik Siya upang kunin ang Kanyang dakilang kapangyarihan at maghari (Apocalipsis 11:17).

Isinama ni Jesus sina Pedro at Santiago at Juan paakyat sa isang mataas na bundok (bundok ng Hermon) kung saan ibibigay Niya sa kanila ang isang pangitain ng kaharian gaya ng ipapakita pa nito balang araw. Ang tatlong pinagpalang apostol, na nakakita ng Kanyang kaluwalhatian at nakarinig ng tinig ng

Ama, ay kumakatawan sa Israel na ibinalik sa Panginoon sa mga huling araw at sa gayon ay pumapasok sa mga pagpapala ng kaharian.

Ang pagbabagong-anyo ay isang metamorposis, isang pagbabago mula sa loob; ang kaluwalhatian ng walang-hanggang pagiging Anak ni Cristo ay sumikat sa pamamagitan ng tabing ng Kanyang laman upang magkaroon ang mga alagad ng nakikitang patunay ng Kanyang tunay na katangian bilang Emmanuel—Diyos at tao sa iisang persona.

"Napakita sa kanila sina Moises at Elias na nakikipag-usap sa Kanya." Ang dalawang taong ito mula sa nakaraang panahon ay kumakatawan sa dalawang pangkat ng mga mananampalataya: si Moises ay kumakatawan sa mga mamamatay bago dumating ang kaharian at muling bubuhayin sa niluwalhating katawan; si Elias ay naglalarawan sa mga babaguhin sa pagbabalik ng Panginoon at aagawin paitaas nang hindi dumaraan sa kamatayan (1 Tesalonica 4:13-18), bilang paghahanda sa pagdadala ng kaluwalhatian ng milenyo (Juan 11:25-26). Sina Elias at Moises ay nagsasalita rin tungkol sa kautusan at sa mga propeta, na kapwa nagpapatotoo sa nagbabayad-salang kamatayan ni Cristo, na sa pamamagitan nito ay nakapagbibigay ang Diyos ng katuwiran para sa mga taong walang sariling katuwiran (Roma 3:21,24-25). Ang paksa ng kanilang pag-uusap ay ang gawaing pagtubos ng ating Panginoon, na malapit nang maganap (Lucas 9:30-31).

"Gumawa tayo rito ng tatlong tolda." Ang mungkahi ni Pedro ay lumabas nang walang tunay na pag-iisip. Lubha siyang napuspos ng kaluwalhatian ng pangitain kaya malugod sana siyang nanatili sa bundok kasama ang gayong kahanga-hangang kasamahan. Ngunit nagkamali siya sa paglalagay kina

Moises at Elias, bagaman mga bantog na lingkod ng Diyos, na kapantay ni Jesus, ang Anak ng Diyos na naging laman.

"Ito ang Aking minamahal na Anak, na Aking lubos na kinalulugdan; pakinggan ninyo Siya." Isang ulap ang tumakip sa mga dakilang tao ng Lumang Tipan, at si Jesus na lamang ang naiwan. Nagsalita ang tinig ng Ama mula sa Langit sa ikalawang pagkakataon, na nagpapatunay sa kasakdalan ng Kanyang Anak at sa Kanyang kagalakan sa Kanya, na ang tinig ay iniutos sa kanilang pakinggan.

Dahil sa pagkamangha sa kanilang nakita at narinig, nagpatirapa ang tatlong apostol bilang mga sumasamba sa presensya ng Diyos na nakikita sa Panginoong Jesucristo. Iniunat ng ating Panginoon ang Kanyang mapagmahal na kamay, hinipo ang bawat alagad nang nakapagpapatibay, at inutusan silang tumayo, nang walang kinatatakutan. Nais Niyang maging panatag ang Kanyang mga sariling tao sa Kanyang presensya, sapagkat bagaman Siya ang Panginoon ng lahat, Siya ang ating kamag-anak na manunubos, na umako ng ating pagkatao, hiwalay sa kasalanan, upang dalhin tayo sa Diyos.

"Wala silang nakitang sinuman, kundi si Jesus lamang." Wala nang maiisip na tatlong tolda ngayon, sapagkat si Moises, ang tagapagbigay ng kautusan, at si Elias, ang tagapagpanumbalik, ay naglaho na. Ang Panginoong Jesus lamang ang nanatili—Siya na siya ring kahapon, ngayon at magpakailanman (Hebreo 13:8).

Si Jesus ay hindi isang tao lamang na, sa pamamagitan ng kaliwanagang espirituwal at pagpapasakop sa kalooban ng Ama, ay naging mas banal kaysa sa sinumang ibang tao. Siya ang Diyos Anak, isang persona ng walang-hanggang trinidad, na nahayag sa laman at sa gayon ay ang nag-iisang

tagapamagitan sa Diyos at tao. Ang pagpapahayag ni Pedro at ang tinig ng Ama pagkatapos ng pagbabagong-anyo ay nagsasabi ng iisang pinagpalang kuwento. Kinailangang maging kung sino Siya si Jesus upang magawa ang Kanyang ginawa. Walang sinumang mababa sa Anak ng Diyos ang makapagbibigay ng pampalubag-loob na handog para sa ating mga kasalanan (1 Juan 4:10).

Lumipas ang pangitain, ngunit nanatili si Jesus. Nang dumating ang umaga ay pinangunahan Niya ang Kanyang mga alagad pababa mula sa bundok na iyon ng natatanging pribilehiyo upang harapin ang nakapangingilabot na mga bunga ng kasalanan sa lambak sa ibaba, sapagkat hindi pa dumarating ang panahon para ipakita ang kaharian sa pandaigdigang kapangyarihan at kaluwalhatian.

Paliwanag sa Pagdating ni Elias (Mateo 17:9-13)

Dahil nakikita na ang pagtanggi sa Kanya, iniutos ni Jesus sa tatlong pinili na huwag sabihin kaninuman ang nakita nila sa panahong iyon na hindi malilimutan kailanman, hanggang sa muli Siyang mabuhay mula sa mga patay. Ang krus ay dapat mauna sa kaharian.

Tinanong ng naguguluhang mga alagad ang kanilang Guro, "Bakit nga sinasabi ng mga eskriba na dapat munang dumating si Elias?" May mabuting batayan ang mga guro ng kautusan para dito, sapagkat sa Malakias 4:5-6 ay malinaw na ipinahayag, "Narito, susuguin Ko sa inyo si Elias na propeta bago dumating ang dakila at kakila-kilabot na araw ng Panginoon: At ibabalik niya ang puso ng mga ama sa mga anak, at ang puso ng mga anak sa kanilang mga ama, baka Ako'y dumating at saktan ang lupa ng sumpa." Ang kaharian ay

kasunod ng dakila at kakila-kilabot na araw ng Panginoon. Sa katunayan ito ay pagpapatuloy ng araw na iyon, pagkatapos matapos ang mga paunang paghatol nito. Ano nga ang kay Elias? Siya ba ang dapat munang hintayin?

Sumagot si Jesus, "Tunay na darating muna si Elias, at ibabalik ang lahat ng bagay." Ngunit ipinaliwanag Niya na dumating na ito at ang patotoo nito ay tinanggihan at siya mismo ay inalis sa daan. At kung paano nila pinakitunguhan ang tagapagbalita, gayon din nila pakikitunguhan ang Anak ng Tao.

"Nang magkagayon," sinasabi sa atin, "naunawaan ng mga alagad na si Juan Bautista ang sinasabi Niya sa kanila." Dumating ito sa espiritu at kapangyarihan ni Elias upang ihanda ang daan ng Mesiyas (Lucas 1:17).

Tila malinaw mula sa mga makahulang Kasulatan na isang katulad na patotoong-Elias ang ibibigay sa madidilim na araw ng dakilang kapighatian bago ang pagpapakita ng Panginoon sa paghatol. Ang pangitain ng dalawang saksi sa Apocalipsis 11 ay tila nagpapatibay nito.

Habang nag-uusap si Jesus at ang tatlong alagad ay nasalubong nila ang isang malaking karamihan ng mga taong nababagabag, gaya ng inilalarawan sa susunod na ilang talata.

Ang Pagpapagaling sa Inaalihan ng Demonyo (Mateo 17:14-21)

Ang tagpong ito sa paanan ng bundok ay naglalarawan ng bunga ng ikalawang pagdating, na gagapos kay Satanas at magbibigay sa mga nababagabag na bansa ng kalayaan mula sa kanyang kapangyarihan. Nang makababa sa kapatagan pagkatapos ng gabi ng pangitain, natagpuan nila ang isang balisang ama, na nagdala ng kanyang anak na inaalihan ng demonyo sa siyam pang alagad, na nakikiusap sa kanilang

tumulong. Ngunit wala sila sa tamang kalagayan at, bagaman inatasang magpalayas ng mga demonyo (Mateo 10:8), natagpuan nilang wala silang kapangyarihan sa partikular na kasong ito. Nabigo sa mga lingkod, nakilala ng nagdadalamhating ama ang Guro habang papalapit Siya sa kanila, at agad na nagsimulang makiusap sa Kanya na palayain ang kanyang anak mula sa demonyo. Nakaluhod, nagmakaawa siya sa Panginoon na kaawaan siya at pagalingin ang kanyang anak, na nagpapaliwanag na dinala niya ito sa mga alagad, at hindi nila ito napagaling. Mauunawaan ng isa kung gaano katindi ang dalamhati ng ama at kung gaano siya nabalisa nang hindi makatulong ang mga alagad. Sa pag-asa ng puso ay bumaling siya sa Panginoong Jesus, na nakikiusap gaya ng pakikiusap ng maraming ibang ama mula noon para sa kalayaan ng mga anak na napasailalim sa kapangyarihan ng masama sa iba't ibang paraan.

Matapos sawayin ang siyam dahil sa kanilang kakulangan ng pananampalataya, ipinatawag ni Jesus na dalhin sa Kanya ang bata. Naantig ang Kanyang puso sa pakiusap ng ama. Bumaling noon sa kabataang inaalihan ng demonyo, sinaway ni Jesus ang maruming espiritu na umalis sa bata, at gumaling ito mula sa oras na iyon.

Sa bundok ay isinama ng Diyos ang mga alagad sa Kanyang lihim at binigyan ng paunang tanaw ng kaharian na ipapasok na may kapangyarihan at kadakilaan sa ikalawang pagdating ng ating Panginoon. Sa kapatagan ay muli nilang nakita ang kaunti sa mga pinsala ng kasalanan at ni Satanas, na sa ilalim nito ay nagdurusa at dumaraing pa rin ang kaawa-awang mundong ito, at mula rito ay lubos lamang itong mapapalaya kapag bumalik si Cristo. Ngunit sa buong kasalukuyang panahon ng

kasamaan ang Panginoong Jesus ang Isa na dumirinig ng panalangin ng pananampalataya at nagbibigay ng kalayaan sa mga nagtitiwala sa Kanyang Salita. Walang kasong napakahirap para sa Kanya. Ang Kanyang mga alagad ay madalas na walang kapangyarihan dahil sa kawalang-pananampalataya at kabiguang kilalanin ang sarili nilang kawalang-kakayahang gumawa nang hiwalay sa Kanya na nag-atas sa kanilang kumatawan sa Kanya sa mundong ito.

Nang mag-isa na kasama ang Panginoon, malayo sa karamihan, nagtanong ang naguguluhang mga alagad kung bakit hindi nila napalayas ang demonyo sa kasong ito. Ang sagot ay, "Dahil sa inyong kawalang-pananampalataya." Muling ipinahayag ng Panginoon na kung may pananampalataya sila na kahit kasinlaki ng butil ng mustasa, ang mga bundok ng kahirapan ay maaalis at talagang walang magiging imposible sa kanila.

Ngunit ang tunay na pananampalataya at ang pagpapalayaw sa sarili ay hindi kailanman magkasamang matatagpuan; kaya idinagdag Niya, "Gayunman ang ganitong uri ay hindi lumalabas kundi sa pamamagitan ng panalangin at pag-aayuno." Ang laman at ang mga pagnanasa nito ay dapat panatilihing nasa ilalim upang umunlad ang pananampalataya. Ang pagkaabala sa niluwalhating Cristo ay paunang hakbang sa paglilingkod para sa Kanya sa isang mundong ipinahahayag ni Satanas ang kanyang pagsalungat sa lahat ng ginagawa ng Diyos. Si Satanas ay nadaraig lamang sa pamamagitan ng pag-asa kay Cristo gaya ng ipinahihiwatig ng panalangin at pag-aayuno. Walang taong may kakayahang harapin si Satanas sa sarili niyang lakas. Ang panalangin ay pagpapahayag ng pag-asa sa Diyos, na siya lamang nagbibigay ng tagumpay. Ang pag-aayuno ay katibayan ng gayong pagmamalasakit sa

pagpapalang espirituwal kaya ang pagnanais na bigyang-kasiyahan ang makalamang gana ay ipinagpapaliban. Hindi ba natin makikita sa mga salitang ito ng Panginoon ang dahilan ng marami sa ating mga panalanging hindi nasasagot?

Ang Buwis sa Templo (Mateo 17:22-27)

Muling binalaan ni Jesus ang mga alagad tungkol sa malapit na Niyang maranasan, ngunit bagaman nalungkot ang kanilang mga puso ay hindi nila naunawaan ang buong kahulugan ng Kanyang mga salita. Ang paglilingkod sa Galilea ng Haring hindi kinilala ay malapit nang magwakas. Nakita Niya nang maaga ang lahat ng mangyayari sa Kanya sa kamay ng tao, ngunit tumanaw Siya sa kabila nito nang may makahulang mata sa Kanyang muling pagkabuhay nang ibabalik Siya ng Diyos mula sa mga patay. Napakadalas na nagsalita si Jesus tungkol dito at napakalinaw kaya tila hindi kapani-paniwala na hindi naunawaan ng mga alagad ang Kanyang mga salita. Gayunman ay ganoon nga. Hindi hanggang sa matupad ang lahat ay naalala nila at naunawaan ang sinabi Niya nang napakatiyak (tingnan ang Marcos 9:30-32 at Lucas 9:43-45).

Ang pangyayaring nagtatapos sa kabanatang ito ay nagbubunyag ng isa pang mukha ng pagkapadalos-dalos ni Pedro, at gayunman ng kahanga-hangang biyaya ng Panginoon. Ang salaping buwis na tinutukoy dito ay ang kalahating siklo ng pilak na iniutos na bayaran bilang salaping pantubos sa tuwing bibilangin ang bayan (Exodo 30:11-16). Sa paglipas ng panahon ay naituring at nasingil na ito bilang buwis sa bawat tao para sa pagtustos sa mga paglilingkod sa templo. Lumapit ang mga maniningil ng buwis na ito kay Pedro at nagtanong kung nagbabayad nito si Jesus. Nang hindi sumasangguni sa kanyang Guro, sumagot si Pedro ng oo.

Nang pumasok si Pedro sa bahay sa Capernaum makalipas ang ilang sandali (marahil ay sarili niyang tahanan), inunahan siya ni Jesus at itinanong, "Ano sa palagay mo, Simon? Kanino kumukuha ng buwis o upa ang mga hari sa lupa? sa kanilang sariling mga anak, o sa mga dayuhan?" Sumagot si Pedro nang walang pag-aatubili na sa mga dayuhan. Kamakailan lamang ay ipinahayag ni Pedro na si Jesus ang Cristo, ang Anak ng Diyos na buhay. Kaya walang obligasyon si Jesus na magbayad ng partikular na buwis na ito; kaya ipinahayag Niya, "Kung gayon ay malaya ang mga anak." Ngunit sa Kanyang pagmamalasakit sa iba, upang walang matisod sa mga hindi nakauunawa kung sino nga Siya, inutusan Niya si Pedro na pumunta sa dagat ng Galilea at maghagis ng kawil at kunin ang unang isdang mahuhuli, at idinagdag Niya, "Pagbuka mo ng bibig nito, makakakita ka ng isang salapi: kunin mo iyon, at ibigay sa kanila para sa Akin at sa iyo." Hindi kailangang ipalagay na ang salapi ay mahimalang nilikha sa sandaling iyon, kundi malamang na nahulog ito sa tubig, at ang isda na naakit ng kumikinang na bagay ay nagtangkang lunukin ito, ngunit ang siklo ay sumabit sa lalamunan nito. Nang hilahin ni Pedro ang isda sa pampang, naroon ang salapi gaya ng sinabi ni Jesus, at magagamit upang patahimikin ang lahat ng pamumuna. Si Jesus ba sa panahong ito ay napakahirap na wala na Siyang ibang salaping pambayad sa buwis na ito? Posibleng ganoon, o marahil ay pinili Niya ang paraang ito upang itanim kay Pedro ang katotohanang Siya ang Panginoon ng buong nilikha.

Kabanata 18: Mga Mamamayan ng Kaharian

Ang Pinakadakila sa Kaharian (Mateo 18:1-14)

Hindi pa nakakalaya mula sa pagnanais na maging prominente sa darating na kaharian, lumapit ang mga alagad kay Jesus na may tanong, "Sino ang pinakadakila sa kaharian ng langit?" Isa itong tanong na hindi magiging alalahanin ng tunay na marangal na kaluluwa. Ngunit gaano man katapat ang mga alagad na ito, tila hindi nila maiwasan ang pag-iisip na ang kaharian ay magiging lugar at panahon para igiit ng laman ang sarili, bagaman sinaway na sila ng Panginoon dahil dito sa mga naunang pagkakataon.

Sa pagkakataong ito ay sumagot Siya kapwa sa salita at sa pamamagitan ng isang nakikitang aral. Tinawag Niya ang isang maliit na bata. Tumugon ang munting bata at lumapit sa Kanya nang walang pag-aatubili, makatitiyak tayo. Nang mailagay ang bata sa gitna nila, ipinaliwanag ni Jesus na ang tunay na mga sakop ng kaharian ay ang maaamo at mababababang-loob na nakikinig sa tinig ni Jesus at lumalapit sa Kanyang tawag, kuntento sa lugar na itinakda Niya. Ang pinakadakila sa kaharian ay ang handang kunin ang pinakamababang lugar, at sa gayon ay pinatutunayan ang sarili bilang tagasunod Niya na nanggaling sa kaluwalhatian ng Diyos upang maging lingkod sa mundong ito ng pagdurusa at kalungkutan.

Ang tumanggap sa isang maliit na bata sa Kanyang pangalan ay ang tumanggap sa Kanya, sapagkat itinuturing Niya ang Kanyang sarili na kaisa ng lahat ng nagtitiwala sa Kanya. Siya ang Tagapagligtas ng mga, dahil sa mga taong sinayang sa

kasalanan at kahalayan, ay nakadarama ng kanilang pangangailangan ng kapatawaran at paglilinis. Siya rin ang Tagapagligtas ng maliliit na, sa kanilang medyo kawalang-malay, ay naaakit sa Kanya dahil sa Kanyang magiliw na pagmamalasakit sa kanila.

Lubos man na totoo sa bawat detalye o hindi, maraming katotohanan sa pangkalahatan sa kuwento ng ministrong may mabalasik na mukha na nangangaral ng sermon tungkol sa "Ang mga Luha ni Jesus." Sinasabing bumulalas siya, "Tatlong beses nating mababasa na umiyak si Jesus, ngunit hindi natin mababasa kailanman na ngumiti Siya." Isang batang babae sa ibaba ng pulpito ang sumigaw, nalimutan kung nasaan siya, "Ay, pero alam kong ngumiti Siya!" Nagulat sa pagkaabala, nagtanong ang ministro, "Bakit mo sinasabi iyan, anak?" Lubhang natakot nang mapansing nasa kanya ang lahat ng mata, sumagot siya, "Kasi sabi ng Biblia tinawag Niya ang isang maliit na bata at lumapit ito sa Kanya. At kung si Jesus ay kamukha ninyo, alam kong matatakot ang bata na lumapit." Hindi niya sinasadyang maging bastos. Pagkaprangka ito ng isang bata, ngunit nagsabi ito ng isang kahanga-hangang katotohanan. Ang mga bata ay hindi kailanman natakot kay Jesus, at lagi Siyang handang magpala at kumilala sa kanila.

At hindi rin Siya nagsalita nang mas mabigat kaninuman kaysa sa taong magiging dahilan upang matisod ang isang batang sumasampalataya sa Kanya. Mas mabuti pa sa taong iyon na ihagis siya sa kalaliman ng dagat na may gilingang bato na nakatali sa kanyang leeg. Nakita ni Jesus nang maaga ang gayong mga katitisuran ngunit binalaan ang Kanyang mga tagapakinig na huwag mapabilang sa mga ito. Mas mabuti pang pinsalain ang sarili sa pagputol ng kamay o paa kaysa

magkasala sa paggamit ng alinmang bahagi ng katawan upang ituro o akayin sa maling landas ang isa sa mga batang ito. Ang gawin iyon ay ang mailantad sa apoy ng Gehenna—ang walang-hanggang paghatol. Sa gayon ding paraan ay nagsasalita Siya tungkol sa mga mata na, nakalulungkot, ay madalas na umakay sa mga taong masama at mahalay na tumingin nang may kasamaan sa kawalang-malay ng mga bata.

Binabalaan tayo na huwag kailanman hamakin ang maliliit na ito dahil may natatanging pagmamalasakit ang Ama sa mga bata, at sa Langit ay laging nakaharap sa Kanyang mukha ang kanilang mga anghel na tagapagbantay. Posibleng, gayunman, ang "mga anghel" dito ay dapat nating unawain bilang mga espiritu ng mga batang pumanaw na. Ang parehong pananaw ay pinanghawakan ng mga taong maka-Diyos, at marahil ay pinakamabuting huwag maging masyadong dogmatiko tungkol dito, sapagkat alinman ang ibig sabihin dito, walang dudang parehong totoo.

Nang magsalita tungkol sa mga nasa hustong gulang sa Lucas 19:10, sinabi ni Jesus, "Ang Anak ng Tao ay naparito upang hanapin at iligtas ang nawala." Dito, habang nagsasalita Siya tungkol sa mga bata, sinasabi lamang Niya na naparito Siya upang iligtas sila. Bagaman mga kabilang sa isang lahing nawala, hindi sila sadyang naglagalag sa mga landas ng kasalanan; kaya hindi nila kailangang hanapin.

Sumusunod ang talinghaga ng nawalang tupa na naligaw sa bundok ng kasalanan, sapagkat hindi lamang upang iligtas ang mga bata kaya Siya naparito. May pagsasaya sa Langit, kung saan ligtas na natitipon ang napakaraming banal, dahil sa isang naglagalag na nabawi at naligtas. Ngunit kung ganito nga—at ganito nga—gaano pa kaya ang galak kapag may isang naligtas

sa murang kabataan, at sa gayon ay hindi kailanman nagsayang ng mahabang taon sa paghihimagsik laban sa Diyos.

Ibinibigay ng Mateo 18:14 ang katiyakan na ang lahat ng batang namamatay bago umabot sa gulang ng pananagutan ay ligtas magpakailanman sa pamamagitan ng gawa ni Cristo. Hindi kalooban ng Ama na mapahamak ang sinuman sa kanila; at yamang ang kanilang mga kalooban ay hindi nakatuon laban sa kalooban ng Diyos, makatitiyak tayong kasama sila ni Cristo sa bahay ng Ama.

Disiplina sa Iglesya (Mateo 18:15-20)

Dalawang bagay ang pinagtabi sa kabanatang ito: ang kaharian sa espirituwal nitong aspeto (talatang 1-14), at ang iglesya na ipapasok ng Panginoon sa pag-iral pagkatapos ng Kanyang kamatayan at muling pagkabuhay (talatang 15-20). Unang nagsalita ang Panginoon tungkol sa iglesyang itatayo Niya sa pagkakataong ginawa ni Pedro ang kanyang dakilang pagpapahayag. Sa Mateo 18 ay nagbigay si Jesus ng tagubilin tungkol sa disiplina at maka-Diyos na kaayusan sa iglesyang iyon, na, bagaman iisa sa buong mundo, ay ipapahayag sa bawat lugar bilang magkakahiwalay na mga kapulungan sa iba't ibang dako. Ang iglesya ay nakikita rito sa lokal nitong aspeto bilang isang kapulungan ng mga mananampalataya na may pananagutang panatilihin ang mga prinsipyo ng katuwiran, at kaya ay disiplinahin ang mga matitigas o nagkakasalang kaanib na tumatangging magsisi.

Sa ilan sa pinakamababuting manuskrito, ang mga salitang "laban sa iyo" sa Mateo 18:15 ay inalis pagkatapos ng "magkasala," kaya maaaring may higit pa rito kaysa sa pagkakasala laban sa isang indibiduwal. Ang nakakakita ng

pagkakasala at nababahala tungkol dito ay tinatagubilinang huwag ipagsabi ito sa lahat at sa gayon ay marumihan ang iba na maaaring wala namang alam tungkol dito. Sa halip ay sinasabihan siyang puntahan nang sarilinan ang nagkasala at kausapin ito tungkol sa bagay na iyon, sinisikap na dalhin ito sa pagsisisi. Ito ay naaayon sa kautusan ni Moises na nag-uutos, "Huwag mong kapopootan ang iyong kapatid sa iyong puso: sawayin mo nga ang iyong kapwa, at huwag mong hayaang magkasala siya" (Levitico 19:17). Sa Galacia 6:1 ay sinasabi sa atin, "Mga kapatid, kung ang isang tao ay maabutan sa anumang pagkakasala, kayong mga espirituwal ay magpanumbalik sa gayong tao sa espiritu ng kaamuan; na iniisip ang iyong sarili, baka ikaw naman ay matukso." Ang gayong pagkilos sa isang nagkakamali ay pagtupad sa payo ng Panginoon, "Dapat din ninyong hugasan ang mga paa ng isa't isa" (Juan 13:14). Tungkulin ng nakakaalam ng pagkakasala na ilapat ang tubig ng Salita sa mga paa ng nagkasalang kapatid. Ang prinsipyong ito ay ipinatutupad sa luma at sa bagong panahon.

Ngunit kung ang gumawa ng mali ay matigas ang ulo at sutil at hindi nagpapakita ng hangaring ituwid ang mga bagay, ang humaharap sa pagkakasala ay dapat magsama ng isa o dalawa pang kapatid at muli itong puntahan. Ang mga saksing ito ay makikinig at magbibigay ng kanilang hatol ayon sa mga katotohanang inilahad. Kung sumasang-ayon silang may ginawang mali, dapat silang makiisa sa una sa pagsisikap na dalhin ang matigas na kapatid upang aminin ang kanyang kasalanan at humingi ng kapatawaran. Kung hindi ito makatulong, at ang nagkasala ay matigas at tumatangging tanggapin ang kanilang payo, saka pa lamang ilalahad ang bagay sa lokal na kapulungan, na siyang didinig sa kaso. Kung

nakumbinsi sa katuwiran ng nagsasakdal, ang akusado ay muling papayuhang aminin ang kanyang mali at magsikap na ituwid ang mga bagay. Kung tumanggi siyang makinig sa iglesya, dapat siyang ilagay sa ilalim ng disiplina at ituring na tagalabas—bilang isang pagano, o taong makamundo, at isang maniningil ng buwis.

Sa lugar lamang na ito natin makikita ang mga salitang ito na pinapalaki ng Roma: "Pakinggan ang iglesya." Ang turong ito ay hindi humihiling sa atin na yumukod sa turo ng iglesya bilang gayon, ngunit sa ganitong uri ng pangyayari ang taong nasa ilalim ng disiplina ay may pananagutang tanggapin ang hatol ng kapulungan. Wala kahit saan sinasabing ang iglesya ang may awtoridad na guro. Sa kabaligtaran, inuutusan ang iglesya na pakinggan ang sinasabi ng Espiritu sa pamamagitan ng Salita.

Ang pagtatali at pagkakalag sa Mateo 18:18 ay inilalarawan sa mga Sulat sa Corinto. May kinalaman ito sa disiplina ng iglesya, o kapulungan. Nang utusan ni Pablo ang kapulungan sa Corinto na alisin mula sa kanila ang masamang tao—ang lalaking nakikiapid sa kamag-anak—itinatali ni Pablo ang kasalanan ng taong iyon sa kanya hanggang sa magsisi siya (1 Corinto 5). Nang tagubilinan niya ang kapulungan na patawarin ang taong iyon sa katibayan ng kanyang pagsisisi, kinakalagan niya ito (2 Corinto 2:5-11). Ang gayong mga pagkilos, kapag lubos na naaayon sa Salita ng Diyos, ay itinatali sa Langit.

Ang Mateo 18:19 ay nagpapahiwatig ng bagay na mas mataas pa rito. Ipagpalagay nating may kasong mali ang hatol ng tao, at ang mga banal ay nasa lubos na kaguluhan. Maaari silang dumulog sa Panginoon mismo para sa liwanag at tulong. Saanman magkasundo ang dalawa, o mag-"symphonize," gaya ng tunay na salita—iyon ay, kung saan kahit dalawa ay

lumalapit sa Diyos sa panalangin na kaisa ng Kanyang Espiritu at ng isa't isa—kikilos Siya para sa kanila, na ginagawa ang ayon sa Kanyang kalooban sa iglesya sa lupa gaya ng pagtupad sa kaloobang iyon sa Langit. Sapagkat bawat lokal na kapulungan ng mga mananampalataya na nagtitipon sa pangalan ng Panginoong Jesus ay makatitiyak sa Kanyang presensya. Hindi ito tumutukoy sa isang natatanging pangkat na nag-aangking mas malapit na kaugnayan kay Cristo kaysa sa iba, kundi ang presensya ng Panginoon ay ipinangako sa bawat pangkat na nagtitipon sa Kanyang pangalan, gaano man kaliit ang pangkat na iyon. Anong kaaliwan nito sa isang araw ng pagkawasak ng iglesya at gayunman ng malaking pagkukunwaring relihiyoso!

Aral sa Pagpapatawad (Mateo 18:21-35)

Ang natitirang bahagi ng kabanata ay tumatalakay lalo na sa pagpapatawad sa ilang magkakaibang mukha nito. Ang buong suliranin ay madaling nalulutas para sa Cristiano. Dapat tayong magpatawad gaya ng pagpapatawad sa atin ng Diyos kay Cristo (Efeso 4:32; Colosas 3:13). Gayunman, mula sa pananaw ng kaharian, ang pagpapatawad ay nakasalig sa pagsisisi ng nagkasala. Ang mga alagad ni Cristo ay dapat magpanatili ng saloobing mapagpatawad sa lahat ng panahon at sa lahat ng tao. Ngunit dapat nilang ibigay ang pagpapatawad na iyon sa nagsasabing, "Nagsisisi ako" (Lucas 17:3-4). Ang hindi paggawa nito ay magdadala sa taong hindi nagpapatawad sa ilalim ng kamay ng Diyos na nagpaparusa sa Kanyang pamamahala, gaya ng nakikita sa talinghaga ng matigas na lingkod na tumanggi sa pakiusap ng kapwa niya may-utang na kaawaan ito. Ang prinsipyong ito ay nananatili kahit sa panahon ng biyaya ng Diyos, sapagkat ang biyaya at ang pamamahala ay magkasabay. Walang mas may pananagutang magpakita ng biyaya sa iba

kaysa sa siya mismong tumatanggap ng biyaya. Marami sa pagpaparusang kailangan nating danasin bilang mga Cristiano ay masusubaybayan sa ating matigas at madalas na walang-awang saloobin sa mga nakasakit sa atin. Maililigtas natin ang ating sarili sa maraming kalungkutang dulot ng pagdidisiplina ng ating Ama (Hebreo 12:6-11) kung mas maingat at mas maalalahanin tayo sa iba.

"Makailang ulit... ko siyang patatawarin?" Hindi pa umabot si Pedro sa tunay na pagkaunawa sa biyayang ipinakita ng Diyos sa kanya, at dapat niyang ipakita sa isang kapatid.

Ang pito ay ang sakdal na bilang. Itinaas ito ng ating Panginoon, wika nga, sa pinakamataas nitong antas. Ang ating pagpapatawad ay dapat maging gaya ng ibinigay ng Diyos sa atin. Ang pitumpung ulit pito ay maaaring tila imposibleng bilang ng mga pagkakasalang patatawarin, ngunit hindi ba nalampasan nating lahat ang bilang na iyon nang maraming beses sa ating pakikitungo sa Diyos?

Sa talinghagang ito ang alagad ay tinitingnan bilang sakop ng kaharian sa ilalim ng pamamahala ng Diyos, na bagaman Siya ang ating Ama, ay nagsasagawa ng nagtutuwid na disiplina sa Kanyang bayan (1 Pedro 1:17). Ang sampung libong talento ay napakalaking halaga, ginto man ang mga talento o pilak lamang. Nagpapahiwatig ito ng isang nagkasala ng malalaking pagkakasala laban sa pamamahala ng Diyos.

Ang nagkasala, na walang anumang mapagkukunan, ay bangkarote sa moral. Walang taong makababayad kailanman sa Diyos para sa maling ginawa niya. Ayon sa batas noon, ang may-utang na hindi makabayad ay maaaring ipagbili bilang alipin.

"Pagtiyagaan mo ako, at babayaran kita ng lahat." Bagaman walang taong makatutugon sa buong hinihingi ng banal na kautusan ng Diyos, ang saloobin ng may-utang na ito ay pagsisisi at pagbabalik-loob.

"Ang panginoon ng lingkod na iyon... ay pinakawalan siya, at pinatawad siya sa utang." Gayon din ang pakikitungo ng Diyos sa Kanyang mga nagkakamaling lingkod kapag hinaharap nila ang kanilang mga kasalanan sa Kanyang presensya at yumuyukod sa mga hinihingi ng Kanyang matuwid na pamamahala. Pansinin, hindi kaso ng pagpapatawad sa isang taong hindi ligtas ang nasa harap natin dito, kundi isang lingkod ng Diyos na nagkulang nang malubha.

"Isa sa kanyang mga kapwa lingkod... ay may utang sa kanya na isandaang denario." Napakaliit na halaga ito, kung ihahambing sa isa pang malaking utang. Walang taong makakasakit sa sinuman sa atin sa antas na nakasakit ang ating mga kasalanan sa isang banal na Diyos. Ang humingi ng buong kabayaran sa isang kapatid na nagkamali sa akin, gayong napakamapagbiyaya ng pakikitungo ng Diyos sa mas malaki kong pagkakasala, ay pagkilos na hindi naaayon sa prinsipyo ng biyaya.

Ang kapwa lingkod ay nagpakita ng gayon ding saloobin sa harap ng kanyang pinagkakautangan gaya ng ipinakita ng unang lingkod sa harap ng hari. Dapat sanang binigyan ang kapwa lingkod ng gayon ding konsiderasyon. Gayunman, matigas ang pinagkakautangan at hindi lamang tumangging magpatawad, kundi ipinatapon pa ang kanyang kapwa lingkod sa bilangguan ng mga may-utang, na tiyak na umaasang tutulong ang mga kaibigan nito at babayaran ang utang.

"Ang kanyang mga kapwa lingkod... ay nagsabi sa kanilang panginoon ng lahat ng nangyari." Nagulat sa gayong asal, iniulat ng ibang mga lingkod sa kanilang panginoon ang masamang gawa ng hindi karapat-dapat na pinagkakautangan. Napukaw ang galit ng hari sa taksil na asal ng taong pinagpakitaan niya ng gayong kahabagan.

"Ibinigay siya sa mga tagapagpahirap, hanggang sa mabayaran niya ang lahat ng utang." Ang pagpapatawad sa pamamahala ay maaaring bawiin, gaya sa pagkakataong ito, kapag ang tumanggap nito ay nawalan ng lahat ng karapatan sa konsiderasyon dahil sa kanyang pagiging di-makatarungan pagkatapos. Pansinin na hindi ang walang-hanggang kapatawaran na ibinibigay ng Diyos sa makasalanang sumasampalataya ang nasa tanaw dito, kundi ang kapatawaran sa isang nasa kaharian na na nagkulang nang malubha. Nakikitungo ang Ama sa mga kaanib ng Kanyang sariling pamilya, at hindi Niya palalampasin ang kabagsikan o kawalan ng habag sa panig ng Kanyang mga anak sa kanilang mga nagkakamaling kapatid. Maraming anak ng Diyos na nasa ilalim ng nagtutuwid na disiplina sa buong buhay nila dahil lamang may isang taong ayaw nilang patawarin. Siyasatin at subukin natin ang sarili nating mga lakad tungkol sa bagay na ito.

Ang mga pumasok sa kaharian sa pamamagitan ng bagong kapanganakan (Juan 3:5) ay pawang mga makasalanang pinatawad na nakatayo sa harap ng Diyos sa saligan ng dalisay na biyaya. Gayunman, bilang mga anak sa pamilya ng Diyos, sila ay nasa ilalim ng disiplina ng Ama at ng Kanyang pamamahala. Sa sandaling natapos ang ating pananagutan bilang mga makasalanang humaharap sa Diyos ng paghatol, nagsimula ang ating pananagutan bilang mga anak na

humaharap sa ating Ama. Sa bagong kaugnayang ito ay dapat nating ipakita ang mga gawain ng banal na kalikasan, at kaya tinatawag tayong kumilos sa biyaya sa sinumang makasakit sa atin. Kung hindi natin ito gagawin, didisiplinahin tayo nang mahigpit upang mapanatili ng Diyos ang pamamahala sa Kanyang sariling pamilya.

Iba't Ibang Mukha ng Pagpapatawad. Kung hindi natin tutukuyin ang iba't ibang mukha ng pagpapatawad gaya ng inilahad sa Salita ng Diyos, malamang na malito tayo dahil sa mga pagdidisiplina ng Diyos sa atin pagkatapos ng ating pagbabalik-loob kay Cristo. Kapag iniligtas Niya tayo ay pinatatawad Niya tayo nang lubos at magpakailanman at hindi na kailanman, bilang Hukom, aalalahanin pa ang ating mga kasalanan (Hebreo 10:17). Ngunit bilang Kanyang mga anak, dapat nating ipahayag ang ating mga kasalanan sa tuwing nagkukulang tayo, at nagbibigay Siya ng kapatawarang nagpapanumbalik (1 Juan 1:9). Gayunman, may ilang bunga sa pamamahala na maaaring sumunod sa mga pagkukulang na ito, na hindi dapat unawaing nagpapahiwatig na hindi nagpatawad ang Diyos, kundi na nais Niyang turuan tayo sa pamamagitan ng disiplina ng kasuklam-suklam na kalagayan ng kasalanan sa Kanyang paningin (2 Samuel 13-14). Yamang pinatawad tayo, dapat nating patawarin ang ating mga kapatid na nagkakasala sa atin (Colosas 3:13). Ang mga kaanib ng iglesya na lumalabag sa mga matuwid na prinsipyo ng Diyos ay dapat disiplinahin, ngunit patawarin kapag nagpakita sila ng katibayan ng pagsisisi (Mateo 18:17; 2 Corinto 2:7).

Mga Antas ng Pagkakasala. Malinaw na ipinakikita sa atin ng turo ng ating Panginoon na may iba't ibang antas ng pagkakasala tungkol sa kasalanan. Ang lahat ng kasalanan ay

kasamaan sa paningin ng Diyos. Ngunit habang mas malaki ang liwanag at mga pribilehiyo ng isang tao, mas malaki ang kanyang pananagutan. Dahil dito, ang kasalanan ng isang nakakaalam ng Salita ng Diyos at nagtamasa ng maraming taon ng pakikisama sa Panginoon ay higit na mas masama kaysa sa kasalanan ng isang medyo walang alam at di pa hinog. Ang mga antas ng parusa ay nag-iiba nang naaayon. Tingnan ang Lucas 12:47-48; Juan 13:17; Roma 2:12; Santiago 4:17; 1 Juan 5:17.

Makikita natin ang pamamahala ng Diyos na ipinakikita sa maraming pagkakataon sa Kasulatan. Halimbawa, nilinlang ni Jacob ang kanyang ama (Genesis 27:18-24); nilinlang siya ng kanyang mga anak (Genesis 37:31-35). Hindi niluwalhati ni Moises ang Diyos sa Meriba (Bilang 20:11); tumanggi ang Diyos na papasukin siya sa lupang pangako (Bilang 20:12). Nagkasala si David sa bagay na may kinalaman sa asawa ni Uria (2 Samuel 11:1-26); hindi kailanman humiwalay ang tabak sa kanyang sambahayan (2 Samuel 12:9-10). Hindi pinarangalan ng mga taga-Corinto ang Diyos sa hapag ng Panginoon (1 Corinto 11:20-22); nagbunga ito ng sakit at kamatayan ng marami (1 Corinto 11:30).

Kabanata 19: Ang Bagong Batas ng Kaharian

Sinagot ni Jesus ang mga Tanong Tungkol sa Diborsiyo (Mateo 19:1-12)

Pag-alis sa Galilea, nagpatuloy si Jesus patungong Jerusalem, dumaan Siya pababa sa Perea sa silangan ng Jordan. Ang ibig sabihin ng "mga hangganan ng Judea" ay ang lupaing katabi ng Judea. Habang marangal Siyang humahakbang patungo sa Kanyang kamatayan, patuloy Niyang ipinadama ang Kanyang biyaya at kapangyarihan sa lahat ng lumalapit sa Kanya para mapagaling ang katawan. Sa pamamagitan ng Kanyang mga himala, ipinakita Niya na Siya ang pinahiran ni Jehova (Mga Gawa 10:38), kahit hindi Siya kinilala ng mga pinuno ng relihiyon at ng mga namumuno sa bansa.

May ilan sa mga mapagmataas at palalong Fariseong ito ang lumapit sa Kanya at nagtanong tungkol sa diborsiyo. Nagbigay ito sa Kanya ng pagkakataong linawin ang bagong kaayusan na iiral sa mga magpapasakop sa Kanyang awtoridad sa mga darating na araw. Ang kahariang inihula ng mga propeta ay pansamantalang nakabinbin, sapagkat sa panahong iyon ay humiwalay na si Cristo sa Israel ayon sa laman. Ngunit kailangan ng Kanyang mga tagasunod ng patnubay sa mga taong namamagitan, habang inilalahad ang mga hiwaga ng kaharian. Nagsalita si Jesus nang may awtoridad habang nagbigay Siya ng malinaw na tagubilin para gabayan ang Kanyang mga tagasunod.

Malinaw na ang tanong ng mga Fariseo ay sadyang ginawa para ilagay si Jesus sa pagsalungat sa batas ni Moises. Sa pagsagot

sa kanila, bumalik Siya sa orihinal na pagkakatatag ng pag-aasawa, sa halip na sa mga batas ng Sinai o ng Levitico. Ang panuntunang itinakda noong paglikha ang siyang magiging tuntunin para sa Kanyang mga alagad sa hinaharap.

Napakaluwag ng turo ng ilan sa mga mas liberal na rabbi tungkol sa diborsiyo, kaya kahit sa pinakamaliit na dahilan ay puwedeng itakwil at hiwalayan ng lalaki ang kanyang asawa. Itinuro sila ni Jesus sa nakasulat sa Genesis 2:24: "Sa pasimula… ginawa Niya silang… lalaki at babae." Ito ang huwarang mula sa Diyos: isang lalaki para sa isang babae sa banal na ugnayan ng pag-aasawa. Ang buong sangkatauhan ay nagmula sa unang magkapareha na nilikha ng Diyos. Ang kanilang pagsasama ay larawan, gaya ng magandang pagkakasabi sa seremonya ng kasal, ng mahiwagang pagkakaisa ni Cristo at ng Kanyang iglesya (Efeso 5:31-32).

"Ang dalawa ay magiging isang laman." Pansinin ninyo, hindi "ang tatlo," o lima, o anumang bilang, kundi "ang dalawa" lamang. Ang anumang iba rito ay pagbaluktot na salungat sa orihinal na layunin ng Manlilikha.

"Kaya ang pinagsama ng Diyos, huwag paghiwalayin ng tao." Kaya sa pinakasimula pa lamang ng kasaysayan ng tao (at ng pamilya), ipinahayag na ang kabanalan ng kasunduan ng pag-aasawa na hindi dapat labagin, ayon sa kalooban ng Diyos. Ang sinumang sumisira sa pagsasamang ito ay sumusuway sa Salita ng Panginoon.

Siyempre, nagtanong ang Kanyang mga kalaban, "Bakit iniutos ni Moises na bigyan ng kasulatan ng paghihiwalay, at hiwalayan siya?" Ipinaliwanag ni Jesus na ito ay pansamantalang kaayusan na pinahintulutan si Moises na payagan dahil sa katigasan ng puso ng mga tao. Ang kaayusang ito ay para ipagtanggol ang

babae mula sa hirap ng pagpupumilit na manatili sa isang tahanang hindi siya minamahal at hindi gusto, at maaari pang pagmalupitan. Mas mabuti pang pabalikin siya sa tahanan ng kanyang mga magulang kaysa gawin siyang alipin ng pabago-bagong ugali ng malupit na asawa.

Ngunit ngayong dumating na ang nakatakdang Hari at Manunubos ng Israel, muli Niyang pinagtibay ang kabanalan ng ugnayan ng mag-asawa. Nilayon ito ng Diyos na maging pagsasama habambuhay. Ang mananampalatayang sumusunod ay hindi kailanman sisira nito. Kung lalabagin ng isa ang ugnayan sa pamamagitan ng mahalay na pag-uugali, ibig sabihin, sa bawal na relasyon sa ibang tao, malaya ang walang kasalanan na hiwalayan ang nagtaksil at mag-asawa ng iba.

Marami ang kumuwestiyon sa ganitong pagpapakahulugan sa mga salita ng ating Panginoon, ngunit walang ibang kahulugang pinahihintulutan ang Kanyang mga salita. Ang sabihin, gaya ng ginawa ng ilan, na ang tinutukoy ng Panginoon ay pakikiapid na ginawa bago ikasal (gaya sa Deuteronomio 22:13-14,20-21), at hindi ang ganoong kasalanang ginawa pagkatapos ng kasal, ay para na ring sabihin na ang pagtataksil sa asawa ay hindi gaanong masama kaysa sa gayunding kasamaang ginawa ng mga hindi pa kasal. Para suportahan ang teoryang ito, sinabi na ang salitang *pakikiapid* ay tumutukoy lamang sa karumihang sekswal ng mga walang asawa. Ngunit sinasalungat ng 1 Corinto 5 ang kahulugang ito. Ang lalaking nakikipag-incesto roon ay nakikisama sa kanyang madrasta, at siya ay pinaratangan ng pakikiapid.

Habang pinagtitibay ang mataas at banal na katangian ng pag-aasawa ayon sa Salita ng Diyos, hindi ipinapasan ni Jesus sa

walang-salang nahiwalayan ang pasaning mabuhay nang mag-isa habambuhay dahil sa pagtataksil ng masamang kapareha.

May isa pang teoryang inilabas para pawalang-bisa ang napakalinaw na turo ni Jesus tungkol sa diborsiyo: na nagsalita raw Siya na nasa ilalim ng batas, kaya ang pagbubukod na binanggit Niya ay hindi na raw umiiral sa dispensasyong ito ng biyaya. Nakakalimutan ng mga naniniwala rito na bagaman dumating si Jesus sa ilalim ng batas, "ang batas at ang mga propeta ay hanggang kay Juan." Ang paunang turo ng bagong dispensasyon ay ibinigay ni Jesus, sapagkat "ang biyaya at katotohanan ay dumating sa pamamagitan [Niya]" (Juan 1:17). Inilalatag Niya ang mga prinsipyo tungkol sa pag-aasawa at diborsiyo na iiral mula sa araw na iyon.

Nalito at nabagabag ang mga alagad sa turo ni Cristo, at sinabi nilang kung ganoon nga, baka mas mabuti pang huwag na lang mag-asawa, dahil tila napakabigat ng mga paghihigpit na inilalagay Niya sa likas na hilig ng tao. Inamin ng Panginoon na hindi lahat ng tao ay kayang tanggapin ang turong ito; ito ay para sa mga handang magpasakop sa kalooban ng Diyos, na kumikilala sa kabanalan ng ugnayan ng mag-asawa, o para sa iba na, gaya ng sinabi ni Pablo nang bandang huli, may ganoong pagpipigil sa sarili na kaya nilang panatilihing malinis ang sarili kahit walang asawa. Ang mga ganoon ay parang mga eunuko alang-alang sa kaharian ng Langit. Ngunit walang sinumang ilalagay ni Jesus sa pagkaalipin tungkol dito. Ito ay para sa sinumang kayang tanggapin ito.

Mabuting tandaan na ang tunay na layunin ng pag-aasawa ay magkaroon ng mga anak at sa gayon ay magtatag ng tahanang may takot sa Diyos, na isang kahanga-hangang patotoo para kay Cristo sa gitna ng tiwaling sanlibutan. Para sa milyun-

milyon, ang *tahanan* ay isa sa pinakamatatamis na salita sa wikang Ingles. Kay raming alaala ang ginigising nito! Kay sarap sa puso at kay laking pasasalamat sa Diyos ang nararamdaman natin kapag naaalala natin ang masayang bilog ng pamilya at naiisip ang mga tatak na iniwan nito sa ating mga batang isipan. Sapagkat kahit malayo na ang narating natin mula noon, ang tahanan pa rin ang pinakabanal na lugar na nakilala natin sa lupa. Gayunman, napakaraming tao ang hindi kailanman nakaranas ng mahiwagang gayuma nito. At sa maraming wika sa mundo, walang salitang eksaktong katumbas ng ating salitang *tahanan.* Kakaunting paganong tribo ang may kasingkahulugan nito. Nagsasalita sila tungkol sa bahay, tirahan, o silungan; ngunit para sa kanila, ang tahanan, sa ating pagkaunawa, ay isang bagay na wala silang alam. Gayunman, "inilalagay ng Diyos ang mga nag-iisa sa mga pamilya" (Awit 68:6), at nagtatag Siya ng mga tahanan para sa sangkatauhan bago pa man lumitaw ang mga pamahalaan at bago pa man itinatag ang iglesya.

Higit pa sa apat na pader at komportableng kasangkapan ang kailangan para makabuo ng tahanan. Ang tahanan, sa tunay na kahulugan nito, ay kung saan naghahari ang pag-ibig. Ang huwarang tahanan ng Kasulatan ay isang tirahan, tolda man ng manlalakbay o malaking mansiyon, kung saan ang pamilya ay sama-samang namumuhay sa pag-ibig at pagkakasundo, bawat isa ay nasisiyahan sa piling ng iba, at lahat ay naghahangad ng kabutihan ng buong pamilya. Ganoong mga tahanan ang matatagpuan sa Israel noong ang buong mundo ay lubog sa pagsamba sa diyos-diyosan, at kung saan takot ang naghahari sa halip na pag-ibig. Itinaas ni Cristo ang buhay-tahanan sa mas mataas pang antas, ginawa Niya itong lugar ng malalim na pakikipag-isa sa espiritu at ng malambing na pag-ibig. Ang

Cristianong tahanan ay isang tagpo kung saan ang ama, ina, at mga anak ay sama-samang nagtatamasa ng pagkadama sa pabor at pag-iingat ng Diyos, at kung saan pinararangalan ng buong pamilya si Cristo bilang Tagapagligtas at Panginoon. Mula sa ganoong tahanan, aakyat ang tinig ng panalangin at papuri bilang patuloy na handog sa araw-araw.

Ang pagluwag sa ugnayan ng mag-asawa at ang pagbaba ng mga huwaran ng tahanan ay marahil ang dalawang pinakamalaking kasamaan ng ating panahon. Dumarami ang diborsiyo sa nakakabahalang bilis habang lalong binabalewala ng mga tao ang turo ng Kasulatan tungkol sa banal na katangian ng pag-aasawa, at pinakakawalan nila ang labis na pagnanasa at makasariling hangarin. Ang mga anak ang pinakanaghihirap sa pagkawasak ng tahanan. Naghahasik tayo ng hangin bilang isang bansa, at nakatakda tayong umani ng buhawi maliban na lamang kung babalik tayo sa Diyos sa pagsisisi at magsisikap na lumakad sa mapagpakumbabang pagsunod sa Kanyang Salita.

Sa bilis ng pagdami ng diborsiyo sa bansang ito at sa iba pa, malapit nang maging bagay na ng nakaraan ang buhay-pamilya sa nakararaming kaso, kung tungkol sa mga hindi ligtas. Dapat iwasan ng mga anak ng Diyos ang anumang pakikisangkot sa masamang bagay na ito sa pamamagitan ng ganap na pagsunod sa turo ng ating Panginoon tungkol sa nilalayong pananatili ng ugnayan ng mag-asawa.

Pagkatapos ng medyo mahabang paglihis na ito, kailangan na nating magpatuloy sa susunod na pangyayari, na sumusunod sa magandang pagkakasunod-sunod sa moral.

Binasbasan ni Jesus ang mga Bata (Mateo 19:13-15)

Dinala ng mga magulang ang kanilang maliliit na anak kay Jesus, at nakiusap silang ipatong Niya ang Kanyang mga banal na kamay sa mga ito at basbasan sila. Ang pagdadala sa mga bata ay tanda ng tunay na pananampalataya sa biyaya at kapangyarihan ng Panginoon. Para sa mga alagad, tila hindi ito kailangang pang-aabala sa oras at atensiyon ng kanilang Guro, at sinubukan nilang pigilan ang mga lumapit na nagnanais na pagpakitaan Niya ng gayong kabaitan ang kanilang mga anak.

Ngunit agad na nakialam si Jesus, at pinalakas Niya ang loob ng mga magulang sa pagsasabing, "Pabayaan [o hayaan] ninyo ang maliliit na bata, at huwag ninyo silang pagbawalang lumapit sa Akin: sapagkat sa mga gaya nila ang kaharian ng langit." Ipinakita at ipinahayag na Niya noong una pa na, dahil sa kanilang payak na pananampalataya, ang mga bata ang huwarang mga mamamayan ng kaharian. Dito ay muli Niya itong pinagtibay, at sa mga salitang ito ay nagbibigay Siya ng pampalakas-loob sa lahat ng magulang saanman na sumasampalataya sa Kanya at nagsisikap na palakihin ang kanilang mga anak sa pag-aalaga at pangaral ng Panginoon. Maaari nilang dalhin ang kanilang maliliit na anak sa Kanya, na tiwalang sasakanila ang Kanyang pagpapala.

Pagkatapos ipatong ang Kanyang mga kamay sa mga bata, umalis si Jesus sa lugar na iyon para magpatuloy patungong Jerusalem, kung saan ibibigay Niya ang Kanyang buhay bilang handog para sa kasalanan.

Ipinaliwanag ni Jesus ang Halaga ng Pagkaalagad (Mateo 19:16-26)

Para maunawaan nang tama ang pangyayaring ito, kailangan nating maingat na ibukod ang kaligtasan at ang pagkaalagad.

Ang kaligtasan ng Diyos ay lubos na libre. Iniaalok ito sa mga tao sa prinsipyo ng dalisay at hindi nararapat na biyaya. Ngunit ang pagkaalagad ay literal na nagkakahalaga ng lahat ng mayroon ang isang tao, ang pagkawala ng lahat ng bagay (Filipos 3:7-8; Lucas 14:33). Walang sinumang maaaring maging tunay na tagasunod ni Cristo kung hindi niya papasanin ang kanyang krus, na nagsasalita ng kamatayan sa laman, at susunod sa Panginoong Jesus sa Kanyang landas ng pagtanggi ng sanlibutan at pagtatalaga sa kalooban ng Ama.

"Mabuting Guro, anong mabuting bagay ang gagawin ko, upang magkaroon ako ng buhay na walang hanggan?" Ang tanong ay nagpapahiwatig na kaya raw ng tao na kitain ang buhay na walang hanggan sa pamamagitan ng paggawa. Hindi pa natutuhan ng binatang ito ang kanyang lubos na pagkamakasalanan at ganap na kawalang-kakayahan.

Sa pagtawag kay Jesu-Cristo na "Mabuting Guro," malinaw na nais ng binata na parangalan Siya, ngunit ipinahayag ni Jesus na ang Diyos lamang ang mabuti. Lahat ng tao ay makasalanan (Roma 3:12). Kaya kung tao lamang si Jesus, hindi Siya magiging mabuti sa ganap na kahulugang ito. Kung tunay na mabuti, kung gayon Siya ay Diyos. Pagkatapos ng Kanyang mataimtim na pahayag, sinalubong ng Panginoong Jesus ang nagtatanong sa sarili nitong pinaninindigan. Ipinangako ng batas ang buhay sa mga tumutupad nito (Levitico 18:5; Galacia 3:12). Kaya sumagot ang Panginoon, "Kung ibig mong pumasok sa buhay, tuparin mo ang mga utos." Ang pahayag na ito ay sadyang ginawa para ipakita sa lalaki ang kanyang kawalang-kakayahang makamit ang buhay sa pamamagitan ng pagsunod sa batas, sapagkat kung gising ang kanyang budhi, mapapansin niyang nilabag na niya ang batas.

“Sinabi niya sa Kanya, Alin?” Malinaw na pagtatangka ito na iwasan ang buong bigat ng mga salita ng Panginoon. Bilang tugon, binanggit ni Jesus ang lima sa mga pangunahing utos at nagtapos sa pagbubuod ng lahat ng tumutukoy sa ating tungkulin sa kapwa sa pamamagitan ng pagsipi sa Levitico 19:18, “Ibigin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili.” Tanda ng kaluluwang hindi pa nagigising kung kaya ng isang tao na harapin ang lahat ng ito at sabihing wala siyang sala.

Kung ang mga tao ay naghahangad na makamit ang buhay na walang hanggan sa paggawa ng mabuti, hinahamon sila ng batas sa ganap na pagsunod. Dahil lahat ay nagkasala, hindi posibleng mapawalang-sala ang sinuman sa pamamagitan ng mga gawa ng batas. Nagsasalita ang batas nang may nakakatakot na bigat sa gising na budhi, at inaakay nito ang tao na makita ang kawalang-pag-asa na makamit kailanman ang buhay na walang hanggan sa pamamagitan ng sariling kabutihan.

“Lahat ng ito ay tinupad ko mula pa sa aking kabataan.” Walang duda, nagmula sa tapat na puso ang mga salitang ito, ngunit nagpapatunay ang mga ito ng kakulangan ng tunay na pagkilos ng budhi. Sino bang nakakakilala sa sarili ang makapagsasalita ng ganoon? Sa panlabas, maaaring walang kapintasan ang buhay, ngunit kung gising ang budhi, nagkaroon sana ng pag-amin ng kasalanan. Ang mga salita ng binata ay nagbunyag ng mayabang na pagkamatuwid-sa-sarili ng isang taong ipinagmamalaki ang sariling moralidad at hindi nakikita ang katiwalian ng kanyang puso. Ang tanong na, “Ano pa ang kulang sa akin?” ay nagpapakita sa sarili nito kung gaano siya kakampante, kung gaano siya kakuntento sa sarili.

“Kung ibig mong maging sakdal, ipagbili mo… at ibigay mo… at sumunod ka sa Akin.” Nagsalita si Jesus ng ganoon para yanigin siya mula sa kanyang maling pagtitiwala. Paanong masasabi ng isang mayaman na mahal niya ang kanyang kapwa gaya ng kanyang sarili, habang nagdurusa sa lahat ng dako ang mga nangangailangan at naghihirap? Ang maging alagad ni Cristo, ang mabuhay para sa iba, at sa gayon ay mag-ipon ng kayamanan sa Langit, ay walang pang-akit para sa taong ito na kay dali-daling nagsalita ng ganap na pagsunod sa mga utos ng Diyos mula pa sa kanyang kabataan.

Sa pag-uutos sa mayamang nagtatanong na ipagbili ang lahat ng mayroon siya at ibigay sa mahihirap para magkaroon siya ng kayamanan sa Langit, hinahangad ng ating Panginoon na ibunyag ang pagkamanlilinlang at ang pagkamakasarili ng puso ng tao. Ang hamong iwan ang lahat at sumunod kay Cristo ay isang panawagang magpasakop nang lubos sa Kanyang awtoridad, at sa gayon ay maging alagad sa gawa at sa katotohanan.

Kawawang bagay kapag si Cristo ay may unang lugar lamang sa buhay ng isang tao. Siya ay lubhang eksklusibo at hinihiling Niya na ibigay natin sa Kanya ang buong kontrol sa ating buong pagkatao. Walang sinuman, gaano man kalapit ang kaugnayan, ang dapat payagang maglihis sa atin mula sa landas ng pagtatalaga at katapatan sa Kanya (Lucas 14:26-27). Dapat ay napakaalab ng ating pag-ibig kay Cristo na ang ating pagmamahal sa ating pinakamalalapit na kaibigan o kamag-anak ay magmumukhang pagkapoot kung ikukumpara.

Para sa laman, maaaring mukhang mabigat at halos malupit ang hinihiling na ito. Ngunit ang tunay na sumukong kaluluwa ay nakakatagpo ng mas malalim na kagalakan sa pag-aalay ng

lahat sa Kanya na bumili sa atin sa pamamagitan ng Kanyang dugo, kaysa sa pamumuhay para palugdan ang sarili. Marami ang lumaban nang maraming taon sa panawagan sa ganoong buhay ng buong-pusong katapatan, para lamang matutuhan sa huli na napakalaki ng nawala sa kanila dahil sa pagtangging kilalanin ang mga karapatan ng Panginoong Jesus nang higit sa lahat ng iba.

"Umalis siyang malungkot: sapagkat marami siyang ari-arian." Tama lang na tinawag itong "ang dakilang pagtanggi." Anuman ang paghanga ng lalaking ito sa Panginoong Jesu-Cristo, anuman ang pananabik sa loob niya para sa espirituwal na buhay, lahat ng iyon ay mas mahina kaysa sa pag-ibig niya sa kanyang kayamanan at sa lugar na ibinibigay nito sa kanya sa lipunan ng kanyang panahon. Ang kanyang malaking ari-arian ang humarang sa pagitan niya at ng kaligtasan ng kanyang kaluluwa. Mas mahalaga ito sa kanya kaysa sa pagkakilala sa buhay na walang hanggan.

Ang pagpasan sa krus at pagsunod kay Cristo sa Kanyang landas ng pagtanggi ng sanlibutan ay maaaring mukhang may kasamang mga sakripisyong napakabigat para tiisin ng laman at dugo. Ngunit kapag nagawa na ang pagsuko at tinanggap na ang krus, matutuklasan natin, gaya ng sinabi ng banal na si Rutherford, na "ang krus na iyon ay pasaning gaya ng palikpik sa isda, o ng mga pakpak sa ibon."

"Mahirap makapasok ang mayaman sa kaharian ng langit." Gaya ng nakita na natin, ang kaharian ng Langit ay hindi ang Langit mismo. Sa halip, tumutukoy ito sa pagkilala at pagpapasakop sa awtoridad ng Langit habang narito sa lupa. Mahirap para sa mga pinagkatiwalaan ng Diyos ng malaking kayamanan na hawakan ang lahat ng pag-aari nila bilang pangangasiwa, na

may pananagutan silang gamitin para sa Kanyang kaluwalhatian. Hindi lamang ang kaligtasan ng kaluluwa ng binatang ito ang nakataya: itinuturo ni Cristo ang daan tungo sa tunay na pagkaalagad.

"Ang Kanyang mga alagad… ay lubhang namangha, at nagsabi, Sino kung gayon ang maliligtas?" Natural na inakala nilang mas madali para sa mga nasa maginhawang kalagayan na sumunod kay Jesus kaysa sa mga mahihirap at nangangailangan, ngunit sa buong kasaysayan ng Cristianismo, ang mga dukha ng sanlibutang ito ay madalas na pinakamayaman sa pananampalataya.

"Sa Diyos ang lahat ng bagay ay posible." Tanging ang makapangyarihang kapangyarihan ng Diyos ang umaakay sa sinumang tao, mayaman man o mahirap, na magtiwala kay Cristo bilang Tagapagligtas at magpasakop sa Kanya bilang Panginoon. Bawat pagbabalik-loob, at bawat buhay na itinalaga, ay himala ng biyaya. Mayaman man ang mga tao o dukha, o kabilang sa medyo maginhawang gitnang uri, kapag lamang sila nahatulan ng Espiritu Santo tungkol sa kanilang ligaw na kalagayan saka sila bumabaling kay Cristo para sa pagliligtas. Sa Kanya, naglalaho ang lahat ng pagkakaiba ng uri, at lahat ay nakatayo sa iisang pantay na lupa sa harap ng Diyos.

Hindi sinasabi sa atin kung ano talaga ang nag-udyok sa mayamang binata na makipag-usap sa Panginoong Jesus. Maaaring naramdaman niya sa kanyang kaluluwa na nagsasalita si Jesus nang may buong awtoridad at kaya may karapatan Siyang humingi ng pagpapasakop sa Kanyang mga salita. Ngunit malinaw na walang pagkadama ang binata sa sarili niyang pangangailangan bilang makasalanan. Inisip niya si Jesus bilang guro, hindi bilang Tagapagligtas. Kaya hindi siya

handang unahin si Cristo sa kanyang buhay, at gaya ng libu-libo mula noon na medyo naakit sa Panginoong Jesus, umalis siyang malungkot nang malaman niya ang mga kondisyon ng pagkaalagad.

Ang Tamang Paggamit ng Kayamanan. Hindi kasalanan ang maging mayaman. Kasalanan ang gawing batayan ng labis na pagtitiwala ang kayamanan, at tamasahin ang ginhawang maibibigay ng yaman habang nakakalimutan ang paghihirap ng mga dukha at nangangailangan. Kapag ipinagkatiwala ng Diyos ang kayamanan sa sinumang tao, ito ay pangangasiwang ipinagkatiwala sa kanya para pamahalaan para sa kaluwalhatian ng Nagbigay nito. Ang pag-ibig sa salapi, hindi ang salapi mismo, ang masama (1 Timoteo 6:10). Ang salapi ay maaaring maging daan ng di-mabilang na pagpapala kung gagamitin sa pagpapasakop kay Cristo (1 Timoteo 6:17-19).

Nangako si Jesus ng Gantimpala sa Kanyang mga Tagasunod (Mateo 19:27-30)

Ang mga alagad ay tahimik na nanood at nakinig lamang habang nag-uusap ang kanilang Panginoon at ang mayamang batang pinuno. Ngunit ngayong tumalikod na ang binata para magpatuloy sa kanyang makasariling landas, nagsalita si Pedro para sa kanilang lahat at ipinahayag ang pag-aalala sa kanilang mga puso kung ano ang magiging huling bunga ng kanilang sariling pagtalikod sa lahat alang-alang sa pangalan ni Cristo.

"Iniwan namin ang lahat, at sumunod sa Iyo; ano kung gayon ang mapapasaamin?" Tila natural na tanong ito, at sa isang kahulugan ay ganoon nga. Sa mata ng sanlibutan, isinuko na nila ang lahat ng pag-asa ng kayamanan o pag-unlad. Itinaya nila ang lahat sa paniniwalang si Jesus ang ipinangakong Mesiyas. Gayunman, nagsalita Siya nang malabo tungkol sa

pagtanggi, pagdurusa, at kamatayan. Ano ang kanilang aasahan sa mga darating na araw?

Bilang tugon, tiniyak ni Jesus sa kanila na kapag ganap nang naipakita ang kaharian, sa mga araw ng pagbabagong-buhay, o muling pagsilang, ng lupa, sila na nakiisa sa Kanya sa Kanyang pagkakatanggi ay pararangalan at kikilalanin sa napakatanging paraan. Uupo sila sa labindalawang trono, para hatulan ang labindalawang lipi ng Israel. Sa pagsasabi nito, hindi Niya nakaligtaan ang inihulang pagtalikod ni Judas, ngunit naisaayos na sa mga pasya ng Diyos na si Matias ang papalit sa kanyang lugar. Ang pagka-apostol ni Pablo nang bandang huli ay ibang-iba ang uri. Hindi siya ibinilang sa labindalawa, kundi siya ang piniling kasangkapan para ipakilala ang hiwaga ng katawan ni Cristo kung saan walang pagkakaiba ang Judio at Hentil, gaya ng sinabi niya sa atin sa Efeso 3.

Hindi lamang ang labindalawa ang nakatitiyak ng gantimpala. Ipinahayag ni Jesus na "ang bawat isang nag-iwan ng mga bahay, o mga kapatid, o… mga lupain, alang-alang sa Aking pangalan, ay tatanggap ng isandaang ibayo, at magmamana ng buhay na walang hanggan." Walang sinumang nalugi kailanman dahil sa labis na pagtatalaga kay Cristo. Anumang kailangang talikuran alang-alang sa Kanyang pangalan ay babayarang sagana, sa buhay na ito at sa susunod. Marami sa mga nagsasabing tinalikuran nila ang pakinabang ng sanlibutan alang-alang sa Kanya ay, gaya ni Demas, mawawalan ng gantimpala dahil sa kawalan ng katapatan (2 Timoteo 4:10). Ang iba na tila hindi gaanong nagtiis para sa Kanya ngunit tapat sa puso sa panahon ng Kanyang pagkakatanggi ay kikilalanin sa araw na iyon. Kaya ang mga una ay magiging huli at ang mga huli ay una.

Kapag si Cristo ang pumupuno sa paningin ng kaluluwa, madaling iwan ang lahat ng iba alang-alang sa Kanya. Ngunit hangga't hindi Siya nakikilala, una bilang Tagapagligtas, at pagkatapos bilang Panginoon, ang mga bagay ng lupa ay tila mas mahalaga at mas malaki pa rin ang halaga kaysa sa mga bagay ng walang hanggan. Hangga't hindi natututuhan ng tao ang aral ng sarili niyang pagkamakasalanan at kawalang-kabuluhan, hindi siya babaling sa Panginoong Jesus lamang para sa pagliligtas at hindi siya magiging handang kilalanin ang Kanyang awtoridad sa bawat larangan ng buhay na ito sa lupa. Ang pag-ibig kay Cristo ang nagpapadali sa pagsuko ng sarili. Ang pag-ibig sa sarili ang nagpapahirap dito hanggang sa maging imposible.

Malinaw na lumilitaw ang pagkakaiba kapag pinag-iisipan natin ang dakilang pagtanggi ng mayamang batang pinuno at ang tapat na katapatan ng pangkat ng mga apostol, na iniwan ang lahat para sumunod sa kanilang Panginoon, sa kabila ng maraming hindi pagkaunawa at pagkabigo.

Kabanata 20: Mga Pamantayan ng Kaharian

Ang Talinghaga ng mga Manggagawa (Mateo 20:1-16)

Nagsisimula ang Mateo 20 sa isang talinghaga ng kaharian na sadyang ginawa para ipakitang ang paglilingkod sa Panginoon ay gagantimpalaan ayon sa mga pagkakataong sinunggaban, hindi lamang ayon sa dami ng gawaing natapos. Dahil ang talinghagang ito ay larawan ng kaharian ng Langit sa anyo nitong hiwaga, ang may-ari ng bahay ay walang dudang kumakatawan sa Panginoon mismo. Ang mga manggagawa ay ang mga nakakarinig ng Kanyang panawagan para maglingkod sa malawak na bukirin ng pag-aani.

Sa mga unang kinuha, nakipagkasundo ang amo sa isang denaryo sa isang araw. Bagaman mukhang napakaliit nito, isang pilak na baryang kaunting mas maliit kaysa sa isang quarter, ito ang karaniwang sahod ng mga arawang manggagawa noong panahong iyon, at mas malaki ang kayang bilhin nito kaysa sa anumang katulad na pera ngayon. Kaya ang napagkasunduang bayad ay lubos na makatarungan at iyon lamang ang inaasahan ng mga taong ito na matatanggap.

Habang lumalalim ang araw, pumunta ang may-ari ng ubasan sa pamilihan sa apat pang pagkakataon: sa ikatlo, ikaanim, ikasiyam, at maging sa ikalabing-isang oras, na katumbas ng ating 9:00 n.u., 12:00 ng tanghali, 3:00 n.h., at 5:00 n.h., ang huli ay isang oras na lamang bago matapos ang araw. Sa bawat pagkakataon ay kinuha niya ang sinumang manggagawang walang trabaho, at sinabi niyang gagawin niya ang tama para sa kanila sa pagbabayad ng gawaing matatapos. Pansinin ang

dahilang ibinigay ng mga manggagawa ng ikalabing-isang oras kung bakit wala silang trabaho: walang sinumang kumuha sa kanila. Handa silang magtrabaho ngunit hindi dumating sa kanila ang pagkakataon. Nang dumating ito, agad silang sumunod sa paanyayang pumunta at magtrabaho sa ubasan.

Pagkatapos ng pagod ng maghapon, tinawag ang lahat para tanggapin ang itinuturing na nararapat sa kanila. Sa pagkagulat ng buong pangkat, ang mga nagtrabaho lamang ng isang oras ay tumanggap ng buong sahod ng isang araw, at ang bawat pangkat ay binayaran ng pareho. Ipinagpalagay ng mga nagtrabaho nang buong araw na tatanggap sila ng mas malaking halaga. Nang isang denaryo lamang ang ibinigay, nagreklamo sila sa dahilang sila ang nagpasan ng bigat at init ng araw, gayunman ay ipinantay sa kanila ang mga dumating nang huli. Nakaligtaan nilang tinanggap nila ang kasunduang magtrabaho sa isang denaryo sa isang araw. Nilinaw ito ng panginoon ng ubasan, at iginiit niyang wala siyang ginagawang mali sa kanila dahil tinupad niya ang kanyang bahagi ng kasunduan. Kalayaan niyang gantimpalaan ang iba ayon sa gusto niya. Nagbayad siya ayon sa kanilang pangangailangan at ayon sa kanilang pagiging handang sunggaban ang unang pagkakataong dumating sa kanila.

Malinaw ang prinsipyo at binibigyang-diin ito ng mga salitang, "Kaya ang mga huli ay magiging una, at ang mga una ay huli: sapagkat marami ang tinawag, ngunit kakaunti ang pinili." Lahat ng nakikinig sa tawag ay pinili, kaya walang sinumang makakasisi sa amo kung hindi sila nabigyan ng pagkakataong maglingkod.

Malinaw ang aral para sa atin. Inaasahan ang bawat alagad ni Cristo na sumunod sa Kanyang tawag sa paglilingkod. Sa araw

ng pagpapakita, bawat tao ay gagantimpalaan para sa sarili niyang gawa ayon sa uri nito at hindi lamang ayon sa dami ng oras na inilaan. Si Jesus mismo ay hindi nabuhay nang matagal, ngunit nabuhay Siya nang malalim; at sa Kanyang tatlo at kalahating taon ng paglilingkod, higit na marami ang nagawa Niya kaysa sa sinuman sa mahabang buhay. Dito, marami sa Kanyang mga tagasunod ang tumulad sa Kanya.

Nakalulungkot na makita na, kahit pagkatapos marinig ang talinghagang ito, abala pa rin ang mga alagad sa kung sino ang magiging prominente sa kaharian.

Pagharap sa Makasanlibutang Ambisyon (Mateo 20:17-28)

Mabilis nang nagtatapos ang ministeryo ni Jesus ng pagtuturo at pagpapagaling. Matatag na Niyang itinuon ang Kanyang mukha patungong Jerusalem, kung saan gagawin Niya ang pinakadakilang sakripisyo para sa atin. Ang mga pinuno ng relihiyon, na binulag ng kanilang pagkamakasarili at pagkamatuwid-sa-sarili, ay magdaragdag sa lahat ng iba nilang kasalanan ng pagbibigay kay Jesus sa kamatayan sa krus. Ganoon kalayo kayang dalhin ng pagkarelihiyoso lamang, na walang buhay na espirituwal, ang mga sumusunod dito.

Paulit-ulit na malinaw na inihula ng ating Panginoon ang Kanyang muling pagkabuhay sa ikatlong araw, ngunit tila kaunti lamang ang naging epekto nito sa isipan ng Kanyang mga alagad (tingnan ang Lucas 18:31-34).

Malinaw na inaasahan ng ina nina Santiago at Juan na ipahahayag ni Jesus ang Kanyang sarili bilang ipinangakong Haring Mesiyas sa Jerusalem, at ambisyosa siya para sa kanyang mga anak na makuha ang dalawa sa pinakamagagandang posisyon sa bagong pamahalaan. Sinabi sa

atin ni Marcos na sina Santiago at Juan mismo ay sumang-ayon sa kanyang kahilingan (Marcos 10:35). Nadama niyang karapat-dapat ang kanyang mga anak sa natatanging pagkilala at, gaya ng maraming ina mula noon, sinikap niyang itulak sila pasulong, baka makuha ng iba ang pinakamagagandang puwesto at sila ay maligtaan.

"Hindi ninyo alam ang inyong hinihingi." Si Jesus ay tatanggihan at ipapako sa krus. Ang makibahagi sa Kanya ay nangangahulugang tahakin ang parehong landas, ang itakwil at kamuhian sa halip na parangalan at purihin. Makikibahagi sila sa Kanyang saro ng kalungkutan at magkakaroon ng bahagi sa Kanyang bautismo tungo sa kamatayan. Tungkol naman sa pagkilala sa bandang huli, kapag maghahari na Siya sa katuwiran, ang Ama ang nagtatalaga ng Kanyang mga kasama.

Ang Saro at Bautismo ni Cristo. Tinukoy Niya ang saro ng pagtanggi at pagkamuhi na Kanyang iinumin, at ang bautismo ng kamatayan na Kanyang titiisin. Sa isang antas, lahat ng Kanyang mga alagad ay nakikibahagi sa dalawang ito. May isa pang kahulugan kung saan walang sinuman kundi Siya lamang ang makakapagdaan sa mga ito. Ang saro ng paghatol na ininom Niya hanggang sa latak para sa atin, at ang bautismo ng galit ng Diyos laban sa kasalanan na tiniis Niya sa krus ay sa Kanya lamang.

Ang mga Pinaghandaan Nito. Ang ipinakitang kaharian ng Diyos sa lupa ang magiging larangan kung saan maghahari kasama Niya ang Kanyang mga banal. Sa kahariang iyon, bawat isa ay gagantimpalaan ayon sa sukat ng kanyang pagtatalaga sa panahon ng pakikiisa sa ating Panginoon sa Kanyang pagkakatanggi. Itinakda ng Ama na sa araw na iyon ng

kaluwalhatian, ang pangunguna ay ibibigay sa mga pinaghandaan nito.

Nagalit sa kapangahasan nina Santiago at Juan, ang iba pang mga alagad ay nagkikimkim din naman ng gayunding mga ambisyon. Nadama nilang may ginawang pagtatangka na agawin ang mga puwesto bago pa sila. Sa mga kaharian sa lupa, inaagaw ng mga tao ang kapangyarihan at pinararangalan sila ng mga nasa ilalim nila dahil sa kakayahan nilang mamuno at ipasailalim ang iba sa kanilang kalooban. Kabaligtaran ito sa kaharian ng Diyos. Sa sanlibutan, ang dakilang tao ay ang may matibay na kalooban at mabisang pagkukusa na kayang manaig sa kanyang kapwa. Ngunit sa kaharian ni Cristo, ang tunay na kadakilaan ay nakikilala sa matinding kababaang-loob at pagiging handang maglingkod sa halip na mamuno.

Sa makalangit na kaharian, ang kaamuan at walang-pag-iimbot na paglilingkod ang may pangunahing lugar. Ang unahin ang iba bago ang sarili, ang maglingkod sa biyaya sa halip na mamuno sa kapangyarihan, ay pagpapakita ng diwa ng ating maharlikang pinuno. Walang lugar para sa karangyaan ng lupa o kaluwalhatian ng sanlibutan sa bilog ng mga tagasunod ni Cristo. Ang maghangad ng sariling pag-unlad at sikaping pangibabawan ang mga kapatid ay lubos na salungat sa diwa Niya na naging lingkod ng lahat, kahit Siya ang lumikha ng sansinukob. Ang diwa ng isang Diotrefes (3 Juan 9) ay napakalayo sa diwa ni Cristo at dapat iwasan ng lahat ng Kanyang mga lingkod; ngunit ang diwa ng isang Epafrodito (Filipos 2:25-30) ay dapat tularan. Ang diwa ni Cristo ay naipapakita sa isang paligsahan, hindi para maging dakila kundi para maging maliit, hindi para maging pinakamataas kundi para maging pinakamababa. Ang mga prinsipyo ng Kanyang

kaharian ay naipapakita kung saan pinahahalagahan ang paglilingkod at kinukunutan ng noo ang makasanlibutang ambisyon.

“Upang ibigay ang Kanyang buhay na pantubos sa marami.” Dito sinasabi sa atin ng ating Panginoon kung bakit talaga Siya naparito sa sanlibutan. Hindi Niya iniwan ang kaluwalhatiang taglay Niya kasama ng Ama bago pa nagsimula ang sanlibutan (Juan 17:5) para humanap ng mas malaking kaluwalhatian sa sanlibutang ito. Naparito Siya para maglingkod sa sangkatauhan, hindi lamang sa pagtugon sa mga pangangailangang pansamantala o maging espirituwal sa araw-araw, kundi pati na rin sa pagtubos sa atin mula sa kasalanan at sa parusa nito sa pamamagitan ng pagbibigay ng Kanyang buhay para sa atin, sa pamamagitan ng kamatayang panghandog, para maging pangpalubag-loob para sa mga kasalanan (1 Juan 4:10).

Nagbigay ang ating Panginoong Jesu-Cristo sa sangkatauhan ng bagong huwaran. Ipinakita Niya sa atin na ang tunay na dakilang tao ay ang hindi naghahanap ng sariling kabutihan, kundi ng pagpapala ng iba. Kahit dito sa lupa, ang buhay na walang pag-iimbot ang pinakakasiya-siya. Kay Baruc noong unang panahon dumating ang mensaheng, “Naghahanap ka ba ng mga dakilang bagay para sa iyong sarili? huwag mo silang hanapin” (Jeremias 45:5). Salungat ito sa kapalaluan at pagpapahalaga sa sarili ng likas na tao: “Pupurihin ka ng mga tao, kapag gumagawa ka ng mabuti sa iyong sarili (Awit 49:18). Ngunit sa huli, nananatili ang katotohanang “ang paghahanap ng mga tao sa sarili nilang kaluwalhatian ay hindi kaluwalhatian” (Kawikaan 25:27). Ang ating Panginoon, dahil sa Kanyang kalikasan mismo, ay may buong karapatang igiit ang

Kanyang sarili at humingi ng pagkilala at parangal mula sa mga taong nilikha Niya. Gayunman, pinili Niyang kunin ang lugar ng lingkod ng lahat. Nagpakababa Siya para maging tao, ngunit hindi pa iyon sapat. Bilang tao, kinuha Niya ang lugar ng lingkod, at sa huli ay ibinigay Niya ang Kanyang sarili sa kamatayan para sa atin sa sakripisyo ng krus, para matubos Niya tayo para sa Diyos. Niluwalhati at ipinakita Niya ang dangal ng paglilingkod at pagtanggi sa sarili sa paraang nagbigay ng ganap na bagong pamantayan ng kadakilaan. Dinungisan Niya ang kapalaluan ng lahat ng kaluwalhatian sa lupa (Isaias 23:9) at ipinakitang pagkamakasarili lamang ito, at kaya salungat sa bagay na may pagsang-ayon ng Diyos. Ang kapuri-puring ambisyon ng lahat ng nakakakilala sa Kanya bilang Tagapagligtas at Panginoon ay dapat na maglingkod, hindi para sa kasalukuyang pakinabang, kundi para pagpalain at tulungan ang iba. Sa gayon ay naipapahayag natin ang ating pasasalamat sa Diyos para sa Kanyang biyaya at pag-ibig na malayang ipinagkaloob sa atin kay Cristo Jesus.

Ang mga bagay na lubos na pinahahalagahan ng mga tao ay madalas na lubos na salungat sa isip ng Diyos (Lucas 16:15). Ang ambisyoso at masigasig na tao, na nagpupumilit mauna at nagsisikap na manaig sa kanyang kapwa, ang hinahangaan ng mga tao ng sanlibutan. Ipinapalagay nilang ang kasalukuyang pakinabang ang dakilang bagay na dapat hangarin, ngunit itinuro sa atin ni Jesus na ang mga maamo ang magmamana ng lupa (Mateo 5:5). Kuntento ang mga maamo na maligtaan at hindi mapansin ng mga tao. Ang pagsang-ayon ng Panginoon ay mas mahalaga sa kanila kaysa sa lahat ng iba; sila ang mga nagtatagumpay sa sanlibutan sa pamamagitan ng pananampalataya (1 Juan 5:4). Kaya nilang bitiwan ang

kasalukuyang kalamangan, sapagkat alam nilang makakatagpo sila ng tiyak na gantimpala sa hukuman ni Cristo.

Ang Pagpapagaling sa mga Bulag (Mateo 20:29-34)

Ang Panginoon at ang Kanyang mga alagad ay malayo na ang narating patungong Jerusalem. Pumasok na sila sa lungsod ng Jerico. Doon, sinabi sa atin ni Lucas, nakilala ni Jesus si Zaqueo, na nagbago ang buong buhay sa pagkakilala kay Cristo; at doon ay nakakita ang dalawang bulag.

Para sa pabasa-basang mambabasa, tila may pagkakasalungatan sa pagitan ng mga salaysay na ibinigay dito at sa Marcos, at ng salaysay ni Lucas. Sinabi sa atin ni Lucas na "nangyari, na nang malapit na Siya sa Jerico, isang bulag ang nakaupo sa tabi ng daan na namamalimos" (Lucas 18:35), samantalang sinabi sa atin nina Mateo at Marcos na nangyari ang pangyayaring ito habang paalis sila sa Jerico. Ngunit walang kalituhan kung mauunawaan nating nakaupo si Bartimeo sa tabi ng daan na namamalimos habang papalapit si Jesus sa Jerico, ngunit ang mismong pagpapagaling ay naganap habang paalis Siya sa lungsod na iyon.

Ang mga tila pagkakasalungatang ito sa mga tala ng Ebanghelyo ay lalong nagpapatunay na walang pagsasabwatan sa bahagi ng iba't ibang manunulat, kundi isinalaysay ng bawat isa ang pangyayari ayon sa impormasyong mayroon siya at ayon sa patnubay ng Espiritu Santo. Kilalang prinsipyo sa pagkuha ng patotoo sa hukuman na kapag ang ilang saksi ay gumamit ng eksaktong magkakaparehong pananalita, malinaw na nagkasundo sila o tinuruan ng abogado kung ano ang kanilang sasabihin. Ang iisang kuwento ay maaaring isalaysay nang may maliliit na pagkakaiba na, kapag lubusang sinuri, ay

hindi naman talaga magkakasalungat, kundi nagbibigay-diin sa pananaw ng nagbibigay ng patotoo.

Sinabi sa atin ni Mateo dito na may dalawang bulag na nakaupo sa tabi ng daan, samantalang isa lamang ang binanggit nina Marcos at Lucas, at ang isang iyon ay nagngangalang Bartimeo. Dalawa sila. Iningatan ng Espiritu Santo si Mateo mula sa anumang pagkakamali tungkol dito, ngunit napakalinaw na si Bartimeo ang mas matatag na tauhan sa dalawa, at siya ang pinagtuunan ng pansin sa mga salaysay nina Marcos at Lucas.

Nang malaman nilang dumaraan si Jesus, sumigaw ang mga bulag na ito, "Maawa Ka sa amin, O Panginoon, Ikaw na anak ni David." Pagkilala ito sa Kanyang pagka-Mesiyas sa kanilang bahagi. Naniwala silang Siya nga talaga ang ipinangakong Anak ni David na magbibigay ng paningin sa mga bulag at gagawa ng iba pang kahanga-hangang gawa.

Sinaway sila ng karamihan, pinatatahimik sila, na para bang hindi dapat abalahin si Jesus ng mga kawawang gaya nila. Ngunit tumanggi silang patahimikin at lalo pang sumigaw, nagmamakaawa kay Jesus para sa tulong na lubhang kailangan nila. Tumigil Siya at tinawag sila sa Kanya at malumanay na nagtanong, "Ano ang ibig ninyong gawin Ko sa inyo?" Alam na alam Niya ang gusto nila, ngunit lagi Niyang gusto na sabihin mismo ng mga tao sa Kanya ang nasa kanilang puso. Nang walang pag-aatubili, sumagot sila, "Panginoon, na madilat ang aming mga mata." Sa Kanyang walang hanggang habag, ipinagkaloob ni Jesus ang kanilang hiling. Hinipo Niya ang kanilang mga mata at agad silang nakakita, at sumunod sa Kanya sa daan. Habang tinatanggihan Siya ng mga dakila at makapangyarihan sa Israel, ang dalawang ito, na maraming taon nang mga bulag na pulubi, ay kumilala sa Kanya bilang

tunay na Hari ng Israel at masayang tinanggap Siya bilang gayon.

Kabanata 21: Ang Hari sa Jerusalem

Ang Matagumpay na Pagpasok (Mateo 21:1-11)

Ang tinatawag na matagumpay na pagpasok ng ating Panginoon sa Jerusalem ay naganap sa simula ng huling linggo ng Kanyang ministeryo sa lupa, na nagtapos sa Kanyang kamatayan at paglilibing, na sinundan ng maluwalhating muling pagkabuhay. Ang matagumpay na prusisyong ito ay bahagyang katuparan ng Awit 118, kung saan inilalarawan Siya bilang batong itinakwil, na sa huli ay gagawing pangunahing bato sa panulukan. Una Siyang tinanggap ng iilan na sumisigaw ng, "Hosana" ("iligtas Mo ngayon") at "Pinagpala ang dumarating sa pangalan ng Panginoon" (Awit 118:25-26). Ngunit sa halip na maitatag noon ang kaharian, ang sumunod ay ang Kanyang pagpapako sa krus, nang Siya ay itinali, wika nga, gaya ng mga hayop na panghandog sa mga sungay ng altar (Awit 118:27).

Tiyak na napakagalaw ng Kanyang puso habang papalapit Siya sa lungsod. Dating tinawag na banal, ngayon ay dinungisan na ito ng kasalanan at nakikilala sa anyo ng kabanalan na walang kapangyarihan. Dumating na ang oras na ihaharap Niya ang Kanyang sarili bilang Hari, at bilang paghahanda rito, pinapunta Niya ang dalawa sa Kanyang mga alagad sa kalapit na nayon para kumuha ng isang asno at ng bisiro nito. Malinaw na ang mga may-ari ng mga hayop na ito ay kabilang sa mga nakakakilala kay Jesus at kumikilala sa Kanyang mga karapatan, sapagkat agad nilang kinilala ang Kanyang karapatang kunin ang mga hayop para sa Kanyang gamit sa oras na ito.

Inihula ni Zacarias na ang Hari ay papasok sa Kanyang maharlikang lungsod na "nakasakay sa asno, at sa bisiro na

anak ng asno" (Zacarias 9:9). Lahat ng ito ay literal na natupad nang bumaba si Jesus sa dalisdis ng Bundok ng mga Olibo at pumasok sa Jerusalem na nakasakay sa bisirong hindi pa nasasanay. Inilatag ng mga alagad ang ilan sa kanilang mga damit dito bilang upuan at pinaupo nila ang Panginoong Jesu-Cristo sa mga ito. Mahalagang pansinin na ang mapagpakumbabang nilalang na ito ay mas nagpasakop sa Kanya, na Manlilikha nito, kaysa sa mga taong Kanyang iniligtas na pinarituhan.

Walang dudang inisip ng mga tumanggap sa Kanya sa Jerusalem, habang nakasakay Siya sa asno papasok sa banal na lungsod, na dumating na ang oras ng Kanyang tagumpay. Naniwala silang igigiit na Niya ang Kanyang maharlikang awtoridad at sisimulan ang Kanyang mapagpalang paghahari sa Israel at sa mga bansang nasasakupan, at gagawing kabisera ng isang binagong mundo ang Jerusalem. Lahat ng ito ay tunay ngang mangyayari sa itinakdang panahon ng Diyos, ngunit may iba pa Siyang gawaing kailangang tapusin muna. Kaya ang pagpasok sa lungsod sa gitna ng papuri ng mga tao ay paunang hakbang lamang tungo sa Kanyang kamatayan sa krus ng mga Romano, kung saan gagawin Niya ang pangpalubag-loob (sa halip na pagkakasundo) para sa mga kasalanan ng bayan (Hebreo 2:17, RV). Para sa Kanya, hindi maaaring magkaroon ng kaharian nang walang krus.

Hindi natin kailangang pagdudahan na taos-puso ang pagtanggap na natamo Niya. Nilinaw iyon ng Kanyang sariling mga salita bilang sagot sa pamumuna ng mga punong saserdote at mga eskriba (Mateo 21:16). Ngunit ang mga nagalak sa Kanyang pagdating sa kanila ay halos walang kamalayan sa tunay na kalagayan, at hindi rin nila naunawaan

ang mga hula ng mga propeta: kung paanong si Cristo ay kailangan munang itakwil at magdusa ng maraming bagay bago Siya makapasok sa Kanyang kaluwalhatian (Lucas 24:25-27).

Bawat kilos na ginawa ng Panginoong Jesu-Cristo habang dumaraan Siya sa sanlibutang ito ay eksaktong naaayon sa Salita ng hula at kaya sa pagsunod sa kalooban ng Ama. Nang pumasok Siya sa Jerusalem, alam Niyang pagpapako sa krus, hindi ang kaharian, ang Kanyang magiging bahagi sa malapit na hinaharap. Ngunit walang nakapaglihis sa Kanya mula sa Kanyang landas ng ganap na pagpapasakop sa Nagsugo sa Kanya. Pinaganda Niya ang bawat katayuang kinuha Niya. Ang Kanyang walang-kapantay na mga kasakdalan ay nahayag sa lahat ng Kanyang ginawa. Tinanggap Niya ang papuri ng mga bata at ng mga nakatatanda, na bumati sa Kanya bilang Anak ni David, sa parehong biyayang nagbigay sa Kanya ng kakayahang tiisin ang malamig at masakit na pamumuna ng Kanyang mga kaaway. Ang nag-iisang pinakamahalagang layunin ng Kanyang buhay ay luwalhatiin ang Ama.

“Inilatag ng napakaraming tao ang kanilang mga damit sa daan.” Tunay itong tagpong silanganin. Ang bahagi ng karamihan ay nagsapin sa daan sa harap Niya ng kanilang mga balabal, at ang iba ay pumutol ng mga sanga ng palma at ikinalat ang mga ito sa landas na Kanyang tatahakin, at sa gayon ay ipinahayag Siya bilang kanilang tunay na Hari.

“Hosana sa Anak ni David.” Ito at ang mga salitang kasunod, gaya ng napansin na natin, ay mga sipi mula sa Awit ng tagumpay (Awit 118) kung saan ipinahahayag ng Kanyang maharlikang mga nasasakupan ang kanilang Hari, “ang mas dakilang Anak ng dakilang David.” Ang ganap na katuparan ng

Awit ay naghihintay sa Kanyang ikalawang pagparito, gaya ng inihula Niya mismo sa bandang huli (Mateo 23:39).

Ang pag-awit at pagsasaya ay narinig sa buong Jerusalem, at ang mga tao, na napukaw sa pagkamangha, ay nagtanong kung sino ang taong ang pagpasok sa kanilang lungsod ay nagdulot ng ganoong pagbubunyi. Pag-uulit ito ng nangyari ilang daang taon na ang nakararaan nang tanggapin si Solomon bilang hari (1 Hari 1:38-40). Siya na si Solomon ay larawan lamang ay kasama na nila ngayon; ngunit marami ang hindi nakakilala sa Kanya. Sa maalab na pananampalataya, ipinahayag ng nagagalak na karamihan na si Jesus ay propeta. Walang dudang karamihan sa kanila ay mga taga-Galilea mismo na naniwala nang Siya nga ang lahat ng sinasabi Niyang Siya.

Ang mga bata at ang iba pang buong-ingay na tumanggap kay Jesus ay kumikilos ayon sa Salita ng Diyos nang ipahayag nila Siya bilang tunay na Anak ni David, na maghahari pa sa Sion. Gaya sa napakaraming ibang pagkakataon, ang mga punong saserdote at mga eskriba, bagaman pamilyar sa titik ng Salita, ay nagpatunay na lubos silang walang kaugnayan sa napakahalagang pagkakataong ito.

Ang Hula ni Zacarias. Kawili-wiling pansinin kung paano magkaugnay ang dalawang pagparito ng ating Panginoon sa Zacarias 9:9-10. Sa talata 9, nakikita natin ang Hari na nakasakay papasok sa Kanyang kabisera sa lupa, na inihaharap ang Kanyang sarili sa bayan bilang kanilang tunay na pinuno. Ngunit kahit napakalapit na sumusunod dito ang talata 10, ang mga pangyayaring inilalarawan dito ay hindi ganap na matutupad hanggang sa muli Siyang dumating. Saka Niya ipahahayag ang kapayapaan sa mga bansa, at ang Kanyang pamamahala ay itatatag sa buong lupa.

Awit 118. Ang Awit na ito ay pangunahing tumatalakay sa panahong babangon ang Panginoon para sa pagliligtas ng Israel. Sa panahong iyon, matatapos na ang lahat ng kanilang pagsubok at papasok sila sa kaligayahan ng pagsasaya at kaligtasan na matatagpuan noon sa mga tolda ng mga matuwid (118:15). Ngunit lahat ng pagpapalang ito ay nakasalalay sa Isa na kailangan munang itali bilang handog sa mga sungay ng altar. Naitakda na sa layunin ng Diyos mula pa sa walang hanggan na hindi maaaring magkaroon ng kaharian hangga't hindi natatapos ang gawain ng krus. Bagaman ang pagtanggap na natamo ni Jesus ay lubos na naaayon sa mga plano ng Diyos, kinailangang matutuhan ng mga sanang nagkorona sa Kanya bilang hari noong panahong iyon na kailangan muna Niyang magdusa ng maraming bagay, ipako sa krus, at bumangon mula sa mga patay. Sa takdang panahon ng Diyos, ang natitirang bahagi ng hula ay magkakaroon ng maluwalhating katuparan.

Ang Paglilinis sa Templo (Mateo 21:12-16)

Pagpasok sa lungsod, nagpatuloy si Jesus para dalawin ang sentro ng lahat ng pagsamba ng mga Judio at ipakita roon ang Kanyang awtoridad gaya ng ginawa Niya sa mas naunang pagkakataon, na isinalaysay sa Juan 2:13-17.

Ang paglilinis sa templo ay paggigiit ni Cristo ng Kanyang awtoridad bilang Anak ng Ama, na ang bahay ay lubhang dinungisan. Ang templong iyon ang lugar kung saan, noong una, inilagay ni Jehova ang Kanyang pangalan, ngunit nadungisan na ito at narumihan. Ginawa na itong lugar ng kalakalan sa pagkukunwaring pagtulong sa maraming manlalakbay na dumarating mula sa lahat ng panig ng mundo para ipagdiwang ang mga taunang kapistahan, o mga takdang panahon, ni Jehova (tingnan ang Levitico 23).

“Ang Aking bahay ay tatawaging bahay ng panalangin.” Ito ang layunin ng Diyos, gaya ng ipinahayag ni propeta Isaias (Isaias 56:7). Sa darating na araw ng kaharian, kapag ang Jerusalem ay naging tunay na sentro ng pagsamba ng mundo, babangon ang isang bagong templo, kung saan dadalo ang lahat ng bansa. Ang templong nakatayo noon sa bundok ng Moria ay naging “yungib ng mga magnanakaw,” na hindi nagbibigay-dangal sa Diyos at katitisuran sa mga tao.

Siya na Panginoon ng templo ay naroon para ipakita ang Kanyang nagliligtas na kapangyarihan. Hinanap Siya ng mga nagdurusa sa iba't ibang karamdaman ng katawan, “at pinagaling Niya sila” sa Kanyang biyaya at habag.

“Ang mga punong saserdote at mga eskriba… ay lubhang nagalit.” Ang mga mapagmataas at palalong legalistang ito ay naiskandalo mismo sa kabutihan at kagandahang-loob ni Jesus. Ang papuri ng nagpapasalamat na mga tao ay parang apdo at kapaitan sa mga pinunong ito ng relihiyon. Nang marinig nila ang mga taong sumisigaw ng, “Hosana sa Anak ni David,” nagalit sila na ibigay sa Kanya ang ganoong parangal. Wala silang balak na makiisa sa masayang pagkilalang ito sa Kanya na ang mga salitang may kapangyarihan ay nagpapatotoo sa pagka-Diyos at awtoridad ng Kanyang mensahe (Juan 5:30).

Sinisi nila si Jesus sa pagpayag sa mga tao na tawagin Siyang Anak ni David, na katumbas ng pagkilala sa Kanya bilang kanilang Mesiyas, at hiniling nilang sawayin Niya ang karamihan. Ngunit tumanggi si Jesus na pakinggan ang kanilang galit na mga pamumuna at itinuro Niya sila sa isang bahagi ng Mga Awit na eksaktong akma sa pangyayari: “Mula sa bibig ng mga sanggol at mga pasusuhin ay ginawa Mong sakdal ang papuri” (Awit 8:2). Sa kanilang katapatan at

kapayakan, ang mga bata at ang mga karaniwang tao, na hinahamak ng mga pinunong matuwid-sa-sarili, ay nagpatunay na sila ay tinuruan ng Diyos. Pinarangalan nila si Jesu-Cristo bilang Isinugo ng Ama, na naparito sa sanlibutan para maging Manunubos ng Israel.

Ang Puno ng Igos na Isinumpa (Mateo 21:17-22)

Nang sumapit ang gabi, umalis si Jesus sa lungsod at pumunta sa Betania. Ayon sa tala, hindi Siya nagpalipas ng gabi sa Jerusalem hanggang sa Siya ay dinakip at dinala sa bahay ni Caifas. Maaaring nakatuloy Siya sa Kanyang mga kaibigang sina Lazaro, Marta, at Maria, o sa ibang maginhawang lugar. Ang tahanan ni Lazaro sa Betania ay napakamahal sa puso ni Jesus. Maiisip nating malapit Siya sa maliit na pamilyang iyon sa mga huling gabing ito ng Kanyang pananatili sa lupa.

Tuwing umaga ay naglalakad Siya kasama ng Kanyang mga alagad patungo sa lungsod. Habang papasok sila sa ikalawang umaga, nakita ni Jesus ang puno ng igos na walang bunga at nagpahayag Siya ng mataimtim na hatol dito. Ang puno ng igos ay ang kilalang simbolo ng Israel (o mas tumpak, ng Juda) bilang bansa: isang puno ng igos na itinanim sa ubasan. Nang dumating si Jesus sa Israel, naroon ang mga dahon ng seremonya ng relihiyon ngunit walang bunga para sa Diyos. Kaya ang mga Israelita ay ibinigay sa hatol na pagkabaog sa buong kasalukuyang panahon.

Ang katotohanang nababalot ng mga dahon ang punong ito ay natural na magpapahiwatig ng bunga, sapagkat ang mga igos ay lumilitaw bago ang mga dahon sa karamihan ng uri ng puno ng igos. Alam na alam ni Jesus ang mga katotohanan ng bagay na ito, ngunit pinili Niyang pumunta sa puno para maghanap

ng bunga para gawin itong isang talinghagang isinagawa. May tatlong bahagi tungkol sa puno ng igos na tiyak na magkakaugnay at nagbibigay sa atin ng larawang pang-dispensasyon ng pakikitungo ng Diyos sa mga Judio: Lucas 13:6-9; Mateo 21:17-20; Mateo 24:32-33.

"At agad na nalanta ang puno ng igos." Napansin ng mga alagad nang may pagkamangha na ang punong walang bungang ito, na dating napakaluntian at napakagandang tingnan, ay natuyo at nalanta. Nang mapansin ang kanilang pagkamangha, sinamantala ni Jesus ang pagkakataon para muling itatak sa kanila ang aral tungkol sa kahalagahan ng pananampalataya. Ginamit Niya ang parehong halimbawang gaya ng dati (Mateo 17:20) tungkol sa bundok na itinatapon sa dagat bilang tugon sa pananampalatayang kasinlaki ng butil ng mustasa. Sa pagkakataong ito ay idinagdag Niya ang tiyak at nakapagpapalakas-loob na pahayag na "lahat ng bagay, anuman ang hingin ninyo sa panalangin, na sumasampalataya, ay tatanggapin ninyo."

Hindi ito dapat unawaing katiyakan na ipagkakaloob ng Diyos ang bawat hiling natin, o ibibigay sa atin ang anumang hingin natin. Ang manalangin nang may pananampalataya ay nangangahulugang nananalangin tayo ayon sa ipinahayag na kalooban ng Diyos, at hindi tayo nagkikimkim ng kasamaan sa ating mga puso (Awit 66:18). Ngunit kung ang isang tao ay tama ang kalagayan sa Diyos at ang kanyang panalangin ay nasa pananampalataya dahil naaayon ito sa alam na kalooban ng Diyos, tiyak ang tugon ng Diyos.

Ang Awtoridad ni Jesus (Mateo 21:23-27)

Habang nagtuturo sa templo, hinamon si Jesus ng mga pinuno ng relihiyon tungkol sa Kanyang awtoridad na kumilos nang gayon. Ang mga saserdote at matatandang ito ay madalas kumilos sa napakaduda-dudang awtoridad, ngunit kinuwestiyon nila ang karapatan ni Jesus na linisin ang templo mula sa mga gumawa rito na "yungib ng mga magnanakaw" at turuan ang mga tao gaya ng ginawa Niya.

Sa pagsunod sa kaugaliang madalas Niyang gamitin sa pakikitungo sa mga mapamunang gaya ng mga saserdoteng ito, sumagot si Jesus sa pamamagitan ng pagtatanong sa kanila ng isang tanong na may patutunguhan. Paano ang bautismo ni Juan? Mula ba ito sa Diyos o kumikilos si Juan mula sa pananaw na pantao lamang?

Nang mapagtanto nilang nahuli sila sa sarili nilang kabaluktutan at kawalang-katapatan, sumagot sila sa pagsasabing, "Hindi namin masabi." Alam nilang kung aaminin nilang isinugo ng Diyos si Juan, hindi nila maipapaliwanag kung bakit hindi sila naniwala sa kanya. Ang paniniwala kay Juan ay mangangahulugan ng pagtanggap kay Jesus, na ipinahayag ni Juan na siyang ipinangakong Mesiyas. Sa kabilang banda, kung mangangahas silang itanggi ang makalangit na pagkakasugo kay Juan, pupukawin nito ang galit ng mga tao laban sa kanila, at mawawala ang kanilang impluwensiya sa mga tao, na sa pangkalahatan ay naniniwalang si Juan ay propeta ng Panginoon.

Nang aminin nila ang kanilang kamangmangan o kawalang-kakayahang sumagot, mahinahong tumugon si Jesus, "Hindi Ko rin sasabihin sa inyo kung sa anong awtoridad Ko ginagawa ang mga bagay na ito." Ang pagtatangkang kumbinsihin sila ay

pag-aaksaya lamang ng oras, sapagkat gaya ng madalas nating sabihin, “Walang mas bulag pa kaysa sa ayaw makakita.”

Ang Talinghaga ng Dalawang Anak (Mateo 21:28-32)

Nagtatapos ang Mateo 21 sa dalawang talinghaga, na kapwa sadyang ginawa para ipakita ang bigat ng pagtangging agad na sumunod sa patotoo at mga hinihingi ng Panginoon.

Ang una sa dalawang pangwakas na talinghaga ay tungkol sa isang lalaki at sa kanyang dalawang anak. Ang dalawang anak ay naglalarawan ng dalawang uri ng tao: ang mga nagsasalita lamang nang walang gawa, at ang mga tunay sa kanilang pagpapahalaga sa mga espirituwal na katotohanan. Sa unang anak, nakikita natin ang matigas ang ulong anak, na nagpupumilit sa pagsuway hanggang sa mapaamo at madala sa pagsisisi ng biyaya ng Diyos. Sa ikalawang anak, nakikita natin ang mga legalista sa Israel. Sa paanan ng Sinai, sinabi nila, “Lahat ng sinabi ng Panginoon ay gagawin namin, at susunod kami” (Exodo 24:7), ngunit ang kanilang kasaysayan ay kasaysayan ng hindi pagpapasakop sa Diyos (Roma 2:24).

“Ang mga maniningil ng buwis at ang mga patutot ay pumapasok sa kaharian ng Diyos na nauuna sa inyo.” Ang mga umaaming makasalanan ang nakakadama ng pangangailangan nila ng biyaya, bumabaling sa Diyos sa pagsisisi, at pumapasok sa kaharian sa pamamagitan ng bagong kapanganakan (Juan 3:3, 5).

Dumating si Juan na ipinahahayag ang matuwid na mga hinihingi ng Diyos sa Kanyang mga nilikha at tinatawag sa pagsisisi ang mga nabigong abutin ang pamantayang ito. Ang mga legalista ay walang pakialam na tumalikod, ngunit ang mga makasalanang nangangailangan ay sumunod.

Napakadelikadong bagay ang paglalaro sa awa ng Diyos. Halos hindi namalayan ng mga pinuno ng mga Judio na tinatatakan nila ang sarili nilang kapahamakan sa pagtanggi kay Jesus, ang Isinugo ng Diyos para dalhin sila sa kapuspusan ng pagpapala kung tatanggapin nila Siya. Nawala sa kanila ang kanilang pagkakataon dahil nabulag sila ng pansariling interes. Nabigo silang makilala ang kanilang Mesiyas nang dumating Siya nang eksaktong naaayon sa mga Kasulatan ng mga propetang sinasabi nilang iginagalang nila. Ang kaalaman lamang sa titik ng Salita ay hindi nakapagliligtas ng sinuman. Ang mga sumasampalataya sa Cristo na tinutukoy ng Aklat ng Diyos ang ginagawang pantas tungo sa kaligtasan (2 Timoteo 3:15). Ang pagtanggi sa Kanya ay nakamamatay.

Mataimtim na paksa ito. Sino ang makakapaglarawan nang sapat sa mga panganib ng pagtanggi kay Cristo? Gumamit ang Diyos ng ilan sa mga pinakamatinding larawang maiisip para balaan tayo sa kakila-kilabot na kapalarang naghihintay sa tumatanggi sa Kanyang biyaya at ayaw tumanggap sa Tagapagligtas.

Ang puno ng igos na walang bunga, na isinumpa ni Jesus, ay kumakatawan sa relihiyosong bansang hindi namunga para sa Diyos at kaya itinakwil at mula noon ay natuyo na, wika nga, mula sa mga ugat. Ang talinghaga ng dalawang anak ay naghahambing sa mga legalista at matuwid-sa-sariling mga pinuno ng mga Judio, na nagkunwaring sumusunod ngunit hindi naman ginawa, at sa mga kawawang makasalanan, Judio man at Hentil, na nakarinig at sumunod sa katotohanan ng Ebanghelyo. Ang talinghaga ng ubasan (Mateo 21:33-46) ay nagsasalaysay ng pag-aalaga at pagtitiyaga ng Diyos sa Kanyang bayan sa lupa hanggang sa tinupad nila ang sarili

nilang mga Kasulatan sa pagtanggi sa Kanyang Anak. Ang kuwento ng piging ng kasalan (Mateo 22:1-14) ay nagbibigay-diin sa parehong katotohanan; ipinapakita ng talinghaga kung paano bubuksan ang pinto ng pananampalataya sa mga Hentil at nagbabababala laban sa pag-aangking walang laman, na maaari lamang mangahulugan ng paghatol sa huli, gaya sa kaso ng lalaking tumanggi sa damit-pangkasal.

Ang Talinghaga ng Ubasan (Mateo 21:33-46)

Ang ikalawa sa dalawang pangwakas na talinghaga sa Mateo 21, ang talinghaga ng ubasan, ay may paglalapat kapwa sa nakaraan at sa hinaharap. Sinundan nito ang mga pamamaraan ng Diyos sa Israel noong nakaraan at ang kanilang pagtanggi sa Kanyang mga sugo. Tumingin din ito nang pahula sa magaganap sa susunod na ilang araw, nang si Jesus mismo ay itatakwil ng Kanyang sariling bayan at ibibigay sa kamatayan.

Ang may-ari ng bahay ay ang Diyos mismo. Ang ubasan ay ang Israel (Isaias 5:1-7). Ang mga magsasaka ay ang mga pinuno sa Juda na may pananagutang gabayan nang tama ang bayan. Ang mga lingkod ay ang mga propetang dumating paminsan-minsan bilang mga kinatawan ni Jehova para igiit ang Kanyang mga karapatan sa bayan.

“Binugbog ang isa, at pinatay ang isa pa, at binato ang isa pa.” Ganoon ang pakikitungo ng Israel at Juda sa mga dumating sa kanila sa pangalan ng Panginoon (Mga Gawa 7:52).

“Sinugo niya sa kanila ang kanyang anak.” Kay linaw ng paglalarawan nito sa biyaya ng Diyos sa pagsusugo sa Panginoong Jesus! Nasa Palestina Siya bilang kinatawan ng Ama (Juan 6:38; 7:28-29). Si Cristo ang tagapagmanang isinugo ng Ama sa biyaya para tawagin ang mga pinuno sa Israel sa

landas ng pagsunod at pananagutan. Ngunit alam Niyang itatakwil nila Siya gaya ng pag-uusig nila sa mga propetang nauna. Ang pagtanggi kay Cristo ng Kanyang sariling bayan ang pinakamatinding posibleng pagpapahayag ng pagkamuhi ng likas na puso, na inudyukan ng kasamaan ni Satanas, laban sa Diyos ng lahat ng biyaya (Mga Gawa 2:23).

Walang saysay na subukang patawarin ang mga pinuno ng mga Judio sa krimen ng pagbibigay sa ating Panginoon sa kamatayan (1 Tesalonica 2:14-15). Sa aktuwal, ang mga Hentil ang nagpako sa Kanya sa krus, ngunit sa layunin, ang mga Judio ang pumatay sa Kanya. Kapwa sila sangkot sa pinakamalaking krimen sa buong kasaysayan, ang pagpatay sa Cristo ng Diyos (Mga Gawa 4:26-27).

"Ano ang gagawin niya sa mga magsasakang iyon?" Nakikinita ang kanilang pakikitungo sa Kanyang sarili, itinanong ni Jesus nang direkta sa mga sumunod sa talinghaga hanggang doon. Nais Niyang sila mismo ang magpahayag ng sarili nilang hatol.

"Kaawa-awang pupuksain niya ang masasamang taong iyon." Nang hindi namamalayan, ipinahayag nila ang gagawin ng Diyos. Natupad ang kanilang mga salita sa pagkawasak ng Jerusalem at sa pagsasantabi sa Judio bilang pabor sa mga bansa ng mga Hentil.

"Ang batong itinakwil ng mga tagapagtayo." Itinawag ni Jesus ang kanilang pansin sa tiyak na hula ng Awit 118:22. Siya mismo ang batong itinakwil. Ngunit sa Kanyang muling pagkabuhay, gagawin Siya ng Diyos na pangunahing bato sa panulukan ng bagong templo ng mga buhay na bato na malapit na Niyang itayo.

Ipinaliwanag ng isang alamat ng mga Judio ang talatang ito sa pagsasabing sa pagtatayo ng templo ni Solomon, may isang batong ipinadala mula sa mga tibagan sa pinakasimula na hindi mahanapan ng lugar ng mga manggagawa, kaya itinapon ito sa lambak sa ibaba ng bundok ng Moria. Nang bandang huli, ipinasabi nilang handa na sila para sa batong panulukan, ngunit ipinahayag ng mga kantero na naipadala na ito. Sa wakas ay may nakaalala sa batong tinanggihan, at ang paghahanap sa lambak ay nagbunyag dito, at itinaas itong muli sa bundok, at ginawang pangunahing bato sa panulukan.

"Ang kaharian ng Diyos ay aalisin sa inyo, at ibibigay sa isang bansang nagbubunga ng mga bunga nito." Ang Israel ayon sa laman ay isasantabi. Ang kahariang napakatagal nilang hinintay ay mawawala sa kanila magpakailanman. Isang bago at hinirang na bansa, isang binagong Israel, ang magmamay-ari ng kaharian sa huli. Samantala, ang biyaya ng Diyos ay lumalabas patungo sa mga Hentil.

Si Cristo ang bato ng kaligtasan; Siya rin ang bato ng paghatol. Natisod sa Kanya ang mga Judio at nabasag (Isaias 8:14). Balang araw ay muli Siyang darating, bilang batong bumabagsak sa larawan ng kapangyarihan ng mga Hentil para durugin ito hanggang maging alabok (Daniel 2:34-35).

Walang maaaring pagdududa sa isipan ng mga nakikinig sa ating Panginoon tungkol sa paglalapat ng talinghaga. Nang makita ang larawan ng kanilang sarili sa mga hindi tapat na magsasaka, ang mga Fariseo ay hindi nagpakita ng anumang tanda ng pagsisisi, ni ng pagnanais na sumunod sa Salita ng Diyos. Sa halip, tila lalo pa silang nagpasiya sa kanilang pagsalungat kay Jesus, ang pinahiran ng Diyos. Kung nangahas sila, sinunggaban sana nila Siya at agad na sinikap na alisin Siya

sa daan, ngunit muli silang napigilan ng kanilang takot sa karamihan na naniniwalang Siya ay propeta. Ganyan ang walang-lunas na kasamaan ng likas na puso maliban kung paamuin ng biyaya ng Diyos!

Kabanata 22: Ang Hari at ang mga Kalaban Niya

Ang Talinghaga ng Piging ng Kasalan (Mateo 22:1-14)

Sa kapansin-pansing talinghagang ito, na sinabi ng ating Panginoon sa mga tao sa Jerusalem nang malapit nang matapos ang Kanyang ministeryo, ibinigay Niya ang isang kahanga-hangang balangkas kung paano nakikitungo ang Diyos sa mga tao sa mundong ito sa iba't ibang panahon. Sinabi ni Jesus ang talinghagang ito ilang sandali bago Siya lumabas patungo sa halamanan ng Getsemani, at mula roon ay sa bulwagan ng paghatol at sa krus. Isa na naman itong talinghaga ng kaharian ng langit. May kinalaman ito sa larangan ng pagpapahayag ng pananampalataya, at sinasabi nito sa atin kung ano ang mangyayari sa panahong wala rito ang Panginoon.

Ang "isang hari" ay ang Diyos; ang anak ay si Cristo mismo; ang kasalan ay ang pagkakaisa ng mga mananampalataya kay Cristo. Ang mga nagtitiwala sa Kanya ay naiisa sa Kanya na parang sa isang kasal. Ang hapunan ng kasalan ay talagang ang piging ng Ebanghelyo, ang piging ng mabubuting bagay na inihanda ng Diyos para sa lahat ng tatanggap sa Kanyang mapagbiyayang paanyaya. Ngunit pansinin, ang piging ay inihanda ng Diyos para sa kagalakan at kaluwalhatian ng Kanyang sariling minamahal na Anak. Nasa puso ng Diyos ang kaisipang iyon, at ipinahayag Niya ito sa pamamagitan ng pagsusugo sa Panginoong Jesu-Cristo sa sanlibutan upang iligtas tayo mula sa ating mga kasalanan.

Ang hari ay "nagsugo ng kanyang mga alipin upang tawagin ang mga inanyayahan sa kasalan: at ayaw nilang pumunta." Ang unang paanyayang ito ay para sa mga nawawalang tupa ng sambahayan ng Israel, na inaanyayahan silang pumunta sa piging ng kasalan na inihanda ng Hari. Tinanggihan nila ang mapagbiyayang paanyaya. "Siya ay naparito sa Kanyang sariling mga tao, at hindi Siya tinanggap ng Kanyang sariling mga tao" (Juan 1:11). Madalas itanong ng mga Judio, "Kung si Jesus nga ang Mesiyas, gaya ng sinasabi ninyo, bakit nagdurusa ang Israel sa lahat ng mga taong ito sa halip na pagpalain?" Ito ang sagot: Naparito Siya upang iligtas ang Israel, ngunit nang tanggihan nila Siya, ang paanyaya ay ipinaabot sa mga Hentil. Isinugo ng Hari ang Kanyang mga alipin upang tawagin ang mga tao ng Israel; may paanyaya sila sa kasalan, ngunit ayaw nilang pumunta. Sinabi ni Jesus, "Ayaw ninyong lumapit sa Akin, upang magkaroon kayo ng buhay" (Juan 5:40). Ayaw nilang pumasok at makibahagi sa piging na nakahain na. Upang tanggapin ang paanyaya, kailangang magtiwala ang isang tao kay Cristo para sa kanyang sarili.

Pansinin na may ikalawang paanyaya, isang napakaapurahan, na ipinaabot sa mga taong iyon din, na sinasabi sa kanilang handa na ang piging. Ayaw pa rin nilang pumunta. Sinabi ng hari, "Pumunta kayong muli at tawagin sila!" Pagkatapos umakyat sa Langit ng Panginoong Jesus, makikita natin sina Pedro at ang iba pang mga apostol, sa mga unang kabanata ng aklat ng Mga Gawa, na nakikiusap sa Israel na magsisi sa pagtanggi nila kay Cristo at bumaling sa Kanya at magtiwala sa Kanya, na ipinahahayag Siya bilang kanilang Tagapagligtas. Iilan ang tumanggap sa Kanya, ngunit ang nakararami ay umayaw sa Kanya at talagang inusig pa ang Kanyang mga lingkod.

"Ngunit hindi nila ito pinansin, at nagsialis sila, ang isa sa kanyang bukid, ang isa naman sa kanyang kalakal." May masama ba sa pagkakaroon ng bukid? May masama ba sa pagiging negosyante? Wala naman; maliban na lamang kung ito ang humahadlang sa iyo sa pagpasok sa Langit! Kung lubos kang abala sa iyong bukid, o lubos na nakatuon sa iyong kalakal, kaya hindi mo na maiangat ang iyong mga mata sa itaas ng lupa, kung gayon ay may malubhang mali rito. Ang mga bagay na wasto sa kanilang sarili ay maaaring maging mali kung ilalagay natin ang mga ito sa lugar ni Cristo at ng Ebanghelyo. Ang mga taong ito na pinuntahan ng mensahe ay nagsabi, "Napakarami naming ibang bagay na dapat asikasuhin: may bukid kaming dapat sakahin, may kalakal kaming dapat ipagbili. Hindi namin mapag-isipan ang paanyaya ng hari."

"At sinunggaban ng iba ang kanyang mga alipin, at pinagmalupitan sila, at pinatay sila." May ilan na basta walang pakialam, at may iba namang tahasang kumakalaban. Ang mga ito ay talagang pumatay sa mga alipin. Kahit noong mga unang araw na iyon, daan-daan sa mga minamahal ng Diyos ang ipinapatay ng mga umayaw sa Kanyang mensahe.

Baka may nagbabasa nito na magsabi, "Aba, hindi naman ako laban kay Cristo; wala akong laban sa iglesya, wala akong laban sa Cristianismo. Ang totoo lang, hindi talaga ako interesado. Napakarami kong ibang bagay na iniisip." Katulad ka lang ng unang pangkat, ang mga "nagsialis, ang isa sa kanyang bukid, ang isa naman sa kanyang kalakal." Ang iba naman ay maaaring kalaban ni Cristo. Ngunit pansinin ito: parehong hindi nakapasok sa piging ng kasalan ang dalawang pangkat. Walang pakialam man lamang ang isang tao o tahasang kalaban ng Ebanghelyo ng Diyos, iisa rin ang kahihinatnan. Ang tanong na

nasa Hebreo 2:3, "Paano tayo makatatakas, kung ipagwawalang-bahala natin ang ganito kadakilang kaligtasan?" ay hindi pa nasasagot kailanman. Upang mapahamak magpakailanman, hindi kailangang maging kalaban ni Cristo. Hindi kailangang tiyakang sabihin, "Tinatanggihan ko si Jesus." Ipagwalang-bahala mo lang Siya at hindi ka kailanman makapapasok sa piging. "Ang daan ng mamaya-mamaya ay patungo sa bahay ng kailanman." Maaari mong sabihin, "Balang araw, kapag iba na ang kalagayan, pag-iisipan ko ang aking kaluluwa." Ngunit sa kasamaang-palad, habang naghihintay ka ng mas maginhawang panahon, maaaring dumating ang katapusan ng buhay, at matatagpuan mo ang iyong sarili na nakakulong sa labas, sa kadiliman magpakailanman.

"Ngunit nang marinig ito ng hari, siya ay nagalit: at isinugo niya ang kanyang mga hukbo, at nilipol ang mga mamamatay-taong iyon, at sinunog ang kanilang lungsod." Pagkatapos tanggihan at ipako sa krus si Cristo, naghintay ang Diyos ng mga apatnapung taon upang magsisi ang Israel, ngunit ayaw nila. Pagkatapos ay "isinugo niya ang kanyang mga hukbo." Siya ang Diyos ng mga hukbo; Siya ang Diyos ng mga sandatahan. At kapag ang isang bansa ay nagkasala laban sa Kanya hanggang sa puntong kailangan na Niyang hatulan sila, ipinadadala Niya ang mga hukbo ng ibang bayan upang magdala ng paghatol sa kanila. Pinahintulutan ng Diyos ang mga hukbong Romano na salakayin ang lupain ng Israel at wasakin ang Jerusalem. Ang tuluyang pagkawasak ng lungsod na iyon ang katuparan ng mga salita ng Panginoong Jesus, "Walang maiiwan dito na isang bato sa ibabaw ng kapwa bato, na hindi ibabagsak" (Mateo 24:2).

Napakataas ng pagpapahalaga ng Ama sa Kanyang Anak, kaya kapag sadyang tinanggihan at inayawan Siya ng mga tao, napupukaw ang galit ng Diyos. Sa Kanyang pakikitungo sa Israel, talagang ipinawasak Niya ang Jerusalem, at ang bayan ay nakakalat sa buong mundo mula noon. Ipinakita nilang hindi sila karapat-dapat sa buhay na walang hanggan.

Magkakaroon ba kung gayon ang Diyos ng bulwagan ng piging na walang laman? Wala bang tatanggap sa Kanyang paanyaya at daraló para sa kaluwalhatian ng Kanyang Anak? Hindi, hindi! Titiyakin ng Diyos na mapupuno ng mga panauhin ang Kanyang piging ng kasalan, at matatagpuan Niya sila sa mga lugar na pinakahindi inaasahan. Mababasa natin, "Kaya't pumunta kayo sa mga lansangan, at lahat ng matagpuan ninyo ay anyayahan ninyo sa kasalan." Nakikita natin ang Ebanghelyo na lumalabas patungo sa mga Hentil. Nagkaroon ng pagkakataon ang Israel; may paanyaya sila sa piging, ngunit tumanggi silang tanggapin ito. Kaya sinabi ng Diyos sa Kanyang mga lingkod, "Pumunta kayo sa mga bakuran at sa mga lansangan; pumunta kayo sa lahat ng uri ng tao saanman. Anuman ang kalagayan ng mga tao, gaano man sila karumi, gaano man sila kasama at kasalanan, anyayahan ninyo sila sa piging ng kasalan; anyayahan ninyo silang pumasok." At kaya mababasa natin na ang mga alipin ay "nagsilabas sa mga lansangan, at tinipon ang lahat ng kanilang matagpuan, masama at mabuti: at napuno ng mga panauhin ang kasalan." Isa itong malinaw na larawan ng nangyayari sa nakalipas na labinsiyam na daang taon. Ang mga lingkod ng Diyos ay naglalakbay mula sa lungsod hanggang lungsod, mula sa lupain hanggang lupain, at hanggang sa mga pinakadulong bahagi ng mundo. Pumupunta sila saanman, inaanyayahan ang mga kaawa-awang ligaw na tao na pumunta sa piging ng kasalan na

inihanda ng Diyos para sa Kanyang Anak. Marami ang tumanggap sa paanyaya. Ngunit naku, kay rami sa mga Hentil ang tumanggi kay Cristo at ayaw pumunta! Isa ka ba sa kanila? Maaaring ipinanganak ka sa isang tahanang Cristiano at narinig mo ang mensahe sa buong buhay mo. Marahil ang unang pangalang natutuhan mong bigkasin, pagkatapos matutong sabihin ang "tatay" at "nanay," ay ang pangalan ni Jesus; gayunman, hindi ka pa rin ligtas, nasa kasalanan pa rin at wala si Cristo. Naku, kay laki ng panganib na kinatatayuan mo, sapagkat nasusulat sa Salita ng Diyos, "Ang madalas sawayin na nagpapatigas ng kanyang leeg, ay biglang mawawasak, at walang lunas" (Kawikaan 29:1)! Ngayon ay naghihintay ang Diyos sa biyaya upang iligtas ka. Ipinaabot na ang paanyaya. Pupunta ka ba? Tatanggapin mo ba si Cristo para sa iyong sarili? Bukas ay maaaring nakasara na ang pinto.

May mga taong nagpapahayag na tinatanggap nila ang paanyaya ng Ebanghelyo, ngunit hindi naman talaga nagtitiwala kay Cristo bilang kanilang sariling Tagapagligtas. Mababasa natin, "At nang pumasok ang hari upang tingnan ang mga panauhin, nakita niya roon ang isang taong hindi nakasuot ng damit-pangkasalan." Ayon sa kaugalian sa Silangan, kapag ang isang dakilang tao ay naghanda ng piging ng kasalan para sa isang kaanak niya, siya mismo ang nagbibigay ng angkop na damit na isusuot ng mga panauhin kapag umupo sila sa piging. Lahat ay may pagkakataong magsuot ng damit-pangkasalan. Gayundin ngayon, nagbibigay ang Diyos ng balabal ng katuwiran na dapat tanggapin at isuot ng lahat. Maaari mong sabihin, "Hindi ako karapat-dapat sa Kanya at sa Langit; hindi ako karapat-dapat mabilang sa mga tinubos." Mahal kong kaibigan, dahil nga hindi ka karapat-dapat, dahil nga makasalanan ka kaya ka inaanyayahang pumunta, at Siya ang

gagawa sa iyong karapat-dapat. Magtitiwala ka ba kay Cristo bilang iyong Tagapagligtas? "Ang tanging kaangkupang hinihingi Niya ay madama mo ang pangangailangan mo sa Kanya." Kaya hindi dahilan ang kakulangan ng kaangkupan. Kapag lumapit ang mga makasalanan nang may pagsisisi, na nagtitiwala kay Cristo, dinadamitan Niya sila ng kasuotan ng kaligtasan, ng balabal ng katuwiran. Ito ang damit-pangkasalan na gumagawa sa isang tao na karapat-dapat humarap sa hapunan ng kasalan.

May isang tao sa piging na ito na nagpahayag na tinatanggap niya ang paanyaya, ngunit hindi niya sinamantala ang damit-pangkasalan. Ang taong ito ay katulad ng marami na nagsasabi ngayon, "Sa tingin ko hindi naman ako ganoon kasama. Hindi ko kailangan ng Tagapagligtas; sapat na ang kabutihan ko sa kung ano ako ngayon." Nagtitiwala sila sa kanilang sariling katuwiran. Mababasa natin sa Roma 10:3, "Sapagkat sa hindi nila pagkaalam sa katuwiran ng Diyos, at sa pagsisikap na itatag ang kanilang sariling katuwiran, hindi sila nagpasakop sa katuwiran ng Diyos."

Naiisip ko ang taong ito na pumapasok. Ang mga alipin ng hari ay namimigay ng mga balabal sa mga panauhin habang pumapasok sila sa pinto. Ngunit nang dumating ang partikular na taong ito, sinabi niya, "Sa tingin ko hindi ko na kailangang abalahin ang sarili ko sa balabal na iyan. Bagong bili ang damit ko, at sa tingin ko wala na akong kailangan pa; maayos na ang itsura ko sa kung ano ako ngayon."

"Ngunit ang hari mismo ang nagbigay ng balabal na ito. Nais niyang magsuot nito ang lahat," sagot ng alipin.

Nagpumilit ang tao, "Naku, sa tingin ko wala namang pagkakaiba sa kaso ko; masisiyahan ang hari sa akin kung ano

ako ngayon." At pinapasok siya ng alipin.

Dumating ang oras na nagtipon na ang mga panauhin sa hapag. Pumasok ang hari at tiningnan ang mga panauhin. Nakita niya ang taong walang damit-pangkasalan, at nagtanong, "Kaibigan, paano ka nakapasok dito na hindi nakasuot ng damit-pangkasalan?" Hindi nakapagsalita ang tao. Tinanggap niya ang paanyaya sa piging, ngunit tinanggihan niya ang damit-pangkasalan na buong biyayang ibinigay.

Katulad siya ng marami na sumasapi sa iglesya ngunit hindi tumatanggap kay Cristo bilang kanilang personal na Tagapagligtas. Ipinakikita ng talinghagang ito ang mangyayari balang araw. Kapag tiningnan ng Hari ang mga panauhin, magtatanong Siya, "Kaibigan, paano ka nakapasok dito na hindi nakasuot ng damit-pangkasalan? Paano mo nalakas-loob na umupo kasama ng mga nagpapahayag ng pananampalataya sa Aking Anak gayong hindi ka naman talaga ipinanganak na muli? Paano mo nalakas-loob na makisama sa isang pangkat ng mga Cristiano gayong hindi ka naman kailanman naligtas?" At sa araw na iyon, walang mangangahas magbigay ng kahit isang salitang pagdadahilan. Naku, naiisip ko na ilang sandali bago nito, handang-handa ang taong ito na magpaliwanag sa mga alipin ng hari. Maganda ang pagtatanggol niya sa sarili, ngunit nang humarap na siya sa hari, "hindi siya nakapagsalita."

Maaaring umaasa ka sa iyong mabubuting gawa para sa kaligtasan ng iyong kaluluwa. Maaaring nakasandal ka sa katotohanang sumapi ka sa isang partikular na iglesya, marahil noong bata ka pa, at iniisip mong iyon ang magdadala sa iyo sa Langit. Maaaring umaasa ka sa katotohanang nabautismuhan ka at tumatanggap ka ng sakramento ng Hapunan ng Panginoon, o sa katotohanang binago mo ang iyong buhay at

hindi ka na namumuhay gaya ng dati; ngunit "walang ibang pangalan sa silong ng langit na ibinigay sa mga tao, na sa pamamagitan nito ay dapat tayong maligtas" (Mga Gawa 4:12), maliban sa pangalan ni Jesus.

Si Saulo ng Tarso ay minsang tumanggi sa damit-pangkasalan. Akala niya karapat-dapat siya sa Diyos kahit wala ito, at akala niya hindi niya kailangan si Cristo; may sarili siyang katuwiran. Ngunit sa daan patungong Damasco, natuklasan niyang ang lahat ng kanyang katuwiran ay parang maruruming basahan. Natanaw niya si Cristo sa kaluwalhatian na nakaupo sa kanang kamay ng Diyos sa Langit, at bumulalas siya:

> *Ang mga bagay na pakinabang sa akin, ang mga ito ay itinuring kong kalugihan alang-alang kay Cristo. Oo nga, at itinuturing kong kalugihan ang lahat ng bagay dahil sa kahigitan ng pagkakilala kay Cristo Jesus na aking Panginoon: na dahil sa Kanya ay tiniis ko ang pagkawala ng lahat ng bagay, at itinuturing ko ang mga ito na dumi, upang makamtan ko si Cristo, at matagpuan sa Kanya, na hindi taglay ang sarili kong katuwiran, na mula sa kautusan, kundi ang katuwirang sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo, ang katuwirang mula sa Diyos sa pamamagitan ng pananampalataya* (Filipos 3:7-9).

Iyan ang damit-pangkasalan, ang katuwiran ng Diyos na tinatanggap sa pamamagitan ng pananampalataya. Ang damit na ito ay iniaalok sa lahat ngunit isinusuot lamang ng mga sumasampalataya kay Cristo. Suot mo ba ang damit-pangkasalan? Kung pumasok ang Hari ngayong gabi upang tingnan ang Kanyang mga panauhin, sasabihin ba Niya sa iyo, "Kaibigan, paano ka nakapasok dito na hindi nakasuot ng

damit-pangkasalan?" Wala kang masasabi; hindi ka makapagsasalita. Naku, hindi ba mas mabuting tanggapin mo ang iyong tunay na kalagayan nang may pagsisisi sa harap ng Diyos at tanggapin si Cristo bilang iyong Tagapagligtas? Ipagtapat mo sa Kanya ngayon, "Hindi pa ako ipinanganak na muli; nasa kasalanan pa rin ako sa kabila ng lahat ng aking relihiyosong pagpapahayag. Isa akong ligaw na makasalanan na nangangailangan ng Tagapagligtas." Kung gagawin mo ang pagtatapat na ito at babaling ka sa Kanya, handa Siyang iligtas ka.

"Marami ang tinawag, ngunit kakaunti ang pinili." Sinasabi mo ba, "Baka hindi ako kabilang sa mga pinili"? Hindi ka kailanman mapapabilang maliban kung pakikinggan mo ang tawag. Ang paanyaya ang tawag. Ilan ang pinili? Ang mga tumutugon sa tawag, ang mga tumatanggap sa kaloob na katuwiran, ang mga nagtitiwala kay Cristo. Milyun-milyon ang tinawag, ngunit libu-libo ang pinili, sapagkat ang nakararami ay tumatangging paniwalaan ang Diyos sa Kanyang Salita.

Tatanggapin mo ba si Cristo bilang iyong Tagapagligtas ngayon? Tinawag ka; mapapabilang ka ba sa mga pinili? Isusuko mo ba ang iyong puso sa Kanya? Naghihintay Siya sa iyong sagot. Kung tatanggi ka, wala kang aasahan kundi ang paghihirap at kaabahan ng kadiliman sa labas. Nangangahulugan ito ng pagkatiwalag mula sa harapan ng Hari sa walang hanggang pagdadalamhati.

Na walang naidulot ang talinghagang ito sa mga pusong pinatigas ng kasalanan ng marami sa mga nakikinig sa ating Panginoon ay maliwanag sa sumunod na nangyari kaagad.

Aral tungkol sa Pagbabayad ng Buwis (Mateo 22:15-22)

Habang binabasa natin ang mga talatang ito, namamangha tayo sa paraan ng paglalantad ng Panginoon sa pagkukunwari at pandaraya ng mga pinuno sa Judea. Napakaingat nila sa mga maliliit na detalye ng pagsambang gawa-gawa lamang ng tao, ngunit wala silang alam sa pag-ibig ng Diyos na umaapaw sa kaluluwa. Siya na katotohanang nagkatawang-tao ay nasa gitna nila. Gayunman, ang hinangad lamang nila ay palabasin Siyang lumalabag sa kautusan ng Diyos at sa kanilang sariling mga kaugalian, upang masiraan Siya ng puri sa harap ng mga tao, at upang mapagtakpan ang kanilang sariling kasamaan sa pagtanggi sa Kanya. Ngunit ibinaling Niya ang liwanag sa kanila, inilalantad ang kasamaang pinagtatakpan nila ng balabal ng pagkarelihiyoso.

Hinanap nila "kung paano nila Siya masisilo sa Kanyang pananalita." Walang katapatan sa mga pinunong relihiyosong ito. Nagsikap silang maglagay ng bitag kay Jesus, umaasang maisasangkot Niya ang Kanyang sarili sa anumang paraan upang mailantad nila Siya sa panlilibak ng mga tao o maisumbong Siya sa gobernador bilang rebelde laban sa awtoridad ng Roma.

Ang mga Herodiano ay bumuo ng isang partidong maka-Roma sa pagka-Judio, na mga tiwali, masamang-loob, at lubos na makamundo ang pag-iisip. Nakisama ang mga ito sa mga Fariseong nagpapanggap na banal, at lumapit sila upang tuksuhin si Jesus. "Guro, alam naming Ikaw ay tapat." Isa itong tusong pagtatangkang bolahin ang Panginoong Jesus at hikayatin Siyang magsabi ng anumang magagamit laban sa Kanya.

"Naaayon ba sa kautusan ang magbayad ng buwis... o hindi?" Isa itong mainit na tanong sa Judea. Karaniwang sumasagot ng hindi ang mga Fariseo, at oo naman ang mga Herodiano, kahit na parehong sumusunod sa batas ang dalawa.

"Nakita ni Jesus ang kanilang kasamaan." "Alam Niya kung ano ang nasa tao" (Juan 2:25; 16:30), kaya agad Niyang nakilala ang pagkukunwari ng mga tusong nagtatanong na ito.

"Ipakita ninyo sa Akin ang salaping pambuwis." Ang mga baryang Judio ng Palestina ay hindi ginagamit sa pagbabayad ng buwis, kundi ang espesyal na salaping Romano, na mas mataas nang malayo ang halaga. Ang mga baryang ito ay may larawan ng emperador at may nakasulat sa Latin na kanyang pangalan at ranggo.

"Kaya't ibigay ninyo kay Cesar ang mga bagay na kay Cesar; at sa Diyos ang mga bagay na sa Diyos." Sa mga salitang ito sinagot ni Jesus ang kanilang tanong sa pamamagitan ng pagpapakitang ang bayan ng Diyos ay may pananagutan sa Kanya sa mga bagay na espirituwal, ngunit dapat sumunod sa mga kapangyarihang namamahala sa mga bagay na sibil at pambansa.

"Namangha sila, at iniwan Siya, at nagsialis." Nakita nila ang katuwiran at karunungan ng Kanyang sagot, ngunit wala silang ipinakitang pagnanais na maging mga alagad Niya. Sadya silang tumalikod sa Kanya upang sundin ang sarili nilang mga balak.

Ang pagdiin sa unang bahagi ng mga salita ni Jesus, "Ibigay ninyo... kay Cesar ang mga bagay na kay Cesar," habang nakakalimutan ang huling bahagi, "sa Diyos ang mga bagay na sa Diyos," ay ang lubos na pagkaligta sa katotohanang Kanyang iginigiit. Gaano ba tayo kaabala sa katapatan sa Diyos kumpara

sa ating pagkaabala sa katapatan sa bansang kinabibilangan natin at sa pamahalaang nasasakupan natin?

Aral tungkol sa Muling Pagkabuhay (Mateo 22:23-33)

Ang mga materyalistang Saduceo ang nagtangkang ilagay si Jesus sa pagsalungat sa kautusan ni Moises, at siluin Siya sa isang pagtatalo tungkol sa posibilidad ng pisikal na muling pagkabuhay ng mga patay. Kaduda-duda kung ang ganoong pangyayaring inilarawan ng mga Saduceo ay talagang naganap kailanman. Maaaring ang buong kuwento ay gawa-gawa lamang, idinisenyo upang kutyain ang aral ng muling pagkabuhay. Ayon sa mga Saduceo, ang isang babae ay naging asawa ng pitong magkakapatid na lalaki nang sunud-sunod, na kinuha siya ng bawat isa pagkamatay ng kapatid na sumunod na mas matanda sa kanya. Sa wakas, sinasabing namatay ang babae, pagkatapos niyang malagpasan silang lahat. Ang tanong na ibinangon ay: Kanino siya magiging asawa sa muling pagkabuhay? Walang alinlangang tila walang sagot ang tanong na ito para sa mga tusong nagtatanggi sa katotohanan ng buhay pagkatapos ng kamatayan at ng huling muling pagkabuhay. Idinisenyo ito upang ipakita ang kahangalan ng aral ng muling pagkabuhay na itinuturo ng mga Fariseo at ipinahahayag ni Jesus na totoo.

Ngunit hinarap sila ng Panginoon sa paraang nagpatahimik sa kanilang mga pagtutol, gamit ang tanging bahagi ng Kasulatan na kinikilala nilang kinasihan: ang Torah, o ang limang aklat ni Moises. Ipinahayag Niyang ang kanilang tanong ay nakabatay sa kamangmangan sa mga banal na kasulatan at sa kapangyarihan ng makapangyarihan-sa-lahat na Manlilikha. Pagkatapos ay binanggit Niya ang mga salita ni Jehova kay Moises nang ipakilala Niya ang Kanyang sarili sa palumpong na

nagliliyab sa apoy ngunit hindi natutupok. Doon sinabi ng Diyos, "Ako ang Diyos ng iyong ama, ang Diyos ni Abraham, ang Diyos ni Isaac, at ang Diyos ni Jacob" (Exodo 3:6). Hindi Niya sinabi, "Ako *ang dating* Diyos ng mga patriyarkang ito noong nabubuhay sila sa lupa." Siya ang kanilang Diyos sa mismong oras na nagsasalita Siya kay Moises, pagkalipas ng maraming siglo. Hindi Siya Diyos ng mga patay (ibig sabihin, ng mga taong lubusang binura ng kamatayan) kundi ng mga buháy, sapagkat ang lahat (kahit patay na kung ang kanilang mga katawan ang pag-uusapan) ay nabubuhay sa Kanya. At kinapapalooban nito ng muling pagkabuhay sa hinaharap, sapagkat nagbigay ang Diyos ng mga pangako kina Abraham, Isaac, at Jacob na hindi kailanman natupad noong nabubuhay sila sa lupa, ngunit matutupad kapag muli silang bumangon mula sa mga patay.

Sa pagbanggit na ito sa Torah, walang maisagot ang mga Saduceo, at namangha ang nakikinig na karamihan sa paraan ng pagpapatahimik sa mga ipinapalagay na matatalinong teologong ito.

Aral tungkol sa Pinakadakilang Utos (Mateo 22:34-40)

Ngayon naman ay turno na ng mga Fariseo na tanungin si Jesus. Ang tanong na inilahad ng kanilang pangunahing tagapagsalita ay talagang pagkalaban ang katangian. Idinisenyo ito upang hikayating magsalita ang Panginoon, upang makita kung ang Kanyang turo ay tugma sa kautusan ni Moises, o salungat dito.

Pinatahimik ni Jesus ang mga Saduceo sa pamamagitan ng pagtuturo ng muling pagkabuhay ng mga patay, isang aral na itinatanggi nila ngunit pinaniniwalaan ng mga Fariseo. Ngayon,

isang Fariseo, na maliwanag na dalubhasa sa kautusan ni Moises, ang nagtangkang lituhin at guluhin si Jesus sa pamamagitan ng isang tanong na pinagtatalunan ng marami sa mga awtoridad na Judio sa loob ng maraming siglo. Ang kanyang tanong ay tungkol sa kung alin ang mas mahalaga sa bawat isa sa sampung utos.

"Iibigin mo ang Panginoon mong Diyos." Sumagot si Jesus sa pamamagitan ng pagsipi mula sa Deuteronomio 6:5. Kung iniibig nang higit sa lahat ang Diyos, walang sinumang lalabag sa anumang iniutos Niya. Sumasaklaw ito lalo na sa unang tapyas ng kautusan, na naglalahad ng tungkulin ng tao sa Diyos. Kaya ang paglabag sa batas na ito ng pag-ibig ay, sa panahon ng kautusan, ang pinakamalaki sa lahat ng kasalanan.

"Iibigin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili." Sinipi ito mula sa Levitico 19:18, at sumasaklaw sa buong ikalawang tapyas, sapagkat "ang pag-ibig ay hindi gumagawa ng masama sa kanyang kapwa" (Roma 13:10). Ang umiibig sa sangkatauhan sa ganitong paraan ay hindi lalabag sa alinman sa mga batas na may kinalaman sa mga karapatan ng iba (Roma 13:8-9).

Kung saan naghahari ang pag-ibig, ang lahat ng iba pa ay magiging gaya ng nararapat, sapagkat walang sinumang tunay na umiibig sa Diyos at sa kanyang kapwa ang sadyang gagawa ng masama sa alinman sa kanila (Mateo 7:12). Kaya ang buong kautusan at ang mga propeta ay nakasalalay sa dalawang utos na ito na binanggit ni Jesus, sapagkat ang bawat kasalanang maaari nating gawin ay maaaring isang pagkakasala sa Diyos mismo o sa ating kapwa tao. Ang kaligtasang inilaan para sa atin ay una sa lahat isang pagbabayad-sala, o pampalubag-loob, upang tugunan ang lahat ng ating kasalanan, at pagkatapos ay isang pagbabagong-buhay upang matulungan

tayong ibigin ang Diyos at ang ating kapwa nang sa gayon ay tumigil tayo sa pagkakasala.

Kapag tama ang puso sa Diyos, at iniibig Siya nang higit sa lahat, iibigin din ang tao nang walang pag-iimbot, at sa gayon ang buong buhay ay maiaayos sa pagsunod sa Salita ng Diyos. Nasisiyahan ang pag-ibig na paglingkuran ang minamahal, at sa gayon pinangangalagaan nito ang isang tao mula sa paggawa ng mga bagay na magpapalungkot sa Diyos o makasasakit sa kanyang kapwa. Ngunit walang likas na tao ang nakatupad kailanman sa kautusan sa ganitong paraan. Ang pagkamakasarili na likas sa ating kalikasan mismo ang gumagawa nitong imposible. Kapag binago ng biyaya ng Diyos, ang pag-ibig ng Diyos ay ibinubuhos sa puso ng Espiritu Santo (Roma 5:5). Ang turo ng ating Panginoon ay idinisenyo upang magbigay ng kaalaman sa kasalanan at ipakita ang pangangailangan sa pagbabagong-buhay. Ang tao ay nahiwalay sa Diyos dahil sa pagkahulog. Kapag ipinanganak na muli sa pamamagitan ng Salita at ng Espiritu Santo, tumatanggap siya ng buhay na walang hanggan. Likas sa bagong buhay na ito ang umibig, sapagkat ito ay mula sa Diyos (2 Pedro 1:4). Kaya ang pag-ibig ang nagiging namamahalang prinsipyo ng buhay ng taong na kay Cristo. Ang katuwiran ng kautusan ay natutupad sa taong lumalakad hindi ayon sa laman kundi ayon sa Espiritu (Roma 8:4). Nadarama ng Cristiano na kasindali ng pag-ibig sa Diyos at sa kanyang kapwa ang pamumuhay sa pagkamakasarili at masamang kalooban sa iba bago ang pagbabagong-buhay. Isang bagong kapangyarihan ang nangingibabaw sa kanya. Ito ang positibong katibayan ng bagong kapanganakan (1 Juan 3:14; 5:1-2).

Aral tungkol sa Pagkakakilanlan ni Jesus (Mateo 22:41-46)

Matapos sagutin ang lahat ng tanong na inilahad sa Kanya, binaligtad ni Jesus ang sitwasyon sa Kanyang mga kalaban sa pamamagitan ng pagtatanong sa kanila: "Ano ang palagay ninyo tungkol kay Cristo? Kaninong anak Siya?" Pagkalipas ng halos dalawampung siglo mula nang itanong ni Jesus ang mga ito, nananatili silang kasinghalaga ng dati, at humihingi pa rin ng tapat na sagot mula sa bawat taong dinaratnan ng mensahe ng Ebanghelyo. Sapagkat ang Ebanghelyong iyon ay tungkol sa Kanya na kapwa Anak ng Diyos at Anak ni David (Roma 1:1-4). Ayon sa Kasulatan, ang Cristo, ibig sabihin, ang Mesiyas, ang ipinangakong Hari ng Israel, ay higit pa sa tao. Ang Kanyang "mga pinagmulan ay mula pa noong una, mula sa walang hanggan," pahayag ni Mikas nang ihula niya ang lugar kung saan isisilang si Cristo (Mikas 5:2). Ayon sa Awit 2, kinilala Siya ni Jehova bilang Kanyang Anak. Marami pang ibang Kasulatan ang nagpapatunay ng gayunding bagay, mga Kasulatang kilalang-kilala ng mga Fariseong ito. Gayunman, hindi pinansin ang mga talatang nagpapakita ng Kanyang pagka-Anak ng Diyos, at sumagot sila, "Ang anak ni David."

Totoo ito, ngunit hindi ito ang buong katotohanan. Kaya ibinaling ni Jesus ang kanilang pansin sa Awit 110, kung saan tinawag ni David ang Mesiyas na kanyang Panginoon, na sinasabi, "Sinabi ng PANGINOON sa aking Panginoon, Umupo Ka sa Aking kanan, hanggang sa gawin Kong tuntungan ng Iyong mga paa ang Iyong mga kaaway." Kilalang-kilala na ang PANGINOON na nasa maliliit na malalaking titik sa ating Bagong Tipan sa Ingles ay kumakatawan sa "Jehova." Ang ikalawang salitang isinalin na *Panginoon* ay nangangahulugang "Amo." Kaya si David, na tumatanaw sa Espiritu sa pagkakataas ng kanyang Anak, ay nakikita Siyang nakaupo sa kanang kamay

ni Jehova, at kinikilala Siya bilang kanyang Panginoon. Paano ito maipaliliwanag? Walang maisagot ang mga Fariseo, at wala nang sinumang nangahas magtanong pa kay Jesus pagkatapos nito.

Isang malubhang bagay ang maging lubhang determinadong sundin ang sariling landas, hanggang sa tumanggi ang puso na yumuko kahit sa pinakamaliwanag na mga salita ng Banal na Kasulatan.

Kabanata 23: Ang mga Paratang ng Hari

Babala Laban sa Paghahangad ng Kaluwalhatian sa Lupa (Mateo 23:1-12)

Naparito ang Panginoong Jesus hindi upang hatulan ang sanlibutan kundi upang iligtas ang lahat ng sasampalataya sa Kanya. Gayunman, nagsalita Siya nang may matinding kabagsikan laban sa mga nagpapahayag na sila ang mga tagapag-ingat ng Kasulatan, ngunit namumuhay nang may pagkukunwari at sumasalungat sa katotohanang Kanyang ipinahahayag, at sa gayon ay inililigaw ang kanilang mga tagasunod na walang kamalay-malay. Ang katagang "upuan ni Moises" ay tumutukoy sa katayuang hawak ng mga Fariseo at mga eskriba bilang mga kinikilalang guro ng kautusang ibinigay sa pamamagitan ni Moises. Kapag binabasa at ipinaliliwanag nila ang mga utos nito, may pananagutan ang mga nakikinig na sumunod, hindi dahil sa anumang likas na awtoridad na taglay ng mga gurong ito, kundi dahil sa katotohanang kanilang itinuturo. Ngunit gumuhit Siya ng malinaw na pagkakaiba sa pagitan ng kanilang mga salita at ng kanilang mga gawa. Ipinaliliwanag at ipinangangaral nila sa iba ang hindi naman nila sinisikap isagawa sa kanilang sarili. Isang kakila-kilabot na bagay para sa mga nasa katayuan ng mangangaral o guro ng Salita kapag basta na lamang nila ipinagkakalakal ang katotohanang hindi kailanman nakaapekto sa kanilang sariling buhay.

Ang mga pinunong ito sa Israel ay bumuo ng isang uri ng pangkat ng mga klerigo at napakatapang nilang tumuligsa sa mga kasalanan at kahinaan ng mga tao sa pangkalahatan. Ngunit sila mismo ay basta na lamang nasisiyahan sa sarili

habang nagbibigay sila ng maingat na pansin sa mga panlabas na tanda ng relihiyon. Wala silang alam sa tunay na kabanalan at kalinisan ng puso at buhay.

Hindi nila pinagmamalasakitan ang pagsang-ayon ng Diyos na ipinahahayag nilang pinararangalan nila, kundi palagi silang naghahanap ng palakpak ng mga tao. Palaging isang bitag kapag nadarama ng isang tao na may tiyak na reputasyon siya ng kabanalan na dapat panatilihin sa harap ng kanyang kapwa. Napakadaling sumuko sa tuksong magmukhang mas tapat kaysa sa tunay na kalagayan ng isang tao. Ang tanging tama ay mamuhay sa harap ng Diyos at maging lubos na walang pakialam sa papuri o pagsisisi ng mga tao.

Hinangad ng mga Fariseo na makuha ang pansin sa kanilang pagkarelihiyoso kahit sa kanilang pananamit. Sa pagsusuot ng malalapad na pilakterya na tila nagpapakita ng mas malaking paggalang sa Kasulatan kaysa sa iba, at sa mga palawit ng kanilang mga damit na kapansin-pansing pinalaki, nasisiyahan sila sa paggalang na ibinibigay sa kanila. Binibigyan sila ng mga upuang pandangal sa mga itinakdang piging at sa mga pagtitipon sa sinagoga. Sa mga pampublikong lugar sa pangkalahatan, binabati sila ng kanilang labis na pinahahalagahang mga titulong "Rabi, Rabi." Sino ang hindi makakakita sa lahat ng ito ng larawan ng karaniwang-karaniwan ngayon sa maraming kalipunan ng mga simbahan?

Laban sa lahat ng panlabas na pagpapakitang-tao ng kabanalan na ito, taimtim na nagbabala si Jesus sa Kanyang mga alagad, "Huwag kayong patawag na Rabi." Hindi sila dapat maghangad ng marangal na pagkilala mula sa kanilang kapwa, kundi dapat nilang matanto na si Cristo ang kanilang guro, o Panginoon, at sila ay magkakapatid lamang, lahat ay iisang malaking pamilya.

Bilang mga ipinanganak mula sa itaas, hindi sila dapat tumawag ng sinumang tao na "ama" sa lupa, sapagkat ang Diyos lamang ang kanilang Ama. Hindi ba kakaiba na ang tiyak na utos na ito ay lantarang binabalewala ng mga tumatawag sa kanilang mga pari na "Padre"?

Dahil sa pagkahilig ng Kanyang mga alagad na maghangad ng karangalan na higit sa isa't isa, inulit ni Jesus ang paalala, "Huwag din kayong patawag na mga panginoon: sapagkat iisa ang inyong Panginoon, si Cristo." Ang salita ay talagang nangangahulugang "pinuno," ngunit karaniwang nauunawaan bilang guro o panginoon.

Tiyak na hindi ibig sabihin ni Jesus na dapat hamakin ng Kanyang mga tagasunod ang mga kaloob na ibinibigay Niya, na kabilang dito ang mga guro. Ang Kanyang mga kaloob ay ibinibigay para sa ikatitibay at dapat pahalagahan at ipagmalasakit ng mga banal. Ngunit hindi tayo dapat humanga sa mga tao dahil sa makamundong kalamangan.

Ang mga pinagkatiwalaan ng natatanging ministeryo ay hindi dapat maghangad para sa sarili, kundi maglingkod sa pag-ibig, na sinusundan ang sariling halimbawa ni Cristo. Sapagkat ang nagtataas ng kanyang sarili ay ibababa sa takdang panahon, gaya naman ng nagpapakababa ng kanyang sarili ay itataas ng Panginoon, na pinahahalagahan ang lahat ng paglilingkod na ginagawa nang may iisang layunin para sa Kanyang kaluwalhatian.

Mga Kaabahan Laban sa mga Pinunong Relihiyoso (Mateo 23:13-33)

Ipinahayag ng Panginoon ang paghatol sa mga pinunong relihiyoso na ang espiritu at pag-uugali ay lubhang salungat sa

kanilang pagpapahayag. Ang unang kaabahan (talata 13) ay isang paghatol na ipinahayag laban sa mga eskriba at mga Fariseo dahil sa kanilang kawalan ng interes at pagsalungat sa salita ng kaharian. Sinikap nilang hadlangan ang iba na maaaring magkaroon ng malasakit. Isang napakaseryosong bagay ang humarang sa daan ng sinumang maaaring maging handa na pumasok sa kaharian ng Langit.

Ang ikalawang kaabahan (talata 14) ay laban sa mga gumamit ng pagpapahayag at panlabas na anyo ng kabanalan bilang pantakip. Sinabi sa atin ni Solomon na ang panalangin ng masama ay kasuklam-suklam sa Panginoon (Kawikaan 28:9). Gaano pa kaya kapag ang gayong panalangin ay ginagamit upang bumuo ng reputasyon ng kabanalan para sa isang taong talagang namumuhay sa pagkukunwari.

Ang ikatlong kaabahan (talata 15) ay laban sa mga mapagkunwaring pinuno na nanghihikayat ng mga tagasunod. Katangian ng mga sektaryan sa pangkalahatan na mas pinagmamalasakitan nila ang pagkuha ng mga kaanib sa kanilang mga natatanging paniniwala kaysa sa paghikayat ng mga ligaw na kaluluwa para kay Cristo. Ang mga bagong kaanib ay nagiging masigasig na tagapagtanggol ng sistemang kinikilala na nila ngayon bilang kanila. Kadalasan, ang mga gayong nailigaw ay nagtitiwala sa kanilang bagong kinaaniban para sa panghuling kaligtasan, kaya napapasok sila sa mas masamang kalagayan kaysa bago sila nahikayat. Mas mahirap abutin at gisingin ang kaanib ng isang huwad na kulto kaysa dalhin ang isang makamundong taong walang Diyos upang makita ang kanyang ligaw na kalagayan at ang kanyang pangangailangan sa kaligtasan.

Ang ikaapat na kaabahan (talata 16) ay laban sa mga gumagamit ng walang-kabuluhan at lapastangang mga panunumpa. Kapag ang sinuman ay nagbibigay ng mas malaking diin sa mga pangalawang bagay kaysa sa mga bagay na pangunahing mahalaga, nagbibigay siya ng kapansin-pansing katibayan ng kanyang baluktot na pangangatuwiran. Ang mga bulag na tagapag-akay na ito, gaya ng tawag sa kanila ni Jesus, ay nagbigay ng mas malaking diin sa gintong nagpayaman at nagpaganda sa gusali ng templo kaysa sa santuwaryo mismo. Ang panunumpa sa ginto ng templo ay mas mahalaga sa kanila kaysa panunumpa sa banal na gusaling tinahanan ng Diyos.

Sa gayunding espiritu, itinuring nilang mas banal ang handog kaysa sa dambana; bagama't ang dambana ang nagpapabanal sa mga kaloob na inilalagay dito. Ang dambanang iyon ay larawan ni Cristo, at ang mga kaloob at handog ay kumakatawan sa iba't ibang aspeto ng Kanyang gawain. Ngunit kinailangan Niyang maging kung sino Siya, ang walang hanggang Anak ng Diyos na nagkatawang-tao, upang magawa ang Kanyang ginawa. Kaya ang panunumpa sa dambana ay panunumpa sa lahat ng inilagay dito. Ang panunumpa sa templo ay panunumpa sa Kanya na nananahan doon, gaya naman ng panunumpa sa Langit (isang karaniwang-karaniwang bagay) ay panunumpa sa trono ng Diyos at sa Kanya na nakaupo roon. Ang lahat ng gayong panunumpa ay tiyakang ipinagbawal ng Panginoon sa isang naunang pagkakataon (Mateo 5:33-37).

Ang ikalimang kaabahan (talata 23) ay ipinahayag sa mga nahihilig magbigay ng labis na diin sa mga maliliit na detalye ng kautusan habang lubusang binabalewala ang mas mabibigat na bagay na tinatalakay nito. Ang pagbibigay ng ikapu kahit sa

pinakamurang mga halamang-gamot ay tama naman sa kanyang sarili. Ngunit ang paglalagay ng natatanging diin sa ikapung ito at ang pagpapahayag nito na parang nagpapakita ng kahanga-hangang pagkamaingat, habang pinababayaan ang mga bagay na mas malayong mahalaga, ay nagpapakita ng budhing hindi nasasanay at ng espiritung hindi nagpapasakop sa Diyos. Nais Niyang ang mga nagpapahayag ng pagsunod sa Kanyang kautusan ay maging maingat sa pagsasagawa ng pagkilala, awa, at pananampalataya. Ang taong nagsasagawa ng mga mas dakilang kabutihang ito ay hindi magpapabaya sa mga bagay na mas magaan at hindi gaanong mahalaga.

Ang ikaanim na kaabahan (talata 25) ay laban sa mga nagbibigay ng malaking halaga sa seremonyal na paglilinis, habang hindi pinapansin ang kahalagahan ng malinis na puso at dalisay na buhay. Inihalintulad sila sa isang tagapangalaga ng bahay na napakaingat na malinis sa labas ang kanyang mga tasa at iba pang sisidlan, samantalang sa loob ay marurumi ang mga ito. Nais ng Diyos ng katotohanan sa kaloob-looban. Kung saan nililinis ng pananampalataya ang puso, ang panlabas na pag-uugali ay magiging naaayon sa pananampalatayang iyon.

Ang ikapitong kaabahan (talata 27) ay medyo katulad, ngunit isang mas matinding pagtuligsa pa sa mga nagpaparaya sa nakatagong kabulukan habang nagpapanggap na banal at tapat. Ang mga mapagkunwaring ito ay parang mga libingang magandang pinalamutian at pinaputi, na mukhang kaaya-aya at madalas na marangal sa paningin ng mga tao, ngunit puno ng mga nabubulok na katawan at ng lahat ng karumihan. Ganyan ang mga mukhang matuwid sa harap ng mga tao ngunit sa loob ay puno ng pagkukunwari at kawalan ng batas.

Ang huling kaabahan (talata 29), na bumubuo ng kumpletong walong pagtuligsa sa pagkukunwari, ay ipinahayag laban sa mga nagpaparangal sa alaala ng mga dating propeta habang tumatangging sumunod sa kanilang mga salita. Kay tipikal ng kapansin-pansing pagkakamali ng mga nagpapanggap na ito. Pinarangalan ng mga Fariseo ang alaala ni Isaias, na nilagari ng kanilang mga ninuno; ni Jeremias, na ibinilanggo sa maruming balon ng mga pinunong relihiyoso ng kanyang panahon; at ni Zacarias, na pinatay sa pagitan ng portiko at ng dambana ng masisigasig na kalaban. Sa gayunding paraan, ang mga inapo ng mga humamak kay Martin Luther sa kanyang panahon at salinlahi ay nagpapaligsahan ngayon sa pagpuri sa kanyang katalinuhan at katapangan. At ang mga anak ng mga namuhi sa paninindigan ni Abraham Lincoln ay madalas na ngayong pinakamaingay sa pagpuri sa kanya. Gayunman, walang katibayan na tinanggap at isinagawa ng mga eskriba at mga Fariseo ang mga paalala ng mga propetang iyon na ang mga libingan ay kanilang pinalamutian. Ipinakita nila sa kanilang saloobin sa Hari na nasa gitna nila na sila ay may gayunding espiritu ng kanilang mga ninunong walang Diyos.

Habang ipinagmamalaki nila na kung nabubuhay sila noong unang panahon ay naiiba ang kanilang magiging tugon, ang kanilang pag-uugali sa kasalukuyan ay nagpatunay ng kabaligtaran. Nasa kanila ang pagpupuno sa sukatan ng kanilang mga ninuno sa huling pagtanggi sa Panginoon ng kaluwalhatian.

Kaya naghihintay sa kanila ang nararapat na paghatol. Pinatunayan ng kanilang mga salita at pag-uugali na sila ay lahi ng mga ulupong, ang binhi ng ahas, ang matandang ahas na

iyon na siyang diyablo at Satanas. Paano nga sila makatatakas sa pakikibahagi sa kanyang paghatol?

Ang Kapahamakan ng Salinlahing Hindi Sumasampalataya (Mateo 23:34-39)

Sugo pagkatapos ng sugo ang ipinadala ng Diyos sa Israel, ngunit inayawan at tinanggihan nila ang lahat ng ito. Gayundin ang gagawin nila sa mga sumasaway sa kanilang mga kasalanan at pagkukunwari. Sa moral, hindi sila naiiba sa mga nagpadanak ng dugo ng lahat ng matuwid mula kay Abel hanggang sa huli sa mga propeta. Nanatiling hindi nagbago ang kanilang mga puso at manhid ang kanilang mga budhi; kaya, dapat ibuhos sa kanila ang poot ng Diyos.

Upang maging tapat sa Kanyang banal na katangian, walang ibang magagawa ang Diyos kundi hatulan sila dahil sa kanilang kasamaan. Gayunpaman, nagdalamhati ang puso ng Panginoon para sa kanila at hanggang noon ay nananabik pa rin sa kanilang pagkaligtas.

Tunay na nakakaawa ang panaghoy (talata 37) na ipinangwakas Niya sa pinakataimtim na pahayag na ito. Ang Jerusalem, ang lungsod ng dakilang Hari, ay hindi nakaalam sa panahon ng pagdalaw sa kanya. Siya na sana ay nagligtas at nagdala ng ipinangakong mga pagpapala ng kaharian ay nasa gitna nila at hindi nila Siya nakilala. Kung bumaling lamang sila sa Kanya nang may pagsisisi, ikinanlong sana Niya sila mula sa paghatol gaya ng pagprotekta ng inahing manok sa kanyang mga sisiw mula sa lawin na naghahangad na lipulin sila. Ngunit ayaw nila Siyang tanggapin. Kaya sila ang may pananagutan sa kanilang sariling kahatulan.

Dahil tinanggihan nila Siya, tinanggihan Niya sila bilang bansa sa kasalukuyang panahon. Hindi na nila Siya makikita mula noon hanggang sa maging handa silang kilalanin Siya bilang kanilang Hari at sumigaw (sa mga salita ng Awit 118 na ipinambati sa Kanya ng "mga dukha ng kawan" noong sumakay Siya papasok sa lungsod ilang araw bago nito), "Mapalad ang dumarating sa pangalan ng Panginoon."

Bago ang araw na iyon, papasok muna ang buong panahong ito ng biyaya, ang panahon ng pagbubunyag ng hiwaga ng iglesya bilang iisang katawan ni Cristo. Sa kasalukuyan, tinitipon ng Diyos mula sa lahat ng bansa ang isang bayan para sa pangalan ng Kanyang Anak; hindi hanggang sa matapos ang gawaing iyon na ang Israel bilang bansa ay titingin sa Kanya na kanilang inulos at kikilalanin Siya bilang kanilang Manunubos at Hari.

Kabanata 24: Ibinunyag ng Hari ang Hinaharap (Unang Bahagi)

Mga Katangian ng Kasalukuyang Panahon (Mateo 24:1-8)

Ang Mateo 24 at 25 ay magkaugnay na magkaugnay. Ibinibigay nila sa atin ang tinawag ni Sir Robert Anderson na ikalawang sermon sa bundok. Lahat ng nasa dalawang kabanatang ito ay sinabi ng ating Panginoon sa bundok ng mga Olibo bilang sagot sa mga tanong ng Kanyang mga alagad, "Kailan mangyayari ang mga bagay na ito? at ano ang magiging tanda ng Iyong pagparito, at ng katapusan ng sanlibutan [o panahon]?" (24:3) Ang Kanyang mga sagot ay nararapat sa mas maingat na pagsasaalang-alang kaysa sa maibibigay natin dito. Sa Mateo 24, ipinakikita Niya ang mga kalagayang mananaig sa mundo sa panahon ng pagtanggi sa Kanya. Tinawag ng propetang si Daniel ang panahong ito na "ang panahon ng wakas," ang malaking kapighatian na kaagad na mauuna sa pagbabalik ng ating Panginoon bilang Anak ng Tao upang itatag ang kaharian ng langit sa lupang ito sa kapangyarihan at kaluwalhatian.

Pagkatapos ng Kanyang pinakataimtim na pagtuligsa sa mga mapagkunwaring eskriba at Fariseo at ng Kanyang pagpapahayag ng pagdadalamhati sa pagkabulag at pagsuway ng mga tao ng Jerusalem sa Mateo 23, umalis ang Panginoon sa mga bulwagan ng templo kung saan Siya nangangaral at nagtuturo. Kasama ang Kanyang mga alagad, naglakad si Jesus patawid sa batis ng Kedron patungo sa bundok ng mga Olibo. Bago sila umalis sa lungsod, sinubukan ng mga alagad na pukawin ang Kanyang paghanga sa magagandang gusali sa pook ng templo. Ang mga salita ni Jesus (Mateo 24:2) ay tiyak

na tila isang hulang malayong matupad. Sa paningin ng Kanyang mga tagasunod, ang mga gusaling iyon ay mukhang matibay na sapat upang manatili sa loob ng maraming siglo. Gayunman, mapatutunayang totoo ang Kanyang mga salita pagkatapos ng isang panahon ng pagsubok na apatnapung taon.

Maliwanag na iniugnay ng mga alagad ang hula ni Jesus sa sinabi Niya sa mga naunang pagkakataon tungkol sa Kanyang ikalawang pagparito. Kaya pagkarating nila sa bundok na natatanaw ang maganda ngunit nakatakdang-mawasak na lungsod, naglahad sila sa Kanya ng tatlong tanong. Pansinin ang mga tanong ayon sa pagkakasunod:

1. "Kailan mangyayari ang mga bagay na ito?" Ibig sabihin, kailan wawasakin ang Jerusalem? Ang sagot dito ay mas buong ibinigay sa ulat ni Lucas ng pahayag ni Jesus (Lucas 21:20-24).

2. "Ano ang magiging tanda ng Iyong pagparito?" Parehong nagbibigay ng sagot dito ang Mateo 24 at Marcos 13.

3. "Ano ang magiging tanda ng... katapusan [pagkabuo, o lubos na wakas] ng sanlibutan?" Hindi sila nagtatanong tungkol sa katapusan ng mundo mismo, kundi tungkol sa katapusan ng panahon. Sinasagot ito rito at gayundin sa Marcos 13. Sumulat ang bawat ebanghelista ayon sa patnubay ng Espiritu Santo.

Ang mga kalagayang inilarawan sa Mateo 24:4-8 ay naging tatak ng lahat ng siglo mula nang bumalik ang Panginoon sa Langit. Hindi nila sinasabi sa atin sa kanilang sarili ang pagkalapit ng Kanyang pagbabalik, ngunit ipinakikita nila sa atin kung gaano kailangang-kailangan ng kaawa-awang mundong ito ng isang may kakayahang tagapamahala, at kung

paano dumaraing ang buong sangnilikha habang naghihintay sa Kanyang pagdating.

"Mag-ingat kayo na walang taong dumaya sa inyo." Gumagawa si Satanas sa pamamagitan ng panggagaya. Naghahangad siyang manilo sa pamamagitan ng paggawa ng huwad na kopya ng lahat ng bagay na mula sa Diyos. Kaya kailangang palaging nagbabantay laban sa kanyang mga pandaraya. Kailangan nating subukin ang lahat sa pamamagitan ng Banal na Kasulatan.

"Marami ang paparito sa Aking pangalan, na magsasabi, Ako si Cristo." Napakarami na ng mga manloloko o mga anticristo. Madalas na ang mga gayong lalaki, at paminsan-minsan ay mga babae, ay nagpakita ng lahat ng katibayan ng paranoya; ngunit marami ang sadyang mga mandaraya. Walang sinumang maililigaw ng mga gayong nagpapanggap na Mesiyas kung naalala lamang nila na hindi na muling paparito si Cristo sa lupa gaya ng pagparito Niya noon sa pamamagitan ng pintuan ng kapanganakan. Paparito Siya bilang Panginoon mula sa Langit na kasama ang buong makalangit na hukbo.

"Hindi pa ang wakas." Mula nang umakyat Siya sa Langit, ang mga digmaan at mga balita ng digmaan ay naging palaging paalala ng kahangalan ng tao sa pagtanggi sa Prinsipe ng kapayapaan; ngunit hindi ito mga katibayan ng pagtatapos ng panahon. Pagkakamali ang ituring ang mga labanan ng mga bansa bilang mga tanda sa kanilang sarili na malapit na ang ikalawang pagparito.

Inilalarawan ng talata 7 ang sunud-sunod na malalaking digmaan kung saan maraming bansa at kaharian ang masasangkot. Ang mga gayong labanan ay naging madalas sa nakalipas na labinsiyam na daang taon at tumindi sa bagsik at

kakila-kilabot sa nakaraang siglo; ang mga digmaang pandaigdig ng 1914-18 at 1939-45 ang pinakamasamang naranasan ng sangkatauhan kailanman. Palaging sumusunod sa malawakang digmaan ang mga taggutom at mga salot. Idinaragdag ni Mateo sa mga salot na ito ang mga lindol sa maraming dako, na tila nagpapahiwatig ng malaking pagdami ng mga pagyanig ng kalikasan habang papalapit ang wakas.

"Ang lahat ng ito ay pasimula ng mga kahirapan." Ang mga pangyayaring ito ay susundan ng mas masahol at mas nakakagulat na mga kalagayan bago lumitaw nang personal ang Anak ng Tao upang dalhin ang kahariang tinanggihan noong narito Siya sa unang pagkakataon.

Ang lihim ng pagbabalik ng Panginoon para sa iglesya bago ang panahon ng wakas ay hindi ipinakikilala rito sa dakilang pahayag na ito tungkol sa hinaharap. Isa pa itong nakatagong hiwaga noong sabihin ni Jesus ang mga salitang ito. Walang itinakdang panahon para rito, ni walang anumang tanda na ipinahihiwatig. Ang mga tanda rito ay lahat may kinalaman sa Kanyang pagpapakita mula sa Langit bilang Hari na babalik upang kunin ang Kanyang dakilang kapangyarihan at maghari. Ang pagparito ng Anak ng Tao ay palaging tumutukoy sa pangyayaring ito, hindi kailanman sa pagdadala sa iglesya sa Langit.

Mga Tanda ng mga Huling Araw (Mateo 24:9-14)

Ang mga kalagayang inilarawan sa mga talata 9-14 ay ganap na tugma sa unang kalahati ng hindi pa natutupad na ikapitumpung sanlinggo ni Daniel; at kaya lubos na posibleng ang pagdadala sa iglesya sa Langit ay dapat ilagay sa pagitan ng Mateo 24:8-9. Sa kabilang dako, ang mga katulad na

kalagayan ay naganap nang paulit-ulit sa tinatawag na mga siglong Cristiano, ngunit titindi ang mga ito sa panahon ng wakas.[1]

"Kapopootan kayo ng lahat ng bansa dahil sa Aking pangalan." Ang pagkamartir ng mga banal, una sa ilalim ng paganong pamamahala, pagkatapos sa ilalim ng papal na Roma, at kalaunan sa ilalim ng iba't ibang masasamang sistema, ay hindi dapat balewalain kapag isinasaalang-alang ang hulang ito. Hindi titigil ang pagkamartir kapag dinala na sa Langit ang iglesya ng Diyos. Pagkatapos ay tatawag ang Panginoon ng bagong patotoo kapag binigyan Niya ang Israel ng isa pang pagkakataon. Marami sa Kanyang mga saksi sa madidilim na araw na iyon ang tatawaging ibigay ang kanilang buhay sa panahon ng paghahari ng imperyal na ateistang kapangyarihan ng halimaw ng mga huling araw at ng kanyang kampon, ang personal na anticristo. Kaya ang mga hulang ito ay magkakaroon ng dobleng katuparan: sa kasalukuyang panahon ng biyaya, at sa darating na panahon ng paghatol.

Pagkatapos ay magkakaroon ng malaking pagtalikod kung kailan marami ang matitisod, at ang mga tapat na lingkod ng Diyos ay ipagkakanulo ng kanilang pinakamalalapit na kamag-anak. Ito rin ay nagkaroon ng bahagyang katuparan sa panahong ito. Nauulit ang kasaysayan, kapwa sa nagpapahayag na iglesya at sa sanlibutan.

Habang papalapit tayo sa wakas, lalong magiging aktibo si Satanas, dahil alam niyang maikli na ang kanyang panahon. Kaya "maraming bulaang propeta ang lilitaw, at dadaya sa marami."

Dahil sa sumasaganang kasamaan, ang mga nagpapahayag ng katapatan kay Cristo ay masusubok nang matindi; at kung saan ang pag-ibig ay panlabas lamang, lalamig ito, at sa gayon mananaig ang pagtalikod.

Ang pagsubok ng pagiging tunay sa anumang panahon ay pagtitiis. Ganoon ngayon, at ganoon din sa araw ng pagdadalamhati at kalungkutan na nasa hinaharap ng Sangkakristiyanuhan. "Ang magtitiis hanggang sa wakas, ay siyang maliligtas." Upang maiangkop ang mga taimtim na salitang ito sa katotohanang ibinunyag sa ibang dako tungkol sa walang hanggang katiyakan ng mananampalataya, hindi kailangang sabihing ang mga ito ay para lamang sa panahon ng kapighatian. Palaging totoo na tanging ang mga magtitiis ang tuluyang maliligtas. Ngunit kapag ang isang tao ay ipinanganak ng Diyos at sa gayon ay tumanggap ng buhay na walang hanggan, magtitiis siya. "Ang sinumang ipinanganak ng Diyos ay dumaraig sa sanlibutan: at ito ang pagtatagumpay na dumaraig sa sanlibutan, ang ating pananampalataya" (1 Juan 5:4). Ang nagpapahayag ng pananampalataya kay Cristo at pagkatapos sa oras ng pagsubok ay tumatalikod dito at bumabalik na parang aso sa kanyang suka, o baboy na nahugasan sa paglulublob sa putik (2 Pedro 2:20-22) ay nagbibigay ng katibayan na hindi siya kailanman ipinanganak ng Salita at Espiritu ng Diyos. Kung ang gayong tao ay tupa na pag-aari ng Mabuting Pastol, hindi siya kailanman maaakit sa lublubang pambaboy.

Ang Malaking Kapighatian (Mateo 24:15-28)

Ang malaking kapighatian sa buong kahulugan nito ay magsisimula sa gitna ng ikapitumpung sanlinggo (ang huling pitong taon) ng dakilang hula ni Daniel tungkol sa panahon.

Pasisimulan ito ng pagtatayo ng kasuklam-suklam na nagdadala ng pagkawasak (Daniel 12:11). Sa Mateo 24:15-28 mayroon tayong malinaw na paglalarawan ng mga pangunahing pangyayari ng panahon ng kaguluhan, "na hindi pa nangyari mula nang magkaroon ng bansa hanggang sa panahong iyon" (Daniel 12:1).

Ang kasuklam-suklam ng pagkawasak noong unang panahon (Daniel 11:31) ay isang imaheng itinayo ni Antiochus Epiphanes, hari ng Siria, sa templo sa Jerusalem, pagkatapos niyang dungisan ang santuwaryo sa pamamagitan ng paghahandog ng baboy sa dambana at pagwiwisik ng dugo nito sa mga banal na dako. Ang kasuklam-suklam ng pagkawasak sa hinaharap ay maliwanag na magiging isang uri ng panlabas na pagkilala sa tumalikod na kapangyarihan at sa anticristo. Dahil binalaan ng hulang ito, makikilala ng mga banal sa mga araw na iyon ang tandang ito ng dumarating na kapighatian at tatakas sila mula sa Jerusalem at mula sa Palestina patungo sa "ilang ng mga bayan" (Ezekiel 20:35), kung saan maitatago sila mula sa poot ng halimaw at ng kanyang mga tagasunod "hanggang sa lumipas ang galit" (Isaias 26:20). Ang mga banal na ito ang magiging "mga kapatid" ng Panginoon at mabubuhay sa lupa kapag dumating ang Anak ng Tao sa Kanyang kaluwalhatian. Binabanggit ni Cristo ang mga taong ito sa Mateo 25:31-46, kung saan inilalarawan Niya ang paghatol sa mga bansa.

Ang mga tapat na Judiong ito, ang nalabi na madalas banggitin sa mga propeta, ay tatakas nang nagmamadali, hindi na naghihintay na dalhin ang kanilang mga ari-arian, upang hindi sumabog sa kanila ang poot ng anticristo. Pinapayuhan silang manalangin na ang kanilang pagtakas ay huwag mangyari sa taglamig ni sa araw ng sabbath. Ang babalang ito, sa kanyang

sarili, ay nagpapahiwatig ng kalagayang naiiba sa umiiral sa kasalukuyang panahong ito. Habang naghihintay ang nalabing ito sa pagpapakita ng Mesiyas, nasa kalagayang Judio sila, nasa ilalim ng kautusan, at hindi pa nakapapasok sa kalayaan ng biyaya.

"Kung magkagayon ay magkakaroon ng malaking kapighatian," kapighatiang hindi pa nakikilala mula sa pasimula ng mundo hanggang sa panahong iyon. Napakakila-kilabot ng mga kalagayan kaya maliban kung paiikliin ng Diyos sa awa ang mga araw, walang lamang maliligtas. Ngunit alang-alang sa mga hinirang, hindi ang mga hinirang ng iglesya kundi ng Israel, paiikliin Niya ang mga araw. Binilang ang mga ito bilang eksaktong 1260 araw sa aklat ng Apocalipsis. Ito ay 3½ taon, na binubuo ng mga buwang may 30 araw, kaya mas maikli nang malaki kaysa sa buong panahon kung bibilangin ang mga taon na may 365 araw bawat isa.

Sa panahon ng kaguluhan, lahat ng bumaling sa Diyos ay maghihintay sa Anak ng Tao na bumalik at magbigay ng pagkaligtas. Susubukan silang dayain ni Satanas sa pamamagitan ng pag-aalok ng mga huwad na cristo, at higit sa lahat, sa pagpapakilala sa personal na anticristo bilang ang inaasahan. Ngunit ang mga nakakakilala sa Diyos at umaasa sa Kanyang Salita, "ang mga tunay na hinirang," ay magiging handang tanggihan ang lahat ng gayong pandaraya.

Kung sasabihin sa kanila na dumating na ang Mesiyas at nagpapakita Siya sa disyerto, hindi nila Siya dapat hanapin doon. Kung sasabihing nakatago Siya sa isang lihim na lugar, hindi nila ito dapat paniwalaan. Sapagkat ang Kanyang pagparito ay sa nakikitang kaluwalhatian kapag sumikat Siya

mula sa Langit gaya ng kidlat na kumikislap sa buong himpapawid.

Habang papalapit ang malaking kapighatian sa kanyang rurok, ang tumalikod na Judaismo, na nakasentro sa Jerusalem, ay magiging parang bulok na bangkay na pagtitipunan ng mga agila (o mga buwitre). Isa itong malinaw na larawan ng pagtitipon ng mga hukbo ng "lahat ng bansa laban sa Jerusalem upang makidigma," gaya ng inihula sa Zacarias 14 at iba pang mga Kasulatan.

Ang Pagparito ng Anak ng Tao (Mateo 24:29-31)

Magaganap ang ikalawang pagparito sa mismong panahong tila kumpleto na ang tagumpay ni Satanas. "Kaagad pagkatapos ng kapighatian ng mga araw na iyon... kung magkagayon ay lilitaw ang tanda ng Anak ng Tao sa langit." Marami ang naniniwala at nagtuturo na nakalipas na ang malaking kapighatian: na tumutukoy ito sa malaking pag-uusig sa loob ng mahigit dalawang siglo sa ilalim ng paganong Roma, o sa mas masahol na mga pag-uusig sa ilalim ng papal na Roma sa mga taon bago at pagkatapos ng Repormasyong Protestante. Ngunit tiyakang sinasabi sa atin ng ating Panginoon dito na ang Kanyang ikalawang pagparito ay kaagad pagkatapos ng pagtatapos ng panahong iyon ng kaguluhan; kaya maliwanag na ang araw na ito ng pagsubok ay nasa hinaharap pa. Kapag dumating ito sa kanyang ganap na katuparan, magkakaroon ng kahanga-hangang mga pangyayari sa mga katawang panlangit at makikita ang Anak ng Tao na "dumarating sa mga ulap ng langit na may kapangyarihan at dakilang kaluwalhatian." Ang mga lipi ng lupa, o mas wasto, ng lupain, ay tatangis kapag tumingin sila sa Kanya na kanilang minsang tinanggihan, at

kanilang inulos (Zacarias 12:10-12). Matatanto nila sa wakas na Siya ang Hari, ang Pinahirang Isa na matagal nilang hinintay.

Pagkatapos ay hihipan ang dakilang trumpeta (Isaias 27:13). Titipunin ng mga anghel ang mga hinirang mula sa lahat ng dako ng lupa, ang mga tumanggap sa panahong iyon ng pagsubok sa mensahe ng kaharian at sa gayon ay handang salubungin ang Hari sa Kanyang pagbabalik. Hindi ito ang pangyayaring katulad ng pagdadala sa iglesya sa Langit sa 1 Tesalonica 4. Doon ang mga banal na buháy at patay ay babaguhin at bubuhayin mula sa libingan, at dadalhin upang salubungin ang Panginoon sa himpapawid. Ngunit kapag bumaba ang Anak ng Tao sa lupa, titipunin ang Kanyang mga hinirang mula sa apat na hangin upang batiin Siya bilang kanilang Hari at tagapagligtas. Sa gayon, sa wakas, muling itatatag ang trono ni David sa Jerusalem, at lalabas ang kautusan mula sa bundok ng Sion, kung saan si Cristo mismo ang maghahari sa katuwiran sa loob ng isang libong maluwalhating taon (Apocalipsis 20).

Ang Tanda ng Pagparito ni Cristo (Mateo 24:32-35)

Sa mga talatang ito, sinasagot ng Panginoon ang tanong ng mga alagad, "Ano ang magiging tanda ng Iyong pagparito?"

Ang pinakanangungunang tanda na malapit na ang panahon ng paglitaw ng Anak ng Tao ay ang pag-usbong ng puno ng igos. Ang puno ng igos ay ang kilalang simbolo ng Israel bilang bansa. Sa loob ng maraming siglo, ang mga nakakalat na Israelita, na minsang inangkin ng Diyos bilang Kanyang sariling bayan ng tipan, ay walang pambansang pag-iral. Ngunit ngayon ay bumabalik sila sa Palestina nang maramihan at muling nakakadama ng pagiging natatanging bansa. Kaya ang

puno ng igos ay naglalabas ng kanyang luntiang mga dahon, at sa gayon ay ipinahahayag ang malapit nang pagbabalik Niya na kikilalanin pa bilang kanilang Mesiyas at Hari. Sa kasalukuyan, bumabalik sila sa kawalan ng pananampalataya, gaya ng ipinahihiwatig ng Kasulatan na mangyayari, sapagkat pagkatapos bumalik ng marami sa lupain saka pa lamang mababago ang bansa. Kung ang bagong buhay na ipinakikita sa puno ng igos ay nagbabadya ng paglapit ng araw ng pagpapala sa Israel, kay lapit na nga ng oras ng pagdadala sa iglesya sa Langit!

Kay dapat magsalita ang Mateo 24:33 sa bayan ng Diyos ngayon at gayundin sa nalabi ng Israel sa mga darating na araw! "Kapag nakita ninyo ang lahat ng bagay na ito, alamin ninyo na malapit na Siya, nasa mismong mga pintuan" (RSV). Tiyak ang Kanyang pagbabalik, sapagkat hindi kailanman mabibigo ang Kanyang Salita. Kahit lumipas ang Langit at ang lupa, ang Kanyang mga salita ay hindi kailanman lilipas.

Ang Panahon ng Pagbabalik ni Cristo (Mateo 24: 36-41)

Ang paghahambing ng mundo bago ang baha sa mundong iiral sa pagbabalik ng Panginoon ay sumasalungat sa ideyang pinaniniwalaan at ipinalalaganap ng marami na ang buong sangkatauhan ay mahihikayat bago dumating ang araw na iyon. Ang gayong pag-asa ay isang walang-kabuluhang panaginip lamang na walang anumang turo ng Kasulatan na sumusuporta. Kung paano noong mga araw ni Noe, gayon din ang pagparito ng Anak ng Tao. Sa mga araw bago ang baha, namuhay ang mga tao nang walang-ingat at mapagpasasa sa sarili. Pinuno ng kabulukan at karahasan ang lupa. Inayawan ang mensahe ng Diyos na ibinigay sa pamamagitan ni Noe bilang isang kuwentong walang kabuluhan. Dumating ang baha

at nilipol silang lahat habang hindi nila nadarama ang kanilang panganib. Gayon din sa pagparito ng Panginoon.

Pagkatapos ay dalawa ang gumagawa sa bukid, ang isa ay mananampalataya at ang isa ay hindi. Ang huli ay kukunin sa pamamagitan ng paghatol; ang isa ay maiiwan upang pumasok sa kaharian at magtamasa ng mga pagpapala nito. Gayundin sa dalawang babaeng gumigiling ng trigo para sa agahan. Ang talatang ito ay madalas na iniaangkop sa paghihiwalay sa pagdadala sa iglesya sa Langit, at lubos na posibleng gamitin ito nang gayon. Ngunit sa ganoong kaso, uunawain natin na ang mga matuwid ang dadalhin upang salubungin ang Panginoon sa himpapawid, at ang iba ay maiiwan upang tiisin ang paghatol sa panahon ng kapighatian.

Walang sinumang makaaalam nang maaga kung kailan eksaktong babalik ang Anak ng Tao. Kaya nararapat sa lahat ng nabubuhay sa araw na iyon ng pagsubok na palaging nagbabantay, upang hindi Siya dumating na parang magnanakaw sa gabi.

Ang Ating Tungkuling Magbantay (Mateo 24:42-51)

Ang pananagutang mamuhay para sa Diyos at magpatotoo para kay Cristo habang naghihintay at nagbabantay sa Kanyang paglitaw ay idiniriin sa mga panghuling talata ng Mateo 24. Isang malaking pananagutan ang pagkatiwalaan ng anumang sukat ng katotohanan ng Diyos. Ang ibinigay ay hindi para sa ating sariling kaalaman lamang kundi upang ipasa sa iba. "Hinihingi sa mga katiwala, na ang isang tao ay matagpuang tapat" (1 Corinto 4:2). Kaya ang mga pinagpahayagan ng Panginoon ng Kanyang layunin at mga panukala ay tinatawag na kumilos bilang mababuting katiwala ng sari-saring biyaya

ng Diyos, na ibinabahagi sa sambahayan ng pananampalataya ang espirituwal na pagkain para sa kanilang kaaliwan at ikatitibay.

Ang lingkod na tumutupad sa kanyang mga pananagutan sa ganitong paraan ay nararapat na gagantimpalaan sa araw ng pagpapakita. Ngunit kung sinuman ang magtangkang magpawalang-halaga sa katotohanan, na inilalayo ang pagparito ng Panginoon, at namumuhay nang makasarili, na nagpapakita ng palalo at mapang-aping espiritu, haharapin niya ang Hukom sa hindi inaasahang oras at ibibigay sa kanya ang kanyang bahagi kasama ng mga mapagkunwari. Ang gayong huwad na lingkod ay siyempre hindi tunay na anak ng Diyos, ngunit hahatulan pa rin siya ayon sa pagpapahayag na kanyang ginawa. Isang napakaseryosong bagay ang gamitin ang kaalaman ng isang tao sa katotohanan ng Diyos para sa makasariling pagpapayaman, nang walang tunay na malasakit sa mga pangangailangan ng mga taong tinawag siyang paglingkuran. Ang lahat ng paglilingkod ay dapat gawin nang nakatanaw sa muling pagparito ng Hari, kung kailan ang Kanyang mga tapat na lingkod ay bibigyan ng kanilang itinakdang lugar sa kaharian ayon sa sukat ng kanilang katapatan sa panahon ng pagpapatotoo.

Kabanata 25: Ibinunyag ng Hari ang Hinaharap (Ikalawang Bahagi)

Ang Talinghaga ng Sampung Dalaga (Mateo 25:1-13)

Nasa Mateo 25 ang pagpapatuloy ng pahayag ding iniulat sa naunang kabanata. May tatlong talinghaga, na bawat isa ay idinisenyo upang maglahad ng mga natatanging aspeto ng katotohanan kaugnay ng ikalawang pagparito ni Cristo.

Ang unang talinghaga, ang tungkol sa sampung dalaga, ay naging paksa ng malaking pagtatalo. Nagkaroon ng mga nakalilito at magkakasalungat na tanong tungkol sa eksaktong pagkakaangkop nito. Tila ito ay para sa buong panahon kung kailan ang nagpapahayag na bayan ng Diyos ay naghihintay sa katuparan ng ipinangakong pagbabalik ng lalaking ikakasal. Inilalarawan ng talinghaga ang mga pananagutang nakaatang sa Kanyang bayan sa panahong wala Siya at ang kahalagahan ng pagiging handa na salubungin Siya sa Kanyang pagbabalik. Tiyak na isa itong talinghaga ng kaharian ng langit sa mistikong anyo nito, gaya ng lahat ng talinghaga ng kaharian sa Ebanghelyo ni Mateo mula kabanata 13 pasulong. Kaya pagkakamali na ilipat ang pagkakaangkop nito sa panahon lamang ng kapighatian at sabihing ang mga dalaga ay kumakatawan lamang sa nalabing Judio sa halip na sa iglesya sa kanyang pananagutan o responsibilidad.

Mabuting tandaan na ang salitang birhen ay nangangahulugan ding "dalaga." Hindi dapat gawing malaking bagay ang naunang kahulugan dito. Ang sampung dalaga ay hindi kinakailangang kumatawan sa mga taong ipinanganak na muli, kundi sa mga nasa katayuan ng pagpapatotoo sa lupa dahil sa kanilang

pagpapahayag. Ang mga ilawan ay tumutukoy sa patotoo ng mga taong ito. Limang dalaga ang matalino at lima ang hangal. May langis ng biyaya ang matatalino upang punan ang kanilang mga ilawan; may ilawan ang mga hangal ngunit walang langis. Lahat ay lumabas upang salubungin ang lalaking ikakasal ayon sa kanilang pagpapahayag, at habang nagtatagal siya, lahat sila ay nag-antok at nakatulog. Ganap itong tumutugma sa nangyari sa Sangkakristiyanuhan noong mga madilim na panahon nang makalimutan ang pag-asa ng pagbabalik ng Panginoon. Ang buong nagpapahayag na iglesya ay natulog hanggang sa gisingin, nang pinakamadilim na, ng malakas na sigaw: "Narito, dumarating ang lalaking ikakasal; lumabas kayo upang salubungin siya"! Mula pa noong Repormasyon, umaalingawngaw na ang sigaw na ito sa hatinggabi ngunit lalong lumilinaw habang papalapit ang wakas. Kasabay nito ay dumating ang isang malaking paggising.

Ang matatalino tungo sa kaligtasan ay nag-ayos ng kanilang mga ilawan: lumiwanag pa ang kanilang patotoo. Ngunit natuklasan ng mga hindi tunay na wala silang langis na ipupuno sa kanilang mga ilawan. Hindi sila mabigyan ng langis ng matatalino ngunit itinuro sila sa pinagkukunan; at sinasabi sa atin na dumating ang lalaking ikakasal habang pumunta sila upang bumili. Ang mga handa ay pumasok sa kasalan, ngunit ang iba ay naiwan sa labas. Pagkatapos ay kumatok sila upang mapapasok ngunit natuklasang huli na sila. Mula sa loob ay dumating ang tinig ng lalaking ikakasal na nagsasabi, "Hindi ko kayo kilala." Napinid sila sa labas magpakailanman.

Ang paalalang sumusunod ay simple lamang, "Magbantay nga kayo, sapagkat hindi ninyo alam ang araw ni ang oras." Ang mga salitang "kung kailan paparito ang Anak ng Tao" ay hindi

matatagpuan sa pinakamabubuting manuskrito. Ang nasa pananaw dito ay hindi ang pagparito ng Panginoon bilang Anak ng Tao upang itatag ang Kanyang kaharian ng isang libong taon, kundi ang pagbabalik ng Panginoon bilang lalaking ikakasal upang dalhin ang Kanyang iglesya sa Langit.

Ang Talinghaga ng mga Talento (Mateo 25:14-30)

Habang pinag-iisipan natin ang talinghagang ito, dapat tayong maging maingat na ipagkaiba ang gantimpala sa paglilingkod at ang kaligtasan sa pamamagitan ng biyaya. Lahat ng nagtitiwala sa Panginoong Jesus ay ligtas, at ito ay lubos na hiwalay sa kabutihan ng tao. Ngunit lahat ng nagpapahayag na sumasampalataya sa Kanya ay may pananagutang maglingkod sa Kanya, gamitin ang anumang kaloob o kakayahan o kayamanang mayroon sila para sa Kanyang kaluwalhatian, at isulong ang Kanyang mga kapakanan sa mundong ito. May mga nagpapahayag na mga lingkod sila na hindi man lamang ipinanganak ng Espiritu. Ngunit pinananagot ng Diyos ang mga tao sa kanilang nalalaman at ipinahahayag. Tungkulin ng lahat ng sumasampalataya sa Kanyang Salita na maglingkod nang buong puso nang nakatanaw sa araw kung kailan bawat isa sa atin ay magbibigay-sulit. Sa taimtim na oras na iyon, walang sinumang magsisisi sa pagiging labis na nagmalasakit sa pamumuhay para sa Kanya, ngunit marami ang magsisisi sa mga oras na ginugol sa pagkamakasarili at kahangalan na sana ay nagamit para sa Kanyang kaluwalhatian. Marami ang magsisisi sa pag-aaksaya o pagtatago ng mga talento na kung wastong ipinuhunan sa liwanag ng walang hanggan ay nakamit sana ang "Mahusay" ni Cristo. Gagantimpalaan Niya ang lahat ng gawaing naaayon sa Kanyang Salita (1 Corinto 3:13-14).

Kung gagamitin natin ang anumang kaloob na mayroon tayo, gaano man kaliit at kawalang-halaga ang itsura nito, nang umaasa sa Diyos, matutuklasan nating patuloy na lumalaki ang ating kakayahan sa paglilingkod. Sinasabi sa atin na masikap na hangarin ang pinakamabubuting kaloob (1 Corinto 12:31) at gamitin ang mga ito sa pag-ibig.

Walang mapapala sa pagtatalo tungkol sa eksaktong lugar ng aral na ito sa mga panahon ng pakikitungo ng Diyos. Iisa ang prinsipyo, iangkop man ito sa iglesya ngayon o sa nalabi ng Israel pagkatapos dalhin ang iglesya sa Langit. Ang mahalaga ay tiyaking wasto ang paggamit natin sa tinanggap natin mula sa Panginoon.

"Isang taong naglalakbay sa malayong lupain." Pansinin na ang mga salitang nakahilig sa KJV ("ang kaharian ng langit ay") ay dapat alisin. Napakalawak ng pagkakaangkop ng talinghagang ito. Tumutukoy ito sa lahat ng lingkod ni Cristo sa panahong wala Siya sa lupa. "Ipinagkatiwala Niya sa kanila ang Kanyang mga ari-arian." Dapat silang kumilos para sa Kanya bilang Kanyang mga kinatawan sa sanlibutan hanggang sa bumalik Siya.

"Bawat isa ayon sa kanya-kanyang kakayahan." Lahat ay may mga talento na may pananagutan tayong gamitin upang isulong ang gawain ng Panginoon sa mundong ito. "Hinihingi sa mga katiwala, na ang isang tao ay matagpuang tapat" (1 Corinto 4:2). Parehong tapat ang taong may limang talento at ang may dalawang talento sa kung ano ang mayroon sila. Bawat isa ay nagpadoble ng salapi ng kanyang panginoon sa pamamagitan ng matalino at maingat na paggamit ng ipinagkatiwala sa kanya. Ito lamang ang maaaring asahan mula sa kanila.

Inakala ng ikatlong lingkod na napakaliit ng mayroon siya, kung ihahambing sa iba, kaya hindi sulit na magsikap gumawa ng anuman dito. Itinago niya ito sa lupa, sa pag-aakalang ang pinakamabuting magagawa niya ay huwag itong aksayahin. Isa siyang lingkod na walang kabuluhan, walang pananaw o tunay na pakiramdam ng pananagutan.

"Dumating ang panginoon ng mga lingkod na iyon, at nakipagtuos sa kanila." Sa kanyang pagbabalik, pinapanagot niya ang bawat isa sa paggamit ng ipinagkatiwala sa kanya. Gayon din sa hukuman ni Cristo kapag bumalik ang ating Tagapagligtas at bawat lingkod ay tatawaging magbigay-sulit sa anumang kakayahang ipinagkatiwala sa kanya (2 Corinto 5:9-10). Tatawagin Niya ang Kanyang mga lingkod upang tumayo sa harap ng Kanyang hukuman, hindi upang hatulan dahil sa kanilang mga kasalanan, sapagkat lipas na ang paghatol na iyon (Juan 5:24), kundi upang magbigay-sulit sa kanilang paglilingkod. Kapwa para sa Israel at sa iglesya, ipamamahagi ang mga gantimpala sa Kanyang pagparito. Tingnan ang Isaias 62:11; Apocalipsis 22:12.

"Nakinabang ako... ng lima pang talento." Ang lingkod na ito ay nakapagbigay-sulit nang may kagalakan (Hebreo 13:17). Ginamit niya nang tapat ang kanyang mga talento, at makatitiyak siya sa papuri ng kanyang panginoon.

"Naging tapat ka sa kakaunting bagay, gagawin kitang tagapamahala sa maraming bagay." Dahil sa kanyang katapatan at karunungan sa panahong wala ang kanyang panginoon, ginantimpalaan ang lingkod ng natatanging katayuan ng pagtitiwala nang bumalik ang kanyang panginoon. Ganoon din sa pagbabalik ni Cristo para sa mga naging tapat sa Kanya sa panahong ito ng pagsubok.

"Lumapit din ang tumanggap ng dalawang talento." Mas kaunti ang pinagkukunan ng taong ito, ngunit tunay siyang kasintapat ng kanyang kapwa lingkod na may mas marami nang malayo. Pinananagot tayo sa kung ano ang mayroon tayo, hindi sa kung ano ang wala tayo (2 Corinto 8:12).

"Mahusay, mabuti at tapat na lingkod." Tumanggap ang taong ito ng gayunding papuri gaya ng isa, sapagkat siya rin ay nagpadoble ng ipinagkatiwala sa kanya; kaya binigyan din siya ng katayuan ng awtoridad sa kaharian.

"Kilala kita na ikaw ay taong mahigpit." Sinisikap ng taong may isang talento na isisi sa kanyang amo ang kanyang kabiguang magbunga. Katulad siya ng mga sumisisi sa Panginoon dahil sa kanilang limitadong mga kaloob at umiiwas sa kanilang pananagutang gamitin nang tapat ang mayroon sila. Hindi nila natatanto na ang binigyan ng kaunti ay kaunti ang hihingin sa kanya. Sa kabilang dako, ang tumanggap ng marami ay mas malaki ang pananagutan (Lucas 12:48).

"Narito, nasa iyo ang sa iyo." Lubusan siyang nabigo sa mismong layunin kung bakit ipinagkatiwala sa kanya ang talento, gayunman ay sinikap niyang bigyang-katuwiran ang kanyang kapabayaan at inakalang masisiyahan ang kanyang panginoon.

"Ikaw na masama at tamad na lingkod." Masama ang pagsuway. Katamaran ang hindi pagkilos nang masigla. Kinailangang magdusa ng lingkod na ito dahil nabigo siyang tuparin ang layunin ng amo, gaya ng ipinaalam sa kanya. Ang masama at tamad na lingkod ay hindi kumakatawan sa anak ng Diyos, sapagkat itinapon siya sa kadiliman sa labas. Kumakatawan siya sa mga, bagama't nagpapahayag na mga lingkod ni Cristo, ay hindi naman talaga nakakakilala sa Kanya kaya hindi

naghahangad na sumunod sa Kanyang Salita. Iba ang kalagayan ng mga ipinanganak na muli. Tungkol sa kanila ay nasusulat na sa araw na iyon, "ang bawat tao ay magkakaroon ng papuri mula sa Diyos" (1 Corinto 4:5). Tumutukoy ito, siyempre, hindi sa bawat tao sa pangkalahatan, kundi sa bawat isa sa mga haharap sa hukuman ni Cristo, kung saan mga mananampalataya lamang ang tatayo. Nakasalalay sa wastong paggamit ng tinatanggap natin mula sa Panginoon ang mga bagay na walang hanggan.

"Kung gayon sa aking pagdating ay natanggap ko sana ang akin na may tubo." Kung wala nang iba, dapat sana ay ipinautang ng lingkod ang salapi nang may tubo at sa gayon ay nadagdagan ang kanyang tinanggap. Wala siyang anumang maaaring pagantimpalaan. Nawala sa tamad na lingkod ang lahat; kahit ang kanyang pagpapahayag ay kinuha sa kanya. Maaaring kakaiba ang tunog ng mga salita ng Panginoon, ngunit madali silang maunawaan kung matatanto nating ang nasa pananaw ay tubo bilang bunga ng wastong paggamit ng kanyang talento. Ang kanyang ginamit nang mali ay kinuha sa kanya at idinagdag sa sampung talentong hawak ng unang lingkod; samantalang ang walang kabuluhang lingkod ay itinapon sa kadiliman sa labas, isang pananalitang Silanganin para sa pagkawala ng pabor ng amo. Doon siya tumangis sa kanyang pagkawala habang nagngangalit ang kanyang mga ngipin sa galit dahil sa paghatol na ipinataw sa kanya.

Ang mga Tupa at ang mga Kambing (Mateo 25:31-46)

"Kapag dumating ang Anak ng Tao sa Kanyang kaluwalhatian." Ang pagparito ng Anak ng Tao ay palaging tumutukoy sa ikalawang pagparito ng ating Panginoon, kung kailan babalik Siya sa lupa, sa hayag na kaluwalhatian, upang itatag ang

kahariang inihula ng mga propeta. Ang pananalitang ito ay hindi kailanman ginagamit kaugnay ng pagdadala sa Kanyang iglesya sa Langit, isang hiwagang hindi pa naibubunyag noong ibigay ang pahayag na ito (1 Corinto 15:51).

"Titipunin sa harap Niya ang lahat ng bansa." Ang paghatol na ito na nakaupo sa trono ay dapat ipagkaiba sa paghatol ng malaking tronong puti sa Apocalipsis 20:11-15, na hindi magaganap sa lupa, kundi magiging paghatol sa mga patay na masama. Ang Mateo 25:32 ay tumutukoy sa paghatol sa mga buháy na bansa bago ang isang libong taon, kung kailan darating ang Anak ng Tao sa mga ulap ng Langit kasama ang Kanyang mga banal na anghel at uupo sa trono ng Kanyang kaluwalhatian. Ang isa pang paghatol, ang sa malaking tronong puti, ay pagkatapos ng isang libong taon (ang panahon ng kaharian) at pagkatapos maglaho ng mga langit at lupa ng kasalukuyang kaayusan. Ang dalawang paghatol na ito ay magkahiwalay ng isang libong taon. May kapansin-pansing pagkakaiba sa pagitan ng mga pangyayari sa Apocalipsis 20:11-15 at Mateo 25:31-46, ngunit ang dalawang paghatol ay kapwa ayon sa mga gawa.

Sa paghatol bago ang isang libong taon, ang mga tupa ay ang mga taong nahahayag ang buhay mula sa Diyos sa pamamagitan ng kanilang mapagmahal na pag-aalaga sa mga kay Cristo. Ang mga kambing ay walang buhay mula sa Diyos, at kumakatawan sa mga hindi nagsisisi na hindi tumugon sa mga sugo ni Cristo. Ang kanang kamay ay ang lugar ng pagtanggap; ang kaliwang kamay, ang lugar ng pagtanggi.

"Manahin ninyo ang kahariang inihanda para sa inyo mula pa nang itatag ang sanlibutan." Ang kahariang binabanggit dito ay ang binabanggit sa Daniel at sa iba pang mga aklat ng hula

(Daniel 7:13-14). Hindi ito dapat ipagkamali sa makalangit na pamana, kundi itatatag sa lupang ito sa ikalawang pagparito ng ating Panginoon, kung kailan mahahayag Siya bilang Hari ng mga hari at Panginoon ng mga panginoon (1 Timoteo 6:15), at ang Kanyang pandaigdig na kaharian ay papalit sa lahat ng pamamahala ng tao (Daniel 2:44).

"Ako ay nagutom, at binigyan ninyo Ako ng pagkain." Hindi natin dapat ipalagay na ang kaligtasan ng mga Hentil na ito ay sa batayan ng mga gawa, ngunit patutunayan ng kanilang mga gawa ang pagiging tunay ng kanilang pananampalataya. Lumilitaw ang gayunding prinsipyo sa Juan 5:28-29, kung saan binabanggit ng ating Panginoon ang dalawang muling pagkabuhay: ang una para sa mga gumawa ng mabuti, at ang ikalawa para sa mga gumawa ng masama. Sa bawat kaso, ipinakikita ng mga gawa ang kalagayan ng puso.

"Kung magkagayon ay sasagot sa Kanya ang mga matuwid, na magsasabi, Panginoon, kailan Ka namin nakitang nagugutom...?" Pansinin na ang mga "tupang" ito ay tinatawag na "ang mga matuwid." Ito sa kanyang sarili ay nagsasalita ng bagong kapanganakan, sapagkat kung wala ito ay walang matuwid (Roma 3:10). Itinatanggi ng mga ito ang anumang pagkilala ng kabutihan sa kanilang sarili. Hindi man lamang nila mababatid na naglingkod sila kay Cristo sa anumang karapat-dapat na paraan. Kaya ang kanilang tanong kung kailan naibigay ang gayong paglilingkod.

"Yamang ginawa ninyo ito sa isa sa pinakamaliit sa mga kapatid Kong ito, sa Akin ninyo ito ginawa." Palaging kinikilala ng Panginoong Jesus ang anumang ginawa para sa isa sa Kanyang mga sariling tao bilang ginawa sa Kanya mismo (Mateo 10:42; Marcos 9:41), at itinuturing din Niya ang anumang pinsalang

ginawa sa Kanyang mga sariling tao na parang ginawa laban sa Kanya (Mga Gawa 9:4). Sa pinakamahigpit na kahulugan nito, ang "mga kapatid" dito ay magiging bahagi ng nalabing Judio sa mga huling araw na magiging mga saksi para sa Diyos sa madidilim na araw ng panahon ng kaguluhan ni Jacob, ang malaking kapighatian (Daniel 12:1-3; Jeremias 30:7). Ito ay pagkatapos dalhin ang iglesya sa Langit at bago itatag ang kaharian, sapagkat ang panahong iyon ng kaguluhan ay nagtatapos sa pagparito ng Anak ng Tao, gaya ng nakita natin sa Mateo 24:21, 23, 29-30. Habang naglalakbay ang mga sugo ng Hari sa buong mundo, may ilang tatanggap sa kanila at sasampalataya sa kanilang mensahe: ito ang mga tupa. Ang iba ay tatanggi sa mga sugo at aayaw sa kanilang patotoo: ito ang mga kambing.

Ang mga Kapatid ni Cristo. Bagama't may kahulugan kung saan ang lahat ng mananampalataya ay mga kapatid ni Cristo, maliwanag na dito ang katawagan ay ginamit sa natatanging kahulugan, sapagkat may tatlong uri ng tao sa pananaw: ang mga tupa, ang mga kambing, at ang mga tinawag ng Anak ng Tao na "Aking mga kapatid." Ang mga kapatid na ito ay ang mga taga-Israel na may kaugnayan kay Cristo, kapwa sa pisikal at espirituwal, at magiging Kanyang mga saksing may awtoridad sa darating na panahon ng kapighatian, kapag natapos na ang kasalukuyang panahon ng iglesya.

"Lumayo kayo sa Akin, kayong mga sinumpa, sa apoy na walang hanggan, na inihanda para sa diyablo at sa kanyang mga anghel." Ang hatol na ito ng walang hanggang kapahamakan ay ipahahayag sa mga nagpakita sa pamamagitan ng kanilang malamig at walang-pakialam na pakikitungo sa Kanyang mga lingkod na hindi sila sumampalataya sa mensaheng dinala ng

mga lingkod sa buong mundo. Tila ito ang huling paghatol para sa mga nasa kaliwang kamay, sapagkat ang kanilang hatol ay tugma sa hatol ng mga patay na hindi matuwid na tatayo sa harap ng malaking tronong puti pagkatapos ng isang libong taon (Apocalipsis 20:7-15).

"Ako ay nagutom, at hindi ninyo Ako binigyan ng pagkain." Ang paratang laban sa mga ligaw na ito ay hindi tungkol sa anumang tahasang paglabag sa batas ng moral, kundi ang kanilang walang-pakialam na saloobin kay Cristo ang nagtatatak ng kanilang kapahamakan. Ipinakita nilang wala silang pananampalataya sa Kanya o sa Kanyang mensahe sa pamamagitan ng kanilang kawalang-malasakit sa mga pagdurusa ng Kanyang mga kinatawan. Ang prinsipyong ito ay totoo ngayon gaya ng magiging totoo nito sa darating na panahon ng kapighatian.

"Panginoon, kailan Ka namin nakitang nagugutom... at hindi Ka pinaglingkuran?" Nagsalita sila na parang mga taong walang kamalay-malay na nakagawa ng pagkakasala. Ngunit nabigo silang kilalanin at parangalan ang Anak ng Tao sa katauhan ng Kanyang mga kapatid na isinugo upang tawagin sila sa pagsisisi nang nakatanaw sa Kanyang darating na kaharian.

"Yamang hindi ninyo ito ginawa sa isa sa pinakamaliit sa mga ito, hindi ninyo ito ginawa sa Akin." Ang kabiguang mahabag sa pinakadukha at pinakamahinang nagdurusa ay kabiguang paglingkuran si Cristo mismo, sapagkat ginagawa Niyang Kanya ang kanilang kapakanan. Bagama't sa pinakamahigpit na pagpapakahulugan ito ay may kinalaman sa nalabing Judio na nabanggit na, maaari itong iangkop sa lahat ng sa Kanya.

"Ang mga ito ay paparoon sa walang hanggang kaparusahan: ngunit ang mga matuwid ay sa buhay na walang hanggan." Ang

mga kahihinatnan ng paghatol na ito ay para sa walang hanggan: walang katapusang kaparusahan o walang katapusang buhay, na higit pa nang malayo sa pinahabang pag-iral lamang. Ang masasama ay lilipulin at agad na paparoon sa kanilang kakila-kilabot na kapalaran. Ang mga matuwid ay papasok sa buhay na walang hanggan sa kaharian ng isang libong taon at pagkatapos ay magkakaroon ng kanilang bahagi kasama ni Cristo sa walang katapusang mga panahong susunod sa pagkawasak ng kasalukuyang sangnilikha. Ito ang mga banal ng Daniel 7:18 na magtatamasa ng mga pagpapala ng maluwalhating paghahari ng Mesiyas sa lupa.

Dalawang Pagpili. Makatutulong upang maging malinaw ang pagkakalagay ng talinghagang ito sa mga panahon ng pakikitungo ng Diyos kung pansinin natin na may dalawang magkaibang pagpili sa Bagong Tipan. Sa Efeso 1:4, nakikita natin ang iglesya ng panahong ito, na binubuo ng mga piniling na kay Cristo bago pa itatag ang sanlibutan. Sa kasalukuyang talatang ito, ang mga naligtas ay binibigyan ng lugar sa kahariang "inihanda... mula pa nang itatag ang sanlibutan" (Mateo 25:34). Tugma ito sa Apocalipsis 13:8, kung saan iisang bayan ang nasa pananaw. Sa Efeso mayroon tayong makalangit na pagpili; sa Mateo ay makalupang pagpili. Ang paghahalo sa mga ito sa ating pag-iisip ay kabiguang wastong hatiin ang salita ng katotohanan (2 Timoteo 2:15).

Sa Mateo 22-25, mababasa natin ang pakikipagtalo ng ating Panginoon sa mga Fariseo, mga Saduceo, at iba pang pinuno sa Israel, at ang Kanyang mga dakilang hula tungkol sa Kanyang ikalawang pagparito at sa paghatol sa mga bansa. Sa buong bahaging ito, isang bagay ang lumilitaw na malinaw na malinaw: ang mahalaga sa Diyos ay hindi ang bulag na

pagsunod sa mga legalistikong anyo, rito, o seremonya, kundi ang buhay na pinamamahalaan ng pag-ibig ng Diyos. Ito ang pinakamahalagang katibayan ng bagong kapanganakan (1 Juan 3:14), at sa kasalukuyang panahon ay ang tiyak na patunay na ang isang tao ay tinatahanan ng Espiritu Santo (Roma 5:5).

Mahalagang magkaroon tayo ng wastong pag-unawa sa Mateo 22-25, na tinitingnan ang bahaging ito kaugnay ng pakikitungo ng Diyos sa bansang Judio, at kaugnay ng saloobin ng mga Hentil sa Israel. Sa kabilang dako, malaki ang mawawala sa ating sariling kaluluwa kung lilimitahan natin ang mga kahulugan ng bahaging ito sa aspetong ito ng mga panahon. Kailangan nating tandaan na ang mga katotohanang moral at espirituwal ay pareho sa lahat ng panahon, at ang pag-ibig na ipinahayag dito bilang katuparan ng buong kautusan at ng mga propeta ay mahahayag sa buhay ng lahat ng "lumalakad hindi ayon sa laman, kundi ayon sa Espiritu" (Roma 8:4).

Kaya ang pag-ibig, sa pinakatunay na kahulugan, ang batas o namamahalang prinsipyo ng bagong buhay. Ito ang sakdal na batas ng kalayaan na binabanggit ng Sulat ni Santiago (1:25). Tinatawag na gayon ang pag-ibig sapagkat nasisiyahan ang binagong kaluluwa na gawin ang nagbibigay-luwalhati sa Diyos at nagpapala sa kanyang kapwa tao, maging mga kapatid sa pananampalataya o kabilang sa masamang sanlibutan (1 Juan 5:19). Iibigin ng Cristiano ang makasalanan kahit kinapopootan niya ang kasalanan nito. At dito ay ipinakikita lamang niya ang kalikasan ng Diyos, sapagkat ito ang saloobin ng Diyos sa sanlibutan.

Ipinakikita natin ang ating pag-ibig kay Cristo sa pamamagitan ng ating malasakit sa Kanyang mga sariling tao. Totoo ito sa lahat ng panahon, sapagkat sa bawat panahon ay pareho ang

bagong kalikasang tinatanggap ng mga mananampalataya. Ang pinakauna nitong katangian ay pag-ibig. Pagkatapos dalhin ang iglesya upang salubungin ang Panginoon sa himpapawid, isang bagong saksi ang ibabangon sa lupa. Ang matatalino sa Israel, na naliwanagan ng Salita at tinatakan bilang mga lingkod ng Diyos, ay pupunta sa mga bansa, ipinahahayag ang walang hanggang Ebanghelyo. Ang saloobin ng mga bansa sa kanila ang magtatakda ng kanilang kapalaran kapag bumalik ang Hari at itinatag ang Kanyang trono ng paghatol.

Kabanata 26: Hinarap ng Hari ang Krus

Ang Debosyon ni Maria (Mateo 26:1-13)

Papalapit na ang oras ng kamatayan ni Jesus. Lahat ng pangyayari ay nakita na mula pa sa walang hanggan, at naparito Siya sa lupa para mismo sa layuning ito—ang ibigay ang Kanyang buhay bilang pantubos sa marami. Gayunman, habang papalapit ang oras, labis na nabagabag ang Kanyang banal na kaluluwa.

Natapos na ni Jesus ang Kanyang huling pangmadlang pagtuturo, at ang madilim na anino ng krus ay bumabalot na sa Kanyang espiritu habang binabanggit Niya ang paparating na pista ng Paskuwa, na pagkatapos nito ay ipagkakanulo Siya at ipapako sa krus. Siya lamang ang nakaalam ng tunay na kahulugan ng Paskuwang iyon, sapagkat Siya ang tunay na Korderong Pampaskuwa na itinuro ng larawan, na ang dugo ay magiging kanlungan mula sa paghatol ng Diyos para sa lahat ng magtitiwala sa Kanya.

Samantala, ang mga punong saserdote, mga eskriba, at matatanda ay palihim na nagpupulong sa bahay ng tusong si Caifas, na siyang pinakapunong saserdote nang taóng iyon dahil sa pabor ng mga Romano. Doon nila pinagplanuhan kung paano, sa pinakamabuti at pinakaligtas na paraan para sa kanilang sarili, mahuhulog si Jesus sa kanilang kamay upang mapatay Siya. Sa kanilang sigasig para sa relihiyong Judio, na sa palagay nila'y nanganganib dahil sa Kanyang turo, handa silang gumawa ng kahit ano mailayo lang Siya, basta't hindi sila masasangkot sa gulo laban sa mga tao. Inakala ng mga pinuno na mas mabuting huwag Siyang hulihin sa paparating na araw

ng pista, dahil tiyak na mag-uudyok iyon ng pag-aalsa laban sa kanila.

Nakakapanariwa talagang lumipat mula sa mga kasuklam-suklam at mapagplanong mamamatay-taong ito patungo sa magandang salaysay ng debosyon ni Maria. Wala tayong alam tungkol kay Simon na ketongin. Nakatala ang pangalan niya rito, na may karagdagang salitang nagsasabi ng sakit na dinaranas pa niya o, mas malamang, na pinagaling na siya ng Panginoon mula rito. Maaari rin namang pumanaw na siya. Bagaman tinawag na kanya ang bahay, mukhang sa salaysay ni Juan ay tahanan iyon ng magkapatid na Marta at Maria at ng kanilang kapatid na si Lazaro. Kung totoo ito, maaaring si Simon ang ama ng tatlong tapat na kaibigan ni Jesus, na wala ni isa sa kanila ang binanggit sa pangalan sa salaysay ni Mateo.

Alam natin na ang babaeng nagdala ng sisidlang alabastro ng pabango at nagbuhos nito kay Jesus ay si Maria (Juan 12:3). Sinabi sa atin ni Juan na binuhusan niya ang mga paa ni Jesus. Binanggit naman nina Mateo at Marcos ang pagbubuhos sa Kanyang ulo. Totoo ang tatlong pahayag. Ang pagbubuhos ay isang gawa ng mapagmahal na debosyon. Para kay Maria, si Jesus ang Hari. Habang nakaupo o nakasandal Siya sa hapag, ang nardo ni Maria ang pumuno sa buong silid ng halimuyak nito (Awit ni Solomon 1:3, 12). Para kay Maria, walang bagay na napakamahal para kay Jesus. Ibinuhos niya ang pinakamainam sa Kanya.

Ang mga alagad, na sa pagkakataong ito ay pinangunahan ni Judas (Juan 12:4), ay tumutol at nagreklamo sa tila pag-aaksaya. Ang katwiran nila, maaari sanang ipagbili ang pabango sa malaking halaga at ibigay sa mga dukha ang pinagbilhan. Hindi maunawaan ni Judas ang pag-ibig na gaya ng kay Maria, na

nag-udyok sa kanya na ibuhos ang pinakamamahal niyang kayamanan sa ulo at mga paa ni Jesus. Para sa kanya, malaking pag-aaksaya iyon.

Sinaway ni Jesus ang mga nagrereklamo at ipinagtanggol ang babae, at sinabing gumawa siya ng mabuting (literal, magandang) gawa. Lagi nilang kasama ang mga dukha na maaari nilang paglingkuran. Gaya ng sinabi ng kautusan, hindi sila mawawala sa lupain; ngunit Siya ay paalis na. Si Maria, na marahil ay mas malinaw na nakaunawa kaysa sa lahat kung ano ang malapit nang mangyari, ay nagbuhos ng pabango sa Kanyang katawan para sa Kanyang libing. Labis na pinahalagahan ni Jesus ang debosyon niya kaya idinagdag pa Niya, "Saanman ipangaral ang ebanghelyong ito sa buong sanlibutan, sasabihin din ang ginawa ng babaeng ito bilang alaala sa kanya."

Si Cristo ba mismo ay totoong-totoo at mahalaga sa atin, anupat handa tayong gumawa ng anumang sakripisyo upang ipakita ang ating debosyon sa Kanya?

Ang Huling Paskuwa (Mateo 26:14-25)

Kabaligtaran ng pag-ibig at katapatan ni Maria, lumilitaw naman ngayon ang pagtataksil ni Judas. Hinanap ng kaawa-awang taksil ang grupo ng mga saserdote na malamang ay kilala na niya. Humingi siya ng tiyak na halaga na ibibigay sa kanya kung ipagkakanulo niya si Jesus sa kanilang kamay. Nang hindi tila naaalala ang hula ni Zacarias tungkol sa pagkakanulo sa Pastol ng Israel, nakipagkasundo sila sa kanya sa halagang tatlumpung pirasong pilak (Zacarias 11:12). Sa kabila ng kanilang ipinagmamalaking kaalaman sa Kasulatan, hindi nila

namamalayang tinutupad nila ito sa kasunduang pinagkayarian nila.

Patuloy na nakisama si Judas kay Cristo at sa Kanyang mga apostol habang naghihintay ng maginhawang pagkakataon para tuparin ang kanyang bahagi sa kasunduan—isang kasunduan sa Impiyerno. Tiyak na paminsan-minsan ay mariing tumutol ang kanyang nagkakasalang budhi laban sa nakapangingilabot na landas na pinili niya.

Isinasalaysay sa atin ng Mateo 26:17-25 ang huling Paskuwa. Pitong araw ang pista ng tinapay na walang lebadura. Sa unang araw, pinapatay ang korderong pampaskuwa at ginaganap ang itinakdang hapunan. Sa buong pitong araw, walang lebadurang pinapayagan sa mga tahanan ng mga Israelita. Nagsisimula ang araw ng mga Judio sa paglubog ng araw; kaya ang Paskuwa ay "sa pagitan ng dalawang gabi" (literal na salin ng Exodo 12:6). Ipinagdiwang ni Jesus ang pista pagkatapos ng unang paglubog ng araw sa araw ng Paskuwa, at namatay bilang tunay na Korderong Pampaskuwa bago ang susunod na paglubog ng araw.

"Ipagdiriwang Ko ang Paskuwa sa iyong bahay kasama ng Aking mga alagad." Itinuturing na isang gawang maka-Diyos ng mga taga-Jerusalem ang maglaan ng silid-panauhin kung saan maaaring ipagdiwang ng mga bisita sa lungsod ang pista. Sinamantala ni Jesus ang pribilehiyong ito. Ayon sa tradisyon, sa tahanan ni Juan Marcos ginanap ng Tagapagligtas at ng Kanyang mga alagad ang huling Paskuwa. Inihanda nila ang hapag na may inihaw na kordero, mapapait na gulay, at tinapay na walang lebadura, gaya ng iniutos ng Diyos. Ano kaya ang kahulugan ng lahat ng ito para kay Jesus, na nakaalam na Siya ang Isang itinuturo ng pistang ito na larawan! (1 Corinto 5:7-8).

"Umupo Siya kasama ng labindalawa." Hindi pa lumalabas si Judas sa gabi. Siya na pumayag nang ipagkanulo ang kanyang Panginoon ay nakaupong kasama ng iba.

"Isa sa inyo ang magkakanulo sa Akin." Siya na nakaaalam ng lahat ng bagay ay batid ang masamang pakana na pinasok ni Judas, ngunit binigyan pa rin Niya ito ng pagkakataong magsisi, kung buháy pa sana ang budhi nito.

"Panginoon, ako ba?" Sinasabi sa atin na bawat isa sa kanila ay nagtanong nito: labing-isa sa tunay na kalungkutan at pagkalito, at isa na may nagkakasalang kaalaman na sinadya niyang pumasok sa isang kasunduan upang gawin ang masamang bagay na ito. Talagang pinatitigas ng kasalanan ang puso at pinapaso ang budhi!

"Siya na kasabay Kong nagsasawsaw ng kamay sa pinggan." Hanggang sa huli, pinahintulutan si Judas na tamasahin ang pinakamalambing na pagpapahayag ng pag-ibig ni Jesus, maging ang makisalo sa Kanya sa pinggan ng mapapait na gulay.

"Mabuti pa sa taong iyon kung hindi na siya ipinanganak." Winawasak ng mga salitang ito ang walang-saysay na pag-asa ng mga naniniwalang lahat ay maliligtas, sapagkat sinasabi nito sa atin na may isang tao man lang na mas mabuti pang hindi na nabuhay. Hindi ito magiging totoo kung maliligtas pa si Judas balang araw.

Dahil nararamdaman marahil na siya ang pinaghihinalaan ng iba, muling nagtanong si Judas na may halos hindi maitagong takot ngunit may kapangahasan pa rin, "Guro, ako ba?" Sumagot si Jesus ng oo sa paraang hindi narinig o hindi naunawaan ng iba. Ayon sa Ebanghelyo ni Juan, mukhang sa

puntong ito ay dali-daling tumayo si Judas at umalis sa silid (Juan 13:30). Kung tama ito, wala na siya nang maganap ang susunod na pangyayari, kundi umalis siya pagkatapos ng Paskuwa. Gayunman, matagal nang pinagtatalunan ang puntong ito.

Ang Hapunan ng Panginoon (Mateo 25:26-30)

Nakatala sa mga talatang ito ang pagtatatag ng Hapunan ng Panginoon, ang banal na ordinansa na sa iglesyang Cristiano ay pumapalit sa Paskuwa ng mga Judio. Malapit na magkaugnay ang dalawa, sapagkat pagkatapos ng pagdiriwang ng pista ng Paskuwa inialok ni Jesus sa Kanyang mga alagad ang tinapay at ang bunga ng ubas. Buong lambing Niyang hiniling sa kanila na kumain ng tinapay at uminom sa saro na kumakatawan sa Kanyang katawan na malapit nang ihandog sa krus, at sa Kanyang dugo na malapit nang ibuhos para sa kapatawaran ng mga kasalanan. Mula nang solemneng gabing iyon, halos dalawang libong taon na ang lumipas, at sa loob nito'y di-mabilang na milyun-milyong mananampalatayang puno ng pasasalamat ang nakibahagi sa alaalang ito bilang pag-alaala sa Kanya na umibig sa kanila hanggang kamatayan.

"Kunin ninyo, kainin ninyo; ito ang Aking katawan." Kinuha ni Jesus sa Kanyang kamay ang isa sa mga tinapay na walang lebadura, pinagpala at pinagpira-piraso ito, at ibinigay sa mga alagad, na inuutusan silang kainin ito bilang Kanyang katawan. Malinaw na walang transubstantiation doon, sapagkat nakaupo Siya sa harap nila sa Kanyang tunay na katawan at kumain sila ng tinapay. Para itong isang taong nagpapakita ng larawan at nagsasabing, "Ito ang nanay ko." Kinakatawan ng isa ang isa pa.

"Kinuha Niya ang saro." Hindi sinabi sa atin kung ano mismo ang laman ng saro. Alam natin mula sa talata 29 na ito ay "bunga ng ubas," ngunit kung alak na nabuo na o katas ng pinakuluang pasas (maaga pa para sa sariwang ubas), hindi sinasabi ng tala, at hindi rin natin dapat pagtalunan. Ang ipinahihiwatig nito ang mahalaga.

"Ito ang Aking dugo ng bagong tipan." Hindi pa naibubuhos ang mahalagang dugong iyon para sa kapatawaran ng mga kasalanan, ngunit binabanggit ito ni Jesus na parang natapos na ang gawain sa krus. Hindi dugo Niya ang laman ng saro, kundi ang magpapaalala nito sa mga darating na taon.

"Kapag iinumin Ko itong bago kasama ninyo sa kaharian ng Aking Ama." Hindi nakibahagi si Jesus sa magiging alaala ng Kanyang sariling kamatayan. Tumanaw Siya sa panahong, bunga ng sakripisyong iyon, matitipon sa paligid Niya ang lahat ng Kanya sa kaharian ng Ama, upang sama-samang ipagdiwang ang ganap at maluwalhating bunga ng pagtubos. Doon makikita Niya ang bunga ng paghihirap ng Kanyang kaluluwa at masisiyahan Siya (Isaias 53:11).

"Nang makaawit sila ng isang himno." Ayon sa tradisyon, ito ang Awit 135, na kilala sa mga Judio bilang "maliit na hallel" na nagdiriwang ng pagliligtas sa Israel mula sa Ehipto, o, ayon sa iba, ang Awit 115-118.

Ang alaalang hapunan ng pag-ibig, ang pinakasentrong ordinansang ipinagkatiwala sa iglesya, ay idinisenyo upang ilagay si Jesus mismo sa harap ng kaluluwa. Isa itong panawagan sa damdamin. Paalis na Siya. Ayaw Niyang makalimutan Siya ng mga minamahal Niya nang labis. Kaya itinatag Niya ang banal na hapunang ito upang saanman at kailanman ito ipagdiwang, buhay na buhay Siyang maalala. Ang

Kanyang pag-ibig ay mas malakas pa kaysa kamatayan, na hindi mapapatay ng maraming tubig ng paghatol (Awit ni Solomon 8:6-7). Hindi Niya kailangan ng mga sagisag upang maalala tayo. Ngunit napakapabagu-bago ng ating pag-ibig. Agad tayong nakakalimot. Kaya kailangan natin ng magpapasigla sa ating damdamin at magpapanariwa ng ating pag-iisip tungkol sa Kanya. Saka, gaya ni Maria, dadalhin natin ang ating mga sisidlang alabastro at babasagin sa Kanyang harapan, ibubuhos ang pabango ng ating pagsamba at paghanga sa Kanya hanggang sa mapuno ang bahay ng halimuyak na pinakawalan. Angkop na ang kuwento ng debosyon niya kay Cristo ay nauuna sa kuwento ng hapunang itinatag Niya.

Tanging kasalanang hindi pa naipapahayag ang dapat humadlang sa isang Cristiano sa pakikibahagi sa banal na hapunan, at kapag mas maaga nahatulan ang kasalanang iyon sa liwanag ng krus, mas maaga ring maibabalik ang isang tao sa pakikipag-isa. Sinabi ni David, "Magiging matamis ang pagbubulay ko sa Kanya" (Awit 104:34). Nagagalak ba tayong umupo sa Kanyang hapag at isipin ang Kanyang pag-ibig?

Ang doktrina ng Roma tungkol sa misa at sa tunay na presensya ni Jesus sa sakramento ay lubos na kabaligtaran ng katotohanan. Ang ituro na sa anyo ng tinapay at alak ay inihahandog ang mismong katawan at dugo ni Jesus bilang patuloy na sakripisyo para sa mga kasalanan ng mga buháy at mga patay, ay ang pagtanggi sa personal na pagkawala ni Cristo, na dahil dito kaya natin Siya inaalala. Kinukuwestiyon din ng doktrinang ito ang kaganapan ng Kanyang iisang handog sa krus, na hindi na mauulit kailanman.

Ang komunyon (1 Corinto 10:16) ay hindi sa anumang paraan isang sakripisyo. Ginugunita nito ang iisang ganap na sakripisyong inihandog ng ating Panginoon nang minsan para sa lahat nang ibigay Niya ang Kanyang sarili para sa atin sa Kalbaryo. Hindi rin ito dapat ipagdiwang na may anumang isipin na may halaga itong nakapagliligtas o may sariling merito. Paalala ito na nang tayo'y lubos na ligaw at walang magawa, namatay si Cristo para sa atin upang tubusin tayo para sa Diyos. Ang hain ng papuri (Hebreo 13:15) ay dapat laging kasama ng komunyon habang pinagninilayan natin ang napakalaking halagang ibinayad para sa ating kaligtasan, at nagagalak tayo na Siya na nagtiis ng gayong hirap at kahihiyan para sa atin ay buháy na ngayon magpakailanman, at hindi na kailanman muling magtitiis ng sakit ng kamatayan. Inaalala natin Siya bilang "may-akda at tagapagtapos ng ating pananampalataya; na dahil sa kagalakang inilagay sa harap Niya ay nagtiis ng krus, hinamak ang kahihiyan, at nakaupo sa kanan ng trono ng Diyos" (Hebreo 12:2), mula roon ay malapit na Siyang bumalik upang angkinin ang biniling sa Kanyang dugo. Hanggang doon, ipinagdiriwang natin ang pistang ito na may pusong sumasamba, habang lumilingon tayo sa krus at tumatanaw sa darating na kaluwalhatian (1 Corinto 11:26).

Kapag wasto nating ipinagdiriwang ang komunyon, lumalapit tayo sa hapag ng Panginoon bilang mga tinubos para sa Diyos sa pamamagitan ng Kanyang dugo. Lumalapit tayong may hangaring panibagong alalahanin ang Kanyang maluwalhating persona at ang Kanyang pag-ibig na nananaig sa lahat nang ibigay Niya ang Kanyang sarili bilang sakripisyo sa krus para sa ating mga kasalanan. Ang dugo ni Cristo ang nagpapakarapat-dapat sa atin na makibahagi sa Hapunan ng Panginoon. Ngunit kailangan nating mag-ingat na huwag tayong makibahagi nang

hindi karapat-dapat: ibig sabihin, sa magaan o pabaya na paraan.

Pansinin kung paano pinag-uugnay ng hapunang pang-alaala ang dalawang pagdating ng Panginoong Jesus. Ipinahahayag natin ang Kanyang kamatayan hanggang sa Siya'y dumating.

Ang Babala ni Jesus (Mateo 26:31-35)

Habang dahan-dahan silang naglalakad mula sa lugar na pinangyarihan ng mga bagay na ito patungo sa Bundok ng mga Olibo na madalas puntahan ni Jesus kasama ng Kanyang mga alagad, sinimulan Niyang balaan sila sa malapit nang mangyari, at itinatak sa kanila ang hindi mapagkakatiwalaang kalagayan ng kanilang sariling puso. Tinukoy ni Jesus ang isa pang hula ni Zacarias nang sabihin Niya sa mga alagad na lahat sila ay matitisod, o maiiskandalo, dahil sa Kanya nang gabing iyon. Noon pa man ay sinabi na ng propetang ito, sa pamamagitan ng Espiritu ng Diyos: "Sasaktan Ko ang pastol, at mangangalat ang mga tupa" (Zacarias 13:7). Malapit nang matupad nang literal ang mga salitang ito, bagaman sa sandaling iyon ay naramdaman ng lahat ng alagad na imposibleng iwan ng sinuman sa kanila ang pinakamamahal nila. Ngunit walang taong makakasukat ng lalim ng kasamaan sa sarili niyang puso. Biyaya lamang ang makadadaig sa kasamaang iyon.

Idinagdag ni Jesus ang nakapagpapanatag na pangako na kapag muli Siyang nabuhay, mauuna Siya sa kanila sa Galilea. Doon Siya magkakaroon ng sagradong pakikipagtagpo sa kanila. Gayunman, sa sandaling iyon ay walang kahulugan sa kanila ang pangako.

Si Pedro, na hindi nakakaunawa sa kahinaan ng kanyang laman, ay nagpumilit na kahit matisod ang lahat ng iba, hindi gayon

ang mangyayari sa kanya. Ngunit ipinahayag ni Jesus na bago tumilaok ang manok—ibig sabihin, bago magbukang-liwayway—tatlong beses niyang itatanggi ang kanyang Guro. Iginiit ni Pedro, na puno ng tiwala sa sarili, na hindi iyon mangyayari kailanman. Kahit kailanganin niyang mamatay para kay Jesus, hindi niya Siya itatanggi kailanman. Dito ay nakiisa silang lahat. Sayang! Napakaliit ng kilala nila sa kanilang sarili! Dahil sa kanilang tiwala sa sarili, nagbigay sila ng mga pahayag na hindi nila kayang tuparin nang dumating ang oras ng pagsubok. Hilig ng laman na ipahayag ang sarili nitong kabutihan (Kawikaan 20:6).

Ang Halamanan ng Getsemani (Mateo 26:36-46)

Pagdating sa Bundok ng mga Olibo, dumating sila sa halamanan sa kanlurang dalisdis kung saan madalas manalangin at makipag-usap si Jesus sa Kanyang Ama. "Isang lugar na tinatawag na Getsemani." Ang ibig sabihin ng pangalan ay "ang pisaan ng langis." Isa itong halamanan ng mga olibo, sa kabilang ibayo lang ng batis ng Kedron. Madali itong marating mula sa lungsod ng Jerusalem.

Getsemani! Napakalalim na pighati, napakapait na dalamhati ang ipinahihiwatig ng salitang ito! Tila ipinahahayag nito, nang higit kaninuman, ang tunay na kahulugan ng mga salita ng ating Panginoon, "Mayroon Akong bautismong dapat mabautismuhan; at lubha Akong nagigipit hanggang sa matupad ito!" (Lucas 12:50). Madalas magtungo si Jesus sa Getsemani kasama ng Kanyang mga alagad (Juan 18:2), at malimit Niyang tinamasa roon ang walang-abalang pakikipag-isa sa Kanyang Ama. Sa halamanang iyon papasukin Niya ang paghihirap ng Kanyang kaluluwa habang pinagninilayan Niya ang katotohanang gagawin Siyang kasalanan para sa atin,

"upang tayo'y maging katuwiran ng Diyos sa Kanya" (2 Corinto 5:21, RV). Habang tumatanaw Siya rito, bumulalas Siya, "Ngayon ay nababagabag ang Aking kaluluwa; at ano ang sasabihin Ko? Ama, iligtas Mo Ako sa oras na ito: ngunit dahil dito kaya Ako dumating sa oras na ito" (Juan 12:27).

Madalas tawaging Awit ng Getsemani ang Awit 102. Habang binabasa natin ito, naririnig natin ang mga hininga ng puso ng ating Tagapagligtas habang pinapasok Niya ang damdamin ng pag-iisa ng Isang pinabayaan ng Diyos at hinamak ng mismong mga taong pinarituhan Niya upang iligtas. Ito ang sarong iniiwasan ng Kanyang banal at taong kalikasan. Di-masabing nakapangingilabot at nakasisindak na Siya, ang Ganap na Isa na laging kinalulugdan ng Ama (Lucas 3:22; 9:35), ay ituturing na itinakwil dahil sa pagkuha Niya ng lugar ng makasalanan. Totoo, nanggaling Siya sa Langit para mismo sa layuning iyon. Nagkatawang-tao Siya upang mamatay bilang kapalit natin. Ngunit habang papalapit ang oras na talagang daranasin Niya ang bautismo ng banal na paghatol laban sa kasalanan, hindi Siya magiging Banal na Isa kung hindi Siya umiwas sa gayong kakila-kilabot na pagdurusa.

Gayunman, kailangan nating tandaan na ang pagdurusang tiniis sa Getsemani ay hindi mismo ang pagbabayad-sala para sa kasalanan. Sa Golgota, sa krus ng kahihiyan, ipinatong sa Kanya ang ating mga kasalanan, at tiniis Niya ang buong parusang dapat sana'y sa atin kung hindi namagitan ang Diyos sa biyaya at "isinugo ang Kanyang Anak upang maging pangpalubag-loob para sa ating mga kasalanan." Ang Getsemani ay paunang hakbang patungong Kalbaryo, kung saan ininom Niya hanggang latak ang saro ng ahenho at apdo na pinuno ng ating mga kasamaan.

Iniwan ni Jesus ang walo sa Kanyang mga alagad malapit sa pasukan, habang pumasok Siya nang mas malalim sa kakahuyan upang manalangin. Malinaw na hindi lahat ng alagad ay may pantay na pag-ibig at pakikiramay.

"Isinama Niya si Pedro at ang dalawang anak ni Zebedeo." May mas malapit na ugnayan sa mga ito kaysa sa iba, dahil tila mas nauunawaan at pinahahalagahan nila Siya. Ipinahayag Niya sa kanila ang pagkabagabag ng espiritu na dinaranas Niya. Ang tatlong ito ay nakibahagi sa mas malalalim na karanasan ni Jesus sa ibang pagkakataon (tingnan ang Mateo 17:1; Lucas 8:51). Nakita nila na nasa matinding kalungkutan si Jesus bagaman hindi nila talaga maunawaan ang dahilan.

"Maghintay kayo rito, at magbantay kasama Ko." Dumating ang oras na sila man ay kailangang iwan, ngunit inutusan silang magbantay at manalangin upang hindi maging napakabigat para sa kanilang pananampalataya ang paparating na pagsubok (Lucas 22:40).

"Ang Aking kaluluwa ay lubhang nalulumbay, hanggang kamatayan." Tiyak na lubhang naguluhan sila sa Kanyang mga salita, sapagkat hindi pa rin nila nauunawaan kung ano ang kasama sa sinabi Niya sa kanila noong una—ang Kanyang pagkakanulo, kamatayan, at muling pagkabuhay.

"Lumakad Siya nang kaunti pa." Hindi sila makasunod habang ibinubuhos Niya ang Kanyang puso sa Kanyang Ama, na sinasabi, "O Ama Ko, kung maaari, lumampas sa Akin ang sarong ito." Ganap ang Kanyang pagpapasakop sa kalooban ng Ama, ngunit nakiusap Siya na kung sa ibang paraan maaaring makamit ang kaligtasan para sa mga makasalanan, ipahayag sana ito.

"Ano, hindi ba kayo makapagbantay kasama Ko nang isang oras?" Pagbalik Niya sa tatlo, naabutan Niya silang natutulog, dahil nadaig sila ng mismong kalungkutan nila para sa Kanya. Marahan Niyang sinaway si Pedro sa kawalan ng pagbabantay, dahil napakatindi ng pagsasalita nito tungkol sa pag-ibig at katapatan niya (Juan 13:37).

"Ang espiritu nga ay handa, ngunit mahina ang laman." Kinilala ni Jesus ang debosyon ng Kanyang mga tagasunod, ngunit batid din Niya ang hindi mapagkakatiwalaang puso ng tao, kahit sa pinakamabuting mga banal; kaya inutusan Niya silang "magbantay at manalangin" upang hindi sila mabigla ng tukso. Nakiusap Siya na maging handa sila at humingi ng tulong sa Diyos upang sa oras ng pagsubok ay hindi sila mabigong tumayo. Alam na alam Niya na sa kanilang espiritu ay nais nilang maging tapat, ngunit binalaan Niya sila tungkol sa kanilang kahinaan bilang mga taong nasa katawan pa.

"Kung hindi maaaring lumampas ang sarong ito... malibang inumin Ko ito, mangyari ang Iyong kalooban." Ganap ang Kanyang pagpapasakop sa kalooban ng Ama, anuman ang kalungkutan at paghihirap na kahulugan nito para sa Kanya. Naparito Siya sa sanlibutan para mismo sa layuning ito (Hebreo 10:7; Juan 4:34). Walang salungatan ng mga kalooban. Sumang-ayon si Jesus sa anumang kinalulugdan ng Ama. Gaano man kapait ang saro, iinumin Niya ito kung walang ibang paraan para makamit ang kaligtasan ng mga ligaw na makasalanan.

"Dumating Siya at muli silang naabutang natutulog." Hindi nila nauunawaan ang pinagdaraanan Niya para sa kanila, kaya nabigo silang magbantay kasama Niya sa oras ng pagkabagabag ng Kanyang kaluluwa. Ang ating Panginoon ay tunay na tao

gaya ng pagiging tunay Niyang Diyos, at bilang tao ay hinahangad Niya ang pakikiramay at pag-unawa ng tao. Naghanap Siya ng ilang mahahabag (Awit 69:20). Nabigo Siya ng Kanyang pinakamamahal na mga alagad, at nadagdagan pa ang Kanyang dalamhati.

Suriin natin ang ating puso kung gaano na tayo nakapasok sa pakikibahagi sa pagdurusa ni Cristo (Filipos 3:10). Kaya ba nating magbantay at manalangin sa panahong ito ng pagtanggi sa Kanya ng isang sanlibutang walang Diyos? Walang taong makatatayo sa sandali ng matinding tukso kung siya ay naging tamad sa halip na mapagbantay, at pabaya sa halip na mapanalangin. Hindi ba tayo magiging mas alerto sa paggamit ng mga pagkakataong ibinibigay Niya upang kumuha mula sa Langit ng biyayang kailangan sa mga panahon ng pagsubok kung nauunawaan natin na ang hindi pananalangin ay tahasang pagsuway sa Kanyang Salita? Ang hindi pananalangin ay tunay na kasalanan laban sa Diyos gaya ng pagmumura o pagsusumpa.

"Naabutan Niya... silang natutulog muli." Isa itong malungkot na komentaryo sa kaawa-awa at mahinang kalikasan ng tao, kahit sa pinakamabuti nito, gaya ng makikita sa mga tunay na umiibig kay Jesus ngunit hindi makabangon sa kaseryosohan ng pagkakataon.

"Nanalangin sa ikatlong pagkakataon." Muling yumuko si Jesus nang nag-iisa sa harap ng Ama sa ganap na pagpapasakop, bagaman umiiwas ang Kanyang banal na kaluluwa sa kakila-kilabot na pagdurusang nasa harap Niya—isang pagdurusang masyadong manhid ang ating kaawa-awang puso dahil sa kasalanan upang maunawaan sa kabuuan nito.

"Sinasabi ang gayunding mga salita." Hinatulan Niya ang walang-kabuluhang pag-uulit sa diwa ng mga walang-silbing pagbulalas (Mateo 6:7). Ngunit ipinakita Niya na ang mapilit na panalangin ay ayon sa isip ng Diyos (Lucas 11:5-10). Dito Siya ay halimbawa para sa atin habang paulit-ulit Niyang inilatag ang Kanyang alalahanin sa harap ng Ama.

"Matulog na kayo ngayon, at magpahinga." Ginagawa ng isa pang salin ang Kanyang mga salita na isang pagbulalas: "Natutulog pa rin, at nagpapahinga!" At ito, habang halos nakikita na ang magkakanulo! Napakaliit ng pagkaunawa nila sa kaseryosohan ng oras na iyon ng pagsubok! Habang antok na antok sila anupat hindi nila nababatid ang kanilang panganib, pumapasok na sa halamanan ang mga sugo ng mga saserdote.

"Malapit na siya na magkakanulo sa Akin." Walang pagtatangkang tumakas. Dumating na ang Kanyang oras, at sa ganap na kapanatagan ay lumabas si Jesus upang salubungin ang magkakanulo at ang pulutong ng mga taong dumating upang hulihin Siya. Tapos na ang paghihirap. Ganap na Siyang panatag ngayon habang kusang lumalabas, gaya ng isang korderong dadalhin sa patayan, upang salubungin ang mga humahanap sa Kanya upang puksain Siya.

Ang lubos na pagpapasakop ni Jesus sa kalooban ng Ama ay nagniningning sa lahat ng mga huling karanasang ito, ngunit lalo na sa Getsemani. Habang dinaig ng pangingilabot sa pagiging dakilang handog para sa kasalanan ang Kanyang kaluluwa at espiritu bilang tao, ganap Siyang nagpasakop sa banal na kalooban at walang anumang isipin na lumihis. May mga kalaliman dito na hindi kailanman maaarok ng ating isip, ngunit lahat ay kaganapan sa Kanyang panig. Kung nagawa

Niyang pagnilayan nang may kapanatagan ang lahat ng kasama sa sakripisyo ng krus, hindi Siya magiging ganap na tao gaya ng Siya nga. Ngunit sa pagkaalam sa lahat ng ito at sa pagkaunawang walang ibang paraan upang maging kapitan Siya ng ating kaligtasan (Hebreo 2:10), hinarap Niya ang pagdurusa nang walang pag-atubili upang maluwalhati ang Diyos at maligtas ang mga makasalanang tao mula sa paghatol.

Ang Kahulugan ng Saro. Hindi lamang kamatayan o pisikal na pagdurusa ang kinakatawan ng saro. Hindi umiwas si Jesus sa mga ito. Ang mabangis na galit ni Jehova laban sa kasalanan ang pumuno sa sarong iyon na malapit nang iabot ng Ama sa Kanyang banal na Anak. Ang nagbabadyang poot ang nagdulot ng mapait na paghihirap ng kaluluwa na lubhang nakaapekto sa Kanyang katawan anupat sumingaw ang pawis na dugo sa mga butas ng Kanyang balat. May ilang nagpahiwatig na ang saro ay ang takot na baka patayin Siya ni Satanas bago Siya makarating sa krus, o baka mabaliw Siya sa kapangyarihan ni Satanas at hindi na makapaghandog ng Kanyang sarili nang kusa bilang sakripisyo para sa kasalanan. Ngunit nabibigo ang mga di-karapat-dapat na mungkahing ito na isaalang-alang na walang kapangyarihan si Satanas laban kay Cristo maliban kung ipinahintulot ng Diyos, at walang sinumang makakakuha ng Kanyang buhay hangga't hindi Niya ito ibinibigay sa sarili Niya (Juan 10:17-18). Naigapos na Niya ang malakas na tao (Mateo 12:29), at hindi Niya ito kinatakutan sa halamanan.

Binabanggit sa Lumang Tipan ang saro ng poot. Nakalaan ito para sa masasama (Awit 11:6); ito ay saro ng banal na galit laban sa kasalanan (Awit 75:8); ito ay saro ng panginginig (Isaias 51:17, 22); ito ang saro ng matinding galit ni Jehova (Jeremias 25:15). Lahat ng ito at higit pa ang kasama sa sarong kinailangang

inumin ng ating Panginoon upang mapasaatin ang saro ng kaligtasan (Awit 116:13).

> *Kamatayan at sumpa'y nasa sarong iyon,*
> *O Cristo, puno iyon para sa Iyo;*
> *Ngunit ininom Mo ang huling madilim na patak,*
> *Wala na itong laman ngayon para sa akin.*

Makikita ang kabanalan ni Jesus sa pag-iwas Niya sa pag-inom ng saro ng paghatol, na kasama rito ang pagkuha Niya ng lugar ng makasalanan at pagpasan ng bigat ng ating mga kasamaan (Isaias 53:5-6). Dahil sa Kanyang walang-hanggang kadalisayan, hindi Niya mapagninilayan nang walang pangingilabot ang lahat ng kahulugan ng pagiging kasalanan para sa atin. Siya ang naging tunay na handog para sa kasalanan na itinuro ng larawan, upang tanggapin ng Diyos sa Kanyang sarili sa kapayapaan ang lahat ng tatanggap sa alok ng buhay sa pamamagitan ng Kanyang kamatayan, at ng pag-aaring-ganap sa pamamagitan ng Kanyang pagkahatol. Ang Kanyang paghihirap ay kasing-linaw na patunay ng kaganapan ng Kanyang pagkatao gaya ng Kanyang lubos na pagpapasakop sa kalooban ng Kanyang Ama. Pinatunayan ng Getsemani na Siya ang walang-dungis at walang-batik na kordero na ang dugo ay makapaglilinis mula sa kasalanan at makapagsasanggalang mula sa paghatol.

"Kung maaari." Sa Getsemani naayos nang minsanan at magpakailanman na imposibleng mabayaran ang kasalanan sa anumang ibang paraan kundi sa pamamagitan ng walang-hanggang sakripisyo ng Anak ng Diyos sa krus. Kung may ibang paraang makatutugon sa mga hinihingi ng banal na katarungan, naipahayag na sana iyon noon, bilang sagot sa

maalab na panalangin ng ating pinagpalang Panginoon. Ngunit wala. Walang ibang pangalang ibinigay (Mga Gawa 4:12), walang ibang paraang kilala (Mga Gawa 13:38-39), na sa pamamagitan nito'y maaaring ariing-ganap ang mga nagkasalang makasalanan sa harap ng trono ng Diyos.

Uulitin ko: Hindi sa Getsemani, kundi sa Kalbaryo, naayos ang usapin ng kasalanan at nagawa ang pagbabayad-sala para sa kasamaan. Ngunit ang paghihirap sa halamanan ay angkop na paunang-tugtog sa kadiliman ng krus. Upang makagawa ng sapat na pangpalubag-loob para sa ating mga kasalanan, kinailangang ang kapalit ay isang tao, ngunit higit pa sa tao; kung hindi, hindi magiging sapat ang halaga ng kanyang sakripisyo upang maging pantubos para sa lahat. Kailangang Siya ay isang taong nasubok at napatunayang lubos na walang kasalanan, na hindi kailanman lumabag sa banal na kautusan ng Diyos sa isip, salita o gawa. Si Cristo ay isang tao na walang paghahabol sa Kanya ang kamatayan at paghatol. Ngunit ang mismong kawalang-kasalanang ito ni Jesus ang nagpapaliwanag sa pagdurusang tiniis Niya sa pagninilay na gagawin Siyang kasalanan para sa atin. Gayunman, walang salungatan ng kalooban. Handa Siyang isakatuparan ang layunin ng Ama anuman ang kakila-kilabot na halaga nito sa Kanyang sarili.

Kapansin-pansin, at patunay ng banal na disenyo sa Kasulatan, na habang sa tatlong Ebanghelyong sinoptiko ay nakatuon ang ating pansin sa paghihirap ni Cristo sa halamanan, walang pagbanggit nito sa Ebanghelyo ni Juan. Hindi rin binanggit ni Juan ang pagbabagong-anyo o ang pagkapunit ng tabing nang mamatay si Jesus. Sa mga sinoptiko, nakatuon ang diin sa pagkatao ng ating Panginoon. Sa Ebanghelyo ni Juan, ang

Kanyang tunay na pagka-Diyos ang nasa harap natin; nakikitang nagniningning ang kaluwalhatian sa bawat gawa ng Kanyang buhay at sa bawat salitang sinabi Niya. Ganap ang disenyo, sapagkat ang Kasulatan ay ibinigay sa pamamagitan ng kasi ng Diyos (2 Timoteo 3:16).

Ang Pagdakip kay Jesus (Mateo 26:47-56)

Ano kaya ang nasa isip ni Judas habang palihim niyang pinangunahan ang mga punong saserdote, matatanda, at ang pulutong na may mga tabak at panghampas (mga pamalo) patungo sa tagpuang tiyak niyang matatagpuan si Jesus na nananalangin? Kung labis man siyang nabagabag, gaya ng dapat mangyari kung buháy pa ang kanyang budhi, wala siyang ipinakitang palatandaan nito habang buong kapangahasan niyang inakay ang karamihan sa kinatatayuan ni Jesus kasama ng tatlong alagad. Binigyan niya sila ng hudyat na nagsasabing, "Ang sinumang hahalikan ko, siya iyon: hawakan ninyo siyang mahigpit." Nangingilabot ang isang tao kapag pinagninilayan ang gayong kabuktutan; gayunman, bawat mapanlinlang at likas na puso ay may kakayahang gumawa ng gayong bagay.

Buong tapang na lumapit si Judas kay Jesus at habang bumubulalas ng, "Magalak ka, Guro," paulit-ulit siyang humalik sa Kanya, gaya ng nasa orihinal. Mahinahong tiningnan siya ni Jesus at tinanong, "Kaibigan, bakit ka naparito?" Pagkatapos ay pinahintulutan Niya ang Kanyang mga kaaway na hawakan Siya at dakpin Siya.

Biglang-bigla, dahil sa matinding damdamin, binunot ni Pedro ang kanyang tabak at tinaga ang isang lingkod ng pinakapunong saserdote at tinagpas ang tainga nito (tingnan ang Juan 18:10). Natutulog si Pedro nang dapat sana'y alerto

siya, nagbabantay at nananalangin. Ngayon, nang dapat sana'y kalmado siya at nagtitiwala, siya ay nasasabik at kumikilos. Ngunit kilos iyon ng laman. Sa pagtataga-taga ng tabak, tinagpas niya ang tainga ni Malco, isang taong napakaliit ng pananagutan sa usapin ng pagdakip kay Jesus. Wala talagang nagawa na makapipigil sa sakunang malinaw na kinatatakutan ni Pedro.

Sinaway siya ni Jesus sa kanyang di-matalinong gawa, at inutusan siyang isuksok ang kanyang tabak. Hindi kailangan ng mga sandata ng laman upang ipagtanggol o ipagsanggalang ang Cristo ng Diyos. Kailangan lang Niyang humiling sa Ama upang magpadala ng labindalawang lehiyon ng mga anghel upang iligtas Siya. Ngunit paano kung gayon matutupad ang Kasulatan na nagpahayag ng Kanyang kamatayan bilang kapalit ng mga taong makasalanan?

Paglingon sa pulutong na nakapaligid sa Kanya, nagtanong si Jesus, "Lumabas ba kayo na parang laban sa isang magnanakaw na may mga tabak at mga panghampas?" Ipinaalala Niya sa kanila na maaari Siyang matagpuan araw-araw na nagtuturo sa templo. Hindi kailangan ang kakaibang pagsalakay na ito sa hatinggabi. Ngunit sa lahat ng bagay na ito, natutupad ang Salita ng Diyos na ibinigay sa pamamagitan ng mga propeta.

Buong pagpapasakop na isinuko ni Jesus ang Kanyang sarili sa pulutong. Kung hindi Siya kusang nagpasakop sa kahihiyang ito, wala sanang magagawa ang Kanyang mga kaaway sa harap Niya. Ngunit ibinigay Niya ang Kanyang sarili sa kanilang mga kamay upang maisakatuparan ang kalooban ng Diyos. Makikita natin sa pagpapasakop na ito ang pagpapahayag ng Kanyang pag-ibig kapwa sa Ama at sa mga pagkakamatayan Niya.

Nataranta ang mga alagad at bawat isa sa kanila ay tumakas mula sa pinangyarihan. Nakalimutan nila ang kanilang mga pangako at iniwan Siyang nag-iisa.

Ang mga Tagapag-akusa kay Jesus (Mateo 26:57-68)

Dali-daling dinala si Jesus ng mga dumakip sa Kanya sa bahay ni Caifas, ilang sandali bago tumilaok ang manok, na katumbas ng alas-tres ng madaling-araw natin. May isang grupo ng mga pinuno na naghihintay doon upang mabilis na hatulan Siya. Ito ay paglabag o pagkalimot sa kanilang sariling batas, na nagbabawal ng paglilitis sa sinumang inaakusahan ng krimen sa pagitan ng paglubog at pagsikat ng araw. Dahil sa turo ni Cristo, marami ang nawalan ng tiwala sa awtoridad ng mga pinunong Judio, at natakot sila na baka magkaroon Siya ng malaking bilang ng tagasunod kung hindi Siya agad maalis.

Si Pedro, na nakabawi na mula sa unang takot niya, ay sumama sa pulutong, na sumusunod kay Jesus sa malayo upang makita kung ano ang kahihinatnan ng lahat ng mga labag-sa-batas na pagdinig na ito. Pumasok siya sa pasilyo ng palasyo ng pinakapunong saserdote at umupong kasama ng mga lingkod sa lugar na makikita niya ang nangyayari sa loob.

Dali-daling ipinatawag ang mga saksi upang magbigay ng patotoo laban kay Jesus, ngunit lahat sila ay mga taong handang magsinungaling sa ilalim ng panunumpa upang makuha ang pabor ng mga pinuno sa pakanang ito laban kay Jesus. Gayunpaman, hindi nagkatugma ang kanilang mga patotoo. Sa wakas, dinala ang dalawang lalaki na nagpatotoo na sinabi minsan ni Jesus, "Kaya kong gibain ang templo ng Diyos, at itayo ito sa loob ng tatlong araw." Ang kalahating katotohanan ay isang buong kasinungalingan. May sinabi nga si

Jesus na katulad nito, ngunit iniulat nila ang Kanyang mga salita sa paraang lubos na binaluktot ang Kanyang kahulugan.

Gaya ng hinulaan ni Isaias, hindi nagtangkang magtanggol si Jesus. Gaya ng isang korderong dinadala sa patayan at isang tupa sa harap ng mga manggugupit, hindi Niya ibinuka ang Kanyang bibig (Isaias 53:7). Lubhang nainis dito si Caifas kaya bumulalas siya, "Wala ka bang isasagot? Ano itong ipinatototoo ng mga ito laban sa iyo?" Ngunit hindi nagpasyang sumagot si Jesus hanggang sa isumpa Siya ng pinakapunong saserdote, na pinanunumpa Siya sa buháy na Diyos na sabihin kung Siya ang Cristo, ang Anak ng Diyos. Saka solemneng ipinahayag ng Panginoon: "Ikaw ang nagsabi"—ibig sabihin, "Gaya ng sinabi mo."

"Mula ngayon ay makikita ninyo ang Anak ng Tao na nakaupo sa kanan ng kapangyarihan, at dumarating sa mga ulap ng langit." Isa itong malinaw at tiyak na pagpapahayag kapwa ng Kanyang pagka-Mesiyas at ng Kanyang pagka-Diyos bilang walang-hanggang Anak. Para kay Caifas, kalapastanganan iyon. Sa pagkalimot sa babala ng kautusan na nagbabawal sa isang saserdote na punitin ang kanyang damit (Levitico 21:10), pinunit niya sa dalawa ang kanyang kasuotan, na sa mismong gawang ito, bagaman hindi niya namalayan, ay ipinahihiwatig na tapos na ang kanyang pagkasaserdote. Hindi na kinikilala ng Diyos ang mga saserdote ng kaayusang Levitiko. Sa malaking pagkukunwaring paggalang sa Diyos, inakusahan niya si Jesus ng kalapastanganan at ipinahayag na hindi na kailangan ng mga saksi. Umapela siya sa iba pang kasapi ng sanedrin na nagsasabing, "Narito, narinig na ninyo ngayon ang kanyang kalapastanganan. Ano sa palagay ninyo?" At sumagot silang

lahat, "Nararapat siya sa kamatayan." Sa katunayan, nauna na nilang hinatulan ang kaso at napagpasyahan na ang hatol.

Pagkatapos, sa pinakawalang-hiyang paraan, ang mga taong ito, na dapat sana'y tagapagtanggol ng mga karapatan ng mga dukha at walang kalaban-laban, ay nagsimulang dumura sa mukha ni Jesus at bugbugin at sampalin Siya ng kanilang mga palad. Habang tinutuya Siya, sinabi nila, "Hulaan mo sa amin, ikaw na Cristo, sino ang sumampal sa iyo?" Hindi Siya sumagot, kundi matiyagang tiniis ang lahat.

Ang Pagtatatwa ni Pedro (Mateo 26:69-75)

Nakaupo si Pedro sa patyo ng palasyo, na walang ipinapakitang palatandaan ng kanyang interes sa banal na nagdurusang hinahamak ng sanedrin. Isang utusang babae na kanina pa nakatitig sa kanya ang buong tapang na lumapit kay Pedro at inakusahan siya na kasama siya ni Jesus na taga-Galilea. Nabigla, wala siyang lakas ng loob na aminin na totoo nga iyon. Sa halip, itinanggi niya ang akusasyon sa harap nilang lahat, na iginigiit na wala siyang alam sa sinasabi.

Paglabas niya sa bakuran, hinamon siya ng isa pang utusang babae na bumulalas, "Ang taong ito ay kasama rin ni Jesus na taga-Nazaret." May panunumpa, muling itinanggi ni Pedro ang lahat ng kaalaman tungkol sa taong nagtitiis ng gayong pagdurusa sa loob ng palasyo. Mamaya pa, may isang lalaking nagsalita at nagsabi, "Tunay na isa ka rin sa kanila; sapagkat ibinubunyag ka ng iyong pananalita." Ang puntong Galileo ni Pedro ang nagtatak sa kanya sa harap nilang lahat bilang taong mula sa hilagang lupain. Dahil sa pagkasabik at matinding takot, nawalan ng kontrol sa sarili si Pedro at nagsimulang magmura at manumpa, na muling nanunumpa na hindi niya

kilala ang taong iyon. Hindi man lang niya Siya tinawag sa pangalan. Hanggang saang kalaliman maaaring lumubog kahit ang isang anak ng Diyos kapag wala siya sa pakikipag-isa sa kanyang Guro at nasa ilalim ng kapangyarihan ng laman!

Habang nagsasalita pa ang kaawa-awang nagbalik-sa-dating-kasalanang alagad, nagulat siyang marinig ang tilaok ng manok. Bumalik sa kanya ang mga salitang sinabi ni Jesus. Dahil nauunawaan na ang bahagi ng kanyang kakila-kilabot na pagkabigo, iniwan niya ang pulutong na nagkakatipon doon at lumabas sa kadiliman at umiyak nang mapait. Mga luhang kapuri-puri ang mga iyon, sapagkat nagsasabi ang mga ito ng gawain ng pagpapanumbalik na nagsimula na sa kanyang kaluluwa. "Ang kalungkutang ayon sa Diyos ay gumagawa ng pagsisising patungo sa kaligtasan na hindi pagsisisihan" (2 Corinto 7:10). Ito ang simula ng tunay na pagsisisi, na hahantong sa ganap na pagpapanumbalik ng kaluluwa pagkatapos na muling mabuhay si Jesus mula sa mga patay.

May pagkakaiba sa pagitan ng pagtalikod sa pananampalataya at pagbabalik sa dating kasalanan. Si Judas ay isang tumalikod sa pananampalataya. Hindi niya kailanman nalaman ang katotohanan ng bagong kapanganakan. Bagaman pinili bilang apostol, siya ay isang diyablo (Juan 6:70-71). Para sa kanya, walang pagbawi. Ngunit kay Pedro makikita natin ang tipikal na nagbalik sa dating kasalanan. Isa siyang tunay na anak ng Diyos, na nabigo dahil sa tiwala sa sarili at kakulangan ng pananalangin ngunit pagkatapos ay naibalik at naging tapat na saksi para kay Cristo. Ang pagtalikod sa pananampalataya ay ang pagsuko sa katotohanang dating ipinahayag na pinaniniwalaan. Ang pagbabalik sa dating kasalanan ay espirituwal na paghina mula sa karanasang dating tinamasa.

Napakalaki ng pagkakaiba. Ang malinaw na makita ang pagkakaibang ito ay magliligtas mula sa maraming kalituhan ng pag-iisip.

Kabanata 27: Ang Paghatol at Kamatayan ng Hari

Ang Pagsisisi ni Judas (Mateo 27:1-10)

Hinahatulan ng kautusang Levitiko ng kamatayan ang isang lumalapastangan (Levitico 24:15-16), ngunit walang awtoridad ang mga Judio sa ilalim ng pamahalaang Romano na magpataw ng parusang kamatayan kaninuman. Kaya hindi nila maisakatuparan ang kanilang hangaring patayin si Jesus malibang gawin nila ito sa sarili nilang kamay, gaya ng ginawa nila nang dakong huli kay Esteban na, gaya ng kanyang Panginoon, ay inakusahan ng kalapastanganan (Mga Gawa 7:54-60).

Sabik ang mga punong saserdote at iba pang pinuno na ilipat sa mga Romano ang pananagutan sa kamatayan ni Jesus, upang ang mga taong may galak na nakinig kay Jesus ay hindi bumaling sa kanila sa galit. Kaya, matapos ipahayag na nararapat Siya sa kamatayan, ang sunod nilang hakbang ay dalhin Siya sa harap ni Pilato, ang prokurador ng Judea noong panahong iyon.

Nang pahintulutan ng pagkakataon, si Jesus, na nakagapos ng mga tanikala, ay dinala sa hukuman ni Pilato. Walang dudang may alam na ang gobernador tungkol sa Kanya at marahil ay itinuturing Siyang isang hindi nakapipinsalang masugid na kasapi ng isang sektang Judio. Ngayon ay hinihiling sa kanya na hatulan si Jesus bilang isang manunulsol na nagsisikap na pakilusin ang mga tao upang maghimagsik laban sa Roma at tanggapin Siya bilang kanilang Hari sa halip na si Cesar.

Sa puntong ito, humarap si Judas na taksil sa mga punong saserdote at matatanda. Napuno siya ng pagsisisi nang magsimulang maliwanagan siya sa buong kahulugan ng gawang ginawa niya. Marami ang nagtangkang ipagpaumanhin si Judas sa dahilang baka labis siyang sabik na makitang naitatag ang kaharian ng Mesiyas, at inakala niyang marahil sa pagkakanulo sa kanyang Guro sa grupong naghahangad na puksain Siya, mapipilit niya si Jesus na ipahayag agad ang Kanyang sarili bilang Hari ng mga Judio. Ngunit walang pahiwatig nito sa Kasulatan; wala kundi ang paglalarawan kay Judas bilang isang taong sakim, na nagbenta sa Panginoon sa tatlumpung pirasong pilak.

Ngayong nagsisimula na niyang maunawaan ang malamang na kapalarang naghihintay kay Jesus, sinakop siya ng takot. Sa kanyang nakadudurog na pagkabalisa, huli nang sinikap ni Judas na baligtarin ang kakila-kilabot na pagkakamaling nagawa niya. Ang pagsisisi ni Judas ay hindi tunay na paghatol sa sarili dahil sa kasalanang nagawa niya. Ang salitang ginamit dito para sa *nagsisi* ay hindi ang karaniwang salita, na nangangahulugan ng ganap na pagbabago ng isip o saloobin. Ang ibig sabihin nito ay "magsisi nang may pagkabagabag," at maaaring magkaroon ng mapait na pagkabagabag na walang tunay na pagsisisi.

Nang ibalik ang tatlumpung pirasong pilak sa mga pinagkunan niya, bumulalas si Judas, "Nagkasala ako sa pagkakanulo ko sa dugong walang-sala." Alam na alam niya ang kabanalan at katuwiran ni Jesus. Nakasama ni Judas si Jesus sa loob ng tatlong taon o higit pa, at natanto niyang walang kapintasan sa Kanyang pagkatao, walang kasamaan sa Kanyang pag-uugali.

Malamig na sumagot ang mga saserdote, "Ano iyon sa amin? Ikaw ang bahala riyan." Nasa kapangyarihan na ng mga manhid na mapagkunwaring ito ang kanilang biktima, gaya ng paniniwala nila, at wala silang pakialam kung totoo o hindi ang mga paratang laban sa Kanya. Determinado sila sa paghatol sa Kanya.

Sa kanyang pangingilabot at kawalang-pag-asa, inihagis ni Judas ang salapi sa templo, at sa pagtakbo palabas na parang baliw sa kahibangan, naghanap siya ng tagong lugar kung saan nagpakamatay siya sa pagbibigti. Nagbigay si Pedro ng mga detalyeng hindi nabanggit dito. Sinabi niya sa atin na "ang taong ito ay bumili ng isang bukid sa gantimpala ng kasamaan; at sa pagkahulog na pasubsob, pumutok ang kanyang gitna, at lumabas ang lahat ng kanyang bituka" (Mga Gawa 1:18). Kung pagsasamahin ang dalawang salaysay, mahihinuha natin na ang kaawa-awang tao, na marahil ay medyo mataba, ay nagbigti, marahil sa isang puno o biga na nabali sa kanyang bigat, kaya sa pagbagsak sa lupa ay gayon na lamang napunit ang kanyang katawan at nangyari ang kalagayang inilarawan ni Pedro. Tunay na malungkot at kakila-kilabot na wakas ng isang buhay na minsa'y napakalaki ng pangako!

Masyadong maselan ang mga saserdote upang ilagay ang salaping-dugo sa kabang-yaman ng templo. Pagkatapos ng ilang pag-uusap, nagpasya silang bilhin ng salapi ang bukid ng magpapalayok—ibig sabihin, isang lupang pinagkunan ng putik para sa paggawa ng mga palayok. Sa ganitong paraan, si Judas mismo ang talagang bumili ng bukid sa gantimpala ng kasamaan. Inilaan ang tiwangwang na lupang ito bilang libingan ng mga dayuhan na walang ibang maiaayos para sa kanilang paglilibing. Makabuluhang tinawag itong "ang bukid

ng dugo"—isang palagiang paalala ng kasuklam-suklam na transaksyong sinalihan ng mga saserdote at ni Judas.

May mga tanong na ibinangon tungkol sa wastong pag-unawa sa Mateo 27:9. Sa Zacarias 11:13 mababasa natin, tungkol sa tatlumpung pirasong pilak, "Ihagis mo iyon sa magpapalayok: isang magandang halaga na ipinagbili nila sa akin. At kinuha ko ang tatlumpung pirasong pilak, at inihagis sa magpapalayok sa bahay ng Panginoon." Bagaman napakalapit ng talatang ito sa sinipi sa Mateo 27:9-10, hindi ito ganap na pareho: "At kinuha nila ang tatlumpung pirasong pilak, ang halaga niya na hinalagahan, na hinalagahan ng mga anak ni Israel: at ibinigay ang mga iyon para sa bukid ng magpapalayok, gaya ng itinakda sa akin ng Panginoon." May posibilidad na di-sinasadyang isinulat ng isang tagakopya ang *Jeremy o Jeremias* sa halip na *Zacarias* dahil iniisip niya ang isa pang manuskrito na nagsasalaysay ng pagdalaw ni Jeremias sa bahay ng magpapalayok. Ang mga sumunod na tagakopya, nang makita ang pangalang ito sa teksto, ay marahil hindi naglakas-loob na baguhin ito. Sa kabilang banda, maaaring hindi talaga ang hula ni Zacarias ang tiyak na tinutukoy, kundi isang bagay na ipinasa ng tradisyon na sinabi, hindi isinulat, ni Jeremias.

Iminungkahi ni J. N. Darby na ang aklat ni Zacarias ay bahagi ng isang balumbon na nagsimula sa hula ni Jeremias, at dahil dito'y magdadala ng kanyang pangalan. Kaya ang partikular na bahaging ito ay maaaring tukuyin bilang pahayag na matatagpuan sa "Jeremias." Sa anumang kaso, makatitiyak tayong wala ritong anumang magpapawalang-bisa sa awtoridad ng banal na Kasulatan.

Sa pag-iwan sa karumal-dumal na kuwento ni Judas, ibabalik natin ang ating pansin sa bilanggo.

Ang Hukuman ni Pilato (Mateo 27:11-18)

Bilang tugon sa tanong ng gobernador, "Ikaw ba ang Hari ng mga Judio?" mahinahong sumagot si Jesus, "Ikaw ang nagsasabi." Ibig sabihin, "Sinabi mo na kung ano Ako." Sa gayon, sa harap ni Poncio Pilato, nagpatotoo si Cristo ng mabuting pagpapahayag (1 Timoteo 6:13). Bagaman hindi Siya sumagot sa mga huwad at mapaghiganting paratang na dinala laban sa Kanya ng Kanyang mga kaaway, walang-atubili Niyang ipinahayag ang katotohanan nang kausapin Siya ng prokurador.

Namangha si Pilato sa tahimik na katiyakang ipinakita ng Panginoon. Walang paratang na nakabagabag sa Kanya. Hindi Siya nagtangkang ipagtanggol ang Kanyang sarili. Dahil tiyak na sa kanyang sariling isip na walang-sala si Jesus sa anumang krimen, ngunit alam ang di-mapalubag na ugali ng mga nag-aakusa sa Kanya, naghanap si Pilato ng paraan upang mapalaya si Jesus, nang hindi naman nagagalit ang mga tuso at walang-prinsipyong pinunong relihiyosong ito. Panahon iyon ng Paskuwa, at sa loob ng ilang taon—bilang pabor sa mga Judio—nakaugalian nang palayain ang isang kilalang bilanggo mula sa kanilang sariling bansa. Kung taos-puso sila sa pag-aakusa kay Jesus ng panunulsol, hindi ba nila pahahalagahan ang pagbasura sa paratang at ang kalayaan ng bilanggo? May isa pang manunulsol na naghihintay ng pagbitay noon—si Barabas, na namuno sa isang pag-aalsa laban sa pamahalaan. Kaya inilahad ni Pilato ang dalawang pangalan sa harap ng karamihan at nagtanong, "Sino ang ibig ninyong palayain ko sa inyo? Si Barabas, o si Jesus na tinatawag na Cristo?" Pareho silang inaakusahan ng iisang paglabag. Bakit kung gayon hindi maaaring palayain si Jesus at sa gayon ay masiyahan ang mga tao?

Ang Kahinaan ni Pilato (Mateo 27:19-26)

Habang mainit na pinagtatalunan ng mga nag-aakusa kay Jesus at ng pulutong na nagtipon sa paligid nila kung sinong bilanggo ang palalayain, dumating sa gobernador ang isang mensahe mula sa kanyang asawa. Ginawang santa ng tradisyon ng iglesya si Claudia Procula, ang asawa ni Pilato. Ayon sa alamat, isa siyang Judiong proselita na naging mananampalataya kay Jesus. Ngunit wala nang sinasabi sa atin ang Kasulatan maliban sa nakatala rito. Nagpadala siya ng mensahe sa kanyang nalilito at sunud-sunuran-sa-panahong asawa, na inuutusan itong huwag makialam sa "taong matuwid na iyon," na dahil sa Kanya ay labis siyang nagdusa sa isang panaginip.

Hindi sinabi sa atin ang reaksyon ni Pilato rito, maliban na makikita natin siyang naghahanap pa rin ng paraan upang hindi niya kailanganing harapin ang usaping nasa harap niya. Kung tinrato niya ang kaso ni Jesus sa lubos na legal at panghukumang paraan, ang resulta ay maaari lamang maging pagpapawalang-sala sa bilanggo. Pupukawin nito ang matinding galit ng mga nag-aakusa sa Kanya, na malamang ay gagawa ng kahit ano upang wasakin ang gobernador sa pamamagitan ng maling pagpapakilala sa kanya kay Cesar bilang hindi mapagkakatiwalaang lingkod ng Roma. Aakusahan nila siya ng pagkabigong gampanan ang kanyang tungkulin tungkol sa Isang dapat sana'y hinatulan bilang manunulsol.

Naghintay siya na gawin ng mga tao ang kanilang pagpili. Sino ang dapat palayain: si Jesus o si Barabas? Hindi nagtagal ang sagot. Dahil sa pag-udyok ng mga punong saserdote at matatanda, maingay na inihayag ng karamihan ang kanilang tinig na pabor kay Barabas.

"Ano ngayon ang gagawin ko kay Jesus na tinatawag na Cristo?" mahinang tanong ni Pilato. Isa itong tanong na kailangang itanong ng bawat tao sa kanyang sarili sa malao't madali, saanman kilala ang kuwentong ito ni Jesus.

Sumigaw ang karamihan na parang iisang tinig, "Ipako siya sa krus." Sa gayon, tiyak na tinanggihan ang Hari ng Israel, ang pinahiran ni Jehova; at kaya, pansamantala, nakatakdang mabura ang mga pag-asa ng mga Judio. Walang magiging kaharian para sa kanila kung ang kanilang tunay na pinuno ay itinakwil at pinatay.

Dahil nakita ang kanyang kawalang-kakayahan sa pakikitungo sa pulutong na ito ng mga nasasabik na relihiyoso, humingi si Pilato ng tubig at madramang naghugas ng kanyang mga kamay sa harap ng karamihan, habang bumubulalas, "Wala akong sala sa dugo ng taong matuwid na ito: kayo ang bahala." Gayunman, naroon siya bilang kinatawan ng imperyal na trono, at responsable siyang hatulan ang may-sala at pawalang-sala ang walang-sala. Hindi niya nababatid na sa lahat ng panahong darating, nakatakdang maiugnay ang kanyang pangalan sa pangalan ng matiyagang nagdurusa na mahina niyang isinuko sa Kanyang mga may-kinikilingang tagapag-akusa. Di-mabilang na milyun-milyong hindi pa ipinapanganak ang bibigkas sa lahat ng darating na siglo, "Sumasampalataya ako sa Diyos... at sa Kanyang Anak na si Jesucristo... ipinako sa krus sa ilalim ni Poncio Pilato." Walang tubig na makahuhugas kailanman ng mantsa ng dugo ng Anak ng Diyos!

Sa kapabayaan, tinawag ng mga Judio sa kanilang sarili ang isang nakatatakot na sumpa nang sumigaw sila, "Mapasaamin ang kanyang dugo, at sa aming mga anak." Ang kakila-kilabot na paghihirap at pagdurusang tiniis ng kaawa-awang bansa sa

buong nakalipas na dalawang libong taon ay maaaring ibalik sa pagpiling ginawa nang araw na iyon, nang mas pinili nila ang isang mamamatay-tao kaysa sa Isang dumating sa biyaya upang tubusin sila. Para sa bawat isa sa kanila, gaya ng para sa lahat ng iba pang babaling sa Diyos sa pagsisisi, naalis ang sumpa dahil sa pamamagitan ng Tagapagligtas, "Ama, patawarin Mo sila; sapagkat hindi nila nalalaman ang kanilang ginagawa" (Lucas 23:34).

Sa pagsuko sa kanilang mga hinihingi, ibinigay ni Pilato si Jesus sa kanilang kalooban, at ipinasa Siya sa mga kawal, na nagpatong pa ng mga karagdagang kahihiyan sa Kanya. Alinsunod sa kakila-kilabot na kaugalian ng panahong iyon, iniutos ni Pilato na hagupitin si Jesus—isang napakalupit na pagdurusa na kasama rito ang pagkapunit ng Kanyang laman na parang mga laso habang hinahampas Siya sa hubad na likod ng isang latigong may ilang hibla, na may mga nakakabit na piraso ng metal. Tiyak na literal na naligo sa sarili Niyang dugo ang Kanyang katawan. Gayunman, walang salita ng pagtutol na lumabas sa Kanyang banal na mga labi.

Ang Kalupitan ng mga Kawal (Mateo 27:27-32)

Dahil alam nilang hinatulan si Jesus dahil inangkin Niyang Siya ay Hari, hinubaran Siya ng mga kawal ng lahat ng Kanyang panlabas na kasuotan at sinuotan Siya ng isang itinapong balabal na pulang-pula. Pinutungan nila Siya ng mga tinik, at pagkatapos ay mapanuyang yumukod sa harap Niya. Hindi nila alam, ngunit napakamakabuluhan ng kanilang ginawa nang idiin nila ang matinik na putong sa Kanyang maputlang noo. Nang sumpain ng Diyos ang lupa dahil sa kasalanan ng tao, pinatubo Niya ang mga tinik at dawag (Genesis 3:18). Ang tinik ay bunga ng sumpa; at ginawang sumpa si Jesus para sa mga

taong napakasama ng pagtrato sa Kanya at para sa lahat ng tao, upang ang lahat ng magtitiwala sa Kanya ay matubos mula sa sumpa ng kautusan.

Yumukod ang mga bastos na kawal sa harap ni Jesus, na sa Kanyang kamay ay naglagay sila ng isang tambo bilang setro, at sumigaw sa mapanuyang tono, "Magalak ka, Hari ng mga Judio!" Para sa kanila, isang malaking biro na ang maamo at walang-kalaban-labang bilanggong ito ay nag-akala kailanman na Siya ay hari o pinayagan ang Kanyang mga tagasunod na isipin Siyang hari. Sa kanilang paningin, walang anumang maharlika sa Kanya. Gayunman, sa mata ng pananampalataya, hindi Siya kailanman naging mas maharlika kaysa nang tiisin Niya ang gayong pagsalungat ng mga makasalanan laban sa Kanyang sarili na may gayong banal na pagtitiis at pagpapasakop sa kalooban ng Ama. Dinuraan Siya ng mga kawal sa mukha, gaya ng ginawa ng mga Judio sa bahay ni Caifas. Nagkaisa ang Judio at Hentil sa pagtanggi sa Kanya.

Nang mapagod ang mga kawal sa kanilang bastos at magaspang na pagtrato sa Kanya, hinubad nila sa Kanya ang balabal at isinuot sa Kanya ang sarili Niyang kasuotan, at dinala Siya upang ipako sa krus. Ayon sa tradisyon, hindi sa Kasulatan, tatlong beses Siyang nabuwal sa bigat ng Kanyang krus, ngunit walang tunay na talang pinagbabatayan ito. Gayunman, tila malinaw na lubhang humina ang Kanyang pisikal na lakas dahil sa pagkawala ng dugo at labis na pagdurusa anupat maging ang mga manhid na kawal ay nakakita na kailangan Niya ng tulong sa pagpasan ng Kanyang krus. Kaya hinawakan nila si Simon, isang taga-Cirene, na dumaraan doon, at pinilit siyang tumulong. Napakalaking pribilehiyo ang kay Simon! Nais nating makatiyak na pinahalagahan niya ito. Sinabi ng mga unang

Cristiano na sina Alejandro at Rufo, na binanggit bilang kanyang mga anak sa Marcos 15:21, ay kapwa naging masigasig na tagasunod ni Jesus kasama ng kanilang ama. Umasa tayong higit pa ito sa isang tradisyong walang batayan.

Ang Pagpapako sa Krus (Mateo 27:33-44)

Sa wakas ay narating nila ang maliit na burol sa labas ng mga pader ng Jerusalem, na tinatawag na *Golgota* ng mga Judio; at ng mga Latino, *Kalbaryo*, "ang lugar ng bungo." Doon isasagawa ang trahedya ng lahat ng panahon. Doon ihahandog sa Diyos para sa atin ang sakripisyong itinuro ng lahat ng mga handog ng Lumang Tipan bilang larawan.

Nakaugalian na bigyan ang isang pinapatay sa pamamagitan ng pagpapako sa krus ng isang inuming nakapagpapamanhid upang mas madali niyang matiis ang nakatatakot na pagdurusa. Ang gayong inumin, na binubuo ng maasim na alak (o suka) na hinaluan ng apdo, o mira, ay inialok kay Jesus, ngunit tinanggihan Niya ito. Hindi Siya iinom ng anumang maaaring magpamanhid sa Kanyang isip o magpagaan sa pagdurusang dinaranas Niya.

Sa ibaba ng krus, pinaghati-hatian ng mga kawal na may pananagutan sa Kanyang pagbitay ang Kanyang mga kasuotan at nagpalabunutan, na nagsusugal para sa Kanyang tunikang walang tahi, alinsunod sa hula ni David na sinabi isang libong taon bago nito (Awit 22:18). Sa loob ng anim na oras na ito, sunud-sunod na natupad ang mga hula.

Maaaring magsalita sa lahat ng ating puso ang Mateo 27:36: "At sa pag-upo ay binantayan nila Siya roon." Para sa *binantayan* mas mabuting basahin nating "nagbabantay," ngunit ang pangungusap sa kasalukuyang anyo nito ay lubhang

makahulugan. Ang mga matigas ang puso at walang-pakialam na kawal na ito ay pabayang tumingin sa Kanya habang nakabitin Siya sa punungkahoy. Ikaw at ako, mambabasa ko, ay maaaring lumihis at tingnan ang dakilang tanawing ito—ang banal na Anak ng Diyos na nagdurusa nang di-masabi sa kamay ng mga taong ang mismong buhay ay nakasalalay sa Kanyang makapangyarihang kapangyarihan. Marami tayong matututuhan habang umuupo tayo at pinagmamasdan Siya roon, dumudugo at namamatay para sa mga kasalanang hindi Kanya.

Nakaugalian na ipahiwatig sa pamamagitan ng isang karatula ang krimen na ipinaparusa sa isang tao. Kaya naglaan si Pilato ng karatulang nagsasabing: "Ito si Jesus na Hari ng mga Judio," na nagpapahiwatig na ipinapako sa krus si Cristo dahil sa pagtatatag ng Kanyang sarili bilang Hari sa paghihimagsik laban kay Cesar.

Dalawang magnanakaw ang ipinakong kasama Niya, isa sa bawat tabi. Sa gayon ay ibinilang Siya sa mga mapaglabag.

Hindi natinag ang puso ng mga dumaraan sa paghihirap ng Panginoon. Patuloy nila Siyang tinuya, na muling binabangon ang mga lumang paratang at sinasabing, "Ikaw na gumigiba ng templo, at nagtatayo nito sa tatlong araw, iligtas mo ang iyong sarili." Hinamon pa nila Siyang bumaba mula sa krus kung totoong Siya ang Anak ng Diyos.

Nakisali rin ang mga relihiyosong dignitaryo sa iba sa pagmamaliit at panunuya sa Kanya. Gayunman, nagsabi sila ng isang dakilang katotohanang hindi nila naunawaan nang sabihin nilang, "Iniligtas niya ang iba; hindi niya mailigtas ang kanyang sarili." Tama ang ating makatang Cristiano nang isulat niya:

> *Hindi Niya mailigtas ang sarili;*
> *Sa krus Siya'y dapat mamatay,*
> *Kung hindi'y hindi makalalapit ang awa*
> *Sa mga makasalanang wasak.*

Walang kamalayan sa tunay na kahulugan ng Kanyang kamatayan, hinamon Siya ng mga saserdote at matatandang ito, gaya ng ginawa ng pulutong, na inuutusan Siyang bumaba mula sa krus kung Siya nga ang Hari ng Israel. Ipinahayag nilang maniniwala sila sa Kanya sa ganoong kaso. Sumipi pa sila mula sa Awit 22 nang hindi tila namamalayan, na sinasabing, "Nagtiwala siya sa Diyos; iligtas siya nito ngayon, kung ibig niya siya." Sinabi Niyang Siya ang Anak ng Diyos. Hiniling nila sa Kanya na patunayan ang Kanyang pag-angkin sa pamamagitan ng pagbaba mula sa krus.

Nilait din Siya ng mga magnanakaw. Hindi sinabi sa atin ni Mateo ang sumunod na pagsisisi ng isa sa mga ito. Nakatala ito para sa atin sa Lucas 23:39-43.

Ang Kamatayan ni Jesus (Mateo 27:45-56)

Hanggang sa puntong ito, na sumasaklaw sa tatlong oras, mula 9:00 ng umaga hanggang 12:00 ng tanghali, nagdurusa si Jesus sa kamay ng mga tao. Hindi ang mga pagdurusang ito ang nagbayad para sa kasalanan. Ibinubuod ng Mateo 27:45-49 ang kagila-gilalas na mga pangyayari sa sumunod na tatlong oras, nang tiisin Niya ang poot ng Diyos bilang dakilang handog para sa pagkakasala—"Nang magkagayon ay isinauli Ko ang hindi Ko kinuha" (Awit 69:4).

Walang may-hangganang isip ang makaaarok sa lalim ng pighati at paghihirap na kinalubugan ng kaluluwa ni Jesus nang

lumaganap ang nakatatakot na kadilimang iyon sa buong lupain. Sagisag iyon ng espirituwal na kadilimang pinasok Niya nang ang taong si Cristo Jesus ay gawing kasalanan para sa atin upang tayo'y maging katuwiran ng Diyos sa Kanya. Noon ipinatong sa Kanya ng Diyos ang kasamaan nating lahat at ginawang handog para sa kasalanan ang Kanyang kaluluwa.

> *Narinig ang kakila-kilabot na tinig ng bagyo;*
> *O Cristo, sa Iyo ito bumagsak.*
> *Ang Iyong bukás na dibdib ang aking kanlungan;*
> *Tiniis nito ang unos para sa akin.*

Nagkakaroon tayo ng bahagyang pag-unawa sa kahulugan nito para sa Kanya nang, habang lumilipas ang kadiliman, marinig natin Siyang sumigaw, "Diyos Ko, Diyos Ko, bakit Mo Ako pinabayaan?" Bawat mananampalataya ay makasasagot, "Upang hindi ako kailanman mapabayaan." Kinuha Niya ang ating lugar at tiniis ang poot ng Diyos na nararapat sa ating mga kasalanan. Ito ang sarong iniwasan Niya sa Getsemani; ngayon ay idiniin ito sa Kanyang mga labi, at ininom Niya ito hanggang latak.

> *Kanya ang ahenho at ang apdo:*
> *Kanya ang sumpa; tiniis Niya ang lahat;*
> *Kanya, ang mapait na sigaw ng sakit,*
> *Nang pasanin Niya ang ating mga kasalanan.*

Ang ilan na nakarinig ng Kanyang matinis na sigaw sa Aramaiko ay hindi nakaalam ng kahulugan ng mga salitang, "Eli, Eli, lama sabachthani?" at inakalang tinatawag Niya ang propetang si Elias para humingi ng tulong. Tumakbo ang isa at pinuno ng suka ang isang espongha at idinikit ito sa Kanyang tuyong mga

labi, upang painumin Siya. Tinanggap Niya ito. Walang-pakialam na sinabi ng iba, "Hayaan mo, tingnan natin kung darating si Elias upang iligtas siya." Ngunit walang sinumang makapagliligtas sa Kanya: kailangan Niyang tiisin ang mga hapdi ng kamatayan upang hindi tayo kailanman mamatay.

Nang matupad Niya ang lahat ng ibinigay sa Kanya upang gawin, sumigaw si Jesus nang malakas, "Naganap na" (Juan 19:30). Pagkatapos ay isinuko Niya ang Kanyang espiritu. Hindi Siya namatay sa pagkahapo, kundi kusa Niyang ibinigay ang Kanyang buhay nang matapos ang Kanyang gawain.

Ang tabing sa templo, na naghihiwalay sa banal na dako at sa kabanal-banalang dako, ay agad na napunit sa dalawa mula sa itaas hanggang sa ibaba. Pinunit ng di-nakikitang kamay ng Diyos ang kurtinang iyon upang ipahiwatig na ngayon ay nahayag na ang daan patungo sa kabanal-banalang dako. Hindi na mananahan ang Diyos sa makapal na kadiliman. Maaari na Siyang lumabas sa tao, sa liwanag; at ang tao, na tinubos ng dugong nagbabayad-sala, ay maaari nang pumasok nang may katapangan sa mismong presensya ng Diyos.

Si Mateo lamang ang bumanggit ng ilang likas na pangyayari na naganap—isang malakas na lindol, pagkabiyak ng mga bato, at pagbukas ng mga libingan. Ang mga banal na ang mga katawan ay natutulog sa mga libingan ay ibinangon at lumabas mula sa mga libingan pagkatapos ng Kanyang muling pagkabuhay at nagpakita sa marami.

Ang senturyon na namamahala sa mga kawal na itinalagang magbantay sa mga ipinakong biktima ay lubhang nahumaling sa lahat ng nakita at narinig niya anupat napuno siya ng pagkamangha, at ipinahayag, "Tunay na ito ay isang Anak ng Diyos." Hindi niya ginamit ang tiyak na pantukoy, gaya ng

ibinigay sa KJV. Gaya ni Nabucodonosor noong una nang makita niya ang mahiwagang ikaapat na Isa sa hurno (Daniel 3:25), kumbinsido ang senturyon na ang banal na nagdurusa na kamamatay lamang sa gitnang krus na iyon ay higit pa sa tao.

Maraming tapat na babae ang nakatayo sa malayo na ang mga puso ay puno ng magkakasalungat na damdamin. Tapat sila kay Jesus hanggang sa huli, bagaman hindi nila maunawaan kung bakit hinayaan Siyang magdusa at mamatay nang walang tumulong. Kabilang sa mga ito sina Maria Magdalena, Maria na ina nina Santiago at Jose, at ang asawa rin ni Zebedeo, na ina nina Santiago at Juan.

Ang Paglilibing kay Jesus (Mateo 27:57-66)

Kapansin-pansin na habang ang ating pinagpalang Panginoon ay kumukuha ng lugar ng makasalanan sa Kanyang kapalit na paghahandog ng Kanyang sarili sa Diyos, pinahintulutan ang Kanyang mga kaaway na magpatong sa Kanya ng lahat ng uri ng kahiya-hiyang pang-aalipusta. Ngunit mula sa sandaling umagos ang dugo at tubig mula sa Kanyang sugatang tagiliran (Juan 19:33-34), tila sinabi ng Diyos, wika nga, "Huwag nang hawakan." Sa 1 Juan 5:6,8 mababasa natin na ang tubig, ang dugo at ang Espiritu Santo ang mga saksi sa natapos na pagtubos. Mula sa sandaling tinusok ng sibat ang katawan ni Cristo, walang maruming kamay na humipo rito. Ibinaba ito mula sa krus ng mga mapagmahal na kaibigan, binalot ng bagong pinong lino kasama ng mga pabangong ipinadala ni Nicodemo (Juan 19:39-40), at inilagay sa bagong libingan ni Jose na taga-Arimatea. Paglilibing iyon ng isang Hari (tingnan ang 2 Cronica 16:13-14).

"Isang mayamang tao... na nagngangalang Jose, na siya rin mismo ay alagad ni Jesus." Isa siya sa iilang mayayaman na naghihintay sa kaharian (Mateo 19:23-24; Marcos 15:43), ngunit hanggang noon ay hindi pa siya hayagang nagpahayag ng kanyang sarili bilang tagasunod ni Jesus (Juan 19:38). Isa siyang lihim na alagad, ngunit napatunayan siyang tapat at matapang nang dumating ang pagsubok. Hiniling niya ang katawan ni Jesus at iniutos ni Pilato na ibigay ito sa kanya. Sa gayon, naingatan ang katawan ni Jesus mula sa karagdagang pang-aalipusta, at natupad ang Isaias 53:9. Kailangang kasama Siya ng mayaman sa Kanyang kamatayan.

Gaya ng nakaugalian sa mga libing ng mga Judio, ang katawan ay lubusang binalot ng mahahabang piraso ng lino, hindi lang tinakpan ng isang saplot. Isang malaking bato ang tumakip sa buong pasukan ng libingan at marahil ay parang isang malaking gilingang-bato, na nakalagay sa isang ukang hinukay sa mukha ng bangin.

Si Maria na taga-Magdala, na pinalayasan ng pitong demonyo (Lucas 8:2), at si Maria, ang ina ni Jose (Marcos 15:47), ay nanonood, na pinapansin ang lahat ng ginagawa. Plano nilang pumunta sa libingan pagkatapos ng sabbath at wastong pabanguhan ang katawan ng Isang minahal nila at pinagtuunan ng lahat ng kanilang pag-asa, ngunit ngayon ay malamig na sa kamatayan.

Namatay si Cristo noong ika-14 ng Nisan, ang unang araw ng Paskuwa, na tinatawag ding araw ng paghahanda. Para sa mga Judio, nagsisimula ang bagong araw sa paglubog ng araw, kaya ang mga salitang, "kinabukasan," ay tumutukoy sa gabi ng araw na namatay si Cristo. Nang magsimula ang gabing nagpasimula

ng ika-15 ng buwan, nagmadali ang mga Fariseo at iba pa kay Pilato upang hilinging bantayan ang libingan ni Jesus.

"Naaalala namin na sinabi ng mandarayang iyon... Pagkatapos ng tatlong araw ay muli akong mabubuhay." Kakaiba na sila, ang Kanyang mga kaaway, ang nakaalala sa nakalimutan ng sarili Niyang mga alagad! Malinaw na naging kilalang-kilala ang Kanyang hula.

"Kaya ipag-utos mo na bantayan ang libingan hanggang sa ikatlong araw." Hindi sila nagpapabaya. Natanto nila na kung bibigyan ng kahit kaunting batayan ang pagsisimula ng tsismis na tinupad ni Jesus ang Kanyang pangako, mawawalan ng saysay ang kanilang mga pagsisikap na wasakin ang bisa ng Kanyang turo. Ang pagkawala ng Kanyang katawan mula sa bagong libingan ni Jose ay, sa kanilang pagtaya, isang trahedya at tatanggapin ng marami bilang patunay ng Kanyang muling pagkabuhay. Kaya natakot sila na baka magsaayos ang Kanyang mga alagad na nakawin ang libingan at itago ang katawan; kaya, mahalagang mabisang mahadlangan ang anumang gayong pagtatangka.

Marahil hindi lamang nagalit si Pilato, kundi naaliw pa sa kanilang mga takot at pagkabalisa. Binigyan niya sila ng isang pangkat ng mga kawal na Romano at itinalaga silang magbantay sa libingan. Ang kanyang malamig na mga salita, "Bantayan ninyo ito hangga't kaya ninyo," ay tila halos mapanuya. Malapit na nilang matutuhan kung gaano sila kawalang-magawa nang dumating ang oras ng Diyos.

"Kaya sila'y... nagbantay sa libingan, na tinatakan ang bato, at naglagay ng bantay." Naramdaman ng mga pinunong Judio na walang sinuman sa mga alagad ang mangangahas na sirain ang tatak, na magiging krimen ng pinakamataas na antas. Titiyakin

ng bantay ng mga kawal na walang sinumang makapagnanakaw ng katawan bago lumipas ang tatlong araw.

Malinaw na ang pahayag ni Jesus na muli Siyang mabubuhay sa ikatlong araw (Mateo 20:19) ay nagtatak ng mas malalim sa isip ng Kanyang mga kaaway kaysa sa puso ng sarili Niyang mga alagad. Bagaman binanggit Niya ito sa ilang pagkakataon, tila hindi nila kailanman naunawaan ang kahulugan ng Kanyang mga salita. Nagtaka sila kung ano ang kahulugan ng muling pagkabuhay mula sa mga patay (Marcos 9:10, 31-32; Lucas 18:33-34). Kaya kahit pagkatapos Siyang ipako sa krus, wala silang inaasahang muling pagkabuhay Niya (Juan 20:9). Ngunit ang mga pinuno ng bayan, na tiyak na sumalungat sa Kanya, ay nakaalala sa Kanyang mga salita. Bagaman hindi nila inaasahang matutupad ang Kanyang hula, natakot sila na sa pamamagitan ng ilang uri ng panlilinlang ay baka mahikayat ng Kanyang mga alagad ang mapaniwalaing mga tao na tunay Siyang nagtagumpay laban sa kamatayan; kaya ang kanilang paglapit kay Pilato at ang kanilang kahilingan na gawin ang lahat ng pag-iingat upang mapigilan ang pagkawala ng Kanyang katawan mula sa libingan. Ngunit walang saysay ang lahat ng kanilang pag-iingat, sapagkat sa kabila ng pagtatatak sa batong tumatakip sa pasukan ng libingan at ng pagbabantay ng mga kawal na Romano, naigulong ang bato. Muling nabuhay ang Tagapagligtas mula sa mga patay at nagpakita sa maraming kagalang-galang na saksing nakakita, na nagpatotoo sa katotohanan ng Kanyang muling pagkabuhay.

Kabanata 28: Ang Haring Muling Nabuhay at ang Maharlikang Utos

Ang Muling Pagkabuhay (Mateo 28:1-10)

Tapos na ngayon ang sabbath ng mga Judio. Malapit nang magsimula ang isang bagong panahon, na tatatakan ng isang bagong araw. Sa umaga ng pista ng mga unang bunga, ang unang araw ng linggo kasunod ng unang sabbath pagkatapos ng Paskuwa, ibinangon si Jesus mula sa mga patay at sa gayon ay naging unang bunga ng mga natutulog (Levitico 23:9-14; 1 Corinto 15:20, 23).

Maagang-maaga sa umaga ng araw kasunod ng sabbath, lumabas ang dalawang Maria "upang tingnan ang libingan," bilang paghahanda sa mga hakbang para sa pagpapabango sa katawan, na dali-daling inilibing noong araw ng kamatayan. Natagpuan nilang naigulong na ang bato sa bunganga ng libingan. Hindi iginulong ang batong ito upang palabasin ang muling nabuhay na Panginoon, sapagkat umalis na Siya sa libingan. Walang harang na makapipigil sa Kanya sa Kanyang katawang muling nabuhay. Iginulong ang bato upang papasukin ang mga babae at ang mga alagad.

"Bumaba ang anghel ng Panginoon... Ang kanyang mukha ay parang kidlat." Ang mga anghel ay mga nilalang na higit sa kalikasan, dalisay na mga espiritu, na kayang magkaanyong tao kung ibig nila at kayang maglaho bigla. Ang "parang kidlat" ay nagpapahiwatig ng mga sinasabing "ningas ng apoy" (Hebreo 1:7). Sa takot sa pagpapakita ng makalangit na sugo, nanghina ang matitigas at matitipunong kawal ng bantay, na hindi kayang tingnan ang kanyang nakasisindak na mukha. Sa

pagpapatahimik sa takot ng mga babae, tiniyak ng anghel sa kanila na alam na alam niya ang kanilang hinahanap. Ngunit may mabuting balita siya para sa kanila.

"Wala Siya rito: sapagkat Siya'y muling nabuhay." Ito ang pundasyon ng lahat ng ating pag-asa. Hindi totoo, gaya ng isinulat ni Arnold, na ang katawan ni Jesus ay natutulog pa rin sa isang libingan sa Siria. Walang laman ang libingang iyon. "Ang dakong hinimlayan ng Panginoon" ay nagdala ng tahimik na patunay ng Kanyang muling pagkabuhay sa harap ng hindi nagalaw na mga telang panlibing na bumalot sa Kanyang katawan (Juan 20:3-8). Itinuro ang pansin ng dalawang Maria sa walang-laman na libingan, kung saan nahimlay ang mahalagang katawang iyon habang malamig na nakahiga sa kamatayan. Walang kamay ng tao ang nag-alis nito. Bumangon si Jesus sa oras na itinakda ng Diyos at iniwan ang libingan magpakailanman.

"Pumaroon kayo agad, at sabihin sa Kanyang mga alagad na Siya'y muling nabuhay mula sa mga patay." Pribilehiyo ng mga maka-Diyos na babaeng ito na maging unang mga ebanghelista ng bagong dispensasyon—na dalhin ang masayang balita ng muling nabuhay na Tagapagligtas sa mga nalulumbay, dahil hindi naniniwala, na mga alagad. Bago pumunta sa krus, sinabi ni Jesus sa kanila, "Pagkatapos na muli Akong mabuhay, mauuna Ako sa inyo sa Galilea" (Mateo 26:32). Inutusan ang mga babae na sabihin sa mga alagad na salubungin ang kanilang muling nabuhay na Panginoon bilang isang grupo sa itinakdang tagpuang iyon. Binigyan ng pakpak ng pag-ibig at galak ang mga paa ng mga babae habang nagmamadali silang dalhin ang masayang balita. Walang pagdududa sa kanilang isip tungkol sa katotohanan ng mensahe ng anghel.

"Habang sila'y lumalakad... sinalubong sila ni Jesus, na nagsasabi, Magalak kayo." Nagpakita Siya mismo sa kanila, kaya ngayon ay hindi lamang ang salita ng isang anghel at ang tanawin ng walang-laman na libingan ang mapagtitiwalaan nila, kundi makapagpapatotoo rin sila na nakita nila ang Panginoon mismo sa Kanyang katawang muling nabuhay, at sa gayon ay naging paningin na ang kanilang pananampalataya. Inutusan sila ni Jesus na ihatid ang mabuting balita sa mga alagad at sabihin sa kanilang pumunta sa Galilea sa itinakdang tagpuan, kung saan nangako Siyang sasalubungin sila.

Ang Kanyang muling pagkabuhay ang patunay na natapos na ang pagtubos. Dahil sa Kanyang ganap na kasiyahan sa gawain ng Kanyang Anak, ibinangon Siya ng Diyos mula sa mga patay (Mga Gawa 4:2) at pinaupo Siya sa Kanyang sariling kanan, at sa gayon ay kinilala Siya bilang Panginoon at Cristo (Mga Gawa 2:33, 36). Kung hindi kailanman lumabas sa libingan ang katawan ng Panginoong Jesucristo, magiging tahimik na patunay iyon na Siya ay isang mandaraya o nadaya nang ipahayag Niya na ibibigay Niya ang Kanyang buhay bilang pantubos sa marami (Mateo 20:28). Magiging isa lamang Siyang martir para sa pinaniniwalaan Niyang katotohanan, o kaya'y para sa Kanyang sariling mga ambisyon. Ngunit ang Kanyang muling pagkabuhay, alinsunod sa Kanyang hula na sa ikatlong araw ay muli Siyang mabubuhay, ay nagpatibay sa Kanyang mga pag-angkin at nagpatunay na ang Kanyang kamatayan ay tunay na pangpalubag-loob para sa kasalanan at tinanggap ito ng Diyos bilang gayon.

Sa Kalbaryo, kinuha ng Panginoong Jesucristo ang lugar ng makasalanan at pinasan ang paghatol na nararapat sa atin. Kasama sa paghatol na iyon ang walang-hanggang

pagkahiwalay sa Diyos para sa masasama. Ginawang kasalanan ang Panginoong Jesus at sumigaw sa Diyos, "Bakit Mo Ako pinabayaan?" Dahil walang-hanggan Siya at tayo'y may hangganan lamang, ang Kanyang sakripisyo at pagdurusa ay sapat na pangpalubag-loob para sa mga kasalanan ng sanlibutan. Nang magawa na ang pagbabayad-sala, nararapat lamang sa Diyos Ama na ibalik si Jesucristo mula sa mga patay, at sa gayon ay lubos Siyang pinawalang-sala sa anumang paratang ng personal na pagkabigo na dahil dito'y dapat Siyang "hampasin, saktan ng Diyos, at pahirapan" (Isaias 53:4). Ang lahat ng Kanyang pagdurusang nagbabayad-sala ay para sa iba, hindi parusa sa anumang sariling kasalanan Niya. Sa pagbangon sa Kanya mula sa mga patay, pinatunayan ng Ama ang kaganapan ng gawain ng Kanyang Anak.

Ang walang-laman na libingan ni Jesus ang tahimik ngunit mabisang saksi sa katotohanan ng Kanyang muling pagkabuhay. Kung posibleng natagpuan ang Kanyang katawan, tatanggapin ito ng Kanyang mga alagad at muling maingat na ililibing. At kung nailabas ito ng Kanyang mga kaaway, ipapakita nila ito nang may malademonyong galak bilang tiyak na patunay na ang Kanyang hula—na muli Siyang mabubuhay sa ikatlong araw—ay lubos na napatunayang mali. Ngunit ni kaibigan ni kaaway ay walang nakahanap nito, sapagkat ibinangon ng Diyos ang Kanyang Anak mula sa mga patay bilang tanda ng Kanyang ganap na kasiyahan sa sakripisyo ng krus. Walang laman ang libingan noong unang umaga ng araw ng Panginoon, hindi dahil dumating ang mga alagad sa gabi at ninakaw ang katawan habang natutulog ang mga kawal (isang bagay na hindi pa narinig). Hindi rin walang laman ang libingan dahil nangahas ang mga punong saserdote at ang kanilang mga sugo na sirain ang tatak ng Roma sa batong tumatakip sa

pasukan ng libingang iyon na inukit sa bato. Walang laman ang libingan dahil tinupad ni Jesus ang Kanyang mga salita nang ipahayag Niya na kung gigibain nila ang templo ng Kanyang katawan, muli Niya itong itatayo sa tatlong araw. Iniuugnay ang muling pagkabuhay sa Ama (Hebreo 13:20), sa Anak (Juan 2:19-21; 10:17-18), at sa Espiritu Santo (Roma 8:11). May bahagi ang buong trinidad sa maluwalhating pangyayaring iyon, ang pinakadakilang himala ng mga panahon, nang Siya na namatay para sa ating mga kasalanan ay muling nabuhay para sa ating pag-aaring-ganap. Nang ihanda ni Jose na taga-Arimatea ang bagong libingan na magiging tahanan sa loob ng ilang oras ng patay na katawan Niya na ngayon ay buháy magpakailanman, hindi niya gaanong naisip ang karangalang mapapasakanya.

Ang Ulat ng mga Bantay (Mateo 28:11-15)

Habang nagmamadali ang mga babae na dalhin sa mga apostol ang balita ng tagumpay ng Panginoon laban sa kamatayan, ang mga kawal na Romano ay nasa matinding pagkabagabag dahil sa mga pangyayari sa madaling-araw, at nagtungo sa lungsod upang sabihin sa mga punong saserdote ang nangyari. Walang kalaliman ng panlilinlang at pandaraya na masyadong mababa para sa mga relihiyosong panatiko na determinadong ituloy ang piniling landas hanggang sa mapait na wakas, anuman ang kasangkot. Nang ipaliwanag ng mga kawal ang nangyari, pinayuhan ng mga saserdote at matatandang ito ang mga kawal na sabihing dumating ang mga alagad ni Jesus sa gabi, habang natutulog ang bantay, at ninakaw ang katawan.

Ang gayong pag-amin, kung totoo, ay maglalantad sa kanila sa mabibigat na parusa, ngunit nangako ang mga punong saserdote na mamamagitan para sa kanila kung makarating ang usapin sa pandinig ng gobernador. Nagbigay sila ng

malalaking suhol sa mga kawal upang matiyak ang pakikipagtulungan nila sa usapin. Kaya umalis sila at isinalaysay ang kuwento gaya ng itinagubilin sa kanila, at ang kanilang kuwento ay karaniwang iniulat, sinabi sa atin ni Mateo, "hanggang sa araw na ito"—ibig sabihin, sa loob ng ilang taon man lang pagkatapos ng muling pagkabuhay.

Ang Huling Utos ni Cristo (Mateo 28:16-20)

Sa Kanyang mga huling araw kasama ng Kanyang mga alagad, habang papalapit sila sa Jerusalem, sinabi sa kanila ni Jesus ang Kanyang nalalapit na kamatayan at ang Kanyang muling pagkabuhay. Binanggit Niya ang isang tiyak na bundok sa Galilea kung saan sasalubungin Niya sila pagkatapos na maganap ang lahat (Mateo 26:32; 28:7; Marcos 16:7). Bagaman nagpakita Siya nang mas maaga sa mga indibiduwal at sa iba't ibang grupo, sa Galilea Niya ipinakita ang Kanyang sarili sa "mahigit limang daang kapatid nang sabay-sabay" (1 Corinto 15:6). Ganito man lang ang pagtingin ng karamihan sa mga komentarista, bagaman malinaw na nakipagkita muna Siya sa labing-isang apostol sa pagkakataong nakatala sa Mateo 28:16-17, bago nagpakita sa mas malaking bilang.

"Sinamba nila Siya." Nang makita nila Siya at malaman na tunay ngang ang muling nabuhay na Cristo ang kanilang tinitingnan, sinamba nila Siya, na nakakaalam na Siya ang Anak ng Diyos na lumabas sa tagumpay mula sa libingan (Roma 1:4). "Ngunit ang ilan ay nag-alinlangan." Napakalinaw na patunay ng di-maitutuwid na kasamaan ng puso ng tao! Ang kawalang-pananampalataya ay madadaig lamang sa kapangyarihan ng Espiritu Santo. Lumipas ang ilang panahon bago naniwala ang buong maliit na grupo (Marcos 16:14). Nakatutulong ito sa atin upang maunawaan ang Marcos 16:17. Ipinangako lamang sa

mga nananampalatayang apostol na susunod ang mga mahimalang tanda at sa gayon ay patutunayan ang kanilang patotoo.

"Ang lahat ng kapangyarihan [awtoridad] ay ibinigay sa Akin sa langit at sa lupa." Bilang ang Masunuring Isa, na nagpakababa ng Kanyang sarili hanggang sa kamatayan sa krus, itinaas si Jesus ng Ama sa lugar ng pangingibabaw sa lahat ng bagay (Filipos 2:9-11). Itinalaga Siya bilang Anak sa Kanyang sariling sambahayan (Hebreo 3:6), na dapat pasakupan ng lahat ng lingkod ng Diyos. Siya mismo ang pangkalahatang tagapamahala ng programang misyonero ng kasalukuyang panahon.

"Kaya humayo kayo, at turuan ang lahat ng bansa... sa pangalan ng Ama, at ng Anak, at ng Espiritu Santo." Ito ang nagbibigay ng pangunahing utos. Ang utos ay magturo, o gumawa ng mga alagad, sa lahat ng bansa. Ang mga salitang "na binabautismuhan sila" ay pangalawa lamang. Hindi sila isinugo upang magbautismo, gaano man kahalaga iyon, kundi upang turuan ang mga bansa sa daan ng buhay. Ang mga tumatanggap sa salita ay babautismuhan bilang panlabas na pagpapahayag ng kanilang pananampalataya.

Ang pormula ng bautismo ay sa pangalan ng trinidad, gaya rin ng kanilang pangangaral at pagtuturo—hindi sa mga pangalan, kundi sa pangalan ng Ama, at ng Anak, at ng Espiritu Santo. Bawat persona ng pagka-Diyos ay may bahagi noon at hanggang ngayon sa gawain ng kaligtasan; kaya lahat ay kinikilala at ipinahahayag sa bautismong Cristiano. Isinugo ng Ama ang Anak, na nagbigay ng Kanyang buhay sa kapangyarihan ng walang-hanggang Espiritu.

"Lahat ng bagay na iniutos Ko sa inyo." Sa loob ng apatnapung araw sa pagitan ng Kanyang muling pagkabuhay at pag-akyat sa langit, inilahad ni Jesus sa Kanyang mga alagad ang programang nais Niyang isakatuparan nila, at ibinigay ang mga utos na ituturo nila sa mga tao ng lahat ng bansa (Mga Gawa 1:2-3).

"Narito, Ako'y kasama ninyo palagi." Ipinangako ang Kanyang presensya sa pamamagitan ng Espiritu sa lahat ng nagsisikap na isakatuparan ang Kanyang utos. "Hanggang sa katapusan ng sanlibutan." Ang huling salita ay talagang *panahon.* Tumutukoy ito sa isang panahong-sanlibutan, sa halip na sa materyal na sansinukob. Sa mahigpit na pagsasalita, ang panahong tinutukoy Niya ay hindi matatapos hanggang sa magpakita Siya sa kaluwalhatian upang itatag ang Kanyang kaharian sa buong lupa, ngunit ang panahon ng pagtawag sa iglesya mula Pentecostes hanggang sa pagbabalik ng Panginoon ay dapat isama sa salitang *hanggang.* Sa buong panahong iyon mula sa oras na sinabi Niya ang mga salitang ito hanggang sa pagdating ng panahon ng kaharian, dapat ipangaral ang Ebanghelyo, at ang Kanyang Espiritu ay sasama sa Kanyang mga tapat na sugo, upang bigyan sila ng kakayahang ipahayag ang mensahe sa kapangyarihan para sa pagpapala ng sangkatauhan.

Ang dakilang utos na ipangaral ang Ebanghelyo sa sanlibutan ay hindi ibinigay nang buo sa alinman sa mga Ebanghelyo, kundi kailangan nating basahin ang lahat ng kaugnay na bahagi sa tatlong Sinoptiko at sa Mga Gawa 1 upang makuha ito sa kabuuan nito. Iba't ibang aspekto ng utos ang binibigyang-diin sa bawat lugar. Pagkatapos, dagdag pa rito, nasa atin ang utos ng Panginoon sa labing-isa gaya ng ibinigay sa Juan 20. Nagkakasundo ang lahat ng ito sa isang bagay: na pananagutan

nating dalhin ang mensahe ng biyaya sa lahat ng tao saanman, habang naghihintay tayo sa pagbabalik ng ating Panginoon, ayon sa Kanyang pangako. Alinsunod sa katangian ng Ebanghelyo ni Mateo bilang pagpapahayag ng Hari at ng kaharian, ang utos gaya ng ibinigay dito ay lalong tumitingin sa pagdadala sa lahat ng bansa upang kilalanin ang awtoridad ni Cristo, at ipahayag ang kanilang katapatan sa pamamagitan ng bautismo sa pangalan ng banal na trinidad. Sa pinakabuong diwa nito, hindi pa kailanman natutupad ang utos na ito hanggang ngayon. Makukumpleto ito pagkatapos ng panahon ng iglesya, at isang nalabi ng mga Judio ang magsasakatuparan ng mga tagubilin ng Panginoon bilang paghahanda sa pagtatatag ng kaharian. Ngunit hindi nito inaalis ang ating pananagutang isakatuparan ito hangga't maaari sa kasalukuyang panahon. Idiniin ni Marcos ang kahalagahan ng pananampalataya sa panig ng mga nagdadala ng mensahe, na patutunayan ng "mga tandang kasunod." Si Lucas, kapwa sa kanyang Ebanghelyo at sa Mga Gawa, ay nag-ugnay ng panloob sa panlabas—pagsisisi sa panig ng makasalanan, kapatawaran sa panig ng Diyos. Nanatili si Juan sa awtoridad ng muling nabuhay na Cristo na nag-uutos sa Kanyang mga lingkod na ipahayag ang kapatawaran ng mga kasalanan sa lahat ng sumasampalataya at ang pananatili ng mga kasalanan sa mga tumatanggi sa mensahe.

Ngunit lahat ay parehong nagpahayag ng pagkaapurahan at kahalagahan ng pagdadala ng saksing-patotoo, ang pagpapahayag ng Ebanghelyo, sa lahat ng bansa ng sanlibutan sa pinakamaikling panahong maaari. Sayang, napakalungkot ng pagkabigo ng iglesya sa bagay na ito! Nakasisindak isipin na pagkatapos ng labinsiyam na siglo ng pangangaral ng Ebanghelyo, maraming milyong lalaki at babae pa rin ang

nakaupo sa kadiliman at anino ng kamatayan (Isaias 9:2). Hindi pa nila kailanman narinig ang pangalan ni Jesus, at wala silang alam tungkol sa pagtubos na binili Niya sa pamamagitan ng Kanyang nagbabayad-salang kamatayan sa krus.

Ang programang ipinahayag ng ating Panginoon ay hindi kailanman binago o pinawalang-bisa. Ito pa rin ang bumubuo sa tinawag ng Iron Duke (Wellington) na "mga utos sa pagmamartsa" ng iglesya—mga utos na gayunman ay malawakang binalewala ng malaking bahagi ng mga nagpapahayag na Cristiano. Ang unang anim na siglo ng kasalukuyang panahon ay tinatakan ng malaking sigasig sa misyon, nang minsan ay dinala ang buong mga bansa sa kahit panlabas na pagpapahayag ng pananampalataya kay Cristo. Ngunit ang sumunod na isang libong taon, na tinatawag ng Roma na "mga panahon ng pananampalataya" ngunit wastong tinatawag ng mga nakaaalam na Cristiano na "ang madilim na mga panahon," ay tinatakan sa malaking bahagi ng pagkalaho ng tunay na gawaing pang-Ebanghelyo. Sa pagdating ng Repormasyong Protestante ay dumating ang panibagong interes sa mga misyon, kung saan ang mga Moravian ang naging tagapanguna. Nang dakong huli, sa loob ng nakalipas na isa't kalahating siglo, sumunod ang isang malaking paggising tungkol sa pananagutan ng iglesya na ipangaral ang Ebanghelyo sa mga rehiyong nasa kabila. Ngayon ay walang dahilan para sa kakulangan ng impormasyon o kakulangan ng sigasig tungkol sa gawaing misyonero.

May ilang tumatanggi na tayo ng panahon ng iglesya ay dapat kumilos sa anumang paraan ayon sa utos na ito gaya ng ibinigay dito, na iginigiit na nilayon ito para sa patotoo ng mga Judio sa darating na panahon ng malaking kapighatian. Lubha

itong guni-guni. Mas mahalaga kaysa sa anumang pagtatalo tungkol sa eksaktong katangian ng utos na ito ang katotohanan ng ating pananagutang dalhin ang kuwento ng tumutubos na pag-ibig sa lahat ng tao saanman. Hindi lamang ito ibinigay sa mga maaari nating ituring na opisyal na mga ministro o espesyal na itinalagang mga misyonero. Ang utos ay ibinigay sa bawat mananampalataya sa Panginoong Jesucristo upang ipakilala Siya sa iba at sa gayon ay makahikayat ng pinakamaraming mahalagang kaluluwa hangga't maaari habang nagpapatuloy ang araw ng biyaya. Ito ang unang dakilang gawain ng bawat kasapi ng iglesya ng buháy na Diyos. Lahat ay tinatawag na maging saksi, ayon sa kanilang sukat. Atin ang "humayo" (Mateo 28:19), "manalangin" (9:38), at tumulong sa pagsusugo (Mga Gawa 13:3) at pagsuporta sa mga kayang umalis ng tahanan at mga kaibigan habang nagmamadali silang humayo sa malalayong lupain upang dalhin ang Ebanghelyo sa iba pang rehiyong nasa kabila (3 Juan 6-8).

Ang utos na turuan, o gawing alagad, ang lahat ng bansa, ay hindi nangangahulugang pananagutan nating turuan ang mga pagano sa mga sekular na paraan. Maaaring dumating ito bilang bunga ng paglilingkod bilang misyonero, ngunit hindi ito ang pinakamataas na gawain ng tagapagbalita ng krus. Nakalulungkot na katotohanan na maraming salaping pangmisyon ang inilaan sa pagtatatag at pagpapanatili ng mga paaralan at kolehiyo na nagluwal ng mga mapait na kaaway ng krus ni Cristo. Kung ang parehong salapi at lakas ay inilaan sa pangangaral ng Ebanghelyo, lubhang naiba sana ang mga resulta. Ang pagtuturo sa paaralan ay isang kapuri-puring propesyon, ngunit hindi ito dapat ipagkamali sa patotoo ng Ebanghelyo, bagaman magiging masaya at pinagpalang bagay

kung ang bawat guro sa paaralan ay tagapagpahayag din ng masayang balita ng biyaya.

Hindi pa kailanman lubos na sinunod ang mga tagubilin ng Panginoon, at alam natin na hindi lahat ng bansa ay tatanggap sa mensahe sa panahong ito ng biyaya. Ngunit inutusan tayong humayo sa pangalan ng Diyos na tatlong-persona, na ipinahahayag ang awtoridad ng muling nabuhay na Hari at hinihikayat ang lahat ng tao na magpasakop sa Kanya sa masayang pagsuko, at sa gayon ay pumasok sa kapayapaan at pagpapala habang naghihintay sa Kanyang pagbabalik mula sa Langit.

Nagtatapos ang Ebanghelyo ni Mateo sa pagsusugo ng Panginoon sa Kanyang mga sugo. Hindi natin mababasa rito ang pag-akyat ni Cristo sa langit. Makabuluhan ito, sapagkat ang Hari na nag-uutos sa Kanyang mga embahador ang nais bigyang-diin ng Espiritu Santo. Sa huling pagkakita natin sa Kanya, inuutusan Niya ang Kanyang mga kinatawan na pumunta sa lahat ng bansa, na tinatawagan ang mga lalaki at babae saanman na kilalanin Siya bilang kanilang Tagapagligtas at magpasakop sa Kanyang kalooban.

Kapag nagsalita ang kumander, wala nang gagawin ang isang tapat na kawal kundi sumunod. Sinabi ng "kapitan ng hukbo ng Panginoon" (Josue 5:14), "Humayo kayo!" Atin ang kumilos ayon sa Kanyang mga tagubilin. Ang pagpapala ng Diyos ay laging nananahan sa napakaespesyal na paraan sa indibiduwal o sa iglesya na may pusong pangmisyon. Walang sinumang nalugi kailanman dahil sa pagsunod sa utos ng ating muling nabuhay na Panginoon.

Kapag sinasabi nating marami namang pagano sa ating sariling bayan na dapat nating pagtuunan ng pansin sa halip na

hanapin ang mga ligaw sa malalayong lupain, nakakalimutan natin na lahat sa ating bayan ay madaling maabot ng Ebanghelyo, kung interesado sila rito. Di-mabilang na mga tao ang namamatay sa mga lupaing pagano, na walang alam sa daan ng buhay. Hindi pa nila kailanman narinig ang tungkol sa Biblia o sa Tagapagligtas na ipinahahayag nito.

Walang mga samahang pangmisyon sa unang iglesya dahil ang buong katawan ng mga mananampalataya ang dapat sanang nakikibahagi sa dakilang gawain ng pangangaral ng Ebanghelyo sa sanlibutan. Pagkatapos mawala ng iglesya sa kabuuan ang pananaw na ito saka nabuo ang mga samahan upang pukawin ang interes at isulong ang gawaing misyonero.

Ang pagsusugo ng mga lalaki at babae bilang mga misyonero na wala mismong tiyak na karanasang Cristiano ay kahangalan ng pinakamasamang uri. Para lamang itong bulag na umaakay sa bulag, at pareho silang patungo sa hukay (Mateo 15:14). Walang sinumang karapat-dapat maging misyonero sa ibang bansa kung hindi siya misyonero sa sariling bayan. Walang paglalayag sa karagatan na nakagawa kailanman ng misyonero sa sinuman. Kailangang may pag-ibig na itinanim ng Diyos para sa mga ligaw na kaluluwa bago maging handa ang isang tao na humayo sa pangalan ni Cristo upang dalhin ang Kanyang Ebanghelyo sa paganong sanlibutan. Isa sa mga unang patunay ng tunay na pagbabalik-loob kay Cristo ang hangaring ipakilala Siya sa iba.

May nagtanong: Anong karapatan ng sinuman na marinig ang Ebanghelyo nang daan-daang beses samantalang milyun-milyon ang hindi pa nakarinig nito kahit minsan? Nararapat tayong mabahala rito, sapagkat tinatawag tayong maging *mga embahador* para kay Cristo. Ito ang titulong ibinigay ni Pablo sa

mga nagsisikap na isakatuparan ang tagubilin ng ating Panginoon tungkol sa pangangaral ng Ebanghelyo sa mga bansa (2 Corinto 5:20). Habang ang ating Tagapagligtas mismo ay personal na nasa Langit, nakaupo sa kanan ng banal na Kamahalan (Hebreo 1:3), tinatawag tayong kumatawan sa Kanya sa sanlibutang ito, na pumupunta sa mga rebelde laban sa awtoridad ng Diyos ng Langit at lupa. Dapat nating makiusap sa kanila na makipagkasundo sa Kanya na nagsugo ng Kanyang Anak sa biyaya upang ang lahat ng tao ay magkaroon ng buhay at kapayapaan sa pamamagitan Niya. Tunay na hindi tayo tapat na mga kinatawan kung mabibigo tayong tumugon sa utos na ipinatong sa atin, at hahayaan nating mapahamak ang ating kapwa sa kanilang mga kasalanan nang hindi nababalaan at hindi nalalaman ang daan ng buhay.

Mga Tala

1. Maaaring makatulong sa nalilitong mambabasa ang *Lectures on Daniel the Prophet* at *The Great Parenthesis* ng may-akda. Sa mga ito ay lubos na ipinaliwanag ang hula ng pitumpung linggo.

✦

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.